Vraja milioanelor

Volumul 2

pag. 408 - 801

aici îţi vei tămădui rana care sângerează în inima ta. Rămâi la noi, dragul meu, rămâi cât vrei.

Prinţul deschise o altă uşă şi păşiră pragul unei încăperi mari, în care se aflau mobile vechi, ruseşti. Pe pereţi atârnau coarne de cerb şi capete de animale sălbatece.

In jurul mesei stăteau câteva persoane. Doi bărbaţi discutau cu însufleţire. La intrarea celor doi prieteni, unul din ei se întoarse. Boris Verodin aruncă o privire asupra lui şi scoase o exclamaţie de surprindere.

57. — Visurile revoluţionarei

Printre [illegible]sosiţi la Petersburg, se afla şi Sonia Petrovici. Această femeie frumoasă şi pătimaşă, ştiuse să-şi câştige încrederea revoluţionarilor. In vinele ei curgea sânge de Ţigan. Părintele ei fusese Tătar.

In drum spre capitală, delegaţii erau foarte veseli. Intr'un rând, însă, nu lipsise mult ca lucrurile să ia o întorsătură tragică. Aceasta se întâmplase când artileria generalului Potcikev deschisese un foc viu asupra trenului spre a zădărnici înaintarea lui. Din fericire, însă, obuzele nu sfărâmară decât un singur vagon dela coada garniturii. Apoi, revoluţionarii năvăliră din pădurea apropiată şi alungară trupele republicane.

Altminteri, călătorii ar fi avut o soartă groaznică. Prinţul Potcikev i-ar fi ucis fără cruţare, căci cea mai mare parte din ei erau delegaţi ai sovietelor.

Veselia reveni din nou printre pasagerii trenului. Sonia Petrovici glumea cu bărbaţii şi asculta cu luare aminte spusele tovarăşilor ei cari fuseseră în capitală şi văzuseră pe fruntaşii revoluţionari.

Dar, în acelaşi timp, tânăra, care era îmbrăcată în portul fetelor din gubernia Volgăi, nu părăsea din ochi mica ei valiză de călătorie.

Uneori, gândurile Soniei se îndreptau spre Boris Verodin. Din spusele celor din jurul ei, frumoasa fată înţelesese că luntraşul avea înaintea lui un viitor strălucit şi stătea la loc de frunte în mişcarea revoluţionară. Toţi vorbeau de el cu respect şi încredere.

Într'un rând, ea zise unui bărbat voinic, care o privise adesea cu ochii străpungători şi care îl cunoştea pe Boris de multă vreme:

— Ascultă-mă, tovarăşe, ştii că Boris Verodin a fugit din gubernia lui, împreună cu o prinţesă, care fusese condamnată la moarte?

— Să fi făcut el una ca asta? Tocmai el, care urăşte de moarte pe nobili? — replică celălalt, neîncrezător.

— Totuşi, aşa e, — stărui Sonia.

— Atunci află că tocmai prinţii sunt duşmanii săi cei mai neîmpăcaţi. Aşa, de pildă, prinţul Potcikev, comandantul trupelor albe cari operează în regiunea Volgăi, este autorul nenorocirilor sale.

Sonia zâmbi batjocoritor:

— Şi când te gândeşti că Verodin a fugit tocmai cu prinţesa Potcikev! Aceasta e fiica prinţului Gogineff, care şi-a luat dela noi răsplata fărădelegilor sale. După ce avu loc cununia cu Potcikev, tânăra prinţesă dispăru fără urmă şi nu se ivi decât după două zile, pe acoperişul castelului incendiat de noi. Totuşi, scăpă cu viaţă. O arestarăm, însă Boris o puse în libertate şi fugi cu dânsa.

Omul înălţă din umeri.

— Pesemne că voia să se bucure de farmecele ei. La urma urmei, şi asta e o răzbunare împotriva prinţului! Şi apoi, la Petrograd n'o să se facă prea mult caz asupra acestei întâmplări, fiindcă Boris Verodin se află în cele mai bune relaţiuni cu membrii comitetului revoluţionar.

Sonia Petrovici fierbea de mânie. Ea îşi propusese să se întâlnească în capitală cu Boris Verodin şi să încerce să-l atragă în mrejile ei. Dacă

n'ar fi izbutit, urma să-l denunțe sovietului ca trădător al cauzei sfinte.

Acum însă, după ce auzise cuvintele tovarășului, se părea că era greu să întreprindă ceva împotriva tânărului. Dar n'avea încotro, trebuia să aștepte desfășurarea evenimentelor. Inainte de toate însă, Sonia ardea de nerăbdare să se arunce în vălmășagul luptei.

Ea se gândi la caseta pe care o ascunsese în valiză. Ce o fi cuprinzând, oare? Se va putea folosi de conținutul ei?

Când ajunseră la Petrograd, viața însuflețită a orașelor mari și o îmbulzeală de nedescris, întâmpinară pe oacheșa revoluționară. Ea rămase în gară, privind în jur cu ochii ei mari, sfredelitori.

— Orașul acesta... mă face fericită — murmură dânsa.

In acea clipă luă hotărîrea să nu se mai înapoieze niciodată în satul ei natal. Ce avea să caute acolo? Nu, va rămâne în Petrograd. Numai aci putea să găsească viața pe care trebuia s'o ducă o femeie ca dânsa.

Cumpără o bucată de cozonac și bău o ceașcă de ceai, apoi porni spre oraș, cu valiza în mână. Indivizi sdrențeroși, cu mutre suspecte, unii purtând uniforme militare, se oferiră să-i ajute.

Dar ea îi refuză pe toți, croindu-și drum prin mulțime. Un bărbat cu înfățișare sălbătecită se luă după dânsa și o urmări tot mai stăruitor, până ce, în cele din urmă, încercă s'o cuprindă în brațe. Sonia, însă, nu-și pierdu cumpătul și-i cârpi o palmă atât de sdravănă că individul se dădu înapoi, împleticindu-se.

— Na, acum cred că te-ai lecuit! — făcu ea, pornind mai departe, neturburată.

Mulțimea se adunase pe un loc viran și asculta o cuvântare. Sonia se opri și privi cu luare aminte la orator. Ea mai avea multe de învățat și vroia să și învețe, căci ținea să ajungă departe.

Ce va fi, de pildă, dacă s'ar înființa un nou comisariat al poporului, care să-i fie încredințat ei? Chiar în clipa de față, mai multe femei ocupau, în mod provizoriu, slujbe înalte. Și nu va trece multă vreme, până ce revoluționarii vor ajunge la putere. De sigur că Kerenski își și făcuse bagajele.

Sonia băgă de seamă că dânsa ar fi vorbit mai bine decât oratorul acesta. Se îndreptă spre mulțime și ațintì ochii ei negri asupra vorbitorului

care ridicase un braț și, în aplauzele celor de față, rostea cu gesturi teatrale o cuvântare, din care nu se înțelegea mai nimic...

— Lăsați-mă și pe mine să vorbesc! — strigă ea, deodată. — Vin din provincie, de pe malul Volgăi, și vreau să vă spun cum se poartă soldații guvernului!

Mulțimea scoase un „bravo" puternic și doi bărbați o luară pe sus și o duseră până la lada pe care se cocoțase agitatorul.

Strângând la piept valiza în care se afla prețioasa casetă, ea se simți însuflețită de o putere a-

meţitoare. Această comoară avea să-i aducă fericirea — simţea prea bine lucrul acesta.

Tânăra vorbi cu înflăcărare, vrăjită de propriile ei cuvinte. Ponegri guvernul şi ridică sovietele în slava cerului. Mulţimea din jur sporea mereu.

Deodată, revoluţionara tăcu şi sări de pe ladă. Văzuse câteva braţe întinzându-se spre valiză. Cu mare greutate, ea îşi făcu loc printre cei adunaţi şi porni mai departe.

Totuşi, doi tineri se luară după dânsa şi intrară în vorbă, oferindu-i ajutorul lor, deoarece după cum se părea nu cunoştea oraşul. Sonia primi propunerea şi, după câtva timp, intrară cu toţii într'o ceainărie. Mâncăruri nu prea erau, căci merindele începuseră să lipsească. In schimb, băură vin şi ronţăiră seminţe de floarea soarelui.

Sângele tinerei revoluţionare începu să se înfierbânte din pricina alcoolului. Era timpul să se retragă, deoarece trebuia să-şi facă rost de un adăpost pentru noapte. Fu condusă într'o casă rezervată delegaţilor. Istovită de oboseală, ea se prăbuşi peste valiza ei, într'o sală care mirosea a mucegaiu.

Când se trezi, a doua zi dimineaţă, zări în jurul ei mai multe femei, cari fleacăreau în timp ce beau ceai şi ronţăiau pesmeţi. După cât se părea, de multă vreme nu mâncaseră altceva.

Sonia părăsi casa şi porni pe străzi, asudând, cu valiza în mână. Privea cu luare aminte în jurul ei, căutând un adăpost mai ca lumea; dar toate hotelurile erau ocupate. Cea mai mare parte fuseseră închise. Adeseori ea fu oprită de agenţii Cekei, cari o luară la cercetări. Toate hotelurile erau supraveghiate de revoluţionari cari cunoşteau pe fiecare pasager în parte.

Membrii Dumei, cari făceau parte din acelaşi partid, locuiau la un loc. Acum nu mai exista nicio punte de trecere între oamenii de culori politice diferite. Afară de menşevici şi social-revoluţionari — din cari se socoteau ca făcând parte şi membrii

guvernului — toţi ceilalţi reprezentanţi ai partidelor nu mai asistau la şedinţele Dumei.

Intr'o piaţă, Sonia se întâlni cu unul din delegaţii cari veniseră în capitală cu acelaşi tren.

— Incotro, tovarăşă? — întrebă acesta.

— Mi-am bătut picioarele în căutarea unei locuinţe şi tot n'am găsit nimic — zise ea, necăjită.

— Asta s'a brodit tocmai bine. Du-te la hotelul „Constantin cel Mare". Monarhiştii cari locuiau acolo au fost pur şi simplu arestaţi, fiindcă ne trebuiau camerele pentru delegaţii sovietelor. Prizonierii au fost transportaţi în fortăreaţa Petru şi Pavel, unde sunt mai în siguranţă. Ia-o înainte, apoi la dreapta, după primul colţ, unde ai să vezi o casă mare, cea mai frumoasă din toată strada Acolo vei fi găzduită, în calitate de delegată.

Sonia îi mulţumi, apoi îşi iuţi paşii, temându-se să nu piardă şi acest adăpost.

De astădată avu noroc, căci găsi o cameră — la mansardă, ce-i drept. Răsuflând uşurată, ea încuiă uşa în urma ei, desfăcu valiza, şi scoase caseta pe care încercă s'o deschidă cu ajutorul unui briceag vechiu.

Insă sforţările sale rămaseră zadarnice, căci caseta era făcută dintr'un material rezistent, iar lacătul era foarte complicat.

In cele din urmă, cuprinsă de furie, Sonia o svârli la pământ. Se auzi un zăngănit şi nenumărate obiecte de preţ se rostogoliră prin odaie.

Tânăra scoase o exclamaţie de uimire şi privi, cu ochi holbaţi, la bijuteriile cari sclipeau de-ţi luau ochii. Apoi se plecă şi le adună, cu mâini înfrigurate. Erau acolo nestemate scânteietoare, obiecte din aur şi platină, brăţări de argint, ba chiar şi câteva pungi cu bani, pe cari le deschise. Numără cu înfrigurare bancnotele cari se aflau înăuntru. Era o sumă fantastică. Nici nu-i venea să creadă că avea atâţia bani dintr'odată. Apoi, mai găsi şi o scrisoare, pe care o desfăcu. Două

pagini erau acoperite cu un scris des și tremurător — pesemne scrisul bătrânei oarbe. (Coperta).

Parcurse rândurile așternute în scrisoare și din când în când un suspin de fericire îi ridică pieptul. Niciodată nu s'ar fi așteptat la un asemenea noroc. Documentul acela pecetluit care se aflase într'o despărțitură a casetei, îi deschidea calea spre bogățiile nemăsurate. Ori care ar fi fost situația din țară, nimeni n'ar fi putut să se atingă de aceste comori.

Sonia privi documentul, cu ochi scânteietori. La început voi să desfacă pecetea; apoi însă, renunță, zicându-și că tot n'ar fi putut înțelege ce era scris acolo și, în afară de asta, știa de cine avea nevoie pentru a pune mâna pe comoară. Acum lucrurile luaseră o întorsătură, care trebuia să hotărască pe Boris să se apropie de frumoasa revoluționară.

In acea zi, Sonia nu ieși din camera ei. Cusu în fustă documentul, scrisoarea și giuvaerurile, reținând numai un colier și o pereche de cercei, pe cari voia să le poarte. Banii numerar aveau să-i îngăduie să ducă o viață îmbelșugată, căci reprezentau o sumă enormă, mai ales că erau în bancnote străine cari, prin scăderea rublei, căpătaseră o valoare foarte mare.

In zilele următoare, Sonia se avântă în vârtejul plăcerilor. Imbrăcă toalete scumpe și vizită localuri elegante, unde se petrecea până în zori de zi. Astfel făcu cunoștința unui bărbat care, datorită evenimentelor din ultimul timp, izbutise să adune bogăți nemăsurate. Era un membru al Comitetului revoluționar. Inainte vreme fusese misit de case, astfel că acum i se dăduse însărcinarea să vândă palatele nobililor, cari nu se mai foloseau de ele. Ceea ce rezulta din aceste vânzări urma să fie predat fondului revoluționar, însă burtosul Mencikovski — cum se numea — avea grijă să-și ia partea leului. Prinții și ceilalți nobili cari

rămăseseră în Petrograd, nu fură goniţi din locuinţele lor, dar stăteau acolo ca pe jăratec.

Sonia luă masa cu acest Mencikovski, ale cărui degete erau împodobite cu inele preţioase. Burtosul se îndrăgostise lulea de frumoasa revoluţionară. Ochii săi mici şi vicleni, dispăreau aproape îndărătul grămejoarelor de grăsime.

Intr'o seară, burtosul o ciupi de obraji şi zise:

— Ascultă-mă, tovarăşă, văd că ai giuvaericale de mare preţ. Ia spune-mi şi mie, de unde ai pus mâna pe ele?

— Aşa dar sunt veritabile? — întrebă ea, străduindu-se să-şi stăpânească turburarea.

— Valorează cel puţin o mie de lire sterline. Cu banii ăştia ai putea să-ţi cumperi o casă frumoasă. Dacă vrei, pot să-ţi fac rost de una; şi ceilalţi tovarăşi au casele lor.

— Eu, însă, aş vrea un palat.

— Un palat? — făcu burtosul, încreţind fruntea. — Eşti cam pretenţioasă, tovarăşă. Un palat?... In sfârşit, vom vedea noi... vino la mine mâine dimineaţă, am să-mi dau toată osteneala să-ţi împlinesc dorinţa.

Mencikovski clipi din ochi, apoi zise:

— Vei avea cel mai frumos palat care îmi stă la dispoziţie. Pot să-l vând oricui. Ambasada engleză mi-ar oferi de două ori pe atât, însă eu am să ţi-l dau ţie. Cu o singură condiţie, însă...

Sonia zâmbi. Ştia ea prea bine ce avea să-i ceară burtosul.

— Trebue să-mi făgăduieşti că mă vei pofti la inaugurare şi voiu rămâne oaspetele tău — urmă misitul.

— Bine, dorinţa îţi va fi împlinită. Mai ai ceva de spus?

— Trebue să-mi dai o guriţă, ca să pecetluim învoiala.

Sonia îşi trecu peste gură dosul mânecii, apoi îi întinse buzele şi închise ochii. Burtosul o sărută cu patimă.

Tânăra se înfioră, simțind pe buze un gust amar, dar își stăpâni desgustul, căci această sărutare avea să-i aducă un palat.

In acea noapte, ea văzu în vis o casă minunată, cu multe încăperi, una mai frumoasă ca cealaltă. Gobelinuri prețioase atârnau pe pereți, iar picioarele se afundau în covoare groase, așa cum citise ea în cărțile de basme. Toate visurile ei — pe cari și le făcuse în copilărie, când purta rochii sdrențăroase și umbla cu picioarele goale — păreau că se vor împlini acum.

Când se trezi, pătimașa fată se îmbrăcă în grabă și, arzând de nerăbdare, porni spre locuința misitului.

Acesta o salută plin de bucurie și o pofti să ia loc.

— Ascultă-mă, tovarășe — făcu ea — îți atrag atenția că nu prea am chef să aștept. Vreau să intru cât mai curând în stăpânirea palatului, altminteri mă adresez în altă parte.

— Să nu-ți închipui că poți cumpăra în altă parte — replică burtosul. — Numai eu vând ieftin.

— Da, dar tu nu ești decât misitul și pot foarte bine să mă adresez direct proprietarului.

— Asta nu ți-ar folosi la nimic, căci numai vânzările făcute prin mine sunt valabile.

— Și când pot vedea palatul?

Mencikovski privi la ceas.

— Peste o oră — răspunse el. — Vrei să aștepți?

— Bine, aștept, dar niciun minut mai mult.

Burtosul își reluă lucrul, însă în timp ce răsfoia printre hârtiile sale, privea adesea, cu coada ochiului, spre frumoasa vizitatoare.

In cele din urmă, Mencikovski fu gata și porniră să vadă palatul.

Acesta era o clădire minunată, care plăcu nespus de mult pătimașei Țigănci.

— Și, a aparținut, într'adevăr, unui prinț? — întrebă ea, cu ochi scânteietori.

— Da, unuia veritabil... prinţul Alexandru Gogineff.

Tânăra izbucni într'un râs atât de sălbatec, încât misitul îşi închipui că fata îşi pierduse minţile. Şi bănuiala sa prinse şi mai mult temeiu, când Sonia îl îmbrăţişă şi începu să. ţopăie cu el prin încăpere, strigând:

— Palatul prinţului Gogineff?... Asta-i minunat... încântător!

Deodată tresări. Uşa se deschise şi ochii scânteietori ai Soniei se aţintiră asupra făpturii care se ivise în prag.

58. — Salvată din valurile Volgăi

Soţii Sisburavici locuiau în satul Kalutcin, nu departe de ţărmul Volgăi. Cei doi bătrâni aprovizionau cu peşte şi mâncăruri pe călugării din mânăstirea apropiată, ale căror precepte nu le îngăduiau să părăsească mânăstirea decât în împrejurări anumite.

Sisburavici era pescar, ca mulţi locuitori din ţinutul acela. Iarna se îndeletnicea cu împletitul coşurilor şi în acest scop, aduna de cu vară materialul trebuincios.

Intotdeauna, când se ducea la mânăstire, călugării îi dădeau o listă de cele ce aveau nevoie. Bătrâna pleca apoi la târg şi făcea cumpărăturile, pe cari le încărca într'un cărucior cu patru roate. In acest chip, cei doi soţi îşi aveau traiul asigurat şi duceau de multă vreme o viaţă liniştită.

Intr'una din zile, vântul sufla cu putere prin uliţele mohorîte ale satului. Bătrânul Sisburavici oftă şi luă hotărîrea să pornească spre ţărmul fluviului, pentru a-şi strânge plasa, căci curentul puternic ar fi putut s'o smulgă de la locul ei.

Pescarul aprinse un felinar şi-şi îmbrăcă mantaua de ploaie.

Cereţi mâine numărul 30 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

— Ce-ar fi să laşi plasa în apă până mâine dimineaţă? — propuse nevasta lui. — Pe vremea asta urâtă s'ar putea să răceşti.

Bătrânul râse îngăduitor:

— Oameni ca noi nu răcesc aşa lesne — asta o las pe seama altora cari sunt mai plăpânzi decât mine.

— Atunci fii cu băgare de seamă, Ivane. Vezi să nu te zărească soldaţii, căci astă-noapte va trece pe aici o corabie cu tunuri. Asta mi-a spus-o fierarul. Soldaţii sunt fără milă şi iau cu ei orice le cade în mână, chiar dacă nu le e de folos.

— N'ai nicio grijă, draga mea. Voiu fi cu băgare de seamă.

Pescarul părăsi căsuţa, iar bătrâna se aşeză în faţa sobei şi începu să citească, poate pentru a cincea oară, o scrisoare pe care o primise înainte cu două săptămâni. Era dela fiul lor, care îi înştiinţa că se înapoiase de pe front, îşi reluase slujba la calea ferată şi străbătea la fiecare două zile distanţa Moscova-Petrograd. Mai zugrăvea, de asemenea, evenimentele petrecute în ultimul timp în cele două oraşe şi încheia, făgăduind că în curând va veni în satul său să-şi vadă părinţii.

Bătrâna scoase un suspin de fericire.

Fiul acesta era singura bucurie a vieţii lor. Fedor îşi făcuse serviciul militar la Petrograd, într'un regiment de gardă şi, în timpul războiului, ajunsese până la gradul de sergent. Apoi, nevrând să ia parte la revoluţie, îşi reluase slujba lui de fochist de locomotivă.

Femeia rămase pe gânduri. Deodată ciuli urechile, căci auzise paşi apropiându-se. Să se fi înapoiat bărbatul ei? Da, el era, îi cunoştea mersul. De astădată, însă, păşea mai greoiu ca de obiceiu.

Se ridică, îndreptându-se spre uşă. Dar înainte de a o deschide, aceasta fu împinsă pe din afară şi pescarul intră în odăiţă, răsuflând din greu. Ducea în braţe o femeie, al cărui chip palid era încadrat de bucle negre, mătăsoase.

— Dumnezeule, ce înseamnă asta? — strigă bătrâna, înspăimântată. — Ce-i cu nenorocita?

Şi, adăugă, înfiorându-se:

— E moartă... ce vrei să faci aici cu cadavrul?

Pescarul depuse pe laviţă trupul nemişcat, apoi răsuflă din adânc:

— Nu ştiu dacă a murit — zise el. — Am găsit-o în plasă, de care se încleştase. Cred că mai trăieşte. În orice caz, însă, datoria noastră de creştini este să facem toate încercările ca s'o readucem în simţiri.

Bătrâna începu s'o desbrace; apoi pescarul puse în mişcare braţele nenorocitei, în timp ce nevasta lui îi făcea masaje în regiunea inimii.

Trecu multă vreme până ce înecata dădu semne de viaţă. Cei doi bătrâni erau gata să-şi piardă nădejdea că încercările lor vor fi încununate de izbândă.

— In sfârşit, — murmură pescarul — trăieşte... Nevastă, ia dă 'ncoace romul, s'o mai înviorăm niţel. Slavă Domnului, că am ajuns aici. Nu pricep nimic din toată chestia; văd însă că femeia e nespus de frumoasă şi bănuiesc că e din lumea mare.

Bătrâna îl privi speriată.

— Poate că e vreo nobilă care a fugit de frica revoluţionarilor! — zise ea, cu teamă.

— Oricine o fi, trebue să ne facem datoria de oameni — răspunse pescarul.

Femeia aduse sticla cu rom şi turnă câteva picături între buzele nenorocitei. Frumoasa fată tresări de câteva ori, apoi deschise ochii — doi ochi negri, minunaţi, cari priviră uimiţi în jurul lor.

— Unde mă aflu? — îngână ea.

Deodată, o amintire înfiorătoare păru că se trezeşte în mintea ei şi o groază de nedescris i se întipări pe chip.

— Boris, unde eşti? — murmură ea.

— Pe cine căutaţi, stimată doamnă? — întrebă bătrâna, cu blândeţe. — Bărbatul meu vroia să-şi strângă plasa şi v'a găsit încleştată de ochiurile ei.

— Dumnezeule, — îngână tânăra — el e mort... s'a înecat.

Şi mâhnirea pricinuită de pierderea iubitului, copleşi pe sărmana fată. In zadar încercară cei doi bătrâni s'o mângâie. In zadar miloasa femeie îşi trecu braţul pe după gâtul ei şi-i desmierdă chipul palid. Nenorocita izbucnise în plâns amarnic şi ruga Cerul s'o scape de chinurile ei pământeşti.

Deodată se ridică, dar se prăbuşi din nou şi ochii-i se închiseră.

— Sfinte Dumnezeule, moare! — strigă bătrână, îngrozită.

Cei doi soţi îşi împreunară mâinile şi începură să se roage, în timp ce lacrimi le şiruiau pe obrajii sbârciţi de vremuri.

— Aşa dar, i-a fost dat să moară, după ce am salvat-o, — zise pescarul, adânc înduioşat. — Poate fi Dumnezeu, atât de neîndurător?

— Socot că face o faptă bună, chemând-o la El — răspunse femeia, suspinând. — Altminteri, nenorocita şi-ar fi pierdut minţile de durere. Ai văzut strălucirea din ochii ei când a rostit numele aceluia pe care îl caută? Acest Boris trebue să fie o rudă foarte apropiată, poate chiar soţul sau logodnicul ei.

Pescarul clătină capul, îndurerat.

— Nu, nu cred să fie soţul ei, căci e prea tânără. Dar i-o fi frate, logodnic, sau iubit. Totul e învăluit în mister. Ce au căutat pe fluviu aceşti doi tineri pe vremea asta?

Bătrâna se plecase deasupra Natasei, — căci ea era — ascultându-i răsuflarea. Dar viaţa părea să fi sburat din acest trup nemişcat.

Cei doi bătrâni se priviră nehotărîţi.

— In orice caz, trebue să mai facem o încercare ca s'o readucem în simţiri — zise pescarul, apoi. — Desbrac-o şi du-o în patul lui Fedor. Ce nenorocire! Dacă aş fi ajuns la ţărm mai de vreme, fără îndoială că aş fi izbutit să-l şalvez pe tânărul după care tânjea biata femeie.

— Du-te repede şi caută de repară greşeala, —

n povaţul nevasta lui. — Poate că tot mai daĭ de el; în timpul ăsta eu am să mă ocup de nenorocită.

Pescarul mai aruncă o ultimă privire spre Natașa, apoi luă o prăjină lungă şi părăsi coliba.

Alergă din răsputeri prin noaptea bântuită de furtună; ploaia se scurgea în şiroaie pe mantaua sa.

In cele din urmă, ajunse la ţărm şi încercă să descopere vreun punct întunecat pe oglinda apei. Alergă dealungul malului, dar toate sforţările sale rămaseră zadarnice. După jumătate ceas, porni din nou spre colibă.

Cu chipul grav, pescarul păşi pragul căsuţei sale, în care plutea un miros plăcut. Nevasta lui, care se afla lângă sobă, îl învălui într'o privire.

— Trăieşte? Şi-a venit în simţiri? — întrebă el, cu teamă.

— Da, trăieşte, — răspunse femeia.

— Slavă Domnului!

— Dar tu? Ai făcut ceva? Ai dat de vreo urma a tânărului?

Pescarul clătină capul, întristat.

— Am cercetat tot ţărmul, dar n'am găsit nimic. Valurile or fi târît în sus pe însoţitorul frumoasei femei. In asemenea nopţi ştii şi tu cât e Volga de furioasă.

Bătrâna oftă din adâncul inimii.

— Se tânguie mereu după Boris al ei — zise dânsa. — Acum am să-i pregătesc un ceaiu, ca să se mai încălzească niţel. Mă tem, însă, că se va îmbolnăvi, căci frigurile au şi început s'o scuture, iar ochii-i au căpătat o strălucire ciudată.

Pescarul se îndreptă spre uşă, o întredeschise şi privi în odaia învecinată, căci femeia salvată scosese un strigăt.

Mâinile-i ca de ceară erau împreunate deasupra cuverturii patului. Buzele se mişcau, rostind o rugăciune, iar ochii-i erau închişi. (coperta).

— Sfinte Dumnezeule din Ceruri, ocroteşte-mi iubitul, şi scapă-l dela înec — murmură ea, cu

evlavie. — Dacă nu mai e în viaţă, ia-mă şi pe mine, colo sus, lângă Tine, căci nu pot trăi fără Boris.

Bătrâna se apropiă de patul nenorocitei şi rămase la căpătâiul ei, tăcută, căci îşi dăduse prea bine seamă că această femeie nu putea fi mângâiată prin vorbe goale şi că mâhnirea pricinuită de pierderea iubitului o aducea aproape de nebunie.

Incet, încet, Natasa se linişti şi, în cele din urmă, adormi. Pieptul îi tresălta cu putere. Adeseori, ea mişca braţele şi murmura, în delir, cuvinte drăgăstoase.

Când se iviră zorile, pescarul se duse iarăşi la ţărm, nădăjduind să găsească trupul neînsufleţit al necunoscutului. Dar şi de astădată căutările lui rămaseră zadarnice. Pe de o parte, răsuflă uşurat, căci n'ar fi vrut să fie martor la durerea ce ar fi cuprins-o pe sărmana fată, văzând cadavrul iubitului ei. Cine ştie, unde îl târîseră valurile! Poate că trupul era la multe verste depărtare şi nu ieşea la iveală decât după o bună bucată de timp.

Sisburavici se înapoiă în colibă, unde află dela nevasta lui că Natasa fusese cuprinsă de friguri şi vorbea, în delir, despre întâmplări înfiorătoare.

Ingroziţi, cei doi bătrâni traseră cu urechea la cele ce spunea bolnava:

— Saşa... draga mea Saşa... vino şi găteşte-mă pentru nuntă... Ah, iubitule, cât eşti de frumos... numai pentru tine am să mă împodobesc... Auzi împuşcăturile soldaţilor lui Potcikev?... Ei ucid pe sărmanii oameni... Ah, ce vrei dela mine, sălbatecule?... Pleacă, altminteri mă arunc în valuri... N'am să-ţi aparţiu... nu... nu.., niciodată! N'ai dreptul să mă cumperi... Tată... dragul meu tată... te implor, cruţă-mă... nu mă vinde... acestui om înfiorător... ale cărui mâini sunt mânjite cu sângele atâtor nenorociţi... Ah, Boris... vrei să-l ucizi... fiindcă te-a trimis în Siberia... Fugi, fugi... el e puternic... e duşmanul tău de moarte... Te va nimici... lasă-mă în voia soartei... numai eu port vina nenorocirii tale...

lată, vîn sbirii şi te vor prinde... prinţul va porunci să fii împuşcat. Ajutor, ajutor! — Arde castelul... ah, flăcările mă mistuie... unde eşti... Boris, iubitule... salvează-mă! Nu simţi, ca şi mine, văpaia focului?... Boris, unde eşti?....

Se linişti iarăşi; un zâmbet de fericire încolţi pe buzele ei, în timp ce obrajii-i se aprinseră de fierbinţeală.

— Mă iubeşti, Boris... da, da, ştiu că mă iubeşti... ştiu că ţii la Natasa mai mult decât la viaţa ta... Dar de ce nu mai vii?... De ce stai atâta? Hai, grăbeşte-te... preotul ne aşteaptă, ca să ne cunune.

Apoi începu să cânte duios melodia luntraşilor de pe Volga.

— Ah, e sfâşietor! — îngână pescarul. — Rămâi lângă dânsa, în timp ce eu mă duc la ţărm să întind plasa, căci fraţii dela mânăstire au nevoie de peşte.

Bătrânul se întoarse cam pe la amiazi. Nevasta lui şedea lângă sobă şi privea îndurerată în gol.

— Ei, ce se mai aude? — întrebă pescarul, cu teamă.

— Oh, a fost îngrozitor, — răspunse femeia. — S'a svârcolit, a strigat şi a plâns, că-ţi se rupea inima de milă. Acum e liniştită... chiar prea liniştită. Ce ar fi să anunţăm pe staroste?

Pescarul rămase pe gânduri câteva clipe, apoi răspunse:

— Cine ştie dacă astfel facem bine nenorocitei? Poate că a fugit de teama revoluţionarilor? Ştii doar cât de grozave sunt vremurile prin cari trecem. Răscoala a izbucnit pretutindeni. Firesţe, până acum noi nu prea am avut de suferit, însă satele din vecinătate, cari se află în apropierea liniei ferate, au fost cuprinse de molimă. Fiecare se crede stăpân şi nu mai vrea să muncească. Ce folos că pământul a fost împărţit sătenilor, de vreme

ce nu vor să lucreze? Ce folos că li s'au dat vite, dacă le taie, în loc să le crească?

Bătrâna clătină capul, cu mâhnire, încuviințând spusele pescarului. Apoi se îndreptă către ușa camerei alăturate și privi spre patul tinerei femei, care dormea liniștită.

— A aţipit, — zise ea. — Ar fi bine dacă ar dormi câtăva vreme. Deocamdată vom tăinui oamenilor, prezenţa ei aici. In orice caz, am să vorbesc cu fraţii dela mânăstire cari au să mă sfătuiască ce să fac.

Pescarul încuviinţă; el era întotdeauna mulţumit cu hotărîrile pe cari le lua femeia sa.

58. — La Petrograd

După câteva zile, Natașa biruise criza; constituţia ei robustă alungase moartea care își încleștase ghiarele în trupu-i tânăr. Zăcea în pat nemișcată, căutând să-și lămurească întâmplările petrecute în ultimele zile. Durerea care îi sfâșia inima o făcea și mai frumoasă.

Nici nu se mai îndoia că iubitul ei își găsise moartea în valuri. Când rămânea singură, izbucnea în plâns, copleșită de mâhnire.

Acum avea o singură dorinţă: să moară cât mai curând. Se ruga lui Dumnezeu s'o scape de chinuri, căci nu mai avea niciun rost pe lume.

Și ce înfăţișare luase patria ei? Natașa simţea că niciodată nu va avea puterea să-și croiască un drum prin vârtejul acesta ameţitor. Era doar atât de tânără și slabă! Boris era singurul ei sprijin. Ar fi fost nespus de fericită să poată locui, împreună cu el, într'o colibă oricât de sărăcăcioasă și să împartă cu dânsul ultima bucăţică de pâine. Acum, însă, orice nădejde era zadarnică. Aștepta cu nerăbdare ziua când avea să părăsească patul, pentru a-și putea duce la îndeplinire funestul ei plan. Moartea, da, moartea îi va îngădui să-și revadă iubitul, să rămâie lângă el, pentru totdeauna...

La gândul acesta o expresie de fericire se întipărea pe chipu-i frumos și bunii oameni cari o salvaseră, se bucurau din suflet, crezând că Natașa se va întrema în curând.

Intr'una din zile, prințesa rămăsese singură în colibă. Bătrâna se dusese la oraș spre a face cumpărături pentru călugări. Merindele deveniseră din ce în ce mai rare și, de câteva săptămâni încoace, frații dela mânăstire nu se mai hrăniseră decât cu legume sau pește, pe cari le aducea Sisburavici.

In acea zi, bătrânul lipsea și el de acasă, căci se dusese la pescuit.

Deodată, Natașa, ciuli urechile, căci auzise pași afară. Pescarul nu putea fi, căci îi cunoștea mersul. Cu atât mai puțin nevasta lui, care nu avusese timpul să se înapoieze din oraș.

Ușa se deschise și un călugăr îmbrăcat într'o rasă lungă, cenușie, cu capul gol, păși pragul. La început, Natașa se speriă; dar își reveni repede și privi liniștită spre acela care intrase. Chipu-i era *blând și grav, iar ochii săi cenușii trădau o fire* cinstită, sinceră.

— Mama Sisburavici mi-a vorbit de dumneata, copila mea — zise călugărul, așezându-se lângă patul Natașei.

După cum era obișnuită din copilărie, prințesa întinse mâna și făcu spre călugăr semnul sfintei cruci. Sărmana fată se simțea ocrotită alături de cucernicul om, care o privea cu blândețe, gata parcă să-i dea ajutor.

— Fii binecuvântată, fiica mea, — zise călugărul, ridicând mâna deasupra capului ei.

Apoi se plecă spre dânsa și urmă:

— Văd că faci parte dintr'o familie nobilă, copila mea. Vrei să-mi destăinuești ce-ți apasă inima? Trecem prin vremuri groaznice; fie ca Domnul să lumineze mintea conducătorilor țării, astfel ca hotărîrile lor să fie spre binele Rusiei.

Natașa oftă din adânc și ochii-i se umeziră.

— Da, ai ghicit, Sfinția ta! — exclamă ea, cu

glas tremurător. — M'am născut într'un castel, dar grozavele întâmplări din ultimul timp m'au adus în această stare.

Călugărul o privi plin de tristeţe.

— Şi ce aş putea face pentru dumneata, fiica mea?

Prinţesa voi să răspundă ceva, însă durerea îi înăbuşi glasul. Nicio şoaptă nu ieşi de pe buzele ei. Călugărul îi cuprinse mâinile şi o privi cu blândeţe.

— Nu, nu mai am nevoie de niciun ajutor—băigui sărmana femeie. — Am pierdut tot ce am avut mai scump pe lume. El se odihneşte în valurile Volgăi... iubitul meu... soarele vieţii mele!

Călugărul înţelese şi o lăsă să plângă în voie.

— Dumnezeu e bun şi drept, — zise el, cu evlavie. — Dacă El te-a pus la această încercare, înseamnă că a fost spre binele dumitale. Stăpâneşte-te, copila mea, nu desnădăjdui! Numai cei cari şi-au pierdut încrederea în Cel de sus desnădăjduiesc.

— Dar nu-l pot uita... nu vreau să mai frăiesc... mă simt atât de singură și părăsită! — murmură prințesa.

Călugărul încercă din nou s'o mângâie cu vorbe blânde.

— După cum văd, nu mai ai pe nimeni căruia să i te poți spovedi — zise el, înduioșat. Asta e rău, cu atât mai rău, cu cât în vremurile de față nimic nu mai e lăsat la locul lui. Noi, frații din mânăstire, am întins de multe ori mâna, acelora cari renunțaseră la viață. De aceea, copila mea, te rog încă odată, să-mi spui tot ce ai pe suflet. Inainte de a-ți putea da un sfat bun, trebue să văd totul limpede.

Natașa se lupta cu ea însăși. In cele din urmă se hotărî să destăinuiască numai ce se petrecuse în ultima noapte.

După ce sfârși, călugărul clătină capul, întristat.

— Așa dar, bărbatul acesta a fost singurul dumitale sprijin în viață? — întrebă, compătimitor.

— Da, părinte, el a însemnat totul pentru mine. N'am nici mamă, nici tată, sunt singură pe lume.

— Și încotro porniserăți?

— Spre Petrograd. Mă lăsasem cu totul condusă de soțul meu — nu știu ce avea de gând să facă în capitală.

— Dacă ai vrea să-ți urmezi drumul, poate că aș izbuti să-ți fiu de folos. Ai acolo ceva cunoscuți, cari ar putea să te ajute?

Prințesa clătină capul încetișor. Un fior îi străbătu trupul, gândindu-se la prințul Potcikev, soțul ei legitim.

Ar fi fost lesne cu putință să-l întâlnească în capitală, și atunci el avea să-și ceară drepturile.

— Ce să caut singură în marele oraș? — răspunse ea. — Firește, dacă Țarul...

Se întrerupse deodată, căci nu voia să se trădeze. Dar călugărul prinsese o bănuială.

— Ai fost înainte vreme în relații cu familia imperială? — întrebă el, repede.

— Da, dar e mult de atunci.

— Prea mult nu poate să fie, căci ești tânără încă — zise călugărul, zâmbind cu blândețe.

— Era... pe vremea când... „Sfântul" se mai afla în viață — bâigui Natașa.

— Vorbești de Rasputin?

Prințesa încuviință. Cucernicul om plecă ochii în pământ, posomorît.

— Am să-ți fac o propunere, copila mea — zise el apoi. — Dacă vrei, poți locui la noi, în mânăstire. Ducem o viață simplă, în schimb vei fi la adăpost, căci frământările din țară n'au pătruns până acolo. Primești?

Prințesa rămase surprinsă. Începu să chibzuiască. N'ar fi fost bine să primească această propunere mărinimoasă? Și unde putea ea să găsească liniștea, de care avea nevoie, dacă nu în mânăstire? Firește că revoluționarii vor cruța sfântul lăcaș.

— Trebue să mă mai gândesc — răspunse ea. Dacă mă voiu hotărî să viu, mama Sisburavici vă va anunța la timp.

— Bine, fiica mea. Numai nu-ți pierde curajul. Te așteptăm să vii la noi. Avem mult de lucru, colo sus, astfel că n'ai să te plictisești.

Călugărul o binecuvântă și părăsi căsuța.

Natașa îl urmări cu privirea. O liniște binefăcătoare pusese stăpânire pe dânsa. Cuvintele acestui om îi risipiseră gândurile negre; cel puțin, acum nu se mai gândea la moarte.

Pe de altă parte, călugărul îi amintise, fără să vrea, de o hotărîre pe care ea o luase de multă vreme. Își pusese doar în gând, să-și ofere serviciile familiei imperiale, care era ținută prizonieră. Țarina fusese întotdeauna bună cu ea, iar fiicele acesteia o iubeau. Dacă ar face o vizită familiei imperiale, dacă ar deveni prietena sărmanelor prințese, în marea lor durere?

Gândul acesta prinse rădăcini din ce în ce mai adânci.

Da, avea un scop în viaţă, trebuia să îndeplinească o misiune. Firește, mai erau și amintiri neplăcute din vremea când ţarismul era în floare. Călugărul acela înfiorător, cu ochii lui scânteetori, mai trăia în mintea ei. I se părea că-l vede și acum, în atitudinea lui mândră, cu privirile sale străpungătoare, cărora li se supuneau marile duce se și, mai ales, Ţarina.

Dar omul acesta nu mai trăia. Fusese răpus în chip sângeros.

Natașa luă hotărîrea să-și pună planul în aplicare cât mai repede cu putinţă. Și, cu acest gând ațipi.

Trecuse vreun ceas dela plecarea călugărului, când un nou vizitator se îndreptă spre coliba pescarului. De astă dată era un bărbat tânăr, care purta uniforma celor dela calea ferată. Deschise ușa, însă rămase mirat, văzând că nimeni nu-l întâmpină cu braţele deschise. Tânărul acesta, un flăcău chipeș și voinic, era Fedor Sisburavici, singurul fiu al celor doi bătrâni.

— Matușca, unde ești? — strigă el, râzând voios. — Ei, nu cumva...

Vorbele i se opriră în gâtlej. Crăpase niţel ușa odăii alăturate și zărise pe frumoasa femeie, care dormea. Tânărul rămase cu privirile aţintite la ea, apoi își trecu mâna peste ochi.

— O prinţesă, — murmură el, cuprins de uimire, fără să bănuiască ce aproape era de adevăr și neputându-și deslipi ochii dela dânsa.

Apoi, însă, se reculese și intră în cealaltă odaie, unde rămase pe gânduri. Cum ajunsese minunata făptură în coliba părinţilor săi? Cine era ea? Mai aruncă o privire pe ușa întredeschisă, apoi se așeză pe un scaun și rămase în așteptare. In cele din urmă, auzind paşi cari se apropiau, se ridică și părăsi încăperea, mergând în vârful picioarelor. Tatăl său intrase în colibă și, tocmai își lăsa jos sacul din spinare.

— Fedor, scumpul meu! — strigă el, plin de bucurie. — Ah, ce surpriză!

Bătrânul pescar privi cu mândrie la fiul său.

— Mă bucur că ești sănătos, tată, — zise chipeșul tânăr. — Dar unde e mama?

— S'a dus la oraș ca să cumpere merinde pentru frații dela mânăstire. Ah, ce o să se mai bucure când te-o vedea! Dar ia spune, ce se mai aude prin Petrograd și Moscova? S'a isprăvit cu măcelurile?

— Dimpotrivă, în ultimul timp revoltele, s'au înmulțit și au răsturnat totul cu josul în sus. Oamenii sunt arestați pe străzi, fiecare se crede îndreptățit să facă ce vrea. Ah, tată, se petrec fapte despre cari voi nici nu bănuiți aici, în satul acesta liniștit.

Pescarul privi întristat la fiul său.

— Nu spune asta, Fedor. Veștile au ajuns la noi. Satele de pe malurile Volgăi au fost date pradă flăcărilor. Prințul Potcikev a lăsat urme, pe ori unde a trecut. Furia lui, că roșii au izbutit să-și alcătuiască o armată, nu mai cunoaște margini. Potcikev are pe cuget multe vieți omenești.

— In Petrograd se vorbește mult despre dânsul. Se știe că e singurul comandant ale cărui trupe au mai rămas disciplinate.

Bătrânul vru să mai pună și alte întrebări, dar fiul său îl apucă de braț și-i acoperi gura cu mâna.

— Să lăsăm asta, tată, — zise el — mai bine spune-mi ce-i cu fata aceea încântătoare, pe care ați adăpostit-o aici. Parcă e ruptă din raiu. Zău, nu m'aș mira deloc dacă mi-ai spune că așa este!

Pescarul privi, zâmbind, la fiul său.

— E o biată femeie, pe care am salvat-o din valurile fluviului. Din fericire, s'a prins în plasa mea și am mai venit la timp ca s'o găsesc în viață.

Fedor tresări, speriat.

— Cum, făptura asta fermecătoare ar fi putut să moară înecată? — exclamă el.

Bătrânul îi povesti tot ce știa. Băiatul ascultă,

cu răsuflarea întretăiată. Apoi, puse fel de fel de întrebări, vrând să afle, mai ales, dacă acel Boris scăpase cu viaţă.

Pescarul clătină capul.

— După părerea mea, nenorocitul şi-a găsit moartea în valuri — zise el.

Fără voie, tânărul Sisburavici scoase un suspin de uşurare.

Cam după ur ceas, bătrâna se ivi în căsuţă. Mare fu bucuria ei, la vederea băiatului. Il cuprinse în braţe şi-l sărută cu dragoste, apoi începu să-l descoase, ca şi bărbatul ei, vrând să afle tot ce se petrecea în Petrograd şi Moscova.

Tânărul fu nevoit să repete tot ce spusese tatălui său. Insă gândurile sale erau în altă parte şi-şi arunca mereu privirile spre uşa îndărătul căreia se afla minunata făptură.

Deodată, uşa se deschise şi Natasa se ivi în prag. Era nespus de frumoasă, cu toate că purta o îmbrăcăminte atât de simplă. Ea privi încurcată spre chipeşul tânăr şi roşeaţa care aprinse obrajii acestuia, o făcu să tresară. Totuşi, se apropiă de el şi-i întinse mâna.

Fedor îşi dădu seama că n'avusese o purtare tocmai demnă de un bărbat şi plecă privirile. Dar, încetul cu încetul, stinghereala dintre ei dispăru.

In ceasurile cari urmară, inima tânărului începu să bată din ce în ce mai tare şi, înainte de asfinţitul soarelui, Fedor simţea că se îndrăgostise nebuneşte de fermecătoarea femeie.

Totuşi, era destul de isteţ ca să-şi ascundă patima, căci zărea teama ce se întipărise în ochii ei, când privirile lor se întâlneau.

— Ce se aude cu Impăratul şi familia sa?—întrebă pescarul, după ce se adunaseră în jurul mesei.

— Nu ştiu nimic hotărît. Se spune, însă, că vor fi duşi în Siberia, — răspunse băiatul.

Natasa păli.

428

Cereţi mâine numărul 31 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

— Cum, vor îndrăzni să aducă Ţarului această insultă? — făcu ea, tremurând.

— Nu prea mă ocup de chestiile astea, urmă Fedor. — În orice caz, n'o să le meargă tocmai bine.

Auzind acestea, hotărîrea prinţesei de a porni spre Petrograd, se întări şi mai mult.

In zilele următoare, Natasa stătu adesea de vorbă cu fiul pescarului, căruia îi destăinuise planul ei de a pleca în capitală. Fedor Sisburavici îi făgăduise s'o ajute — dar, în sinea lui, se gândea la propria sa fericire.

Era vrăjit de frumuseţea Natasei, dar nimeni nu bănuia patima ce pusese stăpânire pe el. Părinţii săi erau prea puţin pătrunzători, ca să-şi poată da seamă de dragostea mistuitoare care se născuse în inima fiului lor.

Numai prinţesa simţea că privirile învăpăiate ale tânărului o urmăreau adesea pe furiş. Era prietenoasă cu el — atât cât îi îngăduia mâhnirea pricinuită de moartea iubitului — dar ştia întotdeauna să facă în aşa chip ca Fedor să rămână cât mai puţin timp lângă dânsa. Tânărul locuia la Petrograd într'o casă de lângă gară. Intotdeauna el visase o viaţă liniştită, alături de o soţie dragă şi acum se părea că visul său avea să se înfăptuiască. Dacă Boris acela, după care tânjea frumoasa femeie, nu mai era în viaţă, de ce n'ar fi putut să-i ia el locul? Doar era şi dânsul un bărbat destul de impunător şi multe fete ar fi fost fericite să-l poată lua de soţ.

Intr'una din zile, cei doi bătrâni aflară cu uimire că Natasa va pleca spre Petrograd. Tânăra le vesti asta, rugându-i, în acelaşi timp, să comunice bunului călugăr că nu va veni la mânăstire.

Firesţe că nimeni nu putu să se împotrivească.

Tânărul îi propuse s'o ia cu dânsul în capitală şi prinţesa primi cu bucurie propunerea lui, astfel că cei doi se pregătiră de plecare.

A doua zi dimineaţă, porniră într'o trăsură,

spre staţiunea de cale ferată. Trenul era plin de oameni: soldaţi, cari cântau cântece obscene; ţărani înarmaţi, cari priveau înaintea lor, frământaţi de griji; nobili, cari îşi pierduseră avutul şi fuseseră alungaţi din casele lor.

La fiecare staţie se iveau bărbaţi, cu înfăţişarea aspră — unii în uniformă, alţii în civil — cari cercetau actele călătorilor. Nimeni n'ar fi putut spune dacă aveau sau nu dreptul s'o facă.

Din când în când un pasager era coborît din tren şi luat în primire de oameni înarmaţi până în dinţi.

Peste rochia ei simplă, Natasa îşi pusese veştmintele ţărăneşti şi-şi acoperise capul cu o broboadă.

Fedor era foarte îngrijorat de soarta ei şi căuta să-i facă drumul cât mai plăcut. Când fusese nevoit să se legitimeze, tânărul o dăduse drept sora lui.

Adesea, când stătea noaptea lângă ea, fiul pescarului îi luă mâna, cu sfială. Atunci Natasa tresărea şi inima-i se strângea de teamă. Nu voia să-i facă mustrări, dar nici nu putea să rabde încercările lui de a se apropia de dânsa.

In cele din urmă, primejdia părea trecută, căci într'o dimineaţă marele oraş începu să se zărească în depărtare. Cupolele aurite se înălţau spre cer şi un văl uşor de ceaţă plutea deasupra caselor.

Cu cât se apropiau de Petrograd, cu atât creştea şi neliniştea Natasei. Trebuia să fugă, să se depărteze de acest om. Simţea că tânărul nu va putea să se mai stăpânească multă vreme şi-i va mărturisi toată dragostea ce o nutrea pentru dânsa.

Iar Fedor nici nu bănuia măcar, ce mult se temea dânsa de el. Pe de altă parte, ea n'ar fi vrut să-l îndurereze, căci părinţii lui o scăpaseră dela moarte şi trebuia să le fie recunoscătoare.

Fabrici şi căsuţe dărăpănate trecură pe dinaintea lor, apoi trenul se opri în gară. Natasa stătea la fereastră şi privea afară, la forfoteala de pe

peron. O teamă nemărginită pusese stăpânire pe ea. Avea senzaţia că e înconjurată numai de duşmani.

Sprijinîndu-se de braţul tânărului, prinţesa coborî din vagon.

— Trebue să ieşim pe acolo, — zise el, cu glas răguşit

Gândul la fericirea ce-l aştepta, îi răpise aproape graiul. Era singur, în marele oraş, cu această făptură minunată, care se bizuia numai pe ajutorul lui — şi el avea s'o ocrotească.

— Natașa... te iubesc! — îi şopti dânsul, în timp ce se îndreptau spre ieşire.

Prinţesa tresări şi se făcu galbenă ca ceara.

— Nu... nu-mi vorbi astfel — bâigui ea, rămânând locului. — Nu... firește că nu... trebue să rămânem doar prieteni.

— Natașa, sunt nespus de fericit să te pot ajuta. Vino, colo, peste drum, e locuinţa mea, căminul meu...

Picioarele Natașei se făcură grele ca plumbul. Să locuiască la el, în casa aceea roşie? Sărmana femeie îşi roti privirile în jur, căutând ajutor parcă.

— Da, îndată, — murmură ea, ducându-şi mâna la inimă.

— Dar ce-i cu tine, Natașa? — întrebă tânărul speriat.

— Mi-e sete... dă-mi puţină apă... sau un pahar cu vin.

Fedor îi ajută să meargă până la o bancă din apropiere, apoi se depărtă pentru a-i împlini dorinţa. Prinţesa îl văzu făcându-şi loc prin mulţime şi străduindu-se să înainteze cât mai repede.

— Iartă-mă, — şopti ea, ridicându-se şi privind cu neîncredere în jurul ei.

Incotro să se îndrepte, astfel ca să nu iasă în calea tânărului?

Alergă peste şine, se strecură printre vagoane, apoi ajunse înaintea unei scări. Se pregăti să urce treptele, când un soldat revoluţionar se ivi în faţa

ei. Dar dânsa porni în goană mai departe. Urechile îi vâjâiau, aproape că nu-şi dădea seamă unde calcă. In cele din urmă se opri dedesubtul unui pod şi răsuflă din adânc.

Aşteptă acolo vreo jumătate de ceas până ce se încumetă să iasă la iveală. Apoi îşi urmă drumul, privind cu teamă în jur. Trăsuri — dintre cari unele încărcate cu arme — treceau în goană pe dinaintea ei. Soldaţii îi aruncau priviri obraznice.

— Dumnezeule, ce vremuri de urgie! — murmură dânsa, tremurând de spaimă.

Işi iuţi paşii. Dar, deodată se opri. Oameni răcneau din răsputeri, apoi răsunară detunături de armă; gloanţele se izbeau de zidurile caselor.

Strada se goli. Cei din urmă oameni cari mai rămăseseră afară, dispărură îndărătul unei uşi. O trupă de călăreţi se ivi la capătul străzii. Natasa scoase un ţipăt şi se repezi spre uşă.

— Oameni buni, lăsaţi-mă înăuntru! — se rugă ea, desnădăjduită.

Dar nimeni nu-i răspunse. Trupa de călăreţi se apropia cu iuţeala fulgerului, stârnind în jurul ei un nor de praf. In acest timp împuşcăturile răsunau fără încetare.

Frumoasa femeie se prăbuşi la pământ, plângând.

59. — Dragostea prinţului Iesta

Spre uimirea tânărului său prieten, Boris Verodin înaintă către necunoscut şi-i întinse mâinile, pe cari acesta le strânse cu căldură. Celelalte două persoane, un bătrân şi o bătrână, cu înfăţişări distinse, făcură şi ele mutre mirate.

— Dumneata aici, domnule Vasilieff? — întrebă Verodin, după ce se mai reculese. — Ah, mi s'a luat o piatră de pe inimă, căci acum ştiu cel puţin că sora mea a ajuns cu bine în Petrograd.

Moşierul păli, îşi retrase mâinile şi plecă privirile în pământ.

— Ce s'a întâmplat... domnule Vasilieff, ce-i cu dumneata? — urmă tânărul, cuprins de teamă.

— Trebue să-ţi dau o veste tristă, Boris — răspunse celălalt, cu glas slab. — Irina e...

Revoluţionarul îi încleştă braţele cu atâta putere, încât chipul moşierului se schimonosi de durere.

— Ce... ce vrei să spui? — strigă Boris, îngrozit. — Irina... şi Irina... e moartă?

— Moartă? Nu, asta nu! — replică moşierul.

— Slavă Domnului! Credeam că nici ea nu mai e în viaţă!

— Cum adică?

Vasilieff îl privi cercetător. O mare schimbare se produsese cu omul dinaintea sa; o expresie de durere nemărginită se întipărise în jurul gurii tânărului revoluţionar.

— Nu cumva vrei să spui că... prinţesa... e moartă? — urmă moşierul, cuprins de bănuială.

Boris Verodin oftă din adânc.

— Da, e moartă, — îngână el. — Înecată în Volga. Barca noastră s'a ciocnit cu o corabie şi am căzut amândoi în apă. N'am putut s'o salvez, căci îmi pierdusem cunoştinţa. Când mi-am venit în fire, mă aflam pe bordul unui vas revoluţionar. Ah, mai bine nu m'aş fi trezit niciodată!

— Groaznic! — murmură Vasilieff, înfiorat.

In acest timp, familia prinţului Ulkitzki se retrăsese din odaie, astfel că cei doi bărbaţi rămaseseră singuri.

— Da, e groaznic, — încuviinţă Boris, oftând din adânc. — Acum viaţa nu mai are niciun rost pentru mine. La ce bun să mai trăiesc, de vreme ce iubita mea e moartă?

Moşierul îl duse spre un scaun.

— Şezi, Boris! — zise el, cu blândeţe. — Nu trebue să te războieşti cu soarta. Timpul te va face să uiţi.

— Niciodată, domnule Vasilieff — niciodată.

La cererea moşierului, Boris povesti trista soartă a Natașei.

— Nu e cu putinţă să fi fost salvată? — întrebă Vasilieff, spre a-şi încuraja prietenul.

Tânărul clătină capul şi, aţintind asupra moşierului, ochii săi albaştri, zise:

— Nu, sărmana mea Natașa a pierit în valuri.

Celălalt rămase tăcut.

— Dar, spune-mi, ce-i cu Irina? — întrebă Boris, deodată.

„Citesc pe chipul dumitale că s'a întâmplat ceva scumpei mele surioare. Vorbeşte!

— Nu pierde curajul, dragul meu! — începu Vasilieff. — Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă... am fost chiar la Kerenski. Dar ascultă ce s'a întâmplat:

„Ajunseserăm în zona de luptă. Până a nu apuca să intrăm în oraş, începu războirea dintre armata lui Potcikev şi trupele roşii. Aratcin ieşi biruitor şi republicanii fură nevoiţi să se retragă prin pădure.

„Irina se afla într'un han din apropiere. Pornisem singur la drum, ca să cercetez cum stau lucrurile şi eram hotărît să mă înapoiez s'o iau şi pe dânsa, dacă m'aş fi încredinţat că nu ne ameninţă nicio primejdie.

„In retragerea lor, trupele albe trecură pe dinaintea hanului. Irina tocmai ieşise din casă, pregătindu-se să fugă în pădure, când Potcikev o zări şi porunci să fie dusă cu ei. Când m'am întors la han, după jumătate ceas, aflai groaznica veste.

„Am plecat imediat spre Petrograd şi am cerut o audienţă preşedintelui republicii, pe care l-am rugat să-mi ajute s'o liberez pe Irina. Până acum, însă, n'am ajuns la niciun rezultat.

— Aşa dar... nenorocita... e în mâinile lui Potcikev? — strigă Boris, plin de mânie. In mâinile acestui răpitor, acestui ticălos, care a făptuit atâtea nelegiuiri!

Cuprins de furie neputincioasă, Boris strânse pumnii și scrâșni din dinți. Apoi, o flacără se aprinse în ochii săi și, ridicând mâna, zise cu glas solemn:

— Jur că mă voiu răzbuna cumplit, dacă se va atinge măcar de un singur fir de păr din capul Irinei! Îmi voiu găsi eu surioara și ea îmi va povesti totul. Vai de el, dacă se va încumeta să-i facă ceva!

Rămase tăcut câteva clipe, apoi întrebă:

— Când vine Potcikev în capitală?

— Asta n'aș putea să-ți spun. Dar am eu spionii mei și voiu fi anunțat imediat ce se va ivi.

„Sunt și eu de acord cu tine, Boris. Îți făgăduiesc că dacă se va întâmpla ceva Irinei, acest Potcikev va plăti cu viața nelegiuirea sa.

Revoluționarul îi întinse mâna și cei doi bărbați se priviră țintă. Hotărîrea luată îi unea.

Totuși, Boris era foarte uimit, căci nu putea să înțeleagă ce îndemnase pe misteriosul moșier

să ia, cu atâta însufleţire, apărarea Irinei. O iubea, poate?

Dar tânărul nu se lăsă furat de gânduri, zicându-şi că, odată şi odată, totul se va lămuri.

Părinţii prinţului Ulkitzki intrară din nou în încăpere. Iesta prezentă pe Boris celor doi bătrâni, cari priviră cu luare aminte la chipeşul luntraş, cu faţa nobilă şi trăsături energice.

— Iesta mi-a vorbit mult de dumneata — zise bătrânul prinţ. — Fii binevenit în casa noastră! Deşi suntem cam strâmtoraţi, totuşi ne bucurăm din suflet să-ţi facem loc printre noi şi să împărţim cu dumneata puţinul ce ne-a mai rămas.

Boris sărută mâinile celor doi bătrâni şi distinsa doamnă îi desmierdă părul des şi blond.

— Te vom socoti ca un al doilea fiu — zise ea, cu blândeţe.

După câtva timp, Boris şi Iesta se duseră în grădină. Tânărul luntraş păşea pe aleie, gândindu-se la sărmana sa soră. Soarta îi dăduse o nouă lovitură. Oftă din adânc şi o lacrimă sclipi în ochii săi. Totuşi, mâhnirea produsă de răpirea Irinei, era cu totul altfel decât aceea pricinuită de moartea iubitei. Simţea prea bine că niciodată nu va nutri pentru Irina decât o dragoste frăţească, simţea că nu va putea s'o iubească, aşa cum îi ceruse mama Anuşca. Era şi rămânea sora lui — dar nimic mai mult. Şi, totuşi, era gata să lupte pentru dânsa, s'o libereze... s'o răzbune.

Iesta se adâncise şi el în gândurile sale, dar Boris îşi dădu seamă de asta, abia în clipa când el coti într'o aleie lăturalnică, fără să observe că prietenul său îşi urma drumul.

— Ce-i cu tine, Iesta? — întrebă chipeşul luntraş. — Pot să-ţi fiu de vreun folos? Vrei să-mi destăinuieşti ce ai pe suflet?

Tânărul prinţ oftă din adânc.

— Nu ştiu dacă pot vorbi cu tine despre asta — zise el, şovăind. — Poate că ai să râzi de mine?

Verodin clătină capul, întristat.

— Cum îți închipui că aș putea să-mi bat joc de mâhnirea ta! — zise el. — Te rog să mă crezi că iau parte din toată inima la durerea ce te apasă.

— Atunci, ascultă-mă... Imi vorbeai înainte despre dragostea ta și mi-ai povestit că sărmana fată s'a înecat... Crede-mă că nimeni nu te poate înțelege mai bine ca mine.

Se întrerupse câteva clipe, apoi urmă:

— In ultimul timp am ieșit seara prin oraș, colindând străzile, fără țintă. Intr'o noapte, un automobil mare venea în goană pe unul din bulevarde. Nu-l luai în seamă. Zării, însă, înăuntru, mai mulți soldați și, dacă nu mă înșel, chiar și un ofițer. Deodată, mașina se opri brusc și o femeie se năpusti afară, prăbușindu-se la pământ.

„Rămăsesem atât de surprins, încât nu izbutii să fac nicio mișcare. Necunoscuta se ridică repede și, în clipa următoare, stătea înaintea mea, cu mâinile împreunate și mă rugă, cu glas slab: „Salvați-mă, domnule... salvați-mă... am căzut în mâinile unor oameni înfiorători... ah, îmi voiu pune capăt vieții!".

„Nu știu ce a mai spus, căci eram atât de turburat că nu puteam nici să gândesc măcar. Frumusețea ei neasemuită, glasu-i dulce și minunații ei ochi albaștri, mă uluiseră.

„Imi venii în fire abia când soldații se apropiaseră de noi și apucară cu asprime pe tânăra fată, târând-o după ei. Vrui să protestez, să mă împotrivesc, dar ar fi fost o adevărată nebunie, căci două revolvere și o carabină se îndreptaseră spre mine. La cea mai mică încercare de a sări în ajutorul nenorocitei, gloanțele mi-ar fi ciuruit capul. După câteva clipe, mașina dispăruse ca o nălucă.

„Rămăsei pe gânduri. Imi dădeam prea bine seamă că această minunată făptură se afla în cea mai mare primejdie, dar nu puteam face nimic. Spre desnădejdea mea, simțeam că necunoscuta îmi

trezise în inimă o dragoste fierbinte, căci nicio femeie nu mă făcuse să tresar cu atâta putere.

„O luai la goană în direcţia pe care o apucase maşina şi ajunsei, istovit, într'o stradă lăturalnică. Automobilul se oprise înaintea unui palat mare, însă porni mai departe, în aceeaşi clipă, fără să-mi pot da seamă dacă pasagerii se mai aflau înăuntru. Bănuii că nenorocita fusese transportată în clădire şi încercai să culeg informaţiuni asupra proprietarului ei. Dar toate străduinţele mele rămaseră zadarnice, astfel că mă văzui nevoit să mă depărtez.

60. — Salvată din ghiarele vampirului

Boris Verodin ascultase cu luare aminte — atât cât îi îngăduia starea lui sufletească — povestirea prietenului său. Apoi, aţinti o privire cercetătoare spre tânărul prinţ.

— Sărmane băiat! — zise el, compătimitor. — Da, e o întâmplare foarte ciudată. Crezi că necunoscuta avea nevoie de ajutorul tău, crezi că i se putea întâmpla ceva rău?

— Da, sunt sigur de asta, — strigă Iesta. — Dacă ai fi văzut spaima întipărită în ochii ei, ai fi rămas încredinţat, ca şi mine, că nenorocita se află în cea mai mare primejdie.

Boris Verodin rămase pe gânduri.

— Ce ar fi să ne ducem astă seară pe acolo? — întrebă el. — Poate că avem mai mult noroc?

Iesta strânse, cu recunoştinţă, mâna prietenului său:

— Aş fi vrut să-ţi fac eu această rugăminte, dar nu îndrăzneam, ştiind că eşti atât de mâhnit.

— Aşa dar, când s'o întuneca, pornim la drum! hotărî revoluţionarul. — Se cuvine, cu atât mai mult să-ţi dau ajutor, căci şi sărmana mea soră a fost hărăzită unei soarte asemănătoare cu aceea a necunoscutei care te-a vrăjit. Zilele astea vom porni

cercetări în această direcţie şi vai de el dacă ticălosul s'a atins de dânsa.

Iesta nu încercă să afle mai mult, căci ştia că prietenul său va vorbi atunci când va fi sosit momentul prielnic.

După cină, cei doi prieteni părăsiră casa. Înainte însă, Iesta arătase lui Boris încăperea dela primul etaj, unde avea să locuiască. Vasilieff fusese şi el adăpostit în casa bunilor oameni. Tinerii păşeau tăcuţi prin străzile învăluite în beznă. Locuitorii paşnici nu prea ieşeau noaptea din casele lor, căci în acele vremuri turburi se puteau întâmpla multe grozăvii. Oraşul părea un vulcan, care ameninţă să izbucnească. Adeseori, se zăreau pe străzi patrule din armata republicană. Dar cu toţii ştiau că acestea nu se vor mai putea arăta prin oraş multă vreme.

Strigăte răsunau din când în când în tăcerea nopţii:

— Moarte trădătorilor!

— Asta e strada — zise, deodată prinţul, rămânând locului şi apucând cu putere de braţ pe prietenul său.

— Vino! — şopti Boris, pornind mai departe, cu hotărîre.

După câtva timp, Iesta se opri iarăşi, de astă dată înaintea unui palat impunător, în faţa căruia se afla o grădină.

— Aici e — murmură dânsul, oftând. — Asta e casa în care a fost dusă nenorocita.

Boris Verodin cercetă cu privirea faţada clădirii. Obloanele erau trase la ferestre şi din casă nu pătrundea nici cel mai mic sgomot. Părea nelocuită. De o parte se afla o potecă pe care se mai puteau zări urmele roţilor unui automobil, care, pe semne, duceau la garaj.

Luntraşul arătă spre pământ, unde se vedea o pată de uleiu.

— N'auzi nimic? — şopti, deodată, Iesta, a-

pucând de braţ pe prietenul său. — Parcă au răsunat glasuri omeneşti?

Verodin încuviinţă din cap. Auzise şi el un sgomot nelămurit. Traseră cu urechea şi se încredinţară din ce în ce mai mult că în casă se aflau oameni.

Tânărul prinţ era nespus de îngrijorat pentru soarta frumoasei necunoscute şi prietenul său izbuti cu greu să-l mai liniştească puţin.

— Boris, mă înfior la gândul că i s'ar fi putut întâmpla ceva sărmanei femei, — zise Iesta, tremurând.

— Nu trebue să ne gândim numai la rău — răspunse luntraşul. — Deocamdată, ştim bine, că frumoasa necunoscută se află în această casă.

Boris voia tocmai să se cațere peste zid, spre a găsi vreun mijloc ca să pătrundă în casă, când o larmă se produse îndărătul uşii acesteia. Se auzeau glasuri omeneşti, întrerupte de râsete sgomotoase. Indată după aceea, uşa fu dată în lături şi câţiva bărbaţi în uniforme militare se iviră în prag. Se cunoştea cât de colo că erau beţi, căci abia se mai ţineau pe picioare, râdeau şi făceau glume.

Cei doi prieteni îşi dădură seamă, dela cea dintâi privire, că era vorba de ofiţeri din armata republicană. Aceştia se luară de braţ şi porniră spre poartă în timp ce uşa fu închisă în urma lor. Câţiva indivizi, cari păreau şi ei beţi, se ţineau după ei.

Boris Verodin şi prietenul său se retraseseră repede în umbra unui zid. In timp ce ofiţerii străbătuseră drumul până la poartă, cei doi tineri avuseseră tot timpul să se ascundă, astfel ca să nu poată fi zăriţi.

— Rămâi aici! — şopti luntraşul. — Eu voiu încerca să aflu ceva din convorbirile lor. Mă întorc numaidecât.

Revoluţionarul se strecură ca o umbră în urma ofiţerilor beţi.

După vreun sfert de ceas se înapoiă. Avea chipul încruntat şi prietenul său înţelese că nu descoperise nimic.

— La colţul străzii aşteptau câteva maşini, cu cari au plecat indivizii — raportă luntraşul. — Pe semne că s'au dus într'unul din hotelurile ocupate de ofiţerii armatei republicane.

Prinţul scoase un suspin.

— Cel mai bun lucru ar fi să cer mâine o împuternicire din partea sovietului, pe baza căreia voiu putea pătrunde în casă — urmă Boris Verodin.

Şi, văzând chipul îndurerat al prietenului său, adăugă:

— Iţi vine greu să aştepţi atâta, de aceea ne vom bizui numai pe puterile noastre. Voiu încerca să intru înăuntru printr'o uşă dosnică sau printr'o fereastră.

Iesta răsuflă uşurat, ca şi cum i s'ar fi luat o piatră de pe inimă. Nu mai avea răbdare să stea locului, căci soarta frumoasei necunoscute îl îngrijora peste măsură. Inima îi spunea că o mare primejdie pluteşte deasupra capului ei.

Dintr'o săritură, Boris fu dincolo de zidul care nu era prea înalt. Prietenul său îl urmă. In curând ajunseră în curte, care era curată şi îngrijită. Cam spre fundul ei se vedea un garaj şi o grădină.

— Colo se află o gheretă — şopti Iesta prietenului său. — După cât se pare, casa aparţine unui ofiţer superior.

Boris Verodin încuviinţă.

— Da, am zărit şi eu gheretа — răspunse el, încet.

Găsiră repede intrarea în palat. Uşa nu era încuiată. Incet, ferindu-se de orice sgomot, Boris Verodin apăsă pe clanţă. Un aer înăbuşitor îi izbi în faţă. Mirosea a vin şi a fum de ţigări.

Impiedecându-se de un obiect greu, luntraşul se plecă repede şi pipăi în jur, dar se dădu imediat înapoi şi apucă pe prietenul său de braţ.

— Nu face nicio mișcare, dacă nu vrei să te pomenești cu un glonte în cap! — șopti el.

Dar nu se 'ntâmplă nimic. Boris scoase lanterna de buzunar și, la lumina ei, cei doi tineri zăriră pe trepte un soldat care dormea adânc. Era pe semne, ordonanța vreunui ofițer și după mirosul ce-i ieșea din gură, se putea ghici că era beat mort.

Boris Verodin zâmbi.

— Asta nu e vătămător — zise el. — Până mâine dimineață nu e în stare să scoată nicio vorbă.

Cei doi prieteni trecură peste trupul bețivului și păsiră pe treptele acoperite cu covoare, cari înnăbușeau orice sgomot.

O ușă era întredeschisă. Indărătul ei se auzea răsuflarea unui om.

Boris trase cu urechea.

— Asta e un bărbat — șopti el. — Trebue să ne ferim să facem cunoștința cuiva.

Inchise ușa și porniră mai departe.

Deodată, la o cotitură a scării, o rază de lumină sfâșiă bezna. Un omuleț îndesat, cu cămașă de noapte pe el, se ivi înaintea lor, ținând în mână un revolver. Chipul său, care mai era aprins de băutură, se schimonosise grozav. Era un chip înfiorător, care nu se poate uita niciodată.

Părul îi atârna pe frunte în neorânduială, sporind expresia de brutalitate a trăsăturilor sale.

Ca un fulger trecu prin mintea luntrașului. Cunoștea pe acest om — era căpitanul Semelov, „Tiranul", care dăduse foc satului său și încercase să împiedece fuga lui și a Natașei.

Boris Verodin se azvârli la pământ, trăgând și pe prietenul său cu sine. In același timp, scoase revolverul. Până a nu apuca să tragă, răsună o detunătură, dar glonțul nu-și nimeri ținta.

442

Cereți mâine numărul 32 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

In clipa următoare, Boris sări în sus şi se năpusti asupra lui Semelov. Cei doi bărbaţi se luptară câteva clipe, apoi vânjosul luntraş ridică trupul căpitanului şi-l asvârli pe trepte.

„Tiranul" se rostogoli pe scară ca o minge, dar înainte de a ajunge jos, tânărul se şi afla lângă el şi-l izbi cu atâta putere încât Semelov îşi pierdu cunoştinţa.

Boris Verodin urcă iar treptele; ajuns sus, trase cu urechea. Dar locatarii palatului păreau atât de beţi, încât nici sgomotul împuşcăturii nu-i trezise.

— Ştii cine e omul acesta? — întrebă luntraşul arătând spre trupul nemişcat al căpitanului.

— Nu, nu-l cunosc — răspunse prinţul Ulkitzki.

— E poreclit „Tiranul" şi e omul de încredere al prinţului Potcikev, duşmanul meu de moarte.

Deodată, Boris duse mâna la frunte.

— Ei, drace, — murmură el — dar ăsta e palatul prinţului... Ticălosul să fi...

Nu se încumetă să-şi sfârşească fraza, căci o bănuială îngrozitoare încolţise în mintea lui.

— Ce înfăţişare avea nenorocita? — strigă el, cu glas răguşit, apucând de umeri pe prietenul său şi scuturându-l cu putere.

Iesta se înspăimântase, văzând chipul desfigurat al luntraşului.

— Era... frumoasă... blondă, cu ochi albaştri — bâigui el.

— Frumoasă şi blondă? — îngână Boris. — Da... ea este... sora mea, Irina... ticălosul a răpit-o.

Fără să mai ţie seamă de primejdii, porni înnainte ca o furtună. Ţinând revolverul într'o mână, luntraşul deschise uşile, dar pretutindeni era întunerec.

— Uite, colo, în fund, — şopti Iesta, deodată, arătând spre un soldat sprijinit de zid, care se pregătea să ridice arma.

— Nu te mişca, altminteri s'a sfârşit cu tine!

— scrâșni Boris Verodin, năpustindu-se spre el.

Soldatul se lăsă dezarmat și aținti o privire rătăcită asupra luntrașului.

— Cine e îndărătul ușii? — se răsti acesta la dânsul.

Celălalt bâigui câteva vorbe, pe cari nu le înțelegea nici el. Apoi, alunecă dealungul zidului de care se sprijinise și se prăbuși la pământ.

— S'au îmbătat ca niște porci! — strigă Boris, desgustat.

Trase cu urechea, apoi bătu în ușă, întrebând:

— E cineva acolo?

Tânărul se auzi strigat pe nume.

— Cine are cheia? — întrebă el, cu înfrigurare.

Dar nimeni nu răspunse. Toți erau beți turtă. Căpitanul Semelov nu-și venise încă în simțiri și zăcea în același loc, cu ochiul umflat.

Boris se repezi în ușă cu toată puterea. După multe sforțări, aceasta sbură din țâțâni.

In clipa următoare, Irina se afla în brațele fratelui ei vitreg. Tânăra izbucni în plâns, dar se liniști repede. Luntrașul o împinse deoparte cu blândețe.

— Ți s'a făcut... vreun rău... surioară? — întrebă el, cu glas ce nu prevestea nimic bun. — Sau... ah, nici nu mă încumet să mă gândesc la asta, — izbucni el, ascunzându-și fața în palme.

Irina îi puse mâna pe umăr.

— Fii liniștit, frățioare, nimeni nu mi-a făcut vreun rău. Dar am trecut printr'o spaimă de nedescris și n'am avut curajul să mă culc, chinuită de teamă că aș putea fi atacată în timpul somnului.

— Unde e prințul... ticălosul acela? — strigă Boris, cu ochii scânteiând de furie. — Acum mă voiu răfui cu el.

— Nu știu, dar mi se pare că n'a sosit încă — răspunse fata. — L-am văzut o singură dată, când a trecut călare prin fața hanului și a poruncit oa-

menilor săi să mă ia cu dânşii. Drumul a durat mai multe zile, apoi am fost adusă aici.

Fericită că-şi redobândise libertatea, tânăra se aruncă la pieptul fratelui ei şi vărsă lacrimi de bucurie. Apoi, ridică privirile spre dânsul.

— Spune-mi, te rog, cum ai izbutit să afli că sunt aici? — întrebă ea.

Luntraşul se uită la prietenul său, care până acum se ţinuse de o parte, privind cu admiraţie la frumoasa copilă. Iesta se înclină în faţa ei.

— Nu e acesta... nu sunteţi dumneavoastră... domnul căruia i-am cerut ajutor? — bâigui Irina, făcându-se roşie.

Iesta strălucea de bucurie.

— E prietenul meu — răspunse Boris în locul prinţului. — Ne-am cunoscut în Siberia; ieri ne-am întâlnit în Petrograd şi m'a luat în casa părinţilor săi, unde se află şi domnul Vasilieff. Bunul moşier se va bucura mult când te va vedea. E uimitor ce mult te iubeşte.

Verodin privi cu luare-aminte la sora lui vitregă, apoi urmă:

— Ai putea să fii copila lui... abia acum îmi dau seamă ce mult semeni cu el.

O mare bucurie cuprinse pe Irina, ,auzind că moşierul locuia împreună cu Boris.

— Domnul Vasilieff mi-a povestit ce vi s'a întâmplat — continuă luntraşul. — Hangiul îi spusese că prinţul te-a răpit. Iţi poţi închipui starea mea, gândindu-mă că eşti în puterea acestui om neîndurător. Am chibzuit în fel şi chip, dar nu vedeam niciun mijloc de a-ţi veni în ajutor. Atunci, prietenul meu m'a pus pe urmele tale. El mi-a povestit întâmplarea la care a fost martor şi, în acest chip, am izbutit să dăm de tine.

Roşind până 'n albul ochilor, tânăra întinse mâna prinţului, care se plecă şi i-o sărută. Cu ochi scânteiând de fericire, tânărul se împotrivi

tuturor dovezilor de recunoştinţă ale fermecătoarei copile.

— Acum, însă, trebue să plecăm — zise Boris Verodin. — Să părăsim cât mai repede casa asta blestemată!

Cei trei tineri coborîră treptele. Irina aruncă o privire plină de teamă asupra căpitanului Semelov, care mai zăcea pe podea, şi răsuflă uşurată, abia când simţi aerul înviorător al nopţii. După ce străbătură o bucată de drum, Irina se interesă de soarta Natașei.

Boris Verodin păru să fi primit o lovitură de moarte. Trupul său uriaş se gârbovi şi un geamăt scăpă de pe buzele sale.

— Pentru numele lui Dumnezeu... Boris, ce-i cu tine? — strigă Irina, înspăimântată. — S'a întâmplat ceva... Natașei?

Luntraşul ridică privirile spre dânsa. Trăsăturile sale se schimonosiseră, iar ochii săi albaştri pierduseră orice strălucire.

Irina înţelese ce se întâmplase.

— A... murit? — exclamă ea, aruncându-se la pieptul fratelui său.

Şi, în mijlocul străzii învăluită în beznă, tânăra izbucni într'un plâns sfâşietor, înduioşată de soarta tragică a prietenei sale.

După câtva timp, cei trei porniră mai departe, tăcuţi. Unul singur era fericit — prinţul Ulkitzki. El păşea ca în vis, alături de frumoasa fată şi bucuria lui că izbutise s'o scape din ghiarele răpitorilor ei, nu mai cunoştea margini. O văpaie mistuitoare clocotea în pieptul său — o văpaie cum nu mai simţise niciodată.

61. — Singură pe lume

Când îşi reveni în simţiri, Natașa văzu un bărbat, care se plecase deasupra ei. Strada era

pustie. Necunoscutul avea o înfățișare proastă, iar ochii săi o priveau plini de dorință.

— Ce-i cu tine, copila mea? — întrebă el. — Ai fost izbită de caii soldaților?.

Prințesa își aminti tot ce se petrecuse.

— Nu, n'am nimic, domnule — zise ea, ridicându-se și dându-se înapoi cu teamă. — Am auzit împușcături și, cuprinsă de spaimă, mi-am pierdut cunoștința.

— Aha, se vede că n'ai mai fost în capitală — răspunse el, sorbind-o din ochi. — Dar, dacă nu mă înșel, ai nevoie de ajutor.

— Nu, n'am nevoie... aș vrea să plec.

Bărbatul, încercă s'o reție, oferindu-i ocrotirea sa și făgăduindu-i un adăpost. Dar Natașa se împotrivi și porni înainte, fără să ție seamă de vorbele necunoscutului, care pășea alături de dânsa.

Deodată, omul o cuprinse în brațe. Vuietul marelui oraș se auzea în depărtare.

Natașa scoase un țipăt și se apără cu desnădejde. Izbi pe necunoscut cu pumnul și-l sgârie, încercând să scape din strânsoare. Individul scoase o înjurătură și-i dădu drumul. Cineva îl înșfăcase de ceafă.

— Las' că te învăț eu minte să te mai legi de femei, ticălosule! — strigă salvatorul, izbindu-l cu atâta putere încât celălalt se prăbuși la pământ.

Natașa se uită plină de recunoștință spre acela care îi venise în ajutor. Deodată, tresări. Omul i se părea cunoscut. Era un bărbat de vârstă mijlocie, care o privea cu luare-aminte.

— Imi dai voie să te însoțesc o bucată de drum, copila mea? — întrebă el. — Dacă m'aș depărta, ticălosul nu ți-ar da pace.

Prințesa șovăi o clipă, apoi clătină capul în semn de încuviințare. Porniră mai departe, în timp ce celălalt ridică pumnul amenințător, dar nu se încumetă să-și reînoiască atacul. Scoțând o înjurătură, ticălosul pieri în beznă.

Ajungând la un colț de stradă, prințesa răsuflă ușurată.

— Pe vremurile astea, fetele n'ar trebui să iasă singure pe stradă — zise bărbatul, aţintind iar asupra Natașei o privire sfredelitoare.

Tânăra oftă.

— Am sosit chiar azi în capitală — răspunse ea. — Cuprinsă de un leșin, m'am prăbușit la pământ.

Salvatorul ei clătină capul.

— Ești singură aici? — întrebă el, compătimitor.

Prințesa încuviință cu tristețe, neîncumetându-se să-i destăinuiască faptul că fugise de teama lui Fedor Sisburavici, fiul pescarului.

— Dacă nu mă înșel, ne-am mai văzut noi cândva — reluă bărbatul, după un răstimp.

— Tot ce se poate, — răspunse Natașa. — Aceeași impresie o am și eu, numai că nu-mi pot aminti cu ce prilej ne-am întâlnit.

— N'ai mai fost niciodată în Petrograd? cercetă necunoscutul.

— Ba da, mai ales iarna — de obiceiu vara stăteam la castelul nostru de pe...

Se întrerupse, cuprinsă de spaimă, căci își dăduse seamă că n'ar fi trebuit să destăinuiască acest lucru. Un fulger păru că străbătuse mintea străinului.

— Acum știu cine sunteți — exclamă el. N'am onoarea să mă aflu înaintea prințesei Natașa de Gogineff?

Tânăra păli. Rămase locului, răsuflând din greu. Așa dar, fusese recunoscută, cu toate că purta veștminte țărănești? Dându-și seamă că n'avea niciun rost să mai tăgăduiască, Natașa clătină capul în semn de confirmare.

— Sfinte Dumnezeule, dar cum ați ajuns în halul ăsta? — întrebă necunoscutul, luând o ținută plină de respect. — Erați doar, doamnă de onoare a Maiestății Sale!...

— Am fost nevoită să fug din castelul nostru, care a căzut pradă flăcărilor — murmură ea. Tatăl meu a fost ucis de revoluționari.

— Groaznic! — îngână bărbatul. — Și numai dumneavoastră ați izbutit să fugiți?

Prințesa dădu din cap, cu tristețe:

— Da, numai eu.

— Nu cumva vă amintiți de un căpitan, care comanda adeseori garda palatului de iarnă?—urmă străinul.

— Ah, acum știu cu cine stau de vorbă —răspunse ea. — Vă mulțumesc din suflet pentru ajutorul dat.

Natașa îi întinse mâna, vrând să-și ia rămas bun, dar bărbatul zise:

— Îmi îngăduiți să vă însoțesc până la palatul dumneavoastră, prințesă? Bănuiesc că acolo vreți să vă duceți?

Prințesa tresări, însuflețită de nădejde. Până acum nu se gândise la palatul ei din Petrograd. Așa dar, avea un cămin, unde putea să se adăpostească fără nicio teamă. De sigur că bătrânii servitori, cari păzeau palatul în timpul lipsei lor, se mai aflau acolo.

Tânăra încuviință în tăcere și cei doi își iuțiră pașii.. Pe drum, ea povesti groaznicele întâmplări desfășurate pe malul Volgăi, dar nu aminti nimic despre căsătoria ei cu prințul Potcikev. De asemeni, nu vorbi despre dragostea pentru Boris Verodin și tragicul lui sfârșit.

Din când în când, ofițerul clătina capul, îndurerat.

— Dumnezeu știe ce ne mai așteaptă — zise el, în cele din urmă, oftând și privind posomorît înaintea sa.

Apoi, cuprinse mâna Natașeï:

— Îmi îngăduiți să vă dau un sfat, prințesă? Vindeți palatul la orice preț. Prefaceți totul în bani, chiar dacă n'ați izbuti să adunați decât o sumă

foarte mică, cu care să puteți trăi câtva timp în străinătate. Cine are putința să părăsească Rusia, trebue să plece cât mai curând, căci ne așteaptă vremuri foarte grele. Dacă nu vindeți palatul, acesta va fi confiscat de revoluționari, cari susțin că nobilii și burghezii nu mai au dreptul la bunurile lor.

— Da, voiu urma sfatul dumneavoastră, domnule căpitan — răspunse Natașa. — Dar unde pot găsi un cumpărător?

Celălalt rămase pe gânduri.

— Imi îngăduiți să vă fiu de ajutor la vânzarea casei? — întrebă el, apoi.

Și, la încuviințarea prințesei, urmă:

— Trebue să ne adaptăm împrejurărilor. In sinea mea, gândesc ca și mai înainte, dar nu mi-e îngăduit să-mi spun părerile. Am rămas un monarhist convins și dorința mea cea mai arzătoare e reîntronarea regimului țarist. Firește, trebue să mărturisesc că acesta are nevoie de mari prefaceri. Poporul trebue tratat omenește și să i se îngăduie să ia parte la guvernarea țării. Absolutismul țarist e o nebunie.

„In momentul de față mă ocup cu ajutorarea acelora cari au trăit în condițiuni mai bune. De aceea, am tot felul de legături. Sunteți de acord să vă trimit pe cineva care ar fi dispus să cumpere palatul dumneavoastră?

— Da, domnule, și vă mulțumesc din inimă.

— N'aveți pentru ce să-mi mulțumiți, prințesă. Sunt bucuros că vă pot servi. Și dacă veți avea nevoie cândva de un sfat, vă rog să mi-l cereți... am legături cu regimul actual.

Apoi adăugă, îndurerat:

— Firește, aceste legături pot fi rupte în curând, căci suntem înaintea unei noui crize de guvern... Fie ca Domnul să ne ia sub ocrotirea Sa.

— Dar cum o duce Țarul și familia imperială? — întrebă Natașa, îngrijorată.

— Pentru numele lui Dumnezeu, mai încet prinţesă, căci oamenii nu prea vor să audă vorbindu-se de Impărat. Abia acum se poate observa cât de puţin îl iubeşte poporul.

„Nu prea o duce bine. Se şopteşte că va fi îndepărtat din Ţarskoje Selo, cât mai repede cu putinţă. Dar nimeni nu ştie unde va fi dus. Firește, guvernul şi, mai ales, Kerenski, or fi ştiind ei, însă păstrează cea mai mare taină asupra acestui lucru.

— Credeţi că ar fi cu putinţă să pătrundă cineva în preajma familiei imperiale?

— Vreţi să faceţi asta, prinţesă? Eu unul nu v'aş sfătui. Nu ştiu dacă vi se va da încuviinţarea; în orice caz, puteţi încerca... O clipă, vă rog... iată, vă dau o adresă, unde vă puteţi înfăţişa. S'a întocmit un comitet pentru eliberarea familiei imperiale. Poate că doriţi să luaţi parte şi dumneavoastră la această acţiune?

Căpitanul strecură în mâna Natașei o cartă de vizită, pe care era scrisă o adresă.

— Veţi fi primită cu mare bucurie, dacă veţi spune că faceţi parte dintre aceia cari au rămas credincioşi Ţarului — urmă el. Persoana respectivă vă cunoaşte... însă, deoarece nu mi-e îngăduit să rostesc nume, vă rog să nu-mi cereţi să vă spun despre cine e vorba.

Natașa ascunse cartonaşul în veştmintele ei. Intre timp ajunseseră pe strada unde se afla palatul familiei Gogineff.

Prinţesa îşi luă rămas bun dela salvatorul ei, care îi strânse mâna şi o rugă din nou să i se adreseze, cu toată încrederea, oricând va avea nevoie de un ajutor.

Tânăra făgădui, apoi se îndreptă spre intrarea clădirii. Trase clopoţelul şi rămase în aşteptare, cu inima strânsă de teamă. I se va deschide, oare? Casa mai era locuită, sau fusese părăsită de bătrânii servitori?

Răsuflă ușurată când auzi pași îndărătul ușii.

— Slavă Domnului! — murmură ea, plină de bucurie. — Așa dar, oamenii mai sunt aici.

In clipa următoare, ușa se deschise și bătrânul servitor se ivi în prag.

— Pe cine căutați? — întrebă el, bănuitor, deoarece nu recunoscuse pe stăpâna lui.

— Ipanoff, nu mă mai cunoști? — zise Natașa.

Servitorul făcu ochii mari.

— Dumneavoastră... prințesă? — bâigui el. Și încă în veștminte țărănești? Sfinte Dumnezeule, ce s'a întâmplat? Cum de ați venit pe jos?

— Uiți prin ce vremuri trecem, Ipanoff? — răspunse prințesa, întristată. — Trăsurile și automobilele sunt folosite numai de soldați și revoluționari, ca să poată ucide în voie... Dar lasă-mă înăuntru, căci n'aș vrea să fiu văzută.

Bătrâna servitoare se apropiase și dânsa.

— Dumnezeule, scumpa noastră prințesă e aici! — exclamă ea, plină de bucurie. — Acum cel puțin nu mai suntem singuri. Când vine stăpânul nostru, Excelența Sa?

Natașa izbuti cu greu să-și stăpânească lacrimile.

— Niciodată... tata nu mai vine niciodată... e mort.

— Mort?

— Da, a fost ucis de revoluționari — răspunse prințesa.

Cei doi bătrâni își făcură semnul crucii și ochii li se umplură de lacrimi. Ce-i drept, stăpânul lor fusese un om foarte aspru, totuși îl iubiseră, căci erau de aproape patruzeci ani în serviciul familiei Gogineff. Și acum, toată strălucirea acesteia se întunecase. Natașa se duse în odaia unde locuia totdeauna când venea la Petrograd. In sfârșit, după atâtea săptămâni de turburare, putea să răsufle în voie.

Adânc întristată, Natașa privi afară, spre grădina acoperită de frunze veștejite. Și în sufletul ei era toamnă. Mâhnirea pricinuită de moartea iubitului nu i se va șterge niciodată din inimă.

Se așeză pe marginea patului și izbucni în plâns. Va mai încolți vreodată, un zâmbet pe buzele ei? Nu, de sigur că nu, căci rana era adâncă, prea adâncă...

Într'un târziu se mai potoli. Tăcerea care domnea în casă avea un efect liniștitor asupra nervilor ei. Deodată însă, fu cuprinsă de teamă. I se părea că se află într'un cavou. Totul părea mort în jurul ei.

Da, ofițerul avea dreptate, sfătuind-o să vândă totul și să părăsească Rusia. Niciodată nu s'ar fi simțit bine în această casă, unde petrecuse atâtea ceasuri triste, chiar în copilărie.

A doua zi dimineața, bătrâna servitoare o trezi, aducându-i dejunul. Natașa o rugă să-i povestească tot ce se petrecuse în palat în ultimul timp.

— Am rămas în casă toată vremea — răs-

punse credincioasa slujnică. — Cumpărăturile trebuincioase le-am făcut numai prin apropiere. Într'o zi a venit o comisiune, care a cercetat palatul. Se spunea că toate casele vor fi confiscate, căci ele aparţin republicii. De atunci, însă, nu s'a mai arătat nimeni. Oamenii cari făceau parte din comisiune nu prea însuflau încredere. Printre aceştia se aflau şi câţiva marinari, înarmaţi până în dinţi, cari s'au purtat ca nişte brute.

Natasa nu prea dăduse atenţie vorbelor bătrânei. Gândurile ei erau departe. Hotărîrea de a pătrunde până la familia imperială, căreia voia să-i ofere serviciile, i se întări din ce în ce mai mult în minte. Nu mai avea nicio ţintă în viaţă... idealul ei, dragostea ei, se spulberaseră.

Şi, la mâhnirea ei se adăuga şi teama nemărginită că s'ar putea întâlni cu prinţul Potcikev.

Timp de o săptămână, prinţesa nu părăsi casa. In primul rând, trebui să-şi facă rost de îmbrăcăminte, căci nu adusese nimic cu dânsa, iar toaletele cari se aflau în palat nu puteau fi folosite, deoarece erau prea elegante.

In cele din urmă, se încumetă să iasă în stradă. Bătrânul se oferi s'o însoţească, dar Natasa se împotrivi, căci nu voia să primejduiască viaţa credinciosului servitor.

Păşind cu teamă şi aruncând mereu priviri bănuitoare în jurul ei, Natasa ajunse, după puţin timp, înaintea casei despre care îi vorbise fostul ofiţer. Clădirea se afla în fund, în mijlocul unei grădini. O potecă îngustă, mărginită de arbori înalţi, ducea până la intrare.

Prinţesa bătu în uşă. Nu aşteptă mult şi în prag se ivi o servitoare, care o privi cu luare aminte.

— Ce doriţi, vă rog? — întrebă ea.

Tânăra şovăi.

— Dacă nu-mi răspundeţi pentru ce aţi venit, nu vă pot lăsa înăuntru, — urmă femeia.

Natașa îi cuprinse mâna.

— Sunt... credincioasă familiei imperiale—șopti ea, cu teamă.

Slujnica se dădu la o parte și vizitatoarea păși într'un coridor întunecos, din care intră într'un salon mobilat cu eleganță. Se așeză pe un fotoliu aurit și rămase în așteptare, rotindu-și privirile în jur.

Deodată, o mare neliniște puse stăpânire pe dânsa. Deasupra biroului elegant sclipeau doi ochi amenințători, cari erau ațintiți spre ea. De o parte, fulgerau aceleași priviri. Natașa avea simțimântul că ochii aceștia înfiorători o urmăreau din toate ungherele încăperii.

Privind cu luare aminte, prințesa zări mai multe din aceste portrete, înfățișând pe sfântul călugăr, care fusese răpus.

Ea se simți străbătută de fiori. Omul acesta îngrozitor era, oare, și după moarte în legătură i tot ceea ce privea familia imperială?

Cel puțin așa se părea. Natașa fusese întotdeauna, și rămăsese și acum, devotată cu trup și suflet suveranilor ei. Dar atitudinea poruncitoare, pe care călugărul acesta o avea față de femei, o făcuse să se depărteze din preajma familiei Țarului. Când își dăduse seamă că Rasputin voia s'o atragă și pe dânsa în mrejile sale, tânăra prințesă părăsise palatul imperial și se retrăsese în reședința de vară a tatălui ei.

Și, în timp ce ea trăise acolo viața ei liniștită, Rasputin fusese omorît de vrăjmașii săi. Dar spiritul lui mai plutea și acum deasupra a tot ce amintea despre Țar și familia sa.

Ușa se deschise pe neașteptate. Natașa auzi foșnetul unei rochii și, ridicând privirile spre făptura care se apropia, scoase o exclamație de surprindere.

Cele două femei rămaseră câteva clipe față în față, fără să scoată un cuvânt. Apoi, Natașa întinse celeilalte mâna.

— Cum, dumneata, doamnă Wyrubova? — exclamă ea. — La asta nu m'aș fi așteptat niciodată!

— Da, eu sunt... dar cum ai ajuns aici? — întrebă Wyrubova, cu blândețe, trecându-și brațul pe după mijlocul prințesei, și îndreptându-se spre un divan.

— M'am întâlnit pe stradă cu cineva care m'a recunoscut, — răspunse Natașa. Din vorbă în vorbă începurăm să discutăm despre Țar și familia imperială, iar eu îmi exprimai dorința de a mă pune în legătură cu Impărăteasa. Domnul, — era un căpitan din fosta gardă a Țarului — îmi dădu această adresă, fără să rostească niciun nume.

— Da, știu despre cine e vorba — baronul Arnteff, originar din provinciile baltice. N'a mai fost de multă vreme pe aici.

Wyrubova fusese favorita Țarinei și răsplătise printr'o credință nestrămutată, cinstea pe care i-o făcuse suverana. Când familia imperială fu dusă în captivitate, Wyrubova n'o urmă, căci se stabilise o înțelegere între ea și Impărăteasă.

Natașa ascultă, ca vrăjită, cele ce-i povestea eleganta doamnă. In ultimul timp, această femeie nu-i fusese tocmai simpatică. Odinioară, prințesa ascultase, fără să vrea, discuția dintre doi servitori. Vorbeau cu dispreț despre Wyrubova, afirmând că ar fi iubita lui Rasputin. La început, Natașa nu dădu crezare acestor cuvinte, apoi însă își aminti de o scenă pe care o văzuse cu proprii ei ochi. Intr'o noapte era de serviciu ca doamnă de onoare a Țarinei. Cam pe la orele douăsprezece, Țareviciul fu cuprins de unul din accesele sale misterioase și „Sfântul" petrecu vreo câteva

456

Cereți mâine numărul 33 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

ceasuri la căpătâiul lui. Apoi, Rasputin părăsi camera bolnavului și Țarina îl însoți până la ușă, unde îi sărută mâna, plină de umilință.

De teamă să nu se întâlnească cu omul acesta înfiorător, Natașa se ascunse îndărătul unei portiere. Deodată, zări în coridor un chip palid. Era Wyrubova. Ea cuprinse mâna lui Rasputin, dar el o îmbrânci cu asprime. Atunci, favorita Țarinei căzu în genunchi și ridică mâinile spre călugărul făcător de minuni.

Natașa rămăsese ca încremenită, neputând să priceapă nimic din cele ce se petreceau. Wyrubova se ridică și porni în urma „sfântului", care se opri înaintea odăii ei, părând să chibzuiască. In cele din urmă, dispăru îndărătul ușii, împreună cu frumoasa femeie.

A doua zi, chipul favoritei strălucea de fericire. De atunci, Natașa se ferise de ea, dar nu suflă nicio vorbă despre cele întâmplate, după cum nici acum nu lăsă să se întrevadă că cunoștea această taină.

Wyrubova nu luă în seamă purtarea rezervată a tinerei prințese Gogineff. Ea era o femeie frumoasă, isteață și, mai ales, foarte credincioasă Țarinei.

— Da, am format o organizație, alcătuită din toți aceia cari au rămas devotați Impăratului—zise dânsa. — Ținem adunări foarte dese. Cred că, într'o bună zi, vom fi nevoiți să ne folosim de forță, spre a pune în libertate pe Țar, căci revoluționarii aceștia blestemați i-au jurat moartea. Inchipuie-ți, draga mea, oamenii ăștia și-au pus în gând să ucidă pe nobila noastră împărătească și pe copiii ei.

— Cum, au ajuns atât de departe? — murmură Natașa, aruncând mereu priviri temătoare spre nenumăratele portrete ale „sfântului".

Wyrubova observă aceasta.

— El ne-a prevenit, el, făcătorul de minuni — răspunse ea, oftând. — Le-a poruncit să nu

declare războiul, căci aceasta ar însemna sfârşitul monarhiei... dar n'au vrut să-i dea crezare.

— Nu, n'au vrut să-i dea crezare — repetă Natasa, cu gândurile departe.

„Dar, spune-mi, te rog, cum a fost ucis? — urmă ea, privind bănuitoare în jur, ca şi cum s'ar fi temut de spioni.

Wyrubova îşi înălţă trupul şi pe faţa ei palidă se întipări o expresie de mâhnire adâncă.

— Ucigaşii l-au ademenit în castelul unuia din ei, vrând să-l otrăvească. Dar el era învăluit de harul Dumnezeirii, astfel că otrava nu şi-a făcut efectul. Atunci, ticăloşii s'au năpustit asupra lui şi l-au ucis, iar trupul său sfânt a fost aruncat în valurile Nevei.

„Ţarina a poruncit ca rămăşiţele-i pământeşti să fie aduse şi îngropate la Ţarskoje Selo, dar ucigaşii nu i-au dat răgaz nici acolo. A fost un sfânt şi Rusia nu-l va uita niciodată!

Şi, fără să-i pese de vizitatoarea ei, Wyrubova izbucni într'un plâns desnădăjduit. Natasa simţea o milă adâncă pentru această femeie, pe care dragostea ei vinovată o încătuşase atât de puternic, încât chipul călugărului nu i se putea şterge din minte.

După ce se mai linişti, favorita Ţarinei vorbi despre familia imperială care era prizonieră în Ţarskoje Selo.

— O, suntem sprijiniţi de oameni foarte puternici — urmă dânsa. Ambasadorul Angliei se interesează foarte mult de soarta Ţarului şi ne-a făgăduit ajutorul său.

— Dar, spune-mi, te rog, nu există vreun mijloc prin care să pot ajunge în preajma familiei imperiale? — întrebă prinţesa. Aş fi bucuroasă să pot oferi Ţarinei serviciile mele.

Wyrubova o sfredeli cu privirile, apoi îi întinse mâna.

— Am să vorbesc cu cineva care e în bune

relaţiuni cu guvernul — răspunse ea. — Dar, până una alta, poţi încerca dumneata însăţi. Du-te la Ţarskoje Selo şi vorbeşte cu mareşalul Curţii, care te cunoaşte doar. De asemeni, comandantul gărzii, un anume Kobylinski, e un om de înţeles. Fereşte-te însă de revoluţionari, cari dau târcoale palatului, insultând familia imperială! Ba, nespălaţii ăştia au pătruns chiar în grădină şi, unul din ei, un trimis al sovietului din Petrograd, a îndrăznit să intre în castel, cerând să vadă pe Impărat, căci poporul bănuieşte că el nu se mai află în Ţarskoje Selo.

Natasa oftă şi rămase pe gânduri, în timp ce Wyrubova urma să vorbească.

— Ştii ce, — zise aceasta, ca încheiere — mâine îţi voiu pune la dispoziţie trăsura mea, care te va duce la Ţarskoje Selo. Sunt sigură că Ţarina te va primi cu bucurie. Cunoşti pe colonelul Kobylinski?

— Din nefericire nu-l cunosc. — Totuşi nădăjduiesc că voiu pătrunde în castel.

Natasa mai rămase câtva timp în locuinţa favoritei; apoi, în amurg, porni spre casă şi răsuflă uşurată când ajunse.

Ipanoff o întâmpină, pradă unei mari turburări.

— In lipsa dumneavoastră a fost aici un bărbat care susţinea că e împuternicit de guvern să vândă palatele prinţilor — raportă bătrânul.

Natasa clătină capul în semn de încuviinţare.

— Sunt gata s'o fac — răspunse ea. — Nu mai încape pe îndoială că bunurile nobililor vor fi confiscate. Dacă apuc să vând casa, am cel puţin avantajul să pot lua ceva bani pe ea. Nu ţi-a spus cât oferă?

— O, nu ne părăsiţi, prinţesă, — se rugă bătrânul, cu lacrimi în ochi. — Gândiţi-vă, locuim aici de patruzeci de ani. Unde să ne ducem acum la bătrâneţe?

Durerea sărmanului servitor înduioşă pe

spus pe Natașa, dar ea își dădea prea bine seamă că nu-i putea ajuta cu nimic.

— Dacă nu-l vând, atunci peste câteva zile voiu fi alungată din palat, fără să mi se dea vreo despăgubire — zise ea. — Poate că vi se îngăduie să rămâneți aici. De sigur că viitorul proprietar va fi bucuros să aibă doi paznici credincioși. In orice caz, am să vorbesc cu el în această privință.

Bătrânul o privi, întunecat.

Actul de vânzare se și află în camera dumneavoastră, prințesă — zise el, oftând. — Misitul a spus să-l iscăliți, căci o să se înapoieze ca să-l ia.

Intr'adevăr, Natașa găsi în odaia ei actul de vânzare, pe care îl citi. I se ofereau cinci sute de lire sterline. Era o sumă de batjocură, totuși prințesa se bucură din inimă că va intra în stăpânirea ei, căci bănuia că peste câteva zile nu va lua nici atât.

In afară de asta, actul mai prevedea că servitorii vor fi reținuți, cu toate că sunt bătrâni și nu mai pot munci.

Așa dar, sărmanii oameni nu erau nevoiți să părăsească palatul. Lucrul acesta era, o mângâiere pentru nobila femeie.

A doua zi, prințesa vizită din nou pe Wyrubova.

— Trăsura te așteaptă — zise ea. — O vei găsi în apropiere. Vizitiul meu te cunoaște, căci i-ai fost descrisă.

„Lucrul cel mai bun ar fi să nu oprești chiar în fața porții, căci blestemații ăia cari vor să ne guverneze, dau târcoale castelului, ca niște fiare de pradă.

Inima prințesei bătea cu putere. Totuși, ea își adună curajul și, cu zâmbetul pe buze, își luă rămas bun dela Wyrubova.

Intr'adevăr, echipajul aștepta la o mică depărtare de casă. Vizitiul ajută Natașei să se urce în trăsură, apoi tânăra îi spuse unde trebuia să oprească.

Cu toate că ocoliră străzile populate, larma pătrundea până la ei.

Soldaţii şi muncitorii luau o atitudine din ce în ce mai dârză. Pretutindeni se puteau vedea ţărani, lucrători şi soldaţi, printre cari se aflau şi marinari. Toţi erau înarmaţi şi porniseră în căutarea victimelor, cari aveau să le potolească setea de sânge.

După o călătorie lungă satul se ivi înaintea prinţesei. In depărtare, înconjurat de arbori înalţi, se zărea castelul imperial din Ţarskoje Selo. O tăcere de moarte domnea pretutindeni.

Natasa coborî din trăsură şi porni pe cărarea ce ducea spre poartă. Deodată, un soldat se apropiă de ea. Vezi coperta).

— Incotro? — întrebă el tăios, dar făcu o mutră mirată, văzând frumuseţea neobişnuită a prinţesei.

— Vroiam... ah, domnule... n'ai putea să-mi ajuţi să vorbesc cu cineva dela castel?

Omul dădu din cap.

— De ce nu? Fără îndoială că soţul sau tatăl dumneavoastră se află înăuntru?

— Da... nu... vroiam doar să intru în castel.

— Ciudat! Aşteptaţi, vă rog, şi eu trebue să pătrund acolo.

Soldatul bătu cu pumnii în poarta grea de fier. Natasa stătea lângă el, cu inima strânsă de teamă. Ar fi vrut să plângă, dar se mai linişti puţin, aducându-şi aminte de vorbele Wyrubovei, care îi spusese că colonelul era un om prietenos.

De sigur că acesta n'o va împiedeca să ajungă la Ţarină, care va fi bucuroasă văzând că cineva îi oferă serviciile. Impărăteasa fusese totdeauna bună cu dânsa.

Poarta fu deschisă, dar Natasa se cutremură, văzând înaintea ei un pluton de soldaţi din toate armele.

— Urmați-mă! — zise omul, care o adusese aci. — Vă voiu conduce în fața comandantului.

Natașa păși în curtea castelului. Dintr'una din odăile dela parter se auzeau glasuri bărbătești. Soldatul deschise ușa.

Mai mulți bărbați, tolăniți în fotolii elegante, stăteau la taifas și fumau. Cei mai mulți, făceau o impresie foarte rea. Unul singur părea mai inteligent; acesta purta o cămașă rusească și cizme înalte.

Priviri curioase se îndreptară către Natașa și bărbatul cu figura inteligentă se ridică.

— Ce doriți, mă rog? — întrebă el, curtenitor.

— Aș vrea să vorbesc cu colonelul Kobylinski.

— Cu neputință, căci e plecat.

— Oh, îmi pare foarte rău, — zise Natașa, descumpănită. — Dar nu cumva aș putea vorbi... cu cineva dela Curte... cu contele Benkendorf, de pildă?

Ceilalți zâmbiră.

— Sunteți aristocrată, de sigur? — interveni unul, un individ cu buze groase și fața ciupită de vărsat.

— Sunt burgheză, — răspunse Natașa, cu îndrăzneală.

— Din nefericire nu vă putem împlini această dorință — reluă cel cu figura inteligentă. — Nu mai e nimeni. Sovietul a pus stăpânire pe castel, soldații din gardă au fost eliberați. Acum sfatul soldaților și al muncitorilor poruncește aici. Numele meu e Sizubinov, comisar și împuternicit al sovietului.

Prințesa nu se încumetă să mai pună și alte întrebări. Era înspăimântată.

— Nu-i așa că voiați să vă duceți la familia imperială? — întrebă Sizubinov, cam batjocoritor.

Prințesa șovăi; vru să tăgăduiască, dar nu izbuti.

— Da, așa e — răspunse ea.

— Atunci, va trebui să plecaţi în Siberia, căci familia imperială a fost transportată acolo.

Prinţesa scoase un ţipăt. Aşa dar, tot făcuseră asta? O ură neîmpăcată se născu în sufletul Natăşei, împotriva acestor oameni cari cutezaseră să se atingă de Impăratul lor.

— Da, Nicolai Romanov a fost transportat în Siberia, — repetă comisarul sovietului. — De altfel, sovietul şi comitetul revoluţionar s'au împotrivit din răsputeri, căci Ţarul trebuia spânzurat împreună cu tot neamul său.

Natăşa se făcu galbenă ca ceara. Era, oare, cu putinţă ca omul acesta inteligent să vorbească astfel? Tânăra îl privi îngrozită.

— Dar... Impăratul... de ce voiaţi să-l spânzuraţi? — bâigui ea.

Celălalt râse.

— Ei, dumneata eşti prea tânără ca să poţi înţelege asta.

Intr'adevăr, Natăşa nu ştia ce avea Impăratul pe cuget. Ea nu cunoştea intrigile cari se ţeseau la Curte, nici uşurinţa cu care el îşi plecase urechea la bârfelile linguşitorilor şi favoriţilor săi.

Acest Sizubinov lâncezise cinci ani în Siberia. Inainte vreme făcea parte din nobilimea ţării. Toată vina lui era că se ridicase împotriva modului cum se alcătuia Duma. Acum, omul acesta era unul din vrăjmaşii cei mai înverşunaţi ai regimului ţarist.

Natăşa îşi dădu seamă că n'avea niciun rost să mai rămână acolo. Se îndreptă spre uşă, petrecută de râsetele sgomotoase ale bărbaţilor. Tânăra îşi iuţi paşii. Ce va spune, oare, Wyrubova, la auzul acestei veşti înfiorătoare?

Trăsura porni spre oraş. Se părea că, în urma exilării Ţarului în Siberia, furtuna se mai potolise, căci pe străzi domnea oarecare linişte.

O spaimă grozavă o cuprinse auzind un vânzător de ziare, strigând:

„Prinţul Potcikev, destinat să devie dictator"!

Nataşa începu să tremure, căci se îngrozea numai la auzul acestui nume. Simţea prea bine că se va întâmpla o nenorocire, dacă se va mai întâlni odată cu soţul ei. Şi cât se bucurase la gândul că va găsi un adăpost în sânul familiei imperiale! De sigur că Ţarina ar fi primit-o cu bunăvoinţă. Acum, însă, şi această nădejde se spulberase. Ce-i va aduce, oare, viitorul?

Această întrebare frământa mintea Nataşei, fără ca ea să-şi poată răspunde. O mare povară îi apăsa inima. Îndurerată, frumoasa femeie privea ţintă înaintea ei.

Când apăru în faţa Wyrubovei, aceasta era cu ochii înroşiţi de plâns.

Favorita Ţarinei o cuprinse în braţe şi o sărută.

— Nu-mi spune nimic, ştiu tot ce s'a întâmplat — îngână ea, mâhnită. — Abia plecaseşi că mi s'a şi adus vestea deportării Ţarului şi a familiei sale.

Cele două femei rămaseră câtva timp strâns îmbrăţişate. Nenorocirea, care se abătuse pe capul Împărătesei lor, le îndurerase peste măsură. Soarta

tragică a familiei imperiale şi a marelui imperiu rusesc se desfăşura ameninţător.

63. — O taină şoptită la ureche

La o oră târzie din noapte, Kerenski primi în audienţă un ofiţer care venise la palat într'o trăsură închisă. Un suspin de uşurare scăpă de pe buzele preşedintelui, când ofiţerul trecu pragul biroului său.

— Nu-mi găseam odihnă, căci eram îngrijorat de soarta dumitale, domnule general — zise Kerenski, ieşindu-i în întâmpinare, cu braţele întinse. — Acum trei zile am fost informat că sovietul vrea să te înlăture fiindcă ai nesocotit hotărîrile sale.

Celălalt făcu o mutră posomorîtă, apoi zâmbi batjocoritor:

— Răspund de faptele mele, Excelenţă. Trebue să distrugem spiritele rele cari sălăşluiesc în sufletele oamenilor. Ar fi fost oare mai bine să las ca soldaţii mei să fie măcelăriţi de banditii ăia?

Kerenski începu să se plimbe prin încăpere, cu mâinile împreunate la spate. Apoi, privi cu coada ochiului spre prinţul Potcikev — căci el era ofiţerul.

— Poate că ai dreptate, domnule general, — zise preşedintele, oftând. — Dar, pe de altă parte, trebue să ne gândim şi la viitor. Lucrurile nu mai pot merge aşa cum vrem noi. Dacă n'aş fi luat măsuri ca Ţarul şi familia lui să fie transportaţi în Siberia, niciunul din ei n'ar mai fi rămas în viaţă.

„Răscoala ia proporţii uriaşe. Partidul cadeţilor căruia i s'a interzis să ia parte la şedinţele Dumei, pune la cale reîntronarea Ţarului. Se spune că noi, social-revoluţionarii, ţinem cu ei — ceea ce, firesţe, nu-i adevărat. După părerea poporului, menşevicii nu sunt destul de revoluţionari. Am ajuns nişte păpuşi în mâinile consiliilor muncitoreşti. Comitetul Central ne porunceşte ce măsuri trebuesc luate.

Potcikev izbucni într'un râs silit.

— Frumoase vremuri, n'am ce zice!... Aşa dar prea onoratul soviet vrea pieirea mea? Ei bine, o să aştepte cam mult, căci deocamdată trupele mele sunt singurele cari mai ţin piept.

— Asta se ştie, de aceea te şi urăsc ei — răspunse Kerenski. — Dar se mai ştie că te bucuri de devotamentul soldaţilor, numai fiindcă le îngădui să devasteze tot ce le iese în cale.

Prinţul Potcikev îşi mângâiă barbişonul. Ochii-i străluceau.

— Vrei să arestez pe membrii sovietului, Excelenţă? Vrei să intru în capitală cu trupele mele şi să restabilesc ordinea? — întrebă el, apoi, cu glas ameninţător.

Preşedintele republicii clătină capul, obosit:

— Nu, n'ar avea niciun rost. — Cunosc prea bine situaţia. Comisarii mei, pe cari i-am trimis să colinde ţara, îmi raportează că răscoala e pretutindeni în creştere. In multe gubernii sovietele au luat puterea cu forţa. Cred că nu exagerez, afirmând că, în cazul unei intervenţii armate în Petrograd, vom avea împotriva noastră trei sute de mii de soldaţi revoluţionari, prevăzuţi cu tunuri, puşti şi muniţii din belşug.

„Cei înapoiaţi de pe front trăiesc după capul lor. Niciun regiment nu ne-a predat armele oamenilor săi. Cea mai mare parte s'au pus la dispoziţia sovietelor.

— Blestemate vremuri — scrâşni prinţul. — Dar cine altul e vinovat, dacă nu guvernul, care s'a dovedit atât de hrăpăreţ?

Preşedintele înalţă din umeri.

— Mai bine ai spune: „greşelile regimului ţarist". Poporul a ajuns la desnădejde... Dar, dacă nu mă înşel, şi dumneata ai fost favoritul Ţarului... Nu ţi-e milă de soarta lui?

— Milă? — strigă Potcikev, batjocoritor. — Nicolai Romanov nu merită să fie compătimit, căci

n'a fost decât o păpuşă care s'a lăsat condus de femei şi de popi. Nu e o adevărată ruşine pentru ţara noastră, că Rasputin, hoţul ăla de cai, a izbutit să ajungă acolo unde a ajuns?

„Haha, tare aş vrea să ştiu care dintre doamnele dela Curte s'a bucurat mai mult de dragostea sfântului"!

Kerenski se simţi străbătut de fiori. Aşa dar, acesta era omul căruia Ţarul îi acordase toată încrederea lui? Fostul favorit nici nu se sinchisea de soarta Impăratului — şi tocmai el ar fi putut să-l salveze.

Acesta era un semn rău pentru Kerenski şi guvernul din acea vreme. Potcikev era un om în care nu se putea avea încredere.

Cine ştie dacă peste scurt timp nu va intra în tratative cu revoluţionarii, pentru a depune armele? Deocamdată, aceştia erau duşmanii lui înverşunaţi, căci ştiau că prinţul are în spatele său o armată disciplinată. Dar mai târziu ce va fi?

Potcikev păru să ghicească gândurile lui Kerenski, căci zise:

— Excelenţă, sunt un partizan devotat al regimului actual.

— Eram sigur de asta — răspunse preşedintele. Dar ştii cari sunt duşmanii cei mai neîmpăcaţi pe cari îi ai în capitală?

Potcikev dădu din cap.

— Nu, nici nu bănuiesc măcar. Firește, sunt sigur că nu prea am prieteni. Dar cine sunt vrăjmaşii mei, asta n'aş putea s'o spun.

— Cunoşti pe un anume Vasilieff?

Punând această întrebare, Kerenski îşi aţinti privirile pe chipul ofiţerului. Acesta şovăi.

— Fostul prizonier al celulei numărul optsprezece din Schlüsselburg? — întrebă el, apoi, cu glas tărăgănat.

Preşedintele încuviinţă, în tăcere.

— Îl cunosc foarte bine, reluă prinţul. — Dar ce-i cu el?

Kerenski părea încurcat, în timp ce Potcikev aştepta, cu nerăbdare, răspunsul său.

— Vasilieff a fost la mine înainte cu câteva zile — urmă preşedintele. — Mi-a cerut foarte serios să te trag la răspundere, domnule general... E vorba de o fată. Vasilieff susţine că o ţii cu forţa în stăpânirea dumitale.

Celălalt izbucni într'un hohot de râs. O expresie batjocoritoare se întipări pe chipul său, iar ochii-i scânteiau ca aceia ai unei fiare sălbatece.

— Ei, asta-i acum! — exclamă el. Individul şi-o fi pierdut minţile... Dar ia spune, ce atitudine a luat faţă de noul regim? Simpatizează cu guvernul, sau a trecut de partea revoluţionarilor? In anumite împrejurări, omul acesta poate deveni foarte primejdios...

— Firește că i-am refuzat cererea — urmă Kerenski. — Totuşi, mi-ai face mare plăcere dacă pe viitor n'ai mai da prilej să circule asemenea svonuri, căci ele nu fac decât să aţâţe poporul şi mai mult... Dar spune-mi, te rog, cunoşti de aproape pe acest Vasilieff?

Prinţul clătină capul în semn de confirmare:

— După cât ştiu, actele sale s'au găsit în arhiva familiei imperiale. Nu v'aţi lămurit asupra lui?

— Nu s'au descoperit decât vreo câteva date cu privire la prizonierul din celula numărul optsprezece, dar ceva hotărît nu ştim nici noi. Şi, afară de asta, am fost nevoiţi să predăm sovietului toate actele. Acesta vrea să dovedească lumii că ultimii Ţari au fost tot atât de cruzi ca şi străbunii lor, de vreme ce prizonierul din celula optsprezece a putut fi înlăturat fără să fie vinovat cu ceva.

— Excelenţă, voiu căuta să te lămuresc, atât cât îmi stă în putinţă — răspunse Potcikev. — Vasilieff a fost tovarăşul meu de joacă, deşi e mult

mai în vârstă ca mine. Ne-am cunoscut pe vremea domniei lui Alexandru al III-lea.

„Fostul împărat ţinea foarte mult la Vasilieff, erau mai tot timpul împreună, îl lua cu el la vânătoare şi se străduia din răsputeri să stabilească o strânsă legătură de prietenie între acesta şi Ţareviciul Nicolai.

„Şi, lucrul acesta îi şi izbuti. Am locuit multă vreme împreună, în castelul din Livadia. Vasilieff, care era întrucâtva profesorul şi confidentul nostru, avea multe talente. Odată, plecarăm chiar în Caucaz, unde Ţareviciul trebuia să facă o călătorie mai lungă.

„Mai târziu, se produse ruptura. N'aş putea spune ce anume se întâmplase, dar ştiu că era vorba de o femeie. Intr'o bună zi, Nicolai se năpusti asupra lui Vasilieff, în grădina castelului din Livadia. Cel atacat se apără cu blândeţe şi, în cele din urmă, izbuti să potolească furia Ţareviciului.

„In acea zi, Impăratul avu cu fiul său o discuţie violentă. Vasilieff, însă, dispăru din preajma familiei imperiale.

„Se ştia totuşi, că, la intervale anumite, el se avea în palatul din Petrograd sau Ţarskoje Selo şi vorbea cu Impăratul multă vreme. De asemeni se mai ştia că Ţarul Alexandru îl lua cu el în călătoriile sale. Nimeni n'avea voie să pomenească ceva despre acest lucru, dar nu mai încape îndoială că în asemenea călătorii, Vasilieff trecea drept un conte din familia Romanov.

— Foarte ciudat! — exclamă Kerenski, care ascultase cu luare aminte. — Dar cum s'a produs ruptura dintre Ţarul Alexandru şi prietenul său Vasilieff?

Potcikev privi o clipă spre podea, cu chipul schimonosit de ură.

— Asta n'aş putea să-ţi spun — răspunse el apoi. Ştiu, doar, că a fost invinuit că ar fi pus la cale un atentat împotriva Impăratului. El, însă, a

tăgăduit cu încăpățânare. Odată cu Vasilieff, mulți nobili și curteni fură asvârliți în închisoare, iar alții deportați în Siberia.

— Tocmai din această pricină, sovietul a luat sub ocrotirea sa pe acest misterios bărbat — adăugă președintele. — Se spune că ar fi revoluționar.

— Poate că și este! — replică generalul, apropiându-se de Kerenski. — Ce-ar fi dacă omul acesta s'ar înapoia la moșia lui? — zise el, stăruitor.

— Pentru ce ții la asta? — întrebă celălalt uimit.

— Am două motive. Mai întâiu, nu știu la ce ne-ar putea el folosi, dacă s'ar întâmpla vreodată ca lucrurile să revie la vechea lor stare.

Și, deoarece Kerenski aținti o privire nedumerită asupra lui Potcikev, acesta se plecă spre el și-i șopti ceva la ureche.

— Ești uimitor, domnule general! — murmură apoi președintele. — Crezi că svonul acesta cuprinde un grăunte de adevăr?

Prințul dădu din cap, în semn de confirmare.

— Dă-ți seamă de asemănarea lor și, atunci, vei fi tot atât de încredințat ca și mine.

„Și, acum, să revenim la al doilea motiv—urmă el. — Trebue, cu tot dinadinsul, să împiedecăm pe revoluționari de a-l înfățișa ca pe un martir... Va dispare, pur și simplu... Nimeni nu trebue să știe că el mai există.

— Nu, nu pot încuviința una ca asta — zise Kerenski, cu hotărîre.

— Dacă n'ai curajul, atunci lasă totul în seama meu, Excelență! — făcu prințul. — Voiu purta eu de grijă să se înapoieze acolo de unde a venit.

Președintele nu răspunse. In cele din urmă, prințul se ridică, vrând să părăsească încăperea, dar celălalt îl opri.

470

Cereți mâine numărul 34 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

— Mai stai o clipă, trebue să-ţi fac o destăinuire. Spionii mei mi-au adus la cunoştinţă că se urmăreşte înlăturarea dumitale. Aşa dar trebue să pleci din oraş, cât mai repede. Pumnalul ucigător a şi fost pregătit.

Potcikev simţi un fior rece străbătându-i trupul.

— Cine ţi-a spus, Excelenţă? — întrebă el, cu glas răguşit.

Kerenski înalţă din umeri.

— Asta n"are nicio însemnătate, domnule general. Există destui spioni chiar printre revoluţionari. Aş putea să-ţi mai spun şi cine a fost ales să-ţi dea lovitura de moarte. Ucigaşul e un bărbat originar din ţinutul unde ai restabilit ordinea.

— Cum îl cheamă? — întrebă prinţul, plin de teamă.

— Boris Verodin. Se ştie că omul acesta te urăşte cu înverşunare, căci din pricina dumitale a fost deportat în Siberia. Aşa dar, îţi dai seamă că sunt bine informat...

Potcikev îşi trecu mâna peste ochi.

— Omul... acesta... se află în Petrograd? — îngână el.

— Da, e aici.

Prinţul întinse mâna lui Kerenski, apoi se depărtă în grabă.

— Ah, dacă s'ar putea şti ce se petrece în mintea lui — murmură preşedintele, după ce rămase singur. — E un om cu mână de fier. Mai că aş fi ispitit să-i propun dictatura, însă dacă planul nu izbuteşte, ne ducem cu toţii de râpă. Furia poporului n'ar mai cunoaşte margini. Zău, nu mai ştii cum să faci! In orice caz, voiu căuta să aduc vorba de asta, în şedinţa secretă pe care guvernul o va ţine astă-seară.

46. — O amenințare din umbră

Prințul Potcikev se grăbea să ajungă în stradă. Când părăsi reședința președintelui, el se uită cu luare aminte în jurul său, apoi se urcă în mașină și închise repede ușa acesteia. Trebuia să se depărteze cât mai grabnic, căci revoluționarii își aveau pretutindeni spionii lor, cari erau informați asupra tuturor măsurilor luate de guvern și știau cine intră și iese din palatul lui Kerenski.

Scoțând un suspin de ușurare, Potcikev se tolăni în pernele minunatului automobil. Acum avea cu totul alte gânduri, cari îi aminteau de plăcutele clipe ce-l așteptau. Un zâmbet de mulțumire se ivi pe buzele sale. I se părea că vede înainte-i chipul drăgălaș al Irinei, și izbucni într'un râs batjocoritor. Ticălosul acela îi răpise soția, se bucurase de farmecele ei, înainte ca el, prințul Potcikev, să se cunune cu dânsa. Acum, însă, se va răzbuna cumplit. Fermecătoarea blondină cu ochi albaștri va fi a lui. Ochiu pentru ochiu, dintre pentru dinte.

Și, când o va avea în brațele sale, când va fi nevoită să rabde sărutările lui, atunci... atunci o parte din răzbunarea lui va fi împlinită.

Potcikev își întinse picioarele și se gândi, plin de bucurie, la chipul ciudat în care se întâlnise din nou cu Irina.

Fusese o retragere rușinoasă, atunci când fugiseră din fața lui Aratcin. Cinci zile încheiate pribegiseră trupele republicane, până ce, în cele din urmă, primiseră întăriri. Apoi își făcuseră lagărul într'o poziție apărată, astfel că Potcikev putu să lipsească vreo câteva zile, în timpul cărora venise în Capitală.

Semelov dusese „porumbița" la Petrograd și de sigur că o păzea bine ca nu cumva să-i scape, așa cum scăpase Natașa.

Deodată prințul tresări. Aprinsese lumina din în-

teriorul maşinii şi zări pe scaunul din faţa lui un plic, pe care îl luă în mână şi citi adresa:

— „Excelenţei Sale prinţului Nicolai Potcikev" — murmură el.

Privi pe fereastră şi zări în jurul unui foc câteva făpturi sdrenţeroase, cari se uitau cu ochi lacomi în toate părţile.

După ce trecu de ei, generalul porunci şoferului să oprească maşina şi coborî. Şoferul era de doi ani în serviciul său şi putea să se bizuie pe el.

— Ei, Paşnov, n'ai lăsat pe nimeni în maşină, pe când eu eram la preşedinte? — întrebă prinţul, sfredelindu-l cu privirea.

— Nu, Excelenţă.

— Minţi! — strigă Potcikev.

— Spun adevărul curat, Excelenţă. Nimeni n'a fost în maşină. De altfel, n'au trecut decât puţini oameni pe acolo.

Prinţul murmură câteva cuvinte neînţelese şi se urcă din nou în automobil. Luă plicul în mână şi-l privi atent, temându-se parcă să-l deschidă.

Apoi, însă, începu să râdă de el însuşi.

— De când ai început să fii laş, Nicolai? — îşi zise Potcikev. — Ei, nu cumva ţi-e frică să deschizi o scrisoare?

Rupse plicul şi scoase la iveală un bileţel, ale cărui rânduri le citi în grabă. Un fior îi străbătu trupul şi simţi o slăbiciune cum nu mai simţise niciodată.

Apoi rămase cu privirea aţintită în gol, dus pe gânduri, în timp ce mâna în care ţinea biletul îi atârna dealungul trupului.

Ridică braţul şi citi înc'odată, cu glas tremurător:

„Prinţe Potcikev, eşti recunoscut. Dacă vrei ca Elena să nu afle totul, atunci du-te la dânsa. Sărmana tânjeşte de dorul tău. Ea nu ştie că eşti un ticălos".

— Ce să însemneze asta? — murmură prinţul. — Cine o fi trimiţătorul biletului? Ce legături sunt între dânsul şi Elena? Ah, asta mai lipsea acum!' Zău, îmi vine să înebunesc!

Hârtia îi căzu din mână, şi el se adâncı în gânduri, până ce maşina se opri.

Se afla acum înaintea palatului său şı rămase uimit de tăcerea care domnea pretutindeni. Servitorii nu se zăreau nicăieri. Potcikev bătu furios cu piciorul în pământ şi trase clopotul. Un bătrân se ivi în prag şi se plecă smerit înaintea stăpânului său.

— Unde sunt ceilalţi? — se răsti acesta.

— Au părăsit palatul, Excelenţă... şi au intrat în rândurile revoluţionarilor — băigui servitorul.

— Şi soldaţii unde sunt, Sergievici?

— Domnul căpitan ocupă o încăpere dela primul cat.

Zornăind din pinteni, Potcikev urcă treptele şi deschise o uşă dela etajul întâi. Un ofiţer se ridică la intrarea sa. Era căpitanul Semelov.

Generalul îi zâmbi cu bunăvoinţă.

— Nădăjduiesc că fetişcana a ajuns cu bine? — întrebă el.

„Tiranul" tresări, şi răspunse cu glas răguşit:

— Din nefericire, nu mai e aici, Excelenţă... A fost liberată. Se pare că la mijloc nu era lucru tocmai curat.

Potcikev rămase ca trăsnit.

— Nu cumva ţi-ai pierdut minţile, Semelov? Ce înseamnă asta? — strigă el apoi.

Căpitanul plecă ochii în pământ şi broboane de năduşeală se prelinseră pe fruntea sa.

— A fost răpită. Mai mulţi bărbaţi au pătruns în palat şi au redat libertatea prizonierei. N'a fost cu putinţă să le ţinem piept, căci erau foarte puternici. Pesemne că făceau parte din partidul revoluţionarilor.

„In drum spre palat, tânăra a sărit din maşină

şi a început să ţipe. Un bărbat i-a luat apărarea, dar l-am pus repede la respect.

„Nu mai încape îndoială că am fost urmăriţi şi, în timpul nopţii, indivizii au pătruns în palat. Cu toată împotrivirea noastră, prizoniera a scăpat.

Semelov nu istorisi lucrurile aşa cum se întâmplaseră. Şi, înainte de toate, nu pomeni nimic de faptul că în noaptea aceea fusese beat. Ştia el prea bine că, la furie, prinţul devenea foarte primejdios.

Potcikev privi încruntat spre omul său de încredere. Apoi, îi puse câteva întrebări, la cari Semelov răspunse cu stăpânire de sine. In cele din urmă, generalul se retrase, scoţând o înjurătură.

— Fii gata, căpitane — zise el, când ajunse în prag. — Peste puţin timp ne înapoiăm în lagărul nostru.

— La ordin, Excelenţă!

Prinţul se îndreptă spre apartamentul său, unde se lasă pradă mâniei ce-l cuprinse. In ultimul timp, toate îi ieşeau de-a'ndoaselea. Fetişcana aceea, cu care nădăjduise să petreacă ceasuri plăcute, izbutise să-i scape iarăşi.

Nu cumva Vasilieff îşi avea mâna în joc?

Potcikev luă hotărîrea să lămurească lucrurile cât mai curând. Apoi îşi scoase uniforma şi-şi îmbrăcă haine civile. Zâmbind cu răutate, îşi schimbă înfăţişarea, lipindu-şi o barbă falşă. Acum avea o figură foarte interesantă. Niciun artist n'ar fi putut să se travestească mai bine.

Era noaptea târziu, când prinţul părăsi casa şi porni pe jos dealungul străzilor. Trecu un pod peste Neva, străbătu uliţe unde nu prea se zăreau oameni, apoi coti într'o stradă dosnică, în care domnea tăcere mormântală.

Deodată se opri înaintea unei căsuţe aşezate în mijlocul unei grădini. O rază de lumină străbătea printr'o crăpătură de la un oblon. Prinţul se apropiă de fereastră şi încercă să privească înăun-

tru, dar nu izbuti să deosebească nimic. Lipi urechea de oblon și ascultă câtva timp, apoi murmură, scoțând un suspin de ușurare:

— E singură... Așa dar, voiu putea s'o iscodesc... Ah, piedeca asta trebue să dispară din calea mea... Numai de-aș ști cine a scris bilețelul!

Se retrase de lângă fereastră, și scoase o cheie din buzunar. După cât se părea, Potcikev era de-ai casei. Fără să facă sgomot, el descuiă ușa și păși într'un coridor întunecos, de-a-lungul căruia merse bâjbâind până ce ajunse la altă ușă, pe care o deschise cu băgare de seamă.

O încăpere mohorîtă se ivi înaintea lui. Într'un pat zăcea o femeie tânără, slabă și palidă. Era frumoasă, cu toate că o boală nemiloasă îi rodea pieptul. Buzele-i erau lipsite de sânge, iar pleoapele sale vinete păreau un văl deasupra ochilor. Alături de dânsa se afla un leagăn, în care dormea un copilaș cu obrăjiori îmbujorați.

Prințul se opri câtva timp, uitându-se în jurul său, apoi privirile sale se ațintiră asupra femeii care zăcea în pat. Cuprins de-o mânie neputincioasă, Potcikev își strânse buzele și o expresie de viclenie și răutate se întipări în colțul gurii sale.

— Las' că te învăț eu minte! Doar din pricina ta a trebuit să trec prin spaima asta! — scrâșni el, furios. — Ești o piedecă în calea vieții mele! Ce știi tu despre planurile unui prinț Potcikev? Și eu, nerodul, m'am lăsat amăgit de chipul tău de mironosiță! Mângâierile tale mi-au slăbit voința. Și totuși ești o femeie care nu poate iubi așa cum vreau eu...

Fața lui se schimonosi de furie. Se părea că, dintr'un moment într'altul, se va năpusti asupra femeii adormite.

Deodată, aceasta se trezi. Rămase o clipă cu ochii holbați la vizitatorul nocturn, apoi scoase un țipăt ușor și-și acoperi fața cu mâinile.

Prințul se apropiase de culcușul bolnavei și-i

apucă mâinile cu blândeţe. Ochii ei strălucitori de fericire se aţintiră asupra lui.

— Nicolai... tocmai mi-ai apărut în vis... Era atât de frumos! Se făcea că eram din nou în Crimeea unde ne-am cunoscut... Deveniseşi un moşier bogat... Atunci. m'am trezit şi am văzut chipul tău... dar era schimonosit grozav. Ah, Nicolai, dac'ai ştii ce dor mi-a fost de tine, mai ales în ultimul timp! Puţinii oameni cari vin aci, mi-au povestit despre zăpăceala care domneşte pretutindeni. Oh, aici nu se vede şi nu se aude nimic, dar absolut nimic!

Potcikev îi sărută mâna, apoi se aşeză pe marginea patului. Sărmana femeie nu zări sclipirea de furie care se ivi în ochii săi; ea credea că omul acesta o iubeşte cu aceeaşi dragoste curată, cum îl iubea şi dânsa. Nici nu bănuia măcar, că el o ura sălbatec.

— Cine a mai fost pe aici? — întrebă el, apoi.

— Oameni pe cari nu-i cunoşti — răspunse femeia cu blândeţe.

Generalul clătină capul, bănuitor.

— Vreau să ştiu totul! Oare n'am dreptul la asta? Nu sunt soţul tău?

Bolnava zâmbi.

— Doar ştii că nu există secrete între noi, dragul meu! — zise ea, încet. — Spunându-ţi că nu cunoşti pe oamenii cari vin aici, mă gândeam, numai, să nu te plictisesc cu lămuriri fără rost.

— Tot ceea ce e în legătură cu tine, nu mă poate plictisi.

Femeia îl privi, plină de fericire.

— Ai să rămâi desamăgit, Nicolai — răspunse ea, mângâiându-i mâna. — În primul rând, e fiica îngrijitoarei mele, care mă vizitează aproape în fiecare zi. Bărbatul acesteia se mai află pe front, dar a scris că se va înapoia acasă în curând, deoarece războiul e pe sfârşite şi nu mai au ce face în tranşee.

„Apoi a mai fost pe aici sora Vera, cu care eram împreună la Crucea Roşie. Ea e revoluţionară. Închipuie-ţi, a intrat în serviciul armatei roşii. Nu e îngrozitor?

— E aceeaşi care era şi ea la Kiev pe vremea aceea?

— Da, — încuviinţă bolnava. — I-am scris, dar nu se afla în Petrograd. Abia ieri a venit la mine. Ciudat că asemenea fete frumoase şi bine crescute se ocupă cu astfel de lucruri.

— Nu spuneai, pe atunci, că se trage dintr'o familie nobilă? — cercetă prinţul.

— Da, ştiam asta, dar nici prin minte nu-mi trecea că e fiica unui prinţ.

— Fiica unui prinţ? — repetă Potcikev, aţintind asupra ei o privire plină de nerăbdare. — Vorbeşti serios?

— Da, foarte serios. E prinţesa Vera de Ulkitzki. Se spune că mama ei ar fi fost la Curte.

Potcikev tresări, abia putând să-şi ascundă turburarea.

— Şi fratele ei e revoluţionar — urmă femeia. — A fost exilat în Siberia, unde a dus-o foarte greu. Acum e iarăşi în Capitală.

— De necrezut! — exclamă prinţul, cu ochii rătăcind prin încăpere, ca şi cum ar fi căutat ceva.

— Firește că ai vorbit despre mine acestei aşazise prinţese? — întrebă el, iscoditor.

— Nu prea mult, fiindcă avea şi ea multe de povestit. I-am spus numai cum ne-am cunoscut, şi am amintit câte ceva despre dragostea şi căsătoria noastră, apoi Vera s'a uitat îndelung la fotografia ta.

— Şi... nu cumva a spus că mă cunoaşte? — întrebă prinţul, silindu-se să zâmbească.

— Da, cam aşa. Susţinea că ai o mare asemănare cu un anume prinţ „Potcikev" despre care se vorbeşte mult în ultimul timp.

— Asta mi s'a spus şi mie foarte adesea — încercă el să glumească. Dar fii liniştită, draga

mea, eu n'am rude atât de simandicoase. Din păcate, nu sunt decât un simplu negustor — ce-i drept, destul de bogat — care își câștiga viața, călătorind de ici până colo. De altfel, nici acum nu rămân la Petrograd decât două zile.

Tânăra femeie scoase un geamăt și privi la Potcikev cu ochii holbați.

— Nu, Nicolai, nu trebue să mă îndurerezi atât de mult — îngână ea. — In ultimele luni m'am topit de dorul tău. In fiecare zi așteptam să primesc o scrisoare dela tine, însă n'ai dat niciun semn de viață.

„Și acum, când însfârșit ești lângă mine, vrei să mă părăsești iarăși? Nu ți-a fost dor de soția și copilașul tău?

Potcikev încercase, de câteva ori, s'o întrerupă; dar ea vorbise cu atâta însuflețire, încât nu izbuti. In cele din urmă tăcu, obosită; și o tuse seacă îi sgudui pieptul. Fața îi era suptă și se vedea cât colo că tânăra și frumoasa femeie era sortită unei morți apropiate. Boala nemiloasă îi distrusese plămânii.

Potcikev încercă să se desvinovățească:

— Dar trebue să mă înțelegi, Eleno, sunt nevoit să-mi văd de afaceri. Vrei ca mai târziu să murim de foame? Vrei ca creditorii mei să te alunge din aceasta căsuță frumoasă? Nu, nu mă îndoiesc că-mi dai dreptate.

Bolnava se mai liniști și se uită la el, îndurerată.

— Ah, Nicolai, când vom putea, oare să rămânem împreună? Și, apoi, sunt atât de îngrijorată cu privire la sănătatea mea!

— Dar ce zice medicul?

— Imi recomandă multă liniște. M'a mai sfătuit să nu rămân iarna în Petrograd. Cel mai bun lucru ar fi să plec în Crimeea unde clima e mai dulce.

— Da, n'ar fi rău, și lucrul e cu putință — zise prințul, dus pe gânduri.

— Fratele meu se află şi el în Petrograd — urmă bolnava.

Potcikev îşi înăbuşi un strigăt de furie.

— Cine, fratele tău Tunetrius?

— Da, nici n'am altul. A venit din Kiev. Se pare că acolo e şi mai rău decât aici. A fugit din oraş, căci casa noastră a fost luată, împreună cu tot ce se găsea înăuntru. Aşa vor bolşevicii. Fiecare trebue să-şi dea avutul. Deocamdată, fratele meu va rămâne în Petrograd.

— Ai vorbit... cu dânsul... despre mine? — întrebă prinţul, neliniştit.

— Firește, şi e foarte bucuros că va putea să te cunoască. Eu, însă, nu ştiam că eşti aici. Păcat, altminteri de sigur că ar fi venit azi încoace.

— Las' că ne vedem noi zilele acestea — zise el.

Dar, în sinea lui, se gândi:

„In niciun caz nu trebue să se întâmple asta... Nu vreau să mă întâlnesc cu el...

Firește, însă, că Potcikev nu lăsă să se întrevadă ce se petrecea în mintea lui.

Deodată, se auzi un scâncet de copil. Bolnava se plecă spre leagăn şi luă micuţul în braţe.

— Nici nu l-ai sărutat încă, pe scumpul nostru Nicolai — zise ea, strălucind de bucurie şi dând prinţului copilaşul care întindea mânuţele spre el.

Potcikev se strădui să pară cât mai vesel şi luă micuţul în braţe. După câteva clipe îl înapoiă mamei sale.

Privirile lui erau înfiorătoare. Ce se petrecea, oare, în sufletul acestui om? Ce punea la cale? Sărmana bolnavă ar fi fost cuprinsă de groază, dacă ar fi ghicit numai o parte din gândurile aceluia în care avusese atâta încredere.

Potcikev căută să afle şi alte veşti dela dânsa, dar încercările sale rămaseră fără rezultat, căci ea nu era în măsură să i le dea.

In cele din urmă, se pregăti de plecare, făgăduind că se va înapoia a doua zi.

— De ce nu rămâi lângă mine, Nicolai? — întrebă ea, cu lacrimi în ochi.

— Nu pot, Eleno — răspunse prințul, cu o blândețe prefăcută. — Astă-seară am o convorbire cu un prieten de afaceri, de fel din Moscova, care pleacă la drum mâine dimineață.

— Ah, de ce sunt atât de nenorocită! — se tângui femeia, izbucnind în plâns.

Prințul, care ajunsese în prag, se mai întoarse odată spre bolnavă.

— Când mă voiu înapoia aș vrea să fiu singur cu tine ,Eleno, — zise el. — Dacă vine fratele tău, caută să-l îndepărtezi sub un motiv oarecare.

— Tunetrius nu vine mâine aici — răspunse bolnava, oftând. — Insă, m'aș fi bucurat mult dacă ar fi făcut cunoștință cu tine.

Potcikev părăsi încăperea. Când ajunse afară, se uită cu băgare de seamă în jurul său, apoi porni repede mai departe. Nu zări însă făptura întunecată care se strecură dintr'un tufiș. Era un tânăr cu înfățișare simpatică, dar gravă.

— Ferește-te! — murmură el, amenințător. — Dacă sora mea nu va fi fericită, în timpul scurt cât mai are de trăit, atunci voiu ști eu să te găsesc.

Tânărul trase cu urechea la oblon și dădu din cap mulțumit, când se încredință că bolnava își adormea copilașul. Apoi se depărtă grăbit și dispăru în beznă.

Prințul Potcikev punea la cale planuri mârșave. Gânduri negre se țeseau în mintea sa. Nu se mai simțea în siguranță. Cine îi trimisese biletul? Cine descoperise taina lui?

Nu cumva această Vera Ulkitzki, sora tânărului revoluționar, vroia să-și apere prietena și trecuse scrisoarea cu pricina? Nu, nu, asta era cu neputință!

Atunci cine să fi fost acela care cunoștea secretul?

Prințul nu izbuti să găsească un răspuns sa-

sfătător. Scrâşnind din dinţi, Potcikev intră în palatul său şi se duse la culcare, în timp ce planuri diabolice îi frământau mintea.

65. In bârlogul ursului

Când ajunse acasă, Natasa află dela bătrânul Ipanoff că peste câteva ore, sau cel mult a doua zi, cumpărătorul palatului va veni să ia în primire casa.

Cu toate că era bucuroasă, deoarece în curând avea să intre în stăpânirea unei sume de bani, care îi putea fi de folos, prinţesa fu cuprinsă din nou de grijile viitorului.

In acea zi Wyrubova discutase multă vreme cu ea. Favorita Ţarinei vroia să se folosească de Natasa, spre a-şi duce la îndeplinire planurile cari urmăreau liberarea Impăratului şi a familiei sale.

Prinţesa se îndoia dacă va avea energia necesară ca să poată duce la bun sfârşit această mi-

siune primejdioasă. Wyrubova, însă, era plină de încredere şi izbuti s'o însufleţească.

Acum, când iubitul nu mai trăia, când o mâhnire adâncă sfâşia inima ei, tânăra prinţesă îşi găsise un alt ţel în viaţă. Da, trebuia să ducă la capăt înalta ei misiune. Dumnezeu o alesese pentru a deveni liberatoarea Impăratului ei.

A doua zi dimineaţă, convorbiri însemnate avură loc în casa Wyrubovei. Monarhiştii izbutiseră să se pună în legătură cu Tobolsk, unde fusese transportată familia imperială.

Favorita Ţarinei se afla în fruntea conspiratorilor. La intervale scurte, bărbaţi şi femei se iviră în locuinţa acesteia. Chiar şi un preot era printre ei.

Wyrubova deschisese salonul şi împrăştiase cărţi de joc pe mesele cari se aflau în vasta încăpere.

— Revoluţionarii au spioni pretutindeni — zise gazda. — De multă vreme au început să mă bănuiască. Dacă vor pătrunde în casă, vrând să ne ia prin surprindere, ne vor găsi adunaţi la o nevinovată pasenţă.

Cei de faţă fură de acord cu această măsură de prevedere, şi începură să vorbească despre ceea ce-i adusese laolaltă. Un bătrân general îşi exprimă părerea că, înainte de toate, aveau nevoie de o persoană care să-i pună în legătură cu perechea imperială, fără să trezească bănuielile duşmanilor lor.

— Sunt de aceeaşi părere — zise Wyrubova. — Doamnelor şi domnilor, vă prezint pe prinţesa Natasa de Gogineff, care e gata să ducă la îndeplinire această misiune. Ţarina a fost întotdeauna binevoitoare cu dânsa, şi de sigur că nu va refuza s'o primească. Paznicii Maiestăţilor lor nu pot avea nimic împotrivă.

Natasa roşi, iar ochii-i scânteiară văzând aţintite asupra ei privirile conspiratorilor.

Deodată răsunară bătăi în uşă. Cei de faţă se înspăimântară, însă Wyrubova îi linişti repede.

— Poliţiştii nu bat atât de uşor — zise ea, rîdicându-se. — Trebue să fie de-ai noştri.

Frumoasa femeie se depărtă, în timp ce conspiratorii luară în mâini cărţile de joc.

După câteva clipe se auziră paşi apropiându-se apoi uşa se deschise şi Wyrubova intră în salon însoţită de un bărbat, care făcu o plecăciune înaintea celor de faţă.

Deodată, noul sosit tresări şi se uită cu mirare la Natasa, care îl salută plăcut surprinsă.

— Trăieşte — îngână el — asta e mai mult decât ciudat.

Işi reveni, însă repede, şi luă loc la capătul mesei. Şi pe când discuţia fu reluată cu însufleţire, noul sosit — care nu era nimeni altul decât Vasilieff — puse la cale un plan, cu totul nedemn de sufletul său distins.

La început, moşierul vroise să comunice prinţesei că Boris trăia şi era încredinţat că iubita lui murise. Apoi, însă, în timp ce stătea alături de Natasa, alte gânduri se născură în mintea lui. El avea aceleaşi planuri ca şi bătrâna Anuşca Verodin, cu privire la Boris şi Irina.

Tânărul acesta exercita asupra lui Vasilieff o mare putere de atracţie. Boris Verodin era omul care putea să facă fericită pe Irina. La început, când aflase că luntraşul iubea pe Natasa, moşierul renunţase la acest gând; mai târziu, însă, nădejdea încolţise din nou în inima lui, căci ştia că prinţesa îşi găsise moartea în valurile Volgăi.

Acum, ea se ivise iarăşi,, şi-i răsturna toate planurile.

— Trebue să păstrez tăcere asupra faptului că Boris mai trăieşte — îşi zise el. — Natasa trebue să rămână cu încredinţarea că iubitul ei e mort. Amândoi s'au obişnuit cu gândul că celălalt nu se mai află printre cei vii. De ce să-i aduc iarăşi împreună?

Cereţi mâine numărul 35 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Vasilieff își dădea seamă că făptuiește o mârșăvie, dar soarta copilei sale îl îngrijora nespus, căci el știa că Irina iubește cu înfocare pe Boris Verodin.

Moșierul asculta cu luare-aminte hotărîrile celor de față și-și exprimă și el părerea că familia imperială trebue salvată cu orice preț.

După ce consfătuirea luă sfârșit, el se înclină înaintea Nataşei, și, cu toate că-i venea foarte greu, o întrebă ce se făcuse cu Boris Verodin.

Când sărmana femeie izbucni în lacrimi, Vasilieff se prefăcu surprins, deși inima-i sângera, gândindu-se la ticăloșia lui.

Pe stradă, Natașa istorisi, cu glasul înecat în lacrimi, nenorocirea care se abătuse asupra ei. Dânsa nu bănuia sbuciumul pe care povestirea ei îl stârnise în inima acestui bărbat nobil.

In cele din urmă își luară rămas bun.

Moșierul era bucuros că însoțitoarea lui nu-l întrebase unde locuia. Spuse că în curând va părăsi orașul.

— Dar unde e Irina? — întrebă prințesa, la despărțire.

Celălalt rămase încurcat. Ce să răspundă? Dacă dădea adresa Irinei, totul ieșea la iveală. Căci, de sigur, că Natașa va veni să-și vadă prietena -- și aceasta nu trebuia să se întâmple cu niciun chip.

— Irina e... în Moscova — minți Vasilieff. — Am dus-o la niște rude.

— Mi-ar fi făcut plăcere s'o văd — zise Natașa mâhnită. — Totuși, poate că voiu trece vreodată și prin Moscova.

— Dar acum unde locuiți? — întrebă Vasilieff, repede, ca să schimbe vorba.

— Deocamdată, mai stau în palatul tatălui meu — răspunse Natașa, oftând. — Dar peste scurt timp mă voiu muta... căci l-am vândut.... Am fost sfătuită să fac astfel, deoarece dacă revoluționarii ajung la

putere — ceea ce se poate întâmpla foarte curând — avutul nobililor va fi confiscat.

Moşierul clătină capul în semn de încuviinţare.

— Aţi făcut foarte bine, prinţesă — răspunse el. — Dacă bolşevicii ajung la cârma ţării, vom rămâne săraci lipiţi pământului. Şi din nefericire, aşa se va întâmpla. Revoluţia ne va distruge pe toţi, dacă nu vom părăsi ţara la vreme.

Apoi se despărţiră. Vasilieff păşi cu capul plecat pe piept, ca un om care ştie că a greşit. Chipul îi era palid iar ochii umeziţi de lacrimi. Din când în când un suspin îi ieşea din piept.

Da, făptuise o mârşăvie. Distrusese fericirea unei fiinţe, minţise, spre a putea netezi calea fiicei sale.

Moşierul se opri locului, zdrobit. Devenise un ticălos, se folosise de uneltiri criminale. Asta nu şi-o putea tăgădui.

Vru să se întoarcă, să dea lămuriri Nataşei, s'o ia cu dânsul şi s'o ducă înaintea iubitului ei, dar nu izbuti.

Dispreţuindu-se pe sine însuşi, Vasilieff porni în grabă mai departe.

In' vremea asta, Nataşa îşi urma drumul în tăcere. Revederea cu Vasilieff trezise amintirile ei triste. Rana se deschisese iarăşi. Simţea lămurit că niciodată nu va putea fi fericită, niciodată nu se va şterge mâhnirea pricinuită de pierderea iubitului.

Cu aceste gânduri amare, prinţesa păşi pragul casei sale. Bătrânul servitor o întâmpină, cu chipul întristat.

— Ce-i cu dumneata, Ipanoff? — îl întrebă ea.

— A venit cumpărătorul, prinţesă. E o doamnă, însoţită de misit.

Tânăra urcă treptele; păşi pragul unei încăperi, dar în clipa următoare se dădu înapoi speriată.

Un râs ascuţit răsună.

— A... dumneata eşti proprietara palatului? — strigă batjocoritor Sonia Petrovici.

Şi, luându-şi o ţinută de cuceritor, urmă:

— Ia te uită la cucoana asta, Mencikovski! Ţi-ai fi închipuit vreodată că ar fi în stare să fugă cu un luntraş? Agenţii Cekei porniseră pe urmele ei, căci fusese condamnată la moarte. Ha, ha, nu mai pot de bucurie...

Natașa privi uluită la femeia din faţa ei. Atitudinea mândră a prinţesei avu un efect puternic asupra misitului. Burtosul încercă să facă o plecăciune, dar aceasta păru foarte caraghioasă, din pricina trupului său voluminos.

— Nu fii atât de răutăcioasă! — zise el, adresându-se revoluţionarei.

— Ei, nu cumva te-ai şi îndrăgostit de dânsa? — făcu Sonia, batjocoritor. — Poţi să încerci, nu se lasă prea greu... Doar s'a căsătorit cu un prinţ şi şi-a luat de amant un biet luntraş.

Natașei îi venea să intre în pământ de ruşine.

— Iţi doresc să nu simţi niciodată ceea ce am simţit eu acum, — zise ea, înăbuşindu-şi un oftat.

Apoi, se întoarse şi coborî treptele.

— De ce ţi-ai bătut joc de ea? — întrebă Mencikovski, dojenitor.

— De ce? — strigă Sonia, bătând cu piciorul în pământ. — Mi-a răpit iubitul — de aceea o urăsc. Fiecare trebue să se mulţumească cu ceea ce i-a fost hărăzit. Ce-i pasă unei prinţese de un simplu luntraş? Mie îmi aparţine el... mie.... Soniei Petrovici. Las'că-l învăţ eu minte. Va trebui să mi se supună, altminteri îl nimicesc.

Mencikovski o privi cu ochi holbaţi. In mintea lui păru că se trezeşte bănuiala că Sonia era o femeie diabolică. Misitul scoase un oftat, dar privi cu dragoste la frumoasa revoluţionară.

Firește că-i va da cu piciorul, când nu va mai avea nevoie de el. Sonia era o femeie care ştia să poruncească. Dar, burtosul nu-şi putea înăbuşi dragostea, cu toate că simţea că va deveni sclavul pătimaşei ţigănci.

După un ceas, Natașa primi prețul de cumpărare al casei. Acum, trebuia să se grăbească, deoarece Sonia pusese condiția ca fosta proprietară să părăsească palatul cât mai repede cu putință.

Dar sărmana prințesă nici n'ar fi vrut să mai rămână, căci luase hotărîrea să locuiască la Wyrubova, până ce va putea porni spre Siberia.

Natașa părăsi palatul printr'o ușă dosnică, după ce dăruise o sută de lire celor doi credincioși servitori.

Neliniștea care pusese stăpânire pe dânsa devenea din ce în ce mai mare, cu cât se apropia de locuința Wyrubovei. Fără să înțeleagă pricina, Natașa simțea că pășea tot mai anevoie.

Deodată, un tânăr, care venise grăbit din strada laterală, se opri înaintea ei.

— Vreți să vă duceți la Wyrubova, prințesă? — întrebă el, repede, privind cercetător în jurul său.

Natașa clătină capul în semn de confirmare. Cunoștea pe acest tânăr, care îi fusese prezentat sub numele de Timetrius Halbah. Venise din Sudul Rusiei și, îngrijorat de soarta familiei imperiale, intrase în rândurile monarhiștilor.

— Atunci, depărtați-vă imediat, căci Wyrubova a fost nevoită să fugă. Câțiva dintre noi au căzut în mâinile trimișilor sovietului, cari arestează pe toți aceia cari vor să intre în casa ei. Din întâmplare, am aflat ceea ce s'a petrecut și am izbutit să mă salvez.

— Dar nu știi unde se află Wyrubova? — întrebă Natașa, cu inima svâcnind.

— Habar n'am... Urmați-mă însă... vom vorbi în altă parte... Auziți, vine un automobil din susul străzii... Se pare că iar a fost arestat cineva.

Cei doi intrară într'o casă și, abia închiseseră ușa, că mașina trecu în goană pe dinaintea lor. Tremurând de spaimă, Natașa zări, prin geam, că în automobil se afla bătrânul general, însoțit de câțiva bărbați cu mutre întunecate.

— Sărmanul bătrân! — murmură ea, înduioşată. — Ce o să i se facă, oare?

— Probabil că va fi dus în fortăreaţa Petru şi Pavel — răspunse Timetrius Halbah. — Trebue să ne obişnuim cu gândul că vom muri pentru cauza noastră.

Cei doi tineri părăsiră casa şi porniră mai departe. După câtva timp ajunseră într'o piaţă mare, unde un agitator se cocoţase pe capra unei trăsuri şi ţinea o cuvântare, însoţită de gesturi teatrale. Ochii-i scânteiau şi avea un glas foarte puternic. Individul aţâţa mulţimea împotriva oamenilor avuţi.

Cu braţele ridicate, cu ochii aţintiţi asupra mulţimii omul acesta răcnea din răsputeri, în aplauzele furtunoase ale celor de faţă.

— Unde vreţi să vă duceţi? — întrebă tânărul monarhist, adresându-se Natasei.

Speriată, prinţesa îşi aminti că n'avea niciun adăpost. Insoţitorul ei observă turburarea ce-o cuprinsese.

— Aveţi încredere în mine, — prinţesă — zise el — voiu încerca să vă fiu de folos. Poate că izbutesc să intru în legătură cu Wyrubova şi, atunci, vă voiu aduce la cunoştinţă aceasta.

Natasa nu stătu mult la gânduri. Tânărul acesta era un om în care se putea avea încredere. Aşa dar, îi destăinui că rămăsese fără adăpost şi nu ştia încotro să se îndrepte.

Timetrius chibzui câtva timp, apoi se înseninâ la faţă.

— Am să vă duc la sora mea — zise el, înveselit. — Acolo veţi fi în siguranţă. Primiţi? Sunt sigur că n'o să vă pară rău, căci Elena e bunătatea întruchipată. Apoi, se simte foarte singură, deoarece soţul ei e veşnic pe drum.

Rostind ultimele cuvinte, chipul tânărului se posomorî.

Prinţesa nu se lăsă mult rugată şi primi, cu recunoştinţă, propunerea. Altminteri, încotro ar fi

putut să se îndrepte? Se gândi la Vasilieff, dar nu cunoștea nici măcar adresa lui, căci uitase să i-o ceară.

Timetrius îi luă valiza din mână și porniră amândoi spre căsuța bolnavei.

Neva curgea liniștită în albia ei largă. Bărcile cari alunecau pe apă erau încărcate cu arme destinate trupelor albe sau roșii. Totul venea din marele oraș; cele două tabere se sfâșiau între ele, lucrând la marea operă de distrugere, căci numai astfel poate fi numită această înverșunată luptă dintre frați.

In cele din urmă, intrară în căsuța Elenei. Bolnava se simțea ceva mai bine și ședea într'un jilț, ținând copilașul în brațe.

Natașa privi cu încredere la tânăra bolnavă. Aceasta, la rândul ei, se simți atrasă spre nobila femeie. Când își strânseră mâinile, amândouă simțiră că o legătură temeinică se închegase între ele.

Tânărul conspirator povesti surorii sale scopul cu care venise prințesa și o mare bucurie cuprinse pe bolnavă la auzul acestei vești. De acum încolo, avea pe cineva lângă dânsa. Natașa era și ea liniștită, deoarece își găsise un adăpost, deși pentru scurtă vreme — căci, nu mai încăpea îndoială că în curând se vor pune în legătură cu Wyrubova. si atunci putea să pornească spre Tobolsk.

XX

66. — Când dragostea mijește...

Iesta Ulkitzki, stătea dus pe gânduri în grădina casei părintești, cu bărbia sprijinită în mâini.

Tânărul prinț se îndrăgostise la nebunie de Irina și nădăjduia că, cu timpul, va câștiga inima frumoasei fete. Aceasta, însă, nu prea lua în seamă privirile grăitoare pe cari i le arunca Iesta. Ba, se ferea chiar să rămână singură cu el.

La un moment dat, tânărul înțelese totul. De-

venise cel mai nefericit om de pe pământ, pierduse orice nădejde în viitor. Cântecul voios, care răsunase în inima sa, amuţise deodată; nu rămăsese decât o rană sângerândă, o rană ce nu putea fi tămăduită.

In acea zi, prinţul voia să stea de vorbă cu Irina, voia să-i mărturisească dragostea şi s'o roage să devie soţia lui. Ştiind că frumoasa fată coborîse în grădină, tânărul pornise în căutarea ei. Intr'adevăr, Irina se afla într'un tufiş, îndărătul căruia era zidul proprietăţii vecine. Iesta paşi pe aleie, fără să facă cel mai mic sgomot, căci voia să se ivească pe neaşteptate înaintea aceleia pe care o iubea cu atâta înfocare.

Deodată se opri, auzind glasuri omeneşti. Irina nu era singură. Prinţul se încredinţă că Vasilieff se află lângă dânsa. (Vezi coperta).

Tocmai voia să se apropie de cei doi, când auzi rostindu-se numele său. Nu era frumos din partea lui să stea locului, trăgând cu urechea, dar rămăsese atât de zăpăcit, încât îşi dădu seamă de necuviinţa lui abia după ce auzise totul.

— Copila mea, ştiu că iubeşti cu înflăcărare pe Boris Verodin — zise moşierul. — Şi, la urma urmei, de ce n'ar răspunde şi el la dragostea ta? Prinţesa nu mai e în viaţă; fără voia ei, Natasa ţi-l răpise. Acum, însă, nimic nu-ţi mai stă în cale. De ce nu s'ar schimba în iubire dragostea lui frăţească?

— Ah, bunul meu ocrotitor — suspină Irina. Aş fi cea mai fericită fiinţă de pe pământ, dacă lucrul acesta s'ar putea înfăptui. De ani de zile îl iubesc cu aprindere şi simt că fără el n'aş putea trăi. Cât eram de nenorocită, când a fost deportat în Siberia şi cu câtă bucurie am aflat vestea că a izbutit să evadeze şi era în drum spre casă!

— In orice caz, fii sigură de sprijinul meu, copila mea — zise Vasilieff. — Am şi eu aceeaşi dorinţă pe care o nutrea sărmana ta bunică.

Iesta se retrase în odaia lui şi rămase acolo, ceasuri întregi, frământat de gânduri negre. Abia după ce se mai linişti puţin, coborî în grădină şi se aşeză pe o bancă, unde rămase cu privirile pierdute în gol. In cele din urmă, luă hotărîrea să intre în armata roşie, nădăjduind că, prin aceasta, va putea să uite dragostea lui nefericită.

Deodată, ridicând capul, văzu înaintea lui pe Boris Verodin. Iesta îşi salută prietenul, dar nu astfel cum îl saluta de obiceiu.

Boris Verodin, — care era un prea bun cunoscător de oameni, pentru a nu-şi da seamă că o piedecă se aşezase între el şi Iesta Ulkitzki — se uită sfredelitor la prietenul său, care nu fu în stare să-i susţină privirea.

— Ce-i cu tine, Iesta? — întrebă luntraşul, cuprinzându-i mâinile. — Ţi-am făcut vreun rău?

— Nu, n'am nimic împotriva ta.

Totuşi, lui Boris nu-i scăpă durerea care se desprindea din glasul prietenului său.

— Cu acest răspuns nu scapi de mine — zise el. — Vreau să aud ce ai împotrivă-mi, căci nu mă ştiu vinovat cu nimic.

Iesta răsufla din greu. Deodată, întinse braţele spre celălalt şi exclamă:

— Iartă-mă dacă sunt frământat de gânduri negre!

Boris Verodin clătină capul.

— Irina... nu e sora ta? — urmă Iesta.

Revoluţionarul făcu o mutră surprinsă.

— Sora mea? — exclamă el. — Da, firește... adică nu e sora mea de sânge, însă am crescut împreună. Dar de ce mă întrebi?

Iesta mărturisi totul, fără să se încumete să privească în faţa prietenului său. Pe chipul grav al lui Boris Verodin se ivi un zâmbet. El cuprinse în mâini capul prinţului şi-l privi ţintă în ochi.

— Aşa dar, asta te apasă? — zise el. — Ei, atunci poţi fi liniştit, căci eu nu sunt şi nici nu

voiu fi vreodată rivalul tău. Dorința cea mai arzătoare a răposatei mele mame vitrege era să mă însor cu Irina. Insă, chiar dacă soarta n'ar fi fost cu mine atât de neîndurătoare și n'aș fi iubit și pierdut pe prințesa Natașa de Gogineff, tot n'aș fi putut să îndeplinesc dorința bietei oarbe.

„O iubesc din toată inima, sunt în stare să fac orice pentru dânsa, dar niciodată nu mi-a trecut prin minte că Irina ar putea să fie altceva decât sora mea. Așa, acum știi cum stau lucrurile. Dacă vrei să-i vorbesc despre tine, o fac bucuros.

Iesta schimbase fețe-fețe. In cele din urmă, un suspin de ușurare scăpă din pieptul său.

— Totuși... ca te iubește? — zise el, apoi, cuprins din nou de îngrijorare.

— Poate că și închipuie numai. Irina e fată curajoasă, ca nu se va lăsa doborîtă de această dragoste.

Prințul cuprinse mâna prietenului său și o strânse cu căldură.

— Iţi mulţumesc, Boris, şi iartă-mă că am fost supărat pe tine!

Boris Verodin îi strânse şi el mâna, apoi clătină capul şi zise:

— Nu înţeleg ce-o fi cu Vasilieff. Purtarea lui îmi pare din zi în zi mai misterioasă. De ce vrea el, cu tot dinadinsul, să devin soţul Irinei?

Rămase câtva timp pe gânduri, apoi urmă:

— Oamenii din satul meu vorbeau cu respect de dânsul. Se spunea că ajutase mulţi nenorociţi dar nimeni nu ştia ceva despre el. După cât se pare, tatăl tău îl cunoaşte mai de aproape. N'a vorbit niciodată despre el?

— Foarte puţin. Dacă nu mă înşel îi leagă amintiri triste. In orice caz, părintele meu poartă un respect mare acestui om misterios. Cred că odinioară au fost multă vreme împreună.

Boris îşi avea şi el părerile sale. Ştia că Vasilieff se bucura atât de ocrotirea sovietelor cât şi de aceea a guvernului, care, după cum se ştie, cocheta cu fostul regim. Comitetul Central al revoluţionarilor îi eliberase un permis în baza căruia era apărat împotriva oricărei învinuiri sau bănuieli. Dar de partea cui era omul acesta?

Pe zi ce trecea, tânărul se simţea atras spre Vasilieff, din ce în ce mai mult, dar nu izbutise să afle nimic cu privire la trecutul său.

Boris nici nu bănuia, măcar, rolul pe care moşierul îl jucase pe vremea regimului ţarist; el habar n'avea de iţele tăinuite cari îl legau de familia imperială; ştia, doar, că omul acesta ciudat era luat în seamă atât de monarhişti cât şi de partizanii noului regim.

In cele din urmă, tânărul alungase aceste gânduri. Vasilieff era prietenul său în adevăratul înţeles al cuvântului. Incolo, putea să facă ce poftea. Vrăjmaşii săi erau şi vrăjmaşii moşierului; acesta ura pe Potcikev cu aceeaşi înverşunare ca el-însuşi.

Şi apoi, ar fi putut găsi oare pentru Irina un ocrotitor mai bun? Nu era dânsa în siguranţă sub scutul lui Vasilieff? Omul acesta era un prieten credincios şi un sfătuitor înţelept. Nici chiar un părinte nu s'ar fi purtat mai frumos cu fiica sa.

Revoluţionarul se hotărî să se folosească de cel dintâi prilej spre a vorbi Irinei despre nobilul ei ocrotitor. Poate că dânsa ştia mai multe cu privire la Vasilieff, căci rămăsese întotdeauna lângă bătrâna oarbă, pe când el, Boris, dusese o viaţă *nestatornică, mai ales în ultimul timp.*

— Ei, Iesta, cum rămâne? Vrei să vorbesc cu Irina? — întrebă Verodin, adresându-se iar prietenului său.

Prinţul Ulkitzki oftă din adânc şi răspunse:

— Nu, Boris, nu încă. — Poate că ar începe să se teamă de mine. Acum mă simt mult mai liniştit, căci ştiu că niciodată nu-ţi va trece prin minte s'o iei de soţie, şi o iubeşti doar ca pe o soră.

Boris nu mai auzi ultimele cuvinte, căci toată atenţia îi era îndreptată spre intrarea casei, unde se ivise trupul svelt al unei femei.

El o văzu coborînd încet treptele şi îndreptându-şi paşii spre grădină. Necunoscuta purta uniforma surorilor de caritate.

Boris Verodin privi cu luare aminte chipul străinei, care semăna întrucâtva cu Nataşa. Avea părul negru şi atât de bogat, încât abia încăpea sub boneta ei albă. Faţa ovală, cu trăsături distinse, era gravă şi frumoasă.

Mai ales ochii tinerei femei aminteau lui Boris pe scumpa sa Nataşa. Când iubita lui îl privise astfel, atunci el simţise că cerul se deschide deasupra sa, atunci fericirea lui nu mai cunoscuse margini.

Şi, iarăşi îl copleşi mâhnirea, iarăşi se simţi întristat de moarte. Îşi dădea seamă, din ce în ce mai mult, că nu va uita niciodată pe aceea care

îl vrăjise. Icoana ei îl urmărea zi și noapte, în vis și când era treaz.

— Vine cineva, — șopti dânsul prietenului său.

Iesta întoarse capul, șovăi, apoi alergă în întâmpinarea tinerei femei.

— Tu, Vera, tu, aici? — strigă el, plin de bucurie. Nu te-am mai văzut de jumătate an. Și ce minunat arăți! Te-ai făcut de o mie de ori mai frumoasă de cum erai.

Și începu s'o sărute, până ce tânăra se desprinse, râzând, din îmbrățișarea lui.

— Ei, Iesta, fii mai potolit, vezi doar că nu suntem singuri! — zise ea, îmbujorându-se, în vreme ce ochii-i mari se ațintiră, curioși, asupra lui Boris Verodin.

Cu o politeță firească, luntrașul salută pe tânăra soră de caritate.

— Boris Verodin, cu care am fost împreună în Siberia și a devenit acolo cel mai bun prieten al meu — îl prezentă prințul. — Și asta, dragul meu Boris, e sora mea, care slujește ca soră de caritate în armata generalului Aratcin.

— Am mai auzit de dumneata, domnule Verodin — zise Vera Ulkitzki — fratele meu vorbea întotdeauna plin de entuziasm, despre bunul său prieten.

— Iesta e un tânăr visător și are multe idealuri — răspunse luntrașul.

Prințul se uită la el, strălucind de bucurie.

— Fii cuminte, Boris, eu nu sunt singurul care te ridică în slava cerului. Nici nu știi ce mulți prieteni ai — zise el.

— Dar dușmanii mei sunt și mai numeroși—replică luntrașul, cu amărăciune.

— Mulți vrăjmași, multă cinste, — domnule Verodin — interveni tânăra fată.

— Ia spune, Vera, ți-ai îmbrățișat părinții?—întrebă Iesta.

— Nu, căci abia acum am sosit. Rămân aici

opt zile — atâta am concediu. Deocamdată luptele au încetat, căci Aratcin nu vrea să se facă zadarnice vărsări de sânge. E hotărît să intre în tratative cu dușmanul său. Dar e îndoielnic dacă prințul Potcikev va primi să stea de vorbă.

— Evenimentele politice îl vor constrânge la aceasta — zise Boris Verodin, cu însufleţire. — Cauza noastră sfântă nu poate fi stăvilită cu ajutorul câtorva mii de soldaţi. Ea a înmugurit şi va da roade minunate.

Tânăra soră de caritate îl privi cu ochii strălucitori. Era şi ea prinţesă şi, întocmai ca Natașa, se bucurase odinioară de bunăvoinţa împăratului. Toată viaţa ei fusese o adevărată sărbătoare. Apoi, însă, izbucni războiul şi se duse să-şi slujească patria, îndeplinind serviciul de soră de caritate.

In acest timp, începură frământările lăuntrice din Rusia. Incet, dar, sigur, părerile Verei Ulkitzki se schimbară. Viaţa strălucitoare a nobililor îi apăru în altă lumină.

Văzu mizeria soldaţilor, văzu cum era asuprit poporul. In timp ce prinţii înnotau în bogăţie şi belşug, în timp ce dădeau serbări fastuoase, soldaţii flămânzeau pe front şi erau copleşiţi de nevoi.

Inima-i se umplu de indignare şi, încetul cu încetul, tânăra începu să urască pe nobili şi deveni ocrotitoarea celor năpăstuiţi.

Părinţii ei văzură cu groază că copila lor se depărtează de ei şi că se înflăcăra pentru acelaşi ideal cu şi fiul lor, care trecuse de partea noilor învăţături. Dar ei nu puteau să schimbe nimic, cu atât mai mult cu cât în sinea lor încuviinţau idealul celor doi copii.

Conducătorii imperiului rusesc păcătuiseră mult împotriva poporului, dar păcatele lor aveau să fie ispăşite tot de cei oropsiţi, căci ei trebuiau să sufere urmările groaznice ale revoluţiei.

Vera Ulkitzki întinse mâna tânărului revoluționar.

— Să ne înfrățim pentru binele și liberarea patriei noastre, domnule Verodin! — zise ea.

Boris îi cuprinse mâna și o duse la buze. Închise ochii și un fior îi străbătu trupul, gândindu-se la sărmana lui iubită, care își găsise o moarte atât de tragică.

Vera bagă de seamă turburarea luntrașului și, fericită, închise și ea ochii pentru o clipă. Dânsa nu iubise niciodată, inima ei nu fusese încă atinsă de văpaia dragostei. Niciun bărbat n'avusese vreo înrâurire asupra ei.

Acum, însă, sângele începu să-i clocotească în vine, pieptu-i svâcnea cu putere și, un strigăt de bucurie era cât p'aci să-i scape de pe buze.

— Ce faci, domnule Verodin? — zise ea, roșind ușor. — Suntem tovarăși doar... Vrei să-mi spui, tovarășă" sau „soră"?

— Da, — răspunse luntrașul, cu o privire care pătrunse până în adâncul sufletului ei — te voiu numi „sora Vera", iar eu sunt pentru dumneata „fratele Boris".

Legătura de prietenie fusese pecetluită.

In acestt imp, Iesta Ulkitzki era frământat de gânduri. Durerea lui începu să se iroseasică și soarele dragostei răsări din nou. Dacă voinicul luntraș se îndrăgostea de Vera, dacă se lăsa vrăjit de drăgălașa prințesă, atunci Irina — minunata floare de pe malul Volgăi — va fi nevoită să renunțe la iubirea ei și nu era cu neputință ca, mai târziu, năzuințele lui, să se înfăptuiască.

67. — O crimă înfiorătoare

Elena și Natașa duceau o viață modestă, dar liniștită. Ecoul revoluției nu pătrunsese încăn străduța lăturalnică, unde se afla locuința bo-

Cereți mâine numărul 36 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

veî. In grădina mare din jurul casei, fructele atârnau pe ramuri, cu toate că venise toamna. Nimeni nu se gândise încă să cerceteze această uliță și să turbure pacea celor două femei.

Razele soarelui scăldau minunata grădină, în mijlocul căreia căsuța părea o adevărată podoabă. In ziua următoare vizitei lui Potcikev, tânăra bolnavă primi o scrisoare, pe care o deschise tremurând, căci recunoscuse scrisul soțului ei.

Elena presimțea că se întâmplase ceva neplăcut — și nu se înșelase deloc.

Intristată de moarte, biata femeie parcurse cele câteva rânduri. Apoi, scoase un strigăt de durere, i se întunecă înaintea ochilor și se prăbuși în perne.

Natașa, care tocmai se afla în odaie, fu cuprinsă de spaimă. Ea se apropiă de patul bolnavei, îi puse o pernă sub cap și-i dădu să bea o doctorie întăritoare. Apoi, începu s'o mângâie, plină de dragoste.

Deodată privirile Natașei căzură asupra scrisorii, care se afla pe podea. Rămase câteva clipe șovăitoare, apoi ridică hârtia și citi:

„Iubito! Trebue să plec imediat. Iartă-mă, că nu pot să te văd.

Rămân al tău Nicolai".

Privirile Natașei rămaseră ațintite pe bilet. Scrisul îi era cunoscut. Unde îl mai văzuse oare?

Un gând îi fulgeră deodată prin minte: era scrierea prințului Potcikev. Da, când locuia la castelul de vară, cu părintele ei, primise adesea scrisori din partea lui Potcikev.

Tânăra prințesă lăsă hârtia să-i cadă din mâini, căci avea impresia că atingerea acesteia îi arde degetele. Apoi, se ocupă iarăși de bolnavă, care părea atât de nefericită.

După puțin timp, Elena deschise ochii. Lacrimi îi atârnau de gene. Natașa îi cuprinse mâna și o strânse cu căldură.

— Nu ți-o lua la inimă — zise ea. — Soțul dumitale o fi fost nevoit să procedeze astfel. Fără îndoială că data viitoare, când va veni iarăși, va rămâne mai multă vreme.

Elena suspină.

— Așa a făcut întotdeauna — murmură ea, copleșită de mâhnire. — Doar în cele dintâi patru săptămâni am fost fericită cu el. Pe atunci, locuiam în apropiere de Kiev, într'o casă frumoasă, scăldată în soare. Nicolai venea la mine în fiecare zi. Apoi, a plecat într'o călătorie lungă, astfel că am rămas singură multă vreme. Mai târziu m'a adus la Petersburg, sub cuvânt că aici aș fi mai la adăpost. Ah, dacă ai ști ce greu am dus-o! Tânjeam veșnic de dorul lui. El, însă, m'a neglijat cu totul. In cele din urmă, am început să mă îndoiesc asupra afacerilor sale. E întotdeauna misterios și nu vrea nici măcar să facă cunoștință cu fratele meu.

Natașa deveni din ce în ce mai neliniștită. Avea simțimântul că o mare primejdie o amenință.

— Pe soțul dumitale... îl cheamă Nicolai? — întrebă ea, deodată.

Elena încuviință din cap.

— Și mai cum? — urmă Natașa.

— Nicolai Rotberg. Soțul meu e negustor și face călătorii prin Asia. Ba, a ajuns chiar și în Egipt.

Natașa începu iar să șovăie. Suspinul de ușurare care sta să-i scape din piept, deveni greu, apăsător.

— Cum, soțul dumitale a fost și în Egipt? — întrebă ea. — Când... când s'a întâmplat asta?

— Inainte de războiu.

Prințesa rămase cu privirea pierdută în gol. Ce însemnau, oare, aceste asemănări ciudate?

Şi prinţul Potcikev fusese în Egipt. Bătrânul ei tată îi vorbise de asta. Scrisul era acelaşi, iar pronumele celor doi bărbaţi se potriveau.

O mare nelinişte pusese stăpânire pe inima ei. Incercă s'o alunge, dar nu izbuti. Ciudatele întâmplări o preocupau necontenit.

— De sigur că soţul dumitale e un bărbat frumos? — întrebă ea, mai departe.

Elena clătină capul, cu mândrie.

— Da, e foarte frumos. Imi închipui că femeile se dau în vânt după el.

— Nu cumva... ai vreo fotografie de-a lui? — îngână prinţesa.

— Fireşte că am. Se află colo, pe măsuţa din colţ. Incredinţează-te că... ah, nu mai e acolo? — se întrerupse bolnava. — Cine o fi luat-o?

Cu toate împotrivirile Natașei, tânăra femeie coborî din pat şi începu să caute fotografia. Scotoci toată încăperea, dar nu izbuti să dea de ea.

— Şi când te gândeşti că ieri mai era la locul ei! — zise dânsa. — Unde o fi pierit? Să fi avut, cineva, vreun interes să şi-o însuşească?

— A mai fost cineva pe aici? — întrebă Natașa, îngrijorată.

Acum începuse să-i pară rău că prin întrebarea ei pricinuise bolnavei o turburare atât de mare.

— Numai fratele meu şi Nicolai, încolo n'a mai fost nimeni... A, stai, m'a vizitat şi o prietenă, sora Vera. In primii ani ai războiului am lucrat împreună într'un spital unde am văzut multe suferinţe. Din păcate, Vera s'a abătut mult din drumul ei, căci a intrat în rândurile revoluţionarilor. Acum e tot soră de caritate, dar în armata roşie.

— Altcineva n'a mai fost? — urmă Natașa, care nu ascultase decât pe jumătate lămuririle bolnavei.

— Nu, draga mea.

— Ciudat, — murmură tânăra, dusă pe gânduri. — Când va veni fratele dumitale vom vorbi

cu el despre asta. Poate că va izbuti să deslege taina.

Elena dădu din cap, cu gândurile departe. Nu-şi putea lămuri dispariţia fotografiei, lucru care i se părea din ce în ce mai misterios.

Peste câteva zile, Natasa, spuse că ar vrea să iasă la plimbare cu copilul, căci vremea era minunată.

Tânăra mamă fu nespus de bucuroasă.

— Cum, vrei să faci asta? — întrebă ea

— Firește — răspunse prinţesa. — Ce-i drept, suntem în plină revoluţie şi noaptea trecută s'au auzit multe împuşcături, totuşi în timpul zilei nu ni se poate întâmpla nimic.

Elena îşi îmbrăcă repede copilaşul, apoi Natasa porni spre ţărmul Nevei, de unde privelişte a era minunată. După puţin timp ajunse acolo şi se aşeză pe o bancă.

Pe malul celălalt se zăreau mulţi oameni. Străzile deveneau mai însufleţite pe zi ce trecea. Soldaţii se înapoiau de pe front, căci viaţa în tranşee li se părea din ce în ce mai nesuferită. Zeci şi sute de mii se adunau în Petrograd şi Moscova, umblând haimana pe străzi.

Natasa rămase vreun ceas la locul ei, în timp ce copilaşul dormea liniştit în cărucior. In cele din urmă, se ridică, pregătindu-se să pornească spre casă.

Mâhnirea o copleşise din nou, gândindu-se la viitor. Dacă nu reuşea să pătrundă până la familia imperială şi izbucnea cea de a doua revoluţie?

Cine avea s'o ocrotească? Unde putea găsi un adăpost? Iubitul ei ar fi ştiut s'o apere, căci el era cutezător şi puternic. Dar cine ştie unde îi zăceau oasele?

Prinţesa simţea că o aştepta o viaţă plină de suferinţe. Şi, în acelaşi timp, trebuia să fie cu

ochii în patru ca să nu cadă în mâinile omului acela înfiorător, care era soţul ei.

Natașa vroia tocmai să se depărteze şi să cotească într'o stradă, când din partea opusă se apropiă o maşină. Tânăra se retrase cu căruciorul spre zidul unei case. In automobil se aflau trei persoane: doi bărbaţi şi o femeie. Aceasta purta uniforma surorilor de caritate din crucea roşie. Unul din bărbaţi era înalt şi chipeş. Vorbea cu însoţitoarea lor, pe când celălalt privea visător spre malul înverzit al Nevei.

Prinţesa păli şi se încleştă de mânerul căruciorului. Ochii ei minunaţi oglindeau groaza care o cuprinsese. Bărbatul întoarse capul spre dânsa, dar privirile sale alunecară nepăsătoare peste Natașa, care se lipise de zidul casei.

După o clipă, maşina trecuse, lăsând în urmă doar un nor de praf.

Prinţesa duse mâna la frunte. Ce fusese asta? O nălucire a minţii ei înfierbântate?

Nu cumva bărbatul acela cu ochi albaştri era iubitul ei Boris? N'o recunoscuse, sau nu mai vroia să ştie de dânsa? Şi cine era frumoasa soră de caritate, care se afla alături de el?

Biata Natașa! Nu găsi răspuns la niciuna din aceste întrebări; era sortită să trăiască chinuită de nesiguranţă, frământată de desnădejde.

Cu o resemnare dureroasă, nefericita fată se obişnuise cu gândul că iubitul ei îşi găsise moartea în valurile Volgăi, şi, deodată, fantoma lui Boris se ivise înaintea ei.

— Dumnezeule, scapă-mă de chinuri! — se rugă dânsa, cu glas sfâşietor. — Iţi voiu sluji toată viaţa, dacă-mi risipeşti îndoiala, dacă trimiţi o rază de lumină în mintea mea întunecată... Doamne, fă-mă să înţeleg: mi-am văzut iubitul, sau a fost numai o amăgire?

Dar rugămintea nu-i fu împlinită. Porni spre

casă, frământată de îndoială. Numai cu greu izbuti să se mai liniştească.

Păşind în căsuţa bolnavei, o găsi pe aceasta dormind. Roşeaţa uşoară de pe obrajii ei era o dovadă a bolii care măcina trupul nenorocitei.

Elena nu mai avea mult de trăit; soţul ei, care se purtase atât de crud cu dânsa, va scăpa de ea.

Aşa e viaţa. Numai cei dornici de plăceri pot fi mulţumiţi. Aceştia uită repede şi nu se sinchisesc de nimic, nici chiar dacă trec peste cadavre. De ce se căsătorise Elena cu omul acesta? Sărmana femeie îl iubea cu patimă şi ar fi fost gata să moară pentru dânsul. Zi şi noapte îl aştepta cu nerăbdare şi tânjea de dorul lui; iar el?

Natasa oftă. Nu cunoştea nimic din trecutul acestui negustor misterios, care avea atâtea asemănări cu un bărbat de care ea se temea: prinţul Nicolai Potcikev.

In acea noapte, prinţesă avusese un somn neliniştit. Faptele petrecute în timpul zilei o turburaseră nespus de mult. Uneori era gata să creadă că acela pe care îl văzuse era iubitul ei, apoi însă un glas lăuntric alunga această bănuială.

Micuţul dormea lângă mama lui, care era cufundată într'un somn adânc şi binefăcător. Razele lunii străbăteau prin jaluzele şi aruncau o lumină palidă pe chipul bolnavei.

Deodată se auzi un sgomot afară.

Ce să fie asta? Cine se strecura, cu paşi de pisică, pe poteca ce ducea dela poartă? Cine era necunoscutul care se îndrepta spre căsuţă, cu gulerul hainei ridicat?

Străinul se opri şi trase cu urechea. Un zâmbet diabolic se ivi pe chipul său, în care luceau doi ochi negri, străpungători. Apoi, scoase o cheie din buzunarul hainei şi o vârî în broască încetişor. Fără să facă cel mai mic sgomot, nocturnul vizitator deschise uşa căsuţei.

Totuşi, cineva auzise sgomotul paşilor săi. Era

Natașa care stătea cu atenția încordată. Ea se ridică încetișor, porni spre ușă și împinse zăvorul, căci avea impresia că cineva se apropia de odaia lor. Deodată... clanța fu apăsată din afară.

Insfârșit pașii porniră mai departe. Prințesa începu să tremure de teamă. Cine și ce căuta aici, la ora asta târzie din noapte?

Avu destulă prezență de spirit să tragă și zăvorul celeilalte uși, care dădea în camera unde se afla bolnava și copilașul ei. Totuși, frământată de neliniște, Natașa lipi urechea de tăblia ușii.

Deodată se auzi un țipăt.

— Nicolai, mai ești aici? — strigă Elena, plină de bucurie.

— Slavă Domnului! — murmură prințesa, răsuflând ușurată.

Cum fusese în stare să nutrească aceste gânduri? Totul era atât de firesc, doarl Nicolai Rotberg, voise să facă soției sale o bucurie, pe neașteptate. Poate că nici nu plecase din oraș sau se și înapoiase?

In orice caz, cam așa ceva trebuia să fie.

Natașa se bucura din inimă, căci era nespus de dureros să vezi mereu chipul trist al bolnavei și să-i auzi suspinele desnădăjduite. Prințesa ar fi dat mult să facă cunoștința acestui bărbat, care avea atâtea asemănări cu Potcikev. Dar își dădu seamă că lucrul nu era cu putință acum, în toiul nopții, astfel că se culcă fără grijă și, în curând, ațipi.

Deodată, fu trezită de un strigăt. Trase cu urechea câtva timp, apoi un alt țipăt, ascuțit, sfâșie tăcerea nopții și un sgomot puternic se produse îndărătul ușii.

Natașa nu se mai putu stăpâni. Grija și neliniștea îi alungară teama, astfel că porni hotărîtă spre ușă și o deschise cu violență. Un văl de lumină o izbi în față. Deasupra trupului scăldat în sânge, al sărmanei bolnave, se plecase un bărbat cu chip înfiorător. In această clipă, necunoscutul se ridică cu pumnii încleștați, gata să se năpustească asupra Natașei.

Privirile lor se întâlniră. Deodată, bărbatul se dădu înapoi, înspăimântat.

— Fugi, fugi... nu vreau să te mai văd! — strigă el.

— Ucigașule!

Cuvântul sfâșie tăcerea înfiorătoare și se răsfrânse de pereții odăii.

Dar Natașa se încrezuse prea mult în puterile ei. In timp ce o ușă fu trântită cu putere, sărmana prințesă se prăbuși la pământ fără cunoștință

68. — Soarta familiei imperiale

Sovietul ținea iarăși una din ședințele sale furtunoase. Reprezentanții orașului Tobolsk din Siberia și delegații soldaților însărcinați cu paza familiei imperiale, sosiseră la Petrograd spre a-și da raportul.

— Tovarăşe Polinicî, ce aî de zis împotriva comisiunii de supraveghere a familiei Romanov? întrebă preşedintele adunării.

In sală se produse o tăcere desăvârşită.

— Sunt multe nemulţumiri, tovarăşe — răspunse celălalt, posomorît. — Am aflat că în fiecare noapte mari serbări au loc în casa guvernatorului, unde locuieşte Romanov. Ştim că mari cantităţi de vin şi şampanie au fost aduse acolo. Nicolai Romanov se îmbată adesea. Pe masa prizonierului sunt înşirate toate bunătăţile, în timp ce ţăranii şi tovarăşii din Tobolsk se hrănesc cu carne de câine.

„Colonelul, pe care l-aţi trimis la Petrograd, nu e un temnicier, ci un adevărat prieten supus al fostului Ţar. Romanovii pot vorbi cu oricine. Episcopul din Tobolsk vine la ei oricând e chemat; prizonierii sunt în legătură şi cu fiica lui Rasputin. In casa guvernatorului domneşte mereu cea mai bună dispoziţie; se cântă, se dansează şi-şi bat joc de guvernul din Petrograd.

„Tovarăşi, spuneţi-mi şi mie, ce-i trebuesc prizonierului atâţia servitori? Autorităţile din Tobolsk nu vor să ne recunoască dreptul de a cerceta cele ce se petrec în casa guvernatorului. Din păcate, puterea noastră nu e prea mare, căci n'avem decât sprijinul soldaţilor şi al ţăranilor, astfel că suntem nevoiţi să ne supunem.

„In afară de acestea, s'a svonit că în săptămânile viitoare se vor face încercări pentru eliberarea prizonierilor. E îndoielnic dacă garda îşi va face datoria. De sigur că se vor făgădui soldaţilor mari sume de bani, căci Romanovii sunt nespus de bogaţi. Depunerilor lor la băncile din străinătate ating sume enorme.

„Prin urmare, cerem ca prizonierii să ducă un traiu modest, să li se interzică consumarea alcoolului, să concedieze o parte din servitori şi slujbele religioase să le facă acasă la ei. Inainte de

toate, însă, cerem ca sovietul să aibă dreptul de a controla măsurile luate de guvern.

„De asemeni, suntem de părere că actualul comisar, însărcinat cu supravegherea prizonierilor, trebue rechemat, deoarece e în relaţiuni prea bune cu comandantul gărzii imperiale. Cerem ca în locul său să fie numit un om destoinic, care să execute măsurile luate de popor. Nu mai avem nicio încredere în guvern.

O larmă de nedescris se produse. Cei de faţă încuviinţară sgomotos spusele deleagtului.

— Jos Romanovii! Jos tiranul! — răcniră ei.

Apoi, se dădu cuvântul celuilalt delegat, care întări informaţiile tovarăşului său.

In cele din urmă, vorbi reprezentantul trupei însărcinate cu paza prizonierilor. Acesta se plânse împotriva bunelor relaţiuni pe cari fostul Ţar le întreţinea cu comandantul lor şi mai ales cu ofiţerii din gardă şi trimişii sovietului din Petrograd. Se constatase că aceşti oameni luaseră parte la serbările şi ospăţurile date de fostul împărat.

Urmară desbateri furtunoase. Inainte de toate trebuia hotărît un alt delegat al sovietului din capitală. Dar alegerea era grea.

Deodată se auzi un nume. Cei de faţă ciuliră urechile; numele fu repetat de zeci de guri. O femeie îl rostise. Era îmbrăcată foarte ciudat: pe jumătate ca o Tătăroaică, pe jumătate ca o doamnă din lumea mare. Ochii-i păreau doi cărbuni aprinşi, iar faţa, de o frumuseţe sălbatecă, era cam oacheşă.

— Da, alegeţi pe Boris Verodin! — strigă ea. — El ştie cum să se poarte cu nobilii şi, afară de asta, e foarte credincios sovietului.

Tânărul luntraş încruntă fruntea. Cunoştea pe aceea care propusese alegerea lui. Era Sonia Petrovici. Dar simţise şi tonul batjocoritor care se desprindea din cuvintele ei. Păreau o ameninţare.

Boris Verodin nu vroia să primească această

misiune neplăcută şi ar fi dat mult să fie lăsat în pace. Aţinti o privire sfredelitoare spre frumoasa Ţigancă şi păru să-i citească pe faţă dorinţele cari o frământau. In acelaşi timp, tânărul ştia că dânsa nu-şi va atinge ţinta niciodată. Cu toate acestea Sonia îi insufla respect. Nu se putea tăgădui că era o femeie foarte energică, de vreme ce abia înnainte cu câteva săptămâni mai spăla vasele în satul ei, iar acum era delegata sovietului.

Luntraşul încercă să refuze însărcinarea dată, însă toate sforţările sale rămaseră fără folos. In cele din urmă, fu nevoit să-şi ia obligaţia de a pleca spre Tobolsk, în calitate de comisar al sovietului din Petrograd, trebuind să supravegheze paza fostei familii imperiale.

Luntraşul nu-l iubea pe fostul Ţar şi-l dispreţuia ca om, dar, pe de altă parte, avea un caracter prea nobil ca să poată dori răul cuiva şi, mai ales, aceluia care fusese deasupra tuturor. Acum, când Ţarul nu mai era pe tron, tânărul ar fi vrut ca Romanovii să fie lăsaţi să trăiască într'un loc retras, în linişte şi pace. Dar sovietul hotărîse astfel şi toţi trebuiau să se supună.

După ce se închise şedinţa, Sonia Petrovici se apropiă de chipeşul revoluţionar.

— Ei, ai văzut? — zise ea, aruncându-i priviri ademenitoare. — N'aveam eu dreptate când spuneam că te pricepi să păzeşti pe nobili?

Boris o privi încruntat.

— Ce vrei dela mine? — întrebă el răstit.

— N'ar trebui să mă iei atât de repede, Boris Verodin. Ştii doar că eşti în mâna mea şi mai ştii că cunosc chestia cu prinţesa. Dacă s'ar afla aici în soviet, sau în Comitetul Central, atunci... n'o să-ţi meargă tocmai bine.

— In cazul ăsta, n'ai decât să mă denunţi—zise Boris, cu dispreţ. — Nu vreau să rămân la cheremul bunăvoinţii tale. Poate că mă voiu duce eu însumi şi voiu mărturisi totul.

Apoi, adăugă, îndurerat:

— De altfel, dorința ta, de a vedea curgând sângele nobililor și mai ales acela al Natașei, este satisfăcută. Sărmana prințesă... nu mai e... în viață.

Sonia Petrovici ciuli urechile.

Voia, tocmai, să-l învinuiască de trădare, însă expresia feței și tonul glasului său o făcură să șovăie.

— Care va să zică prințesa e moartă? — făcu ea. — Ei, asta s'o spui altuia, nu mie.

Luntrașul ridică din umeri, nepăsător.

— Crezi sau nu, mi-e tot una. Natașa și-a găsit moartea în valurile Volgăi. Barca în care ne aflam, a fost sfărâmată și nenorocita prințesă a pierit în apă sub ochii mei... Ei, acum poate că ai să-mi dai mai multă crezare?

Sonia Petrovici nu se mai îndoi că Boris era încredințat de moartea iubitei sale. De sigur că prințesa fusese salvată printr'o minune. Dar, pătimașa revoluționară se feri să destăinuiască tânărului că se întâlnise cu Natașa înainte cu câteva zile și cumpărase palatul dela ea.

— De ce ești atât de pornit împotriva mea? — întrebă dânsa, privindu-l cu dragoste. Am să te însoțesc până la Tobolsk, vreau să cunosc și eu Siberia.

— Trebue să-mi duc misiunea la îndeplinire și nimic mai mult — răspunse Boris, tăios.

— De ce nu vrei să mă iei și pe mine? — se rugă ea.

Și, apropiându-se de urechea lui, urmă în șoaptă:

— Boris, sunt bogată... am foarte mulți bani... cu ajutorul meu vei deveni om mare.

Luntrașul rămase uimit. Zărise cercei și colierul și-și dădu seamă că aceste giuvaeruri reprezentau o adevărată avere. Cum ajunsese Sonia la ele?

— Ei, ce bogății poți avea tu! — făcu Boris, în bătaie de joc.

Tânăra luă o ținută mândră.

— Dacă îmi făgăduiești că nu mă vei părăsi niciodată, atunci îți dovedesc că te pot face atât de bogat încât să duci o viață de lor.

Lunatrașul îi întoarse spatele.

— Îmi bat joc de toate nălucirile tale — zise el. — Și chiar dacă ar fi ceva adevărat din toate câte spui, încă nu mă las ademenit. Eu nu pot fi cumpărat cu bani, ține minte asta!

Și, nici nu se mai sinchisi de dânsa, căci tocmai în acea clipă Iesta și sora lui se apropiară de el. Sonia îl învălui într'o privire plină de ură.

— Nerodule! — scrâșni dânsa. — Poate că, odată și odată, ai să-mi cerșești dragostea!

Izbucni într'un râs sălbatec și se depărtă.

Vera Ulkitzki o urmări cu privirea și inima începu să-i bată năvalnic. Ce-i păsa ei de această femeie frumoasă? Și, totuși nu putu să-și stăpânească un simțimânt de ură împotriva Țigăncii. In această clipă, tânăra soră de caritate înțelese ce înseamnă gelozia.

— Te felicit pentru misiunea ce ți-a fost încredințată, — zise prințul, adresându-se prietenului său.

Boris Verodin făcu un gest de împotrivire.

— Aș fi fost mai bucuros să rămân aici sau să întreprind altceva. Asemenea slujbe nu prea sunt pe placul meu.

— Dar cine e femeia asta frumoasă și plină de foc? — întrebă Iesta, arătând spre Sonia, care se depărta.

— Suntem din același sat. După cât se pare, o să ajungă departe.

Prințul nu mai puse alte întrebări. Voise doar să-și liniștească sora, căci văzuse turburarea ce-o cuprinsese, în timp ce Boris stătea de vorbă cu Sonia Petrovici.

— Am tocmit o mașină, care să vie să ne ia — zise Iesta, voios. — Nu mai rămânem multe

zile împreună şi, apoi, toamna se apropie cu paşi repezi. Vreţi să facem cu toţii o mică plimbare? După aceea, ne ducem să-l luăm pe Vasilică şi... pe Irina.

Boris încuviinţă. Deocamdată, însă, mai avea ceva de vorbit cu membrii Comitetului Central.

Tânărul luntraş se cam simţea turburat, gândindu-se la această convorbire. Ştia că era nevoie de oameni cari să „lucreze" fără cruţare. Comitetul Central nu prea ţinea seamă de legi; ba, mai mult, lua măsuri împotriva lor.

Îşi luă rămas bun dela Iesta şi sora lui, cu cari urma să se întâlnească peste un sfert de ceas, apoi urcă treptele cari duceau la sediul Comitetului Central al revoluţionarilor. Cu inima svâcnind, Boris păşi pragul încăperii.

Preşedintele Comitetului era un oarecare Burachin, un om cu voinţă de fier. In aceeaşi odaie se mai aflau vreo şase bărbaţi. Demnitatea şi atribuţiile lor erau înşirate pe câte o placardă, care atârna de perete în dreptul fiecăruia. Pe masă se aflau mai multe revolvere şi câteva granate.

— Ia loc, tovarăşe Verodin! — zise preşedintele. — Nu prea am multe de spus. Ştim că în curând vei porni spre Tobolsk, unde vei supraveghea paza lui Nicolai Romanov şi a familiei sale. E o misiune de încredere şi nădăjduim că o vei duce la îndeplinire spre mulţumirea noastră.

„Dar, înainte de asta mai avem o mică însărcinare pentru tine, care însă nu trebue să ajungă la urechile celorlalţi. Vei ademeni într'o cursă pe prinţul Potcikev şi-l vei ucide.

„Cu toate că, în mod oficial, comandantul trupelor nu se află în oraş, ştim totuşi că se ţine pe aici şi-l urmărim pas cu pas.

„Eşti gata să îndeplineşti porunca Comitetului?

Cereţi mâine numărul 37 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Un „Nu!“ hotărît, făcu pe ceilalţi să ridice privirile.

— Cum, te împotriveşti, tovarăşe Verodin? — întrebă preşedintele. Ce vrei să spui cu asta? Nu eşti, oare, cel mai înverşunat duşman al prinţului Potcikev?

Boris Verodin nu-şi pierdu cumpătul. Lăsă pe celălalt să vorbească, apoi răspunse:

— Nu pot tăgădui că sunt vrăjmaşul prinţului, dar refuz să-l ucid. Vreau să-l prind şi să-l aduc înaintea Comitetului, care îl va judeca şi-i va da putinţa să se desvinovăţească.

Membrii Comitetului Central se apropiară şi vorbiră în şoaptă. După puţin timp, fiecare îşi reluă locul şi preşedintele spuse că erau de acord cu propunerea lui Boris. Poate că se gândeau că, după ce prinţul va fi în mâinile lor, îl vor face să dispară, fără multă vorbă.

Boris Verodin trebuia să-şi aleagă singur pe aceia cari să-l ajute în întreprinderea lui şi pentru aceasta i se dădură adresele câtorva revoluţionari.

Tânărul păşi în stradă, frământat de griji. Trebuia să devină un ucigaş? Da, asta i se ceruse.

Chipeşul luntraş îşi dădu seamă de urmările groaznice ale revoluţiei, care cerea jertfe nenumărate; oamenii nu puteau rămâne la idealurile lor, simţeau nevoia să vadă sânge. Mijloacele folosite de un partid, erau întrebuinţate şi de celălalt. Cu toţii urmăreau distrugerea, pe orice căi, a vrăjmaşilor lor — iar această stare de lucruri avea să ducă la nimicirea ţării. Izbânda trebuia să fie de partea acelora cari erau mai dibaci şi, în acelaşi timp, mai lipsiţi de scrupule şi mai cruzi.

Fratele şi sora îl întâmpinară cu bucurie. Luntraşul răsuflă din adânc şi aţinti o privire caldă asupra frumoasei surori de caritate, care plecă ochii, încurcată.

Apoi, cei trei prieteni se urcară în automobil,

dar mâhnirea urmă să sălăşluiască în sufletul lui Boris Verodin.

Nu, nicio femeie nu putea s'o înlocuiască pe scumpa lui Nataşa; ea avea să trăiască veşnic în inima lui. Acolo îi ridicase un altar, înaintea căruia va îngenunchia cu evlavie.

Soarele strălucea pe cer. In jurul lor se desfăşura viaţa agitată a revoluţiei.

Vasilieff luase şi el parte la şedinţa sovietului. Misteriosul bărbat avea intrare şi acolo.

In timp ce Boris Verodin se depărtase, moşierul mai rămase în sală, ascultând cuvântările oratorilor

Deodată, un tânăr cu părul lung şi chip de pustnic, se urcă la tribună şi începu să vorbească despre conspiraţiile puse la cale de monarhişti. Susţinu cu tărie că, în diferite locuri, luaseră naştere organizaţii cari urmăreau eliberarea Ţarului şi a familiei sale, adunându-se în acest scop sume mari de bani. Sediul acestor organizaţii ar fi în casa unei oarecare Wyrubova, care înainte vreme fusese favorita Ţarinei.

— La spânzurătoare cu ea! — răcni mulţimea.

Oratorul rugă să se facă linişte şi vorbi mai departe, arătând că toate încercările monarhiştilor vor rămâne zadarnice. Totuşi, sovietul trebuia să taie pofta Wyrubovei de a mai pune la cale asemenea uneltiri. In acest scop, fosta favorită trebuia întemniţată în fortăreaţa Petru şi Pavel şi ţinută acolo, până ce se va hotărî soarta familiei imperiale.

Adunarea încuviinţă această propunere şi începu să discute amănuntele ei. Se aminti, printre altele, că guvernul va protesta împotriva acestei măsuri.

— Guvernul trebue să fie bucuros că ne mulţumim doar cu arestarea Wyrubovei — strigă batjocoritor, tânărul revoluţionar.

Nimeni nu luă în seamă plecarea grăbită a lui Vasilieff. Acesta coborî repede scara şi, ajungând în stradă, privi în jurul lui, căutând o trăsură.

Deodată, un automobil se ivi din susul străzii. Moşierul îl opri, şi dădu şoferului adresa unei străzi din apropierea locuinţei Wyrubovei.

După puţin timp ajunse şi folosindu-se de o intrare aflată pe o uliţă dosnică, Vasilieff se furişă în casa fostei favorite şi păşi în odaia acesteia, fără să se anunţe.

— Fiţi repede gata! — zise el, poruncitor. — Nu e timp de pierdut, sbirii se pot ivi dintr'o clipă într'alta. Vor să vă aresteze.

Wyrubova îl privi speriată.

— De unde ştiţi asta? întrebă ea. — Ah, trebue să mă pregătesc, doar!

Moşierul clătină capul, zâmbind.

— Femeile nu se lasă de-ale lor. — Abia când o să vă pomeniţi în fortăreaţa Petru şi Pavel, o să vă daţi seamă că n'aveţi nevoie de dichisuri.

Wyrubova adună în grabă câteva mărunţişuri, le aruncă, strânse altele şi, în cele din urmă, nu luă nimic. Plângând, fosta favorită a Ţarinei părăsi încăperea împreună cu Vasilieff.

— Trebue să înştiinţăm repede pe ceilalţi, altminteri cad în mâinile sbirilor — zise acesta.

Totuşi câţiva conspiratori cari nu putuseră fi preveniţi fură arestaţi. După un sfert de ceas, revoluţionarii se iviră în casa Wyrubovăi şi scotociră pretutindeni, dar în zadar. Fosta favorită dispăruse.

In acest timp, Boris Verodin şi prietenii săi se îndreptau cu maşina spre ţărmul Nevei. Tânărul luntraş era foarte trist. Apropierea fluviului îi amintea de măreaţa Volgă, în valurile căreia pierise iubita sa.

Privi grav la însoţitoarea lui. Va putea oa, oare, s'o înlocuiască pe Natasa? — se întrebă el.

Nefericitul revoluţionar nici nu bănuia măcar, că făptura care se lipise de zid era scumpa lui iubită. Nu bănuia că, în acea clipă pricinuise o rană adâncă în inima unei femei.

69. — Presimţiri negre

In şedinţa de noapte a guvernului, Kerenski puse chestiunea dacă n'ar fi bine să se ofere dictatura prinţului Potcikev.

Preşedintele nu tăgădui că aceasta era o măsură disperată. Dacă planul izbutea, atunci monarhia era restabilită, iar răscoala înăbuşită în sânge. Toţi agitatorii şi conducătorii revoluţionari aveau să fie arestaţi şi împuşcaţi, în timp de douăzeci şi patru de ceasuri. Trupele prinţului Potcikev trebuiau să intre cu forţa în capitală şi să ocupe cazărmile, cari se aflau în stăpânirea soldaţilor roşii.

Dacă guvernul punea mâna pe capii revoluţiei, atunci restul venea dela sine căci, rămânând fără conducători, revoluţionarii puteau fi potoliţi foarte lesne.

Membrii guvernului ascultară în tăcere expunerea lui Kerenski. Când acesta sfârşi, proteste violente se ridicară de pretutindeni. Poate că miniştrii ar fi primit propunerea făcută, dacă prinţul s'ar fi bucurat de mai multe simpatii. Dar Potcikev era foarte urît de ceilalţi, din pricina nestatorniciei, cruzimii şi vicleniei sale. Afară de asta, câţiva membri ai guvernului erau încredinţaţi că această măsură n'avea niciun rost acum, după ce revoluţia luase proporţii atât de mari. Poate că printr'un măcel lovitura ar fi izbutit în capitală, dar atunci înceta puterea guvernului.

Şi, apoi, ceilalţi ar fi încercat să se răzbune. Sovietele, consiliile muncitoreşti şi toate celelalte organizaţii revoluţionare, aveau să se ridice ca un singur om şi vor porni spre Petrograd. In drum ar fi nimicit tot ce le-ar fi căzut în mâini, iar no-

bilii ar fi fost uciși până la unul. Soldații, cari mai erau pe front, se vor întoarce acasă și vor intra în rândurile micii, dar vitezei armate revoluționare și, în curând, Petrogradul avea să fie iar în mâinile lor.

Aceste lămuriri le dădu ministrul de interne, și ceilalți membri ai cabinetului își dădură seamă, cu multă părere de rău, că dânsul avea dreptate.

In cele din urmă, se ridică ministrul de război:

— După cât se pare, colegii mei n'au cunoștință de faptul că Potcikev s'a reîntors în lagărul armatelor sale — zise el.

Ceilalți rămaseră surprinși.

Ministrul dădu citire unei scrisori prin care generalul Potcikev făcea cunoscut că părăsise capitala chiar în acea zi.

Prin urmare planul căzuse în baltă, înainte de a se fi hotărît aducerea lui la îndeplinire.

Kerenski luă din nou cuvântul.

— Trebue să aduc la cunoştinţa guvernului că, în ultima şedinţă secretă a Comitetului Central revoluţionar, s'a luat hotărîrea ca prinţul Potcikev să fie înlăturat, căci e vătămător poporului rus. Un bărbat a şi fost ales pentru uciderea lui. Dacă doriţi, pot să vă spun şi numele lui.

— Guvernul nu trebue să îngăduie una ca asta! — strigă cineva.

Ministrul de interne ceru cuvântul şi, zâmbind cu înţeles, zise:

— După cât se pare, Excelenţa sa, preşedintele republicii, este bine informat. Totuşi, sunt de părere că n'are niciun rost să ne amestecăm în această chestiune. Dacă prinţul Potcikev nu se mai află în oraş, e de prisos să mai luăm vreo măsură împotriva Comitetului Central. Imputernicitul acestuia se va feri, de sigur, să pornească în urma prinţului şi să aducă la îndeplinire misiunea sa chiar în lagărul armatelor albe.

Ceilalţi încuviinţară cu însufleţire.

— Ştiţi că sovietul a luat în stăpânire actele privitoare la misteriosul Vasilieff, urmă Kerenski. Dela sosirea lui în Petrograd, omul acesta e urmărit pas cu pas, atât de revoluţionari cât şi de noi. Nu ştim cu cine avem de aface, însă bănuiesc că e un bărbat care poate ajunge la o situaţie foarte înaltă. In sprijinul acestei afirmaţii, am dovezi neîndoielnice, pe cari n'aş vrea să le destăinuiesc. Dacă izbutim să evităm haosul, acest Vasilieff poate fi omul care să refacă unitatea poporului rus.

„Sovietul, însă, urmăreşte alte scopuri. El vrea să dovedească lumii cu câtă josnicie şi lipsă de scrupule a luptat ţarismul împotriva adversarilor săi. In orice caz, Vasilieff e ocrotit de ambele tabere.

„Generalul Potcikev mi-a dat informaţiuni însemnate cu privire la omul acesta misterios. El e de părere că guvernul ar trebui să-l facă să dispară.

Câtva timp domni tăcere. Miniştrii vorbeau în şoaptă şi păreau din ce în ce mai turburaţi. In cele din urmă, căzură la învoială asupra unei hotărîri. A doua zi, această hotărîre urma să fie adusă la cunoştinţa ministrului poliţiei.

Deodată se auzi o bubuitură înfricoşătoare. Clădirea se cutremură din temelii şi geamurile se prefăcură în cioburi.

Cei de faţă rămaseră înlemniţi de spaimă. Apoi, răsunară detunături şi răcnete sălbatece. Şi. în timp ce membrii guvernului mai stăteau în fotoliile lor, amuţiţi şi palizi de groază, uşa fu deschisă şi un lacheu se ivi în prag. El raportă, tremurând din tot trupul, că o maşină infernală explodase înaintea clădirii şi că, imediat după aceea, revoluţionarii încercaseră să ia palatul cu asalt, dar, din fericire, fuseseră respinşi de republicani.

Cei'a ţi răsuflară uşuraţi, totuşi, în acea noapte, niciunul din membrii cabinetului nu se încumetă să părăsească clădirea.

Vasilieff era foarte îngrijorat. Tocmai se întorcea din oraş şi avea impresia că doi oameni îl urmăreau. Moşierul încercase să se strecoare, dar nu izbutise. Trebue să-l fi urmărit chiar mai mulţi, căci, când ajunse acasă zări că cei doi bărbaţi se iviseră la capătul străzii.

Vasilieff avea simţimântul că se punea ceva la cale împotriva sa. In mintea lui se treziră din nou amintirile timpului îndelungat când lâncezise în celula subterană din Schlüsselburg.

Acolo îl ţinuseră păzit ca o fiară, şi totuşi, nu greşise cu nimic. Fusese un supus credincios Impăratului său şi ar fi fost gata oricând să-şi dea viaţa pentru el. Planurile sale erau limpezi şi cinstite. Voia ca poporul rus să fie liber. voia să vie în ajutorul celor asupriţi. Firește, nu aşa cum înţelegeau revoluţionarii a căror venire la putere în-

semna, după părerea lui, distrugerea tuturor câștigurilor civilizației și chiar nimicirea țării.

Dacă ar fi fost în joc numai persoana lui, firește că Vasilieff n'ar fi stat la gânduri să se jertfească. Acum, însă, avea datorii de împlinit. Trebuia să ocrotească anumite ființe și să le vie în ajutor cu vorba și fapta. Ce se va alege, oare, de Irina, dacă el va fi din nou urmărit, dacă va fi înlăturat?

O mâhnire adâncă puse stăpânire pe inima lui Vasilieff. Tocmai acum, după ce-i fusese dat să-și vadă copila lângă el și s'o îngrijească cu dragoste părintească, tocmai acum dușmanii se iveau din nou.

Și, ceea ce era mai neliniștitor, nu știa unde se aflau acești dușmani.

Veneau din partidul de dreapta sau din cel de stânga? De astădată era urmărit de revoluționari? Nu, lucrul nu era cu putință, căci aceștia păreau să aibă gânduri bune cu el și-l priveau ca pe un martir din pricina suferințelor îndurate pe nedrept.

Nu cumva era supraveghiat de monarhiști, fiind sortit să cadă jertfă lor, întocmai cum căzuse jertfă Ohranei, poliția secretă a Țarului?

Da, așa trebuia să fie. Dar ce aveau cu el? De ce îl urmăreau iarăși?

O bănuială îngrozitoare se trezi în mintea lui. Oare nu se putea ajunge la un rezultat, altfel decât punând la cale intrigi și conspirații?

Cel puțin așa se părea. Guvernul din acea vreme avea. doar, destule griji. De ce se mai ocupa și de asemenea lucruri?

Și, apoi, moșierul mai avea de îndeplinit o misiune sfântă. Era vorba de ocrotirea familiei imperiale.

Țarul fusese foarte aspru cu el, totuși, Vasilieff, nu putea îngădui să fie ucis, trebuia să-l apere cu prețul propriei sale vieți.

Și cu ce se făcuseră vinovate drăgălașele copile ale Impăratului? De ce se urmărea moartea

lor? Cu ce greșise plăpândul Țareviciu sau sărmana lui mamă?

Vasilieff aflase din izvor sigur că, atât în Tobolsk cât și în alte localități se făceau pregătiri pentru fericirea copilei sale, el înșelase pe Namare ușurare pentru el, dacă încercarea ar fi izbutit.

După câte se știa, în Siberia revoluționarii nu deslănțuiseră încă teroarea lor. Comuna mai avea oarecare putere și ocrotea pe Țar. Firește, Curtea acestuia devenea din ce în ce mai redusă, iar numărul ocrotitorilor se micșora tot mai mult. Lipsa de lucru și nouile învățături cu cari soldații se înapoiau de pe front, făceau ca revoluționarii să câștige teren în Tobolsk și împrejurimi. O dovadă întristătoare era participarea delegaților siberieni la ședința sovietului din Petrograd.

Revoluționarii se temeau că, într'o bună zi, Țarul va fi eliberat.

Dar Vasilieff mai era frământat și de alte griji. El știa că Boris Verodin va pleca în curând la Tobolsk, unde avea însărcinarea să supravegheze paza prizonierilor și să facă cu neputință orice încercare de fugă.

Tânărul luntraș avea o inimă nobilă, era un om care nu putea să pună la cale ceva rău. Dar va fi el în stare să se împotrivească puhoiului revoluționarilor? Va putea el să înăbușe instinctele lor sălbatece, dacă viața familiei imperiale va fi amenințată?

Și crima făptuită spre binele Irinei îl îngrijora pe Vasilieff. Din zi în zi își făcea tot mai multe mustrări că nu destăinuise prințesei adevărul. Natașa era o ființă slabă, neobișnuită să lupte cu dușmanii pe cari revoluția îi scotea în calea ei. Frumusețea sărmanei femei o expunea la tot felul de primejdii.

Dacă Natașa cădea în această luptă pentru existență, atunci numai el era vinovat, căci datoria

lui fusese să aducă împreună pe cei doi iubiți.

Și ce făcuse, în schimb? Mânat numai de grija pentru fericirea copilei sale, el o înșelase pe Natașa, lăsând-o să creadă că iubitul ei pierise în valurile Volgăi.

Nenorocirea părea de neînlăturat. Dacă prințesa izbutea să pornească spre Tobolsk și să se pună în legătură cu familia imperială, atunci se întâmpla tocmai ceea ce voise să evite Vasilieff.

Așa dar, trebuia cu orice preț să zădărnicească planul prințesei.

Vasilieff vroia să plece cu Irina în străinătate și, anume, în Franța. Acolo aveau să trăiască în liniște până ce situația din patrie s'ar fi limpezit. Natașa trebuia, de asemeni, să părăsească Rusia și moșierul se gândi s'o trimită la Londra. Și după ce va duce la îndeplinire acest plan, el putea să lucreze iarăși pentru ocrotirea și eliberarea nenorocitei familii imperiale.

Moșierul avea câțiva prieteni foarte credincioși. Aceștia urmau s'o însoțească pe Natașa până în Anglia. Înainte de toate, însă, trebuia să găsească adăpostul prințesei. Știa unde se află Wyrubova în acest timp. Monarhiștii aveau întotdeauna grijă să-și găsească o ascunzătoare sigură, unde să se poată aduna.

Ce-i drept, era foarte primejdios pentru fosta favorită ca el să-i facă o vizită; dar Vasilieff n'avea încotro, căci numai cu ajutorul ei putea descoperi adăpostul Natașei.

Se hotărî să pornească, în timpul nopții, în căutarea Wyrubovei și, pentru a nu fi descoperit, avea de gând să se folosească de o travestire.

Moșierul intră în casă; avea de gând să stea de vorbă cu Boris Verodin și se bucura din inimă că tocmai acesta primise misiunea de a zădărnici fuga familiei imperiale. Ajunse în odăița lui și privi afară pe fereastră, unde văzu familia prințului Ulkitzki adunată în jurul unei mese. Tocmai luaseră

cina lor modestă şi acum stăteau de vorbă.

Vasilieff se uita plin de dragoste la frumoasa lui copilă, Irina, când, deodată, se posomorî.

Soarta vroia, oare, să-i încurce din nou socotelile? Sau se înşela?

Îşi aţinti privirile asupra profilului sveltei Vera Ulkitzki. Tânăra soră de caritate îşi împreunase mâinile în jurul genunchiului şi asculta cu luare aminte povestirea luntraşului. (Vezi coperta).

Vasilieff privi tot mai bănuitor, spre frumoasa prinţesă. Văzu expresia chipului ei şi ochii-i strălucitori, cu cari părea că soarbe cuvintele tânărului. Deodată, ea se întoarse şi faţa-i scânteia de fericire.

Vasilieff privi tot mai bănuitor spre frumoasa Această fată era îndrăgostită de Boris Verodin, nu mai încăpea nicio îndoială.

Neliniştit, misteriosul bărbat se depărtă dela fereastră. Soarta îi era potrivnică. Ce-i drept, încă nu ştia dacă tânărul împărtăşea simţimintele Verei; după cât se părea, mâhnirea pricinuită de moartea iubitei se încuibase prea adânc în inima lui ca să se mai poată gândi la altă femeie. Dar cine ştie ce întorsătură vor lua lucrurile! Timpul vindecă orice răni şi poate că, în cele din urmă, Boris Verodin se va apropia de tânăra prinţesă.

In acest caz, luntraşul era pierdut pentru Irina şi dorinţa moşierului de a uni pe fiica lui cu acest chipeş fiu din popor, nu se va putea înfăptui niciodată.

N'ar fi fost oare mai bine, să înlesnească revederea celor doi iubiţi, până a nu se produce nenorocirea?

Vasilieff se hotărî să chibzuiască cu luare-aminte înainte de a lua o hotărîre. Vera Ulkitzki spusese că va rămâne numai câteva zile în Petrograd, apoi se va înapoia în lagărul armatei roşii, Acum, însă. nu se mai vorbea nimic de plecarea ei. Şi, lucrul acesta, dădea de gândit moşierului.

70. — Un plan înfiorător

Prinţul Potcikev îşi schimbase hotărîrea cu privire la plecarea credinciosului său Semelov. „Tiranul“ urma să mai rămână în capitală spre a ajuta comandantului său la prinderea lui Boris Verodin.

Un zâmbet diabolic încolţi pe buzele prinţului, în timp ce vorbea cu unealta lui. Acesta la rândul său se bucura foarte mult de noua hotărîre căci, deşi în gubernia Volgăi se dădeau lupte cari mulţumeau pornirile sale sălbatece, totuşi căpitanul mai avea şi alte pasiuni pe cari nu putea să le potolească decât în marele oraş.

In timp de războiu putea doar să jefuiască şi să devasteze, dar în Petrograd erau femei frumoase şi localuri tăinuite, unde se petrecea ca şi odinioară. Aci veneau toţi îmbogăţiţii de războiu, oameni cari înainte vreme n'aveau ce mânca, iar acum posedau averi imense.

— Ai la îndemână câţiva oameni dibaci, cari ar putea să supravegheze pe un individ care este duşmanul meu de moarte? — întrebă prinţul Potcikov, adresându-se subalternului său.

Semelov chicoti şi dădu din cap în semn de aprobare.

— Nu, nu aşa, căpitane — făcu generalul. — Moartea n'ar fi nimic pentru acest om. Vreau să îndure suferinţe groaznice, să se chinuiască aşa cum nu s'a mai chinuit nimeni.

— La ordin, Excelenţă. Individul trebue să fie prins de viu?

— Numai de viu, m'aï înţeles? Trebue să-mi dovedeşti că eşti în stare să faci şi altceva decât să ucizi.

Un zâmbet diabolic încolţi pe buzele tiranului. Cuvintele superiorului său nu-l jigneau câtuşi de puţin. Ba mai mult, se simţea măgulit.

— Individul trebue pus sub supraveghere —

urmă prințul. — Se duce în fiecare zi la sediul Comitetului Central, și la ședințele sovietului. Poate fi lesne recunoscut. De altfel, acum câtva timp ai făcut cunoștință cu el în chip foarte neplăcut.

Celălalt păru să înțeleagă.

— E acela care m'a atacat aici în casă? — întrebă el, cu ochii scânteietori.

— Da, ai ghicit. E vorba de Boris Verodin.

Semelov își frecă mâinile, rânjind. Apoi, rămase pe gânduri.

— Dar unde să-l ducem? — întrebă el, după un răstimp. — Inchisorile sunt supraveghiate, iar cât despre fortăreața Petru și Pavel, Comitetul Central se folosește de ea mai mult decât guvernul.

— Fii fără grijă, știu eu o temniță mai bună. Va fi dus... ia ghicește, unde? — zise Potcikev, mângâindu-și barbișonul.

— Nu știu, Excelență.

— Ai auzit vreodată despre celula secretă din Schlüsselburg?

— Mii de draci, Excelență... asta ar fi o închisoare ideală pentru un asemenea ticălos. Dar nu cumva guvernatorul o să se împotrivească?

— Asta las' pe mine! Am să fac chiar azi demersurile trebuitoare. Așa dar, pune-te pe lucru! Supraveghează-l în așa fel ca să-l putem prinde oricând! Lovitura trebue dată cu repeziciune! Până a nu apuca să-și dea seamă ce se petrece cu el, poarta Schlüsselburg-ului trebue să se fi închis îndărătul său.

— La ordin, Excelență. Am să-mi fac datoria cu conștiinciozitate.

Prințul îi strânse mâna.

— Si încă ceva, căpitane Semelov — adăugă el. — In mod oficial, azi părăsesc capitala, spre a mă înapoia în lagăr. Orice s'ar întâmpla, eu nu mai sunt în Petrograd, m'ai înțeles?

— Prea bine, Excelență.

— De altfel, nu cred să mai dau pe la palat —

urmă Potcikev. — Să nu te sinchisești de mine. După ce-ți vei fi îndeplinit misiunea, te vei înapoia la cartierul general. Astă seară vei primi instrucțiuni, cu privire la locul unde va fi dus prizonierul.

Căpitanul Semelov fu concediat și porni pe dată să se pună în legătură cu oamenii de cari avea nevoie.

In aceeași seară în care avu loc convorbirea dintre Potcikev și subalternul său, o societate numeroasă se adunase în palatul unei femei care nu prea se bucura de un renume bun.

Aci se strânseseră toți acei oameni cari, în ciuda vremurilor critice, duceau o viață foarte plăcută.

In timp ce mizeria din oraș devenea tot mai mare, în timp ce guvernul avea de luptat cu pierderi nenumărate, aci rublele se cheltuiau cu nepăsare, se beau vinurile cele mai scumpe și se aduceau jertfe pe altarul dragostei.

Și, lucru crudat, în aceste încăperi intrau atât îmbogățiții de război cât și nobilii decăzuți și revoluționarii fără scrupule.

Comisari ai sovietelor, trimiși ai Cekei, cari veneau din provincie în capitală erau duși, de cei inițiați, în saloanele contesei Olga Suralin.

Aceasta, o fostă dansatoare din baletul imperial, izbutise să se căsătorească cu un conte ramolit, căruia îi plăti o despăgubire de câteva mii de ruble ca să poată divorța de el după foarte puțin timp. Un mare număr de nobili se bucurase de grațiile ei. De obiceiu, aceluia care plătea mai mult îi dăruia cele mai frumoase clipe de dragoste. In cele din urmă, atrase în mrejile ei un American bogat, care, murind, îi lăsă o moștenire destul de însemnată.

Cereți mâine numărul 38 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Contesa Olga Suralin mai era încă femeie frumoasă, deşi chipul ei trăda că sorbise din toate plăcerile pe cari le poate oferi dragostea.

In fiecare seară, dânsa îşi făcea apariţia în saloanele ei, îmbrăcată într'o toaletă minunată şi păşea printre oaspeţi, salutând pe fiecare cu un zâmbet seducător. Când auzea că se vorbeşte despre politică, se apropia de grupul respectiv şi punea capăt discuţiei, căci nu vroia cu niciun chip să se pună rău cu poliţia, care ştia ce se petrece în casa ei, dar se făcea că nu vede nimic.

In acea seară, doi bărbaţi se retraseseră într'un colţ al minunatului salon acoperit cu tapete aurite. In mijlocul încăperii se afla o masă de joc, în jurul căreia se adunase un grup format din doi bărbaţi şi mai multe femei.

Cei doi bărbaţi se cunoşteau de multă vreme. Unul era guvernatorul Schlüsselburg-ului, colonelul Gorniloweff, iar celălalt şeful vestitei Ohrana contele Raidceff. Aceşti oameni erau nedespărţiţi şi veşnic în căutare de pradă.

De altfel, guvernul avea nevoie de poliţia secretă tot atât de mult ca şi pe vremea ţarismului. Persoanele suspecte sau primejdioase erau arestate şi, fără nicio judecată, erau transportate în cazematele din capitală sau în fortăreaţa Petru şi Pavel. De aceea, cei doi bărbaţi lucrau mână în mână.

— Ai auzit ultima noutate, domnule conte? — întrebă colonelul Gorniloweff.

Şi, deoarece Raidceff aţinti asupra lui o privire întrebătoare, colonelul urmă:

— Am primit un ordin secret din partea guvernului să arestez pe Vasilieff acela, fostul prizonier din celula numărul optsprezece, şi să-l dau pe mâna dumitale.

— Mii de draci!—exclamă guvernatorul Schlüsselburg-ului. — Asta e într'adevăr o veste neaşteptată. Se încumetă oare guvernul, să întreprindă ceva împotriva acestui om?

Contele înălţă din umeri.

— O fi având el motive temeinice, dar, la urma urmei, eu nu fac decât să mă supun ordinului.

Gorniloweff se scărpină după ureche, rămase câtva timp pe gânduri, apoi zise:

— La drept vorbind, chestia asta nu prea mă încântă, căci mi-e teamă de răzbunarea revoluţionarilor. Omul acesta a fost ocrotit de ei. Poate că au făcut o mare greşeală luându-l sub scutul lor, căci cine ştie ce primejdios le poate deveni; totuşi, mă tem, căci Comitetul Central se răzbună cumplit dacă află că cineva s'a atins de vreun favorit al lor.

— Bine, dar noi putem fi liniştiţi, căci vom spune că am lucrat din ordinul superiorilor noştri — răspunse guvernatorul nepăsător. — De altminteri, în ultimul timp am avut fel de fel de arestaţi, dintre cari unii n'au stat în închisoare decât vreo câteva ceasuri, până ce venea un alt ordin ca să-i punem în libertate.

— Cine o mai fi şi ăsta? — şopti, deodată, contele Raidceff, privind spre uşă.

Un bărbat îmbrăcat în civil păşise pragul încăperii. Noul venit se uită în jurul lui, apoi se îndreptă spre cei doi prieteni.

— Dar ăsta e prinţul Potcikev! — murmură guvernatorul. — I-or fi plăcând şi lui dragostea şi cărţile, altminteri n'ar fi venit aici.

— Se pare că pe noi ne caută — zise Raidceff. — Iată, se îndreaptă încoace.

— Omul de mâine — şopti Gorniloweff. — Trebue să ne purtăm frumos cu el, căci cine ştie unde mai ajunge. Am auzit că cei mari îl consideră viitor dictator.

— Bună seara, domnii mei — zise prinţul Potcikev, întinzându-le mâinile, prietenos. — Cum o duceţi?

— Ţinem pas cu vremurile, Excelenţă — răspunse guvernatorul, cu un zâmbet dulce-acru.

Prințul zâmbi.

— Așa dar, faceți ca și mine, căci nu se poate ști ce o să se mai întâmple. Mâine lucrurile pot avea cu totul altă înfățișare decât o au azi.

Și, mângâindu-și barbișonul, se adresă colonelului:

— Mult de lucru la Schlüsselburg, domnule guvernator?

— Da, afacerea a început iarăși să meargă — răspunse Gorniloweff.

Toți trei râseră.

Potcikev luă loc între cei doi bărbați, cari ardeau de nerăbdare să afle noui amănunte din partea comandantului trupelor albe. Acesta își drese glasul, privi cercetător în jurul său, apoi zise:

— Știam că vă voiu găsi aici. Aș avea o însărcinare pentru dumneata, domnule guvernator...

— Pentru mine? Ia să auzim...

— Atunci, eu sunt de prisos — zise contele Raidceff, dând să se ridice.

Potcikev, însă, îl reținu:

— Nu, n'am ce să ascund de dumneata, domnule conte.

— Despre ce e vorba, Excelență? — întrebă colonelul Gorniloweff, nerăbdător.

— Despre un om care trebue întemnițat în celula de tortură.

— Ei, mi se pare că-l cunosc — replică guvernatorul.

Prințul fu vădit surprins.

— Nu-i așa că e vorba de misteriosul Vasilieff? — întrebă colonelul.

Potcikev clătină capul.

— Nu, nu e vorba de el. Dar cum ai ajuns la asta?

— Am primit misiunea să-l preiau din mâna Ohranei — răspunse Gorniloweff.

— Cum, guvernul a dat acest ordin?

— Da, e un ordin secret.

Prinţul râse cu răutate.

— Aşa dar, Kerenski a pus preţ pe cuvintele mele. Ei bine, poate să dispară. In orice caz, e mai bine aşa. Dar să nu credeţi că omul despre care v'am vorbit e mai puţin primejdios. Este unul din cei mai vestiţi revoluţionari şi, cu tinereţea lui, mai poate da mult de lucru guvernului nostru.

Ceilalţi doi îl priviră cu încordare.

— E vorba de un anume Boris Verodin, domnule guvernator. Individul vine de pe ţărmul Volgăi.

Colonelul Gorniloweff râse uşor:

— Aha, îl cunosc. E un vechiu duşman al dumneavoastră, care înainte cu vreo doi ani era în fruntea unei conspiraţii puse la cale de soldaţi şi care a fost exilat în Siberia din ordinul dumneavoastră.

— Da, ăsta e — încuviinţă prinţul, cu ochii scânteiând de ură.

— N'a salvat el, atunci, pe prinţesa Gogineff şi pe tatăl ei, din mâinile unor tâlhari? — interveni contele.

Potcikev clătină capul, posomorît.

— Am auzit că individul urmează să plece la Tobolsk, pentru a prelua supravegherea pazei familiei imperiale — zise guvernatorul Schlüsselburgului.

— Nu ştiu nimic despre asta — răspunse prinţul, neliniştit.

— Ordinul a fost dat abia ieri. Guvernul a fost informat asupra acestui lucru, dar nu se poate împotrivi hotărîrii sovietului.

— Cu atât mai mult, individul trebue să dispară — zise Potcikev.

— Atunci, de sigur că va fi ales altul în locul lui — replică guvernatorul. — Şi Boris Verodin a dat dovadă că nu e prea crud. In orice caz, nu va îngădui niciodată să se facă vreun rău familiei imperiale.

— Mi-e tot una, lucrul principal e să dispară!

— scrâșni prințul. — Peste câteva zile va fi adus la Schlüsselburg și dat pe mâna dumitale, domnule guvernator.

Colonelul Gornilowoff păru încurcat.

— E cam primejdios, Excelență. Ia gândiți-vă ce se poate întâmpla dacă Comitetul Central descoperă chestia. N'are niciun rost să ne hrănim cu nădejdi deșarte. Mai curând sau mai târziu Ceka își va începe activitatea și în Petrograd și, atunci, va fi vai de noi, dacă punem la cale ceva împotriva revoluției.

Prințul dădu din umeri, nerăbdător.

— Știam că ești un om care nu prea își face multe scrupule — zise el. — Răspunde, vrei sau nu?

Ceea ce știau membrii guvernului și monarhiștii, anume că Potcikev ar putea deveni dictatorul țării, știau și cei doi bărbați cari se aflau lângă el în acea clipă. Așa dar nu trebuiau să-l atâțe prin împotriviri.

— Am și eu vreun rol în această afacere? — întrebă contele Raidceff.

— Deocamdată, nu, dragul meu. Oamenii mei vor avea grijă să pună mâna pe individul acesta primejdios. Insă, dacă nu vor izbuti, atunci Ohrana va trebui să intre în joc.

— Bine, sunt gata să vă împlinesc dorința — zise colonelul Gorniloweff. — Dar nădăjduiesc că la nevoie mă veți ocroti, căci n'am niciun chef să fiu pus la zid din pricina acestui om.

— Asta nu se va întâmpla niciodată, domnule guvernator — îl liniști prințul.

— Bine, atunci vă stau la dispoziție.

— Prizonierul va fi dus în celula de tortură, — adăugă Potcikev în șoaptă. — El nu trebue să mai iasă la iveală. Nimeni nu cunoaște locul unde se află această celulă.

— Dar dumneavoastră de unde știți asta? — întrebă guvernatorul, mirat.

Prințul zâmbi:

— Înainte vreme era vorba ca Vasilieff să fie întemnițat în celula de tortură, dar Țarul Alexandru s'a împotrivit. Din ziua când s'a hotărît că Vasilieff va fi dus la Schlüsselburg, Impăratul deveni tot mai posomorît. După cât se părea, soarta acestui om îl îndurera nespus.

„Pe atunci am stat de vorbă cu Țarul și cu prilejul acesta am aflat de existența celulei de tortură.

Potcikev se opri ca să mai răsufle.

— E adevărat, că, în orice clipă, celula poate fi umplută cu apă? — întrebă el apoi, și o sclipire de cruzime se ivi în ochii săi străpungători. — E adevărat că ajunge doar o apăsare de manivelă pentru ca prizonierul să se înece ca un șoarece?

— Astea sunt basme, Excelență — răspunse guvernatorul.

Potcikev îi cuprinse brațul, cu putere.

— Spune-mi adevărul, domnule colonel — scrâșni el.

— Ei bine, nu tăgăduiesc, dar vă atrag atenția că celula a fost folosită pentru acest scop, numai o singură dată și anume, înainte cu vreo sută de ani. De atunci nu s'a mai îngăduit săvârșirea unei asemenea grozăvii. Și încă ceva, Excelență... Eu unul n'aș face-o pentru nimic în lume.

Potcikev se ridică alene.

— Despre asta mai vorbim noi... De sigur că domnii vor să ia parte la joc — adăugă el, aruncând o privire în jurul său.

Apoi vârî mâna în buzunar și scoase un portofel, pe care îl întinse guvernatorului.

— Are într'însul cincizeci de mii de ruble — le șopti el. — Impărțiți-le între dumneavoastră.

Colonelul Gorniloweff luă banii cu lăcomie, iar prințul Potcikev se apropiă de masa de joc, unde doi ochi străpungători se ațintiră asupra lui.

71. — Frumoasa milionară

O femeie plină de foc vizita, de câteva zile, saloanele contesei Olga Suralin. După cât se părea era foarte bogată, căci chiar din prima zi jucase pe mize mari, după ce mai întâi privise la joc timp de un ceas. Dânsa ațâța lăcomia celorlalți căci avea numai bancnote străine.

La început se crezu că e vorba de vreo Englezoaică bogată, dar vorbea atât de curat rusește, încât această părere se schimbă.

Ea avea giuvaeruri foarte prețioase, cari stârneau admirația fiecăruia. Doi cercei minunați străluceau la urechile ei, iar diadema de pe frunte și inelele reprezentau o adevărată avere.

Era îmbrăcată în cele mai elegante toalete și le purta cu atâta grație, încât ți se părea că e vorba de o femeie din cea mai înaltă societate.

Aceasta nu era nimeni alta decât Sonia Petrovici, delegata sovietului din gubernia Volgăi. Tânăra revoluționară se obișnuise repede cu viața din marele oraș. Când lua parte la ședințele sovietului din Petersburg, era îmbrăcată pe jumătate europenește, pe jumătate ca o Tătăroaică. Seara, însă, când se ivea în casa de petreceri a contesei Olga Suralin, frumoasa Țigancă scânteia în toaletele cele mai minunate și aprindea privirile bărbaților.

Apăru în palat, însoțită de Mencikovski, ai cărui ochi îndobitociți nu se mai deslipeau de pe trupul ei mlădios. Se vedea cât de colo că omul acesta era îndrăgostit până peste urechi de tânăra femeie și gelozia îl rodea amarnic.

Mencikovski era spaima nobililor. Fiecare se gândea cu groază la clipa când burtosul avea să apară în casa lui, pentru a-i face oferta de cumpărare. Cei mai mulți primeau târgul, căci știau că peste puțin timp nu vor avea din ce să trăiască. Vânzarea casei era, așa dar, singurul izvor de unde mai puteau să pună mâna pe ceva bani.

In cele din urmă se știa cine era frumoasa femeie cu ochii ca doi cărbuni aprinși. Fu poreclită „sălbateca Sonia".

In acea seară, tânăra se ivise din nou în palatul contelui Suralin. Până acum, încercase în zadar să descopere adăpostul lui Boris Verodin, dar ea era o femeie care își urmărea ținta cu îndărătnicie. Dragostea ei pentru chipeșul luptător devenea tot mai pătimașă, cu cât acesta respingea mai hotărît încercările ei de-a se apropia de dânsul. Sonia Petrovici voia cu tot dinadinsul să pună stăpânire pe inima semețului tânăr.

Când stătea în fața oglinzii, în palatul ei minunat pe care îl câștigase cu atât de puțină trudă, Sonia se întreba mereu cum de era cu putință ca Boris să nu se înebunească după ea, așa cum se înebuneau toți ceilalți bărbați.

In soviet, abia putea să mai scape de stăruințele comisarilor, pe cari știa totuși să-i pună pe fiecare la locul lui, fiind hotărîtă să nu aparție decât viteazului Boris Verodin. Și, nădăjduia să-și ajungă ținta.

Ea știa că Boris primise misiunea de a pleca la Tobolsk spre a supraveghea paza familiei imperiale și se hotărîse să pornească în urma lui. Ceea ce nu-i izbutise în Petrograd, putea să-i reușească în Tobolsk, în Siberia acoperită de ghiață.

Sonia se bizuia mult pe faptul că tânărul nu știa că iubita lui mai e în viață și în orașul acesta mare, era foarte greu să se întâlnească cu Natașa. Totuși, Țiganca se căia amarnic că nu pusese prințesei și alte condițiuni, de pildă, mărind prețul de cumpărare, să-i ceară să părăsească Rusia pentru totdeauna.

Acum însă, Natașa dispăruse din ochii ei și nici nu știa unde să dea de dânsa. Dar poate că se va ivi din nou prilejul s'o întâlnească și atunci Sonia putea să-și repare greșeala, folosindu-se de amenințări.

Tânăra revoluționară mai cunoștea și ordinul secret pe care Boris Verodin îl primise dela Comitetul Central și anume ca, înainte de plecarea lui spre Tobolsk, să pună mâna pe prințul Potcikev.

Așa dar nu mică fu mirarea ei, când văzu pe acesta din urmă intrând în salonul contesei Suralin.

In timp ce se prefăcea că urmărește jocul, Sonia Petrovici privea cu luare-aminte spre ungherul în care se retrăseseră cei trei bărbați. Ar fi dat orice să poată prinde câteva cuvinte din convorbirea lor, dar lucrul era cu neputință căci se afla la prea mare depărtare de ei și nici nu vedea vreun loc unde să se poată ascunde, spre a trage cu urechea.

Indată se născu în mintea ei gândul de a face un mare serviciu lui Boris Verodin, ajutându-l să pună mâna pe dușmanul său de moarte. Poate că în urma acestui fapt, tânărul va răspunde la dragostea ei.

Sonia Petrovici zâmbi, plină de încredere în sine. După ce o va fi strâns odată în brațe, după ce va sorbi sărutările ei pătimașe, Boris nu va mai simți nevoia să se apropie de altă femeie.

Când se apropiă de masă, prințul Potcikev zări privirile Soniei ațintite asupra lui. La rândul ei, tânăra observă că „viitorul dictator" rămăsese ca vrăjit. Totuși, jucă mai departe, prefăcându-se că toată luarea aminte îi era îndreptată asupra mesei, deși știa că prințul se află în spatele ei.

Chiar dacă n'ar fi bănuit asta, purtarea lui Mencikovski ar fi fost cea mai bună dovadă că așa era. Burtosul începu să tușească, spre a-i atrage atenția, îi făcea mereu semne și nu-și mai găsea astâmpăr.

— De ajuns pentru azi — zise Sonia, ridicându-se dela masă.

Dădu scaunul de o parte și, înălțând capul, privi

la prințul Potcikev. Apoi, îi întinse mâna și-l salută ca pe un vechiu cunoscut.

— Ne-am mai văzut noi cândva? — zise ea, părând plăcut surprinsă.

Potcikev se grăbi să-i cuprindă mâna și o duse la buze. Un fior îi străbătu trupul. Femeia aceasta era foarte interesantă și prințul ghici, din purtarea ei, că știa să potolească simțurile unui bărbat.

— Da, și mie mi se pare că ne cunoaștem, stimată doamnă — răspunse el, curtenitor. — Dar nu-mi amintesc unde am avut plăcerea să vă mai văd.

Sonia Petrovici păru că chibzuiește.

— Ei, n'are nicio însemnătate, vom lămuri mai târziu asta — zise ea, zâmbind. — Mai bine hai să stăm nițel de vorbă. Poate că astfel ne vom aduce aminte cu ce prilej ne-am cunoscut.

Prințul îi oferi brațul, în timp ce trăgea cu coada ochiului spre Mencikovski. Cuprins de furie, burtosul porni pe urmele celor doi.

In cele din urmă, tînăra se opri şi, adresându-se burtosului, zise cu demnitate:

— Domnule Mencikovski, adu-mi o trăsură, te rog! Peste jumătate ceas vreau să plec acasă. Astăzi nu mai am nevoie de dumneata.

Misitul rămase ca trăsnit. Era obişnuit să se supună poruncilor ei, dar asta întrecea orice măsură. Scrâşnind din dinţi, se apropiă de ea, însă înainte de a apuca să deschidă gura, Sonia urmă, cu glas tăios:

— Nu m'ai înţeles? Mâine dimineaţă, la ora zece, te aştept în palatul meu. Bună seara!

Mencikovski spumega de furie. Încleştă pumnii şi era gata să se năpustească asupra prinţului, dar se stăpâni la vreme, căci altminteri ar fi însemnat s'o rupă pentru totdeauna cu frumoasa femeie.

Suspinând, el părăsi încăperea, după ce mai aruncă o ultimă privire în spre uşa îndărătul căreia dispăruseră cei doi şi care dădea într'o cameră hărăzită întâlnirilor amoroase.

Prinţul Potcikev nici nu bănuia măcar, că tânăra femeie cunoştea povestea vieţii lui, precum şi căsătoria sa cu prinţesa Gogineff.

Sonia se pricepu de minune să-i aţâţe patima şi se purtă cu el ca o femeie obişnuită să i se facă curte. Se prezentă sub numele de Sonia de Taigla şi afirmă că e fiica unui bogat prinţ tătar. Ii mai spuse că-şi cumpărase un palat în Petrograd.

Potcikev era din ce în ce mai vrăjit de frumuseţea tinerei revoluţionare. La un moment dat, încercă s'o cuprindă în braţe, dar ea se împotrivi. Aceasta îl întărâtă şi mai mult şi stârni în inima lui o adevărată văpaie. Totuşi, se văzu nevoit să se stăpânească, altminteri primejudia totul. La despărţire, Sonia îi dădu adresa ei.

Prinţul o conduse până la uşă şi-i ajută să urce în trăsură. Ea îi mai zâmbi odată, în timp ce

ochii-i scânteiau ca două diamante negre, apoi se depărtă.

— Minunată femeie! — murmură Potcikev. — Aș da orice, să fie a mea.

Deodată îi trecu prin minte să se uite la carta de vizită pe care se afla adresa ei.

Dar abia aruncase o privire asupra acesteia, că scoase o exclamație de surpriză. Se frecă la ochi, ca și cum n'ar fi văzut bine, dar se încredință că nu se înșelase.

— Ce înseamnă asta? — bâigui el.

72. — Legământul ticăloșiei

Sonia Petrovici lucra cu multă dibăcie la îndeplinirea planului ei. In drum spre casă, se gândea cu bucurie la uimirea prințului când va vedea adresa ce-i dăduse.

Ce ochi va face, când își va da seamă că ea locuia în palatul răposatului prinț Gogineff?

Revoluționara nu se putu stăpâni să nu râdă. Era sigură că Potcikev o va vizita foarte curând, poate chiar a doua zi dis de dimineață, mânat de curiozitatea de a afla cum ajunsese ea în posesiunea palatului.

La colțul străzii, unde era locuința ei, Sonia zări un omuleț gras, stând îndărătul unui copac. Știa că e Mencikovski și zâmbi batjocoritor. Dar nu vroia să se pună rău cu omul acesta, ci trebuia să-l rabde ca și până acum, deși n'avea nicio încredere în el. Ba, mai mult, o desgusta, căci misitul se asemăna cu o fiară veșnic în căutare de pradă. Trecând pe dinaintea lui, Sonia îl salută prietenoasă, iar Mencikovski răsuflă ușurat, văzând-o singură în trăsură. Așa dar, bărbatul acela nu izbutise s'o cucerească. In orice caz, burtosul se hotărî să fie cu ochii în patru.

Inainte de toate, trebuia să afle cine era necu-

noscutul. Poate că el, Mencikovski, izbutea să-i pună bețe în roate.

Misitul zâmbi și porni mai departe.

Într'adevăr, Sonia Petrovici nu se înșelase. A doua zi dimineață, mașina lui Potcikev se opri înaintea palatului ei. Prințul ridică privirile spre ferestre, căutând-o din ochi.

Tânăra deschise ușa încetișor și se opri în capul scării. In acea clipă se auzi sunând.

Bătrânul Ipanoff, care rămăsese în palat împreună cu nevasta lui, deschise ușa, dar se dădu înapoi speriat.

— Excelența Voastră... prințul Potcikev? — murmură servitorul.

— Da, dragul meu — răspunse prințul, cu o blândețe neobișnuită la el față de slugi. — Unde e prințesa?

Bătrânul făcu o mutră încurcată.

— Cum... dumneavoastră... nu știți? — bâigui el.

— Dacă aș fi știut, nu te-aș mai fi întrebat pe dumneata. Ei, spune, unde e prințesa?

— Nu... nu mai e aici... a vândut palatul... O, Excelență... s'au petrecut atâta în Petersburg... Stăpâna mea nu vroia să mai păstreze palatul și l-a vândut unei doamne... unei doamne foarte frumoase, care ne-a îngăduit să rămânem în slujbă.

In acest timp, bătrâna servitoare se apropiase de bărbatul ei și nu mai contenea cu plecăciunile înaintea prințului, în timp ce ținea în mână marginea șorțului, cu care își ștergea lacrimile ce-i șiruiau pe obraji.

Ipanoff povesti că prințesa venise la palat într'o bună zi și se instalase acolo, pentru ca după puțin timp să vândă totul.

Potcikev ascultă, încruntat, spusele servitorului și, de furie, își înfipse dinții în buza de jos, încât aceasta începu să sângereze.

Așa dar, luntrașul nu mai era împreună cu

Natașa. Ticălosul acela de Boris Verodin îi răpise soția, apoi o lăsase în voia soartei fără să se mai sinchisească de ea.

Uitând de prezența celor doi bătrâni, generalul izbucni într'un hohot de râs sălbatec. Servitorii îl priviră cu teamă. Ce se petrecea în mintea acestui om înfiorător? De ce râdea cu atâta răutate?

— Așa dar, nu știți unde se află prințesa? — întrebă el în cele din urmă.

— Nu — răspunse Ipanoff. — Pesemne că a plecat în străinătate.

Prințul rămase pe gânduri. Deodată, ridică privirile spre capul scării, unde i se păruse că văzuse o umbră. Dar, probabil că se înșelase, căci acum nu se mai zărea nimic.

— Cum se numește doamna care e stăpână acum în palat? — întrebă el, încet.

— Sonia de Taigla — fu răspunsul.

— Anunță-mă, Ipanoff. Dar nu pe numele meu adevărat. Mă cheamă Nicolai Sernevici, ai înțeles?

— Prea bine, Excelență.

Bătrânul se depărtă în grabă. După câteva clipe se ivi din nou și raportă că proprietara casei îl va primi peste un sfert de ceas.

In acest timp, Potcikev se gândi cum ar putea să descopere pe necredincioasa lui soție. Voia să se răzbune împotriva ei, tot atât de cumplit ca și împotriva „ticălosului de luntraș". O soartă grozavă o aștepta dacă avea să-i cadă în mâini.

Prințul pășea încolo și încoace, frământat de nerăbdare. Pe lângă dorul de răzbunare îl mai chinuia și gândul la aceea pe care o aștepta.

Ciudate sunt căile soartei! In casa unde nădăjduise să petreacă clipe de dragoste, se afla acum o altă femeie, care îi aprinsese simțurile.

Cereți mâine numărul 39 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

In cele din urmă i se trimise vorbă că poate fi primit. Potcikev urcă scările și o servitoare îl conduse într'un salon, pe care îl cunoștea. Era o încăpere scumpă Natașei, unde ea îl primise doar pentru câteva minute, în timpul când îi era logodnic.

Sonia îi ieși în întâmpinare. Purta un minunat kimono japonez și Potcikev rămase ca vrăjit. Amintirile triste cari îl legau de această încăpere se șterseră din mintea lui, la vederea pătimașei femei.

— Fii binevenit în casa mea, prințe Potcikev! — zise Sonia, cu un zâmbet fermecător.

Celălalt o privi, mut de uimire. Mâna, care tocmai se ridicase, spre a o saluta, căzu moale dealungul trupului.

Sonia Petrovici zâmbi iarăși. Uimirea vizitatorului ei părea s'o distreze. In cele din urmă, Potcikev își reveni și se gândi, dacă trebuia să tăgăduiască adevărata lui identitate. Dar își dădu seamă că aceasta n'ar fi de niciun folos. Ce-i drept, el nu știa cine e minunata făptură dinaintea lui; ea, însă, părea să-l cunoască foarte bine.

Și dacă ar mai fi avut vreo îndoială asupra acestui lucru, atunci cuvintele următoare ar fi alungat-o, de sigur. Căci, Sonia îi întinse mâna, zicând:

— Fii binevenit în fostul palat al răposatului dumitale socru.

Potcikev se plecă și-i sărută mâna.

— Mă cunoașteți? — făcu el, zâmbind prietenos. — Imi dați voie să vă întreb, stimată doamnă, în ce împrejurări am avut cinstea să vă cunosc?

Sonia era gata-gata să-i răspundă:

— Da, te cunosc, ucigașule și incendiatorule! Tu ai dat ordin să se pună foc satului meu, tu ai lăsat ca sărmanii oameni să piară în flăcări, tu ai împrăștiat moartea și mizeria pretutindeni!

Dar, se feri să pomenească ceva despre toate

astea, căci își pusese în gând să-l atragă în cursă. Și afară de asta, voia să afle ce pusese la cale cu cei doi bărbați în noaptea trecută.

Ea cunoștea atât pe guvernatorul Schlüsselburg-ului cât și pe șeful Ohranei. Și mai știa că acesta din urmă își reîncepuse activitatea, lucrând în numele guvernului provizoriu.

— Cine nu cunoaște pe prințul Potcikev, viitorul dictator al Rusiei? — zise ea.

Generalul zâmbi măgulit.

— Asta se spune despre mine? — întrebă el, repede.

Ea clătină capul în semn de aprobare.

— Așa dar, trebue, cu tot dinadinsul, să ne punem bine pe lângă dumneata — adăugă Sonia zâmbind.

Prințul îi luă mâna și o sărută cu patimă.

— Spune-mi... Sonia.... de unde mă cunoști? — murmură el. Am impresia că știi mai multe despre mine.

Revoluționara își retrase mâna încetișor și-i rugă să ia loc. Apoi îi oferi o ceașcă de ceai și se așeză în fața lui. Potcikev privi pielea ei fragedă, cam arsă de soare. Femeia aceasta părea o Țigancă, dar o Țigancă nespus de frumoasă. Unde o mai văzuse, oare?

— Nu-ți frământa creierul în zadar, — zise ea, zâmbind misterios. — N'ai să izbutești să-ți aduci aminte de unde te cunosc. Eu, însă, știu multe despre dumneata. Vrei să-ți povestesc ceva din trecutul dumitale?

Prințul o privi stăruitor. Ce vroia să spună oare?

— Da, te rog chiar — răspunse el repede.

— După cum ți-am spus, te aflu în palatul socrului dumitale. Acum câtva timp ai fost pentru trei-patru zile în castelul de vară al familiei Gogineff, unde te-ai căsătorit.

Tânăra se opri câteva clipe și privi ascultător

spre Potcikev. Acesta se plecase înainte şi asculta cu încordare. Nimic nu trăda însă, ceea ce se petrecea în sufletul său.

— In timpul şederii dumitale acolo, ai dat ordin să se pună foc satului, iar ocpiii şi femeile să fie împinşi în flăcări.

— Cine... cine ţi-a spus asta? — strigă el, cu glas răguşit.

— Destul că ştiu, restul nu te interesează. De altfel, vezi că am dreptate, nu-i aşa?

— Nu, n'ai dreptate — îngână el.

— La urma urmei, n'are niciun rost să ne certăm pentru atâta lucru — făcu Sonia, împăciuitoare. — Totuşi, n'ar fi trebuit să dai ordinul acela, căci îţi păgubeşte mult.

Potcikev nu mai răspunse.

— După aceea, un revoluţionar ţi-a răpit soţia — urmă tânăra.

Prinţul sări în sus; ochii-i scăpărau fulgere de mânie.

— De unde ştii asta? — strigă el, cu pumnii în-

cleştaţi şi încovoiându-se ca o fiară, care se pregăteşte să sară asupra prăzii.

— Ştiu, vezi bine.

— Ticălosul ăla... ah, dacă ai şti cât îl urăsc! — scrâşni soţul înşelat.

Sonia îl sili să se aşeze şi aţîntă spre el o privire seducătoare.

— Fii liniştit, ea şi-a primit răsplata. Cei doi nu mai sunt împreună. Se pare că revoluţionarul a părăsit-o, căci prinţesa locuia singură în palat. Mi-a vândut casa, apoi a plecat.

Deodată, prinţul o cuprinse în braţe.

— Nu mă chinui, nu mă scoate din minţi! — strigă el, frământat de patimă. — Fii a mea şi, atunci, voiu uita totul... dragostea pentru soţia mea necredincioasă şi...

Sonia îi apăsă mâna pe buze.

— Taci, nu vorbi mai departe! — zise ea. — Asemenea lucruri nu se uită niciodată. Dacă un prinţ e astfel jicnit, el trebue să se răzbune.

— Da, ai dreptate, — încuviinţă Potcikev, întunecat.

Intre timp Sonia se desprinsese uşor din îmbrăţişarea lui.

— Şi, înainte de toate, trebue să te răzbuni împotriva lui, împotriva omului care ţi-a terfelit cinstea — urmă ea, linguşitor.

— Ascultă-mă, Sonia... unde vrei să ajungi? — întrebă prinţul, cu ameninţare în glas. — Ce vrei? Ce te interesează toate astea?

— Da, mă interesează, fiindcă şi eu îl urăsc cu tot atâta înverşunare! — scrâşni femeia, cu ochii sclipind sălbatec. — Vrei să lucrăm mână 'n mână? Vrei să ne răzbunăm amândoi?

Celălalt râse cu răutate:

— Aha, înţeleg, ţi-a refuzat dragostea?

— Nu pot tăgădui că aşa este... de aceea îl urăsc... vreau să-l nimicesc... să-l văd chinuindu-se până ce şi-o da sufletul.

Potcikev zâmbi şi-şi mângâie barbişonul. De astă dată era încredinţat că pătimaşa femeie spusese adevărul. Aşa dar, n'avea niciun motiv să-i ascundă că şi el, era pe cale să-şi ia răzbunarea.

— Il voiu duce acolo unde nu străbate lumina soarelui — zise dânsul, cu o ură nemărginită. — Oamenii mei au şi pornit pe urmele ticălosului şi-l vor prinde ca pe un şoarece în cursă.

Sonia se simţi cuprinsă de o bucurie nespusă. Prinţul n'ar fi avut nevoie să mai urmeze, căci restul putea să şi-l închipuie. Bănuia ce discutase cu şeful Ohranei şi cu guvernatorul Schlüsselburg-ului.

— In acest caz, nu-ţi mai trebue ajutorul meu? — întrebă ea, iscoditoare.

— Dar cum ai putea să mă ajuţi?

— Ce-ar fi să încerc să-l ademenesc încoace?

Potcikev o privi bănuitor.

— Nu trebue să uiţi că are o putere neobişnuită — urmă Sonia. — Dacă vrei să-l prinzi în viaţă, ai nevoie de un mare număr de oameni.

— Şi cum ai putea să-l atragi aici?

Potcikev vroia s'o surprindă cu această întrebare, dar nu izbuti.

— Am să-i trimit vorbă că iubita lui, prinţesa Potcikev, doreşte să-i vorbească în palatul ei — răspunse ea, liniştită. Eşti înţeles?

Prinţul încuviinţă.

— In ce chip ai să-ţi aduci planul la îndeplinire? — întrebă el apoi.

— Asta las' pe mine! Eu îl voiu ademeni în această casă, apoi veţi pune mâna pe el. Am să te înştiinţez când vine aici.

Cei doi puseră la cale şi restul planului lor. Prinţul mai încercă s'o îmbrăţişeze, însă Sonia se împotrivi.

— Trebue să fii a mea, Sonia, femeie minunată! — gâfâi el.

Dar în clipa următoare, învăpăiatul bărbat se trezi la realitate, căci văzu înaintea lui ţeava rece a unui revolver de buzunar. (Vezi coperta).

— Cu forţa nu se poate obţine nimic dela mine, dragul meu — făcu Sonia, zâmbind. — Ţine minte asta! Cine vrea dragostea mea, trebue s'o cerşească.

De astă dată, Potcikev se linişti; îşi închipuise cu totul altfel sfârşitul acestei vizite.

Femeia era minunat de frumoasă, dar ştia să zăgăzuiască intrarea spre alcovul ei. Şi, lucrul acesta aţâţă şi mai mult patima lui Potcikev.

Revoluţionara îi îngădui să mai rămână vreo jumătate ceas, apoi el se depărtă, după ce mai încercase odată să-i înfrângă împotrivirea.

— Mai târziu... prietene... mai târziu, după ce răzbunarea noastră se va fi împlinit.

Şi, dacă prinţul n'ar fi fost atât de înfierbântat, ar fi băgat de seamă privirea răutăcioasă cu care îl urmări diabolica femeie.

73. — Dragoste de Ţigancă

Sonia Petrovici nu mai putea de bucurie. In curând, prinţul acesta, pe care ea îl ura atâta, avea să cadă în cursa întinsă cu atâta dibăcie. Potcikev încuviinţase planul ei, fără să-i treacă prin minte, că, astfel, îşi pecetluise propria lui soartă.

Ea vroia să înştiinţeze pe Boris Verodin. După ce tânărul va fi în casa ei, de sigur că nu se va mai putea împotrivi ispitei. Inconjurat de lux şi bogăţie, va cădea în braţele ei.

Peste un ceas, Sonia părăsi palatul. Deocamdată, mai păstrase vechea locuinţă, căci nu vroia să se ştie în soviet că ea cumpărase această clădire impunătoare. E drept că nimeni n'ar fi putut să-i ceară socoteală, deoarece mulţi „tovarăşi" îşi făcuseră rost de case, în acelaşi chip; dar, nu vroia să fie întrebată de unde a avut banii trebuincioşi cumpărării palatului.

In locuinţa ei modestă, revoluţionara se îmbrăcă pentru a lua parte la adunarea delegaţilor. La ordinea de zi erau chestiuni foarte însemnate.

Burtosul Mencikovski o întâlni la uşa care dădea în sala de şedinţe. El o privi plin de umilinţă, ca un câine flămând.

Tânăra îl salută din cap şi păşi în încăpere, trecând înaintea lui. Roti privirile în jurul ei şi zări pe Boris Verodin stând de vorbă cu Vasilieff, pe tribună. Sonia încercă să se apropie de cei doi bărbaţi, dar nu izbuti, căci îmbulzeala era prea mare.

Spre sfârşitul şedinţei, Mencikovski se ivi lângă ea. De altfel, n'o părăsise din ochi nicio clipă.

— Cunoşti pe Boris Verodin? — îl întrebă Sonia.

— Fireşte.

— In acest caz, caută să afli unde locuieşte. Vreau să ştiu asta chiar azi.

Burtosul se uită la ea, supărat.

— Incă unul? — zise el, cu răutate.

— Du-te şi fă ce ţi-am cerut! Dacă nu vrei să-mi faci acest serviciu, voiu găsi alţi o sută cari se vor simţi onoraţi să-mi împlinească dorinţa.

— Da, mă duc — îngână Mencikovski, supus. — Unde să-ţi aduc răspunsul?

— Astăzi poţi să-mi faci o vizită în palat. Vom lua ceaiul împreună.

Misitul se însenină la faţă, apoi se depărtă grăbit.

După terminarea şedinţei, mai mulţi bărbaţi făcură cerc în jurul Soniei şi începură să glumească cu dânsa. Ea primi cu nepăsare omagiile lor, dar nu încuviinţă niciunuia să se apropie.

Peste două ceasuri, misitul se ivi la palat şi raportă Soniei cele aflate:

— Boris Verodin locuieşte într'o căsuţă care aparţine prinţului Ulkitzki. — In afară de cei doi soţi bătrâni se mai află acolo fiul, fiica lor şi

un oarecare Vasilieff. De asemeni, şi o femeie tânără şi frumoasă.

Sonia ciuli urechile.

— O femeie tânără şi frumoasă? — repetă ea bănuitoare. — Ai văzut-o? Nu ştii cine e?

— Habar n'am. S'a ivit acolo de câteva zile şi pare că e de-ai casei. După câte am aflat, stă mai toată ziua lângă Boris Verodin acela.

Revoluţionara păli, dar nu-şi pierdu cumpătul.

— Trebue să fie, Natasa, prinţesa Potcikev — îşi zise ea. — Aşa dar, tot mai e drăguţa luntraşului? Dar am să pun eu capăt acestei idile. In primul rând însă, trebue să mă încredinţez dacă e ea într'adevăr.

Nu trecu mult timp, şi Sonia se afla înaintea căsuţei prinţului Ulkitzki. După ce privi curioasă, în jurul ei, sună şi, peste câteva clipe, o servitoare se ivi în prag.

Revoluţionara vru tocmai să întrebe de Boris Verodin, când un alt gând îi trecu prin minte.

— Aici locuieşte prinţesa Natasa de Gogineff? — întrebă ea, repede.

— Nu, aici n'a stat niciodată o doamnă cu acest nume — răspunse slujnica.

— Totuşi, sunt sigură că e aici — stărui Sonia. — Ştiu că se află în această casă, împreună cu domnul Verodin.

— Vă înşelaţi, doamnă, aici locuieşte numai domnul Verodin cu sora dumnealui, domnişoara Irina.

Sonia răsuflă liniştită.

— Aş vrea să vorbesc cu domnul Verodin — urmă ea.

Servitoarea şovăi câteva clipe, apoi o rugă să intre în coridor, unde îi oferi un fotoliu.

Nu trecu mult şi Boris se ivi pe scară şi coborî treptele încet. La vederea Soniei, făcu o mutră posomorîtă.

Această femeie îl desgusta prin stăruinţele ei.

Ştia că e frumoasă şi că-l iubeşte, dar cu cât se străduia mai mult să-l prindă în mrejile ei, cu atât mai rece se arăta dânsul.

— Ce cauţi aici? — întrebă el, cu asprime, după ce o salutase foarte puţin prietenos.

— Aş vrea să vorbesc cu tine între patru ochi; e vorba de o chestiune foarte însemnată.

— Mă rog, vorbeşte!

— Nu există alt loc, unde am putea sta de vorbă nestingheriţi? N'aş vrea să audă nimeni ceea ce vom discuta.

Tânărul chibzui. Cu puţin înainte văzuse, dela fereastră, că în grădină nu se afla nimeni.

— Urmează-mă! — zise el, cu glas poruncitor.

Sonia se supuse şi când ajunseră în chioşc, întrebă, privind în jur:

— Aici nu ne aude nimeni?

— Fii fără grijă!

— Atunci, ascultă ce am să-ţi spun... Am făcut cunoştinţă cu prinţul Potcikev, care s'a îndrăgostit de mine. Într'o seară l-am zărit vorbind cu doi bărbaţi cari au jucat un rol mare pe vremea Ţarului. E vorba de guvernatorul Schlüsselburg-ului şi de şeful Ohranei. Cred că-ţi dai seamă ce înseamnă asta... Cu toate că prinţul mi-e nesuferit, am căutat să-l descos niţel şi, în cele din urmă, am izbutit să aflu că a dat ordinul să fii luat prizonier. De aceea, am venit încoace, ca să te previn.

Boris Verodin ascultase cu nepăsare vorbele Soniei Petrovici. In orice alte împrejurări, le-ar fi fi socotit ca o încercare de a se apropia de el; acum, însă, era încredinţat că tânăra spusese adevărul căci, de vreo două zile băgase şi el de seamă că indivizi suspecţi îi dădeau târcoale.

— Asta e totul? — întrebă luntraşul. — Las' că ştiu eu să-mi apăr pielea.

— Nu lua lucrurile atât de uşor — îl preveni Sonia. — Prinţul e crud şi viclean. Şi, în acelaşi timp, m'am gândit şi la misiunea ta... Potcikev

va veni la mine acasă... dacă vrei, poţi să pui mâna pe el şi, în acest chip, nimic nu te va mai împiedeca să aduci la îndeplinire însărcinarea dată de Comitetul Central.

Boris Verodin clătină capul.

— In orice caz, îţi mulţumesc pentru bunăvoinţă — zise el — dar n'am nevoie de ajutorul tău. Prinţul Potcikev a fost urmărit pas cu pas şi ştim că mai are aici, în Petrograd, o locuinţă modestă, pe care o părăseşte noaptea. In ultimul timp n'a mai dat deloc pe la palatul său şi a răspândit vestea că s'a înapoiat în lagărul trupelor sale.

Sonia tremura de ciudă.

— De ce nu vrei să mă asculţi? — întrebă ea mustrător. — La mine în casă ţi-ar fi mult mai uşor să pui mâna pe el.

— Nu, nu vreau! — răspunse luntraşul, cu hotărîre.

— Atunci n'am ce-ţi face.

Ea îi întinse mâna; în ochii-i negri sclipeau lacrimi de mânie şi buzele-i roşii tremurau de turburare.

— Tot mai eşti mâhnit de pe urma morţii prinţesei? — întrebă ea, enervată.

Boris Verodin se dădu înapoi cu un pas. Fruntea i se încruntă şi o expresie de durere adâncă se întipări pe chipul său frumos.

— Nu-mi vorbi de asta... pleacă! — zise el, cu asprime. — Ai vrut pieirea sărmanei Natasa şi, chiar dacă nu eşti vinovată de moartea ei, mi-e destul să ştiu că ai dorit-o din toată inima.

— N'o lua prea repede, — gândeşte-te la turburarea care a domnit în zilele acelea înfiorătoare. Ai uitat că prinţul Potcikev a dat ordin să se făptuiască toate nelegiuirile, cari au adus jalea în atâtea familii?

— Nu, n'am uitat şi te încredinţez că-mi va da socoteală pentru toate astea.

Şi, întinzându-i mâna, Boris încheiă:

— Du-te, sunt foarte ocupat!

Revoluţionara îi cuprinse mâna şi mai încercă odată să-l atragă în mrejile ei. Dar în zadar, tânărul rămase neclintit.

Adânc mâhnită, Sonia îşi luă rămas bun. Totuşi încă nu renunţase la planul ei. Dacă nu-i izbutise acum, poate avea să-i izbutească mai târziu. In Siberia se va apropia de chipeşul luntraş şi, atunci, el nu-i va respinge dragostea.

Când trecu prin coridorul casei, se întâlni cu un bărbat şi vrând să nu fie recunoscută, ea lăsă în jos capul.

Bărbatul era Vasilieff. Deodată, el se opri şi se încleştă de balustrada scării.

— Aceste giuvaieruri... sunt... ale ei — murmură uimit. — Cum au ajuns... în stăpânirea.... acestei femei?

Vasilieff era buimăcit cu totul. Abia când Boris se ivi lângă el, îşi mai veni în fire.

— Da, acum ştiu cine este — îngână dânsul, turburat.

— N'o cunoşti, domnule Vasilieff? — întrebă luntraşul.

— Da, da, acum ştiu cine e — repetă celălalt. — Dar cum au ajuns bijuteriile la dânsa?

Boris Verodin înălţă din umeri, zâmbind disprețuitor.

— In vremurile astea s'au îmbogăţit mulţi oameni, cari odinioară erau săraci lipiţi pământului. Din păcate, sunt şi mulţi de-ai noştri printre aceştia. Reprezentanţii poporului poartă inele cu briliante şi au casele lor. Bijuteriile le-au luat de la victimele lor, cari au fost arestate şi jefuite de tot ce aveau. Proprietăţile au intrat în stăpânirea lor, folosindu-se de cine ştie ce mijloace. Când vezi şi auzi toate astea, aproape că-ţi vine să renunţi la ideea de liberare a Rusiei.

— Dar... aceste giuvaieruri... să mă fi înşelat,

oare? — murmură Vasilieff, preocupat de gândurile sale.

In cele din urmă, moşierul se hotărî să se folosească de cel dintâi prilej pentru a întreba pe Sonia de unde are bijuteriile.

— N'ai vrea să stai de vorbă cu mine vreo jumătate ceas, Boris? — întrebă el, apoi, adresându-se luntraşului.

— Bucuros, vrei să mergem în grădină?

— Nu, urmează-mă în camera mea.

Vasilieff o luă înainte şi, peste puţin timp, se aflau amândoi în odaia moşierului.

— Pleci la Tobolsk? — întrebă Vasilieff.

Luntraşul dădu din cap în semn de confirmare.

— Când?

— Nu ştiu nici eu încă. In orice caz, nu va mai trece mult timp. Totul atârnă de îndeplinirea celeilalte misiuni.

Vasilieff îl privi pătrunzător, ca şi cum ar fi vrut să-i citească până în adâncul sufletului. In cele din urmă, păru mulţumit de rezultat, căci o expresie de bucurie se întipări pe chipul său.

Şi, întinzând mâna spre Boris Verodin, zise:

— Dragul meu, ştii că te iubesc ca pe un fiu. Din nefericire, Dumnezeu nu mi-a dăruit niciunul.

Luntraşul îi strânse mâna cu căldură şi-l privi ţintă în ochi.

— Şi eu te încredinţez, domnule Vasilieff, că-mi eşti drag ca un tată, zise el, cu glas tremurător. — Mama Anuşca mi-a vorbit mult de dumneata, însă până la izbucnirea revoluţiei, n'am avut prilejul să te cunosc. Mă bucur că stima pe care ţi-o purta mama mea vitregă era cu totul îndreptăţită.

— Da, mama Anuşca era o femeie foarte cumsecade — răspunse Vasilieff, oftând.

„Dragă Boris, aş vrea să discut cu dumneata două chestiuni — urmă el, apoi. — In primul rând e vorba de sora dumitale, Irina. Ştii că m'am în-

grijit întotdeauna de soarta ei. Cred că ai deplină încredere în mine, nu-i așa?

„Ei bine, m'am hotărît ca, în scurt timp, să părăsesc Rusia, căci ajung din ce în ce mai mult la încredințarea că, pentru o fată ca Irina, vremurile prin cari trecem, sunt foarte primejdioase. Irina e frumoasă și are o inimă nobilă, e o femeie în adevăratul înțeles al cuvântului, ține cu poporul, însă nu se va amesteca niciodată în treburile politice.

„Dumneata, însă, ai un temperament mai iute și vei trece încă prin multe în viața dumitale. Intr'o bună zi îți vei da seamă că idealul trâmbițat atâta vreme nu poate fi atins, căci oamenii au prea multe patimi și slăbiciuni, pentru ca să poată înțelege revoluția așa cum trebue.

— Din nefericire, ai dreptate — încuviință Boris Verodin, adânc îndurerat.

— Din pricina asta m'am hotărît să-ți iau cu totul grija Irinei. Dumneata nu poți fi veșnic lângă dânsa, astfel că e amenințată de multe primejdii. Înțelegi ce vreau să spun?

— Da, domnule Vasilieff.

— Mi-am pus în gând s'o adopt imediat ce vom izbuti să ajungem în străinătate. Sunt bogat — cea mai mare parte din averea mea se află afară din țară; deci Irina va duce un traiu lipsit de griji, așa cum și l-ar dori oricine.

Boris Verodin izbuti cu greu să-și stăpânească bucuria.

— Domnule Vasilieff — zise el, adânc mișcat — îți dau bucuros încuviințarea mea, Irina se poate socoti fericită că are un asemenea părinte.

— Și când îți va suna și dumitale ceasul, după ce soarta te va fi hărțuit destul, după ce-ți vei da seamă cât de deșarte au fost nădejdile dumitale, atunci... atunci, Boris, pot nădăjdui că vei veni la mine?

Luntrașul se posomorî. Vru să protesteze e-

nergic, dar moşicrul îl opri cu un gest şi zâmbi, plin de înţeles.

— Bine, dacă se va întâmpla astfel... atunci, îţi făgăduiesc că voiu veni la dumneata, domnule Vasilieff — răspunse tânărul. Dar viitorul va dovedi că te-ai înşelat — adăugă el, triumfător. — Sunt sigur că voiu avea dreptate.

Vasilieff clătină capul, ştiind că orice împotrivire ar fi zadarnică. Da, dacă toţi luptătorii pentru libertate ar fi fost tot atât de nobili ca şi Boris Verodin, atunci firește că Rusia putea să se refacă din propria ei cenuşă — întocmai ca pasărea din legendă.

Dar aceasta nu se putea întâmpla niciodată. Vasilieff ştia prea bine lucrul acesta. Învăţăturile trase din istoria popoarelor arătau tocmai contrariul. Revoluţia franceză, care izbucnise la sfârşitul veacului al optsprezecelea, putea servi de pildă. Şi atunci poporul sălbătecit făptuise crime, şi atunci distrusese tot ce-i căzuse în mână, şi atunci se urmărise egalitatea tuturor — însă, rezultatul a fost că oamenii şi-au dat seamă că numai prin muncă şi pricepere se poate ajunge la ceva. Forţa nu folosise la nimic. Ea nu făcuse decât să distrugă tot ce se creiase până atunci. In cele din urmă, oamenii reveniră la vechile lor alcătuiri şi numai după multă vreme izbutiră să refacă tot ce sfărâmaseră în clipe de furie.

— Să nu mai vorbim despre asta — zise Vasilieff, în cele din urmă. — Îmi iubesc patria şi sunt încredinţat că, după ce se va restabili ordinea şi liniştea mă voiu înapoia în Rusia.

„Şi, acum să trecem la a două chestiune, care e în legătură cu misiunea dumitale în Siberia. Din acest punct de vedere ne deosebim mult. Nu vreau să-ţi ascund deloc că sunt un prieten al familiei imperiale şi că soarta acesteia mă îngrijorează nespus.

Cereţi mâine numărul 40 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

— Da, știu asta, domnule Vasilieff — zise Boris.

— Totuși, nu nesocotesc principiile cari te însuflețesc — urmă moșierul, cu ochi scânteietori. — Pentru idealul vostru, existența familiei imperiale e o mare piedecă. Insă, nu trebue să fii pripit, dragul meu Boris. Știu că ești un om chibzuit și ai o inimă nobilă. Așa dar, nădăjduiesc că vei veghea asupra prizonierilor.

Zicând acestea, moșierul privi cu gravitate la tânărul luntraș. Acesta oftă și răspunse:

— Imi cunosc datoria. — Voiu lupta din răsputeri pentru a împiedeca orice încercare de fugă.

— Da, ai dreptate — încuviință Vasilieff. — Dar gândește-te la ceva și mai rău, Boris. La beție se fac multe lucruri de cari te căiești mai târziu. Aș putea îngădui ca...

— Fii liniștit, domnule Vasilieff — îl întrerupse luntrașul. — Am datoria să îngrijesc ca nimeni să nu se atingă de familia imperială. Ești mulțumit?

Celălalt se uită țintă la el.

— Da, sunt mulțumit, dragul meu. Totuși, nu trebue să uităm că împrejurările pot fi mai tari decât noi. Nu nesocoti situația în care te vei afla, greutatea misiunii dumitale... Războiul se apropie de sfârșit și armatele se înapoiază de pe front. Intre timp, ura împotriva familiei imperiale a crescut mult, patimile vor izbucni cu furie... și, atunci, haosul nu va mai putea fi înlăturat. Atunci va trebui să intri în acțiune... Boris, îmi făgăduiești solemn că vei ocroti viața prizonierilor — chiar dacă va fi să lupți împotriva tovarășilor de idei?

— Orice faptă sângeroasă mă desgustă — răspunse tânărul. — Da, făgăduiesc că voiu ocroti viața familiei imperiale — atât cât îmi va fi în putință. Totuși, voiu rămâne credincios principiilor mele și voiu împiedeca orice încercare de fugă.

Vasilieff era liniștit. Cei doi bărbați își strânseră mâinile, apoi Boris părăsi încăperea.

Rămânând singur, moşierul căzu pe gânduri. Ce planuri se ţeseau în mintea acestui om? Ce se petrecea îndărătul frunţii sale largi?

In cele din urmă se pregăti de plecare. Trebuia cu orice chip, să dea de Wyrubova şi cu ajutorul ei, să afle unde se adăpostise Natasa, pe care îşi pusese în gând s'o treacă peste graniţă cât mai repede cu putinţă.

Ştiind că locuinţa prinţului Ulkitzki e supravegheată zi şi noapte, moşierul se folosi de o potecă ce trecea prin grădinile din spatele casei, — potecă, pe care bătrânul i-o arătase, atât lui cât şi luntraşului.

Când ajunse în stradă, privi, cu luare aminte în jurul său, apoi porni repede mai departe.

Totuşi, Vasilieff nu rămase neobservat. Această ieşire dosnică fusese de multă vreme descoperită şi atât el cât şi Boris Verodin, erau urmăriţi pas cu pas.

Moşierul vizită mai multe case. Trecuseră câteva ceasuri dela plecarea lui, când, ieşind dintr'o clădire, zări pe celălalt trotoar, un bărbat, care se plimba încolo şi încoace. La ivirea lui, Vasilieff, necunoscutul se furişă repede într'un gang.

In colţul străzii, moşierul se opri. Paşi repezi se auziră în urma lui, apoi un bărbat trecu înainte. Vasilieff surâse. Acum ştia că fusese urmărit. Fără să-şi piardă cumpătul, intră într'o cafenea elegantă, unde veneau oameni de tot felul. Directorul localului îl salută cu o privire plină de înţeles.

Moşierul se aşeză la o masă şi bău o cafea, în timp ce ochii-i erau aţintiţi spre intrare. Apoi, după ce se înţelese, printr'o privire, cu directorul, plăti consumaţia şi se strecură într'un coridor. Cineva îl conduse într'o încăpere care se afla îndărătul unei uşi tăinuite, iar după ce coborî o scară foarte lungă, se văzu într'un alt coridor, luminat de câteva becuri electrice.

Străbătu și acest gang subteran, care avea o lungime de vreo cinci sute de metri, apoi încă o scară și ajunse într'o pivniță, de unde găsi lesne ieșirea spre stradă.

— Ei, acum nădăjduiesc că nu m'a mai urmărit nimeni — își zise moșierul, râzând batjocoritor.

Dar nu rămase multă vreme pe gânduri, ci-și iuți pașii, căci la ultima casă pe care o vizitase, i se spusese unde se află Wyrubova.

In cele din urmă, moșierul coti într'o stradă lăturalnică, unde erau prea puține clădiri, și se opri înaintea unei case, împrejmuită cu o grădină. Ridică privirile spre fațadă, apoi clătină capul.

Nu-i venea să creadă că Wyrubova se ascunsese aici. Totuși, așa trebue să fie, căci oamenii cari îl înștiințaseră erau bine informați. La ușă zări o firmuliță de alamă: „Denise Barobleur", prezicătoare.

Vasilieff chibzui din nou. Auzise multe des-

pre această femeie, pe care, în timpul ţarîsmului, o vizita mai toată nobilimea.

După câteva clipe, el se hotărî şi bătu în uş

74. O luptă de stradă

La o oră târzie din noapte, un biciclist cobora în goană strada pe care se afla locuinţa prinţului Ulkitzki. Descălecă înaintea casei, privi cu luare aminte în jurul său, apoi bătu la uşă.

Nu aşteptă multă vreme şi un bărbat se ivi în gang, ţinând în mână o lumânare. Era Boris Verodin.

— Ah, dumneata eşti, tovarăşe Sublominsky?— şopti luntraşul. — Intră te rog! Ai vreo veste însemnată?

Celălalt păşi în gang, iar Boris încuiă uşa în urma lui şi trase cu urechea.

— N'ai zărit pe nimeni prin apropriere? — întrebă el, apoi.

— Nu, strada era foate liniştită. De altfel, chiar dacă ai fi supravegheat, tot nu-mi închipui să mă fi văzut cineva, căci am mers foarte repede şi totul fiind cufundat în beznă nu s'a putut observa unde m'am oprit.

— Bine. Acum s'auzim ce te-a adus încoace.

— Astă noapte trebue să izbutim — răspunse noul venit. — El a părăsit casa, învăluit într'o manta lungă şi largă, însă, deşi poartă barbă falşă l-am recunoscut după mers şi ţinuta lui mândră.

„Ne-am ţinut tot timpul după el, până ce a ajuns înaintea casei unde a mai fost odată. Cine ştie ce caută el acolo în timpul nopţii! Noi, însă, avem un prilej minunat, cum nu se va mai ivi niciodată.

„E o stradă dosnică şi îngustă, care dă într'alta închisă la un capăt. Astă noapte îl prindem cu siguranţă. Vrei să mă însoţeşti?

Boris Verodin încuviinţă din cap.

— Aşteaptă-mă niţel, mă duc să-mi iau bicicleta... E departe de aici?

— Dacă ne grăbim, în zece minute suntem acolo.

Luntraşul se depărtă, dar se înapoiă peste câteva clipe, cu o bicicletă.

Cei doi bărbaţi ieşiră în strada învăluită în beznă. Luna dispăruse sub nori, iar pe uliţă nu se zărea nimeni.

Incălecară pe biciclete şi porniră spre ţărmul Nevei. In acelaşi timp, se auzi un sgomot ciudat, ca şi cum o maşină hodorogită s'ar fi pus în mişcare.

— Ce-a fost asta, tovarăşe Sublominsky? — întrebă Boris, pe când pedalau din răsputeri şi privi în jurul său, cu luare-aminte.

Dar nu se zări nimic suspect.

Trecură prin mai multe străzi şi, deodată, lumina orbitoare a unui automobil ţâşni dindărătul lor. Apoi, urmau încă două maşini, ai căror pasageri discutau prin strigăte. Nu mai încăpea îndoială că cele trei automobile se aflau în urmărirea lui Boris şi a însoţitorului său.

In cele din urmă, bicicliştii ajunseră la podul care ducea peste Neva. Se opriră, iar maşinile rămaseră ceva mai în urmă.

— Nu mai e departe—zise Sublominsky şi porni înainte, ducând bicicleta de ghidon. — In curând vom ajunge în strada unde va trebui să-l aşteptăm.

Boris Verodin privi cercetător în jurul său şi duse mâna la buzunar, spre a se încredinţa că revolverul şi pumnalul mai erau acolo. Sonia îl prevenise, doar. Poate că vroiau, într'adevăr, să-l atragă într'o cursă!

Cei doi tovarăşi intrară în gangul întunecos al unei case, unde trei bărbaţi stăteau lipiţi de zid.

— In sfârşit, bine că vă văd! — zise unul din ei. — Urmăritul mai e în fundătură. Tovarăşul Val-

dici l-a văzut intrând în căsuță. Ciudat e că celălalt avea cheia cu el.

— Mâine vom iscodi cine locuiește acolo — răspunse Boris Verodin. — Acum, însă, cred c'ar fi bine să ne apropiăm de casă.

— N'are niciun rost, tovarășe Verodin. Imi dau capul că punem mâna pe el, chiar dacă rămânem locului.

— Unde e mașina? — cercetă luntrașul.

Unul din bărbați arătă spre ușă.

— E dincolo — șopti altul. — Imediat ce-l prindem, ștergem putina.

— Comandantul fortăreței Petru și Pavel a fost înștiințat? — urmă Verodin.

— Da.

Se lăsă o tăcere adâncă. Cei cinci revoluționari priveau cu încordare spre stradă. Dar nimeni nu se zărea pe ulița învăluită în beznă. Pe vremurile acelea turburi, oamenii nu prea se încumetau să iasă noaptea în oraș.

— Sst, vine cineva! — murmură luntrașul, deodată.

Privi în jurul străzii, apoi își retrase capul.

— El e, — șopti unul din ei — l-am recunoscut după manta și pălărie.

Pașii se apropiau. După cât se părea, individul era foarte grăbit. Ochii săi negri aveau o expresie de neliniște, se oprea din când în când și privea bănuitor în jurul său, ca și cum se temea să nu fie urmărit.

Deodată, un trup uriaș răsări, ca din pământ, înaintea lui. Era Boris Verodin, pe buzele căruia încolți un zâmbet triumfător.

— Acum nu-mi mai scapi, prințe Potcikev! — scrâșni luntrașul. — Ești recunoscut, travestirea nu-ți mai folosește la nimic.

Potcikev — căci el era — se dădu înapoi cu un pas. In clipa următoare, un revolver sclipi în mâna lui. Dar, până a nu apuca să tragă, Boris

îl izbi peste mână și arma sbură cât colo. Se iscă o luptă desnădăjduită, căci nici Potcikev nu prea era slab. In cele din urmă, însă, fu trântit la pământ și legat fedeleș. Unul din revoluționari îi vârî un căluș în gură, apoi o mașină se ivi în apropiere și, după câteva clipe, porniră spre fortăreața Petru și Pavel.

Inainte de a ajunge la capătul străzii fură nevoiți să se oprească, deoarece alte două automobile închideau drumul.

— Ce înseamnă asta! — strigă Boris Verodin, amenințător. — In numele Comitetului Central, feriți-vă din cale, altminteri tragem!

Numeroși oameni coborîră din cele două automobile. Erau vreo douăzeci de bărbați, înarmați cu pumnale și revolvere. Un ofițer de statură mijlocie, cu fața ciupită de vărsat, se afla în fruntea lor.

— El e, i-am recunoscut glasul! — strigă, triumfător, căpitanul Semelov, căci acesta conducea grupul de oameni coborîți din mașini. — Săriți pe el, ticălosul nu trebue să ne scape.

Detunături răsunară în liniștea nopții. Câteva trupuri se prăbușiră la pământ, scăldate în sânge. Cât ai clipi din ochi, tovarășii luntrașului fură făcuți nevătămători. Căpitanul Semelov nu știa ce înseamnă milă. El ucidea ori unde se ivea prilejul.

Niciunul din însoțitorii lui Boris Verodin nu mai rămase în viață. Luntrașul însă, se mai lupta cu desnădejde. Până acum izbutise să doboare vreo șase adversari. El se retrăsese spre zidul unei case și se apăra ca un leu, izbind cu furie pe oricine cuteza să se apropie.

Deodată, Semelov se năpusti într'acolo.

— Câine, trădătorule! — scrâșni el.

Și, ieșit din minți, ridică pumnalul și izbi.

Dar Boris Verodin, care sângera din mai multe răni, se feri cu îndemânare. Oamenii lui Semelov pândeau ca niște fiare spre curajosul tânăr,

căutând să-l lovească pe neașteptate. Atacul căpitanului lor le îndoi curajul și se năpustiră cu furie asupra victimei.

Luntrașul se simți încleștat de vreo zece brațe, cari încercau să-l doboare la pământ, pentru a-l lega. Adunându-și ultimele forțe, izbi în dreapta și în stânga, dar, deodată, primi în cap o lovitură puternică, dată cu patul armei.

Se clătină doar câteva clipe, însă acestea fură deajuns pentru ceilalți, cari se năpustiseră asupra lui și-l legară fedeleș.

— Duceți-l repede în mașină! porunci Semelov oamenilor săi, cari gâfâiau din greu. — Ceilalți indivizi pot rămâne aici, cred că le e destul. Niciunul din ei n'o să mai vadă lumina zilei.

Apoi, se îndreptă spre automobilul dușmanilor săi și văzu un om legat străduindu-se din răsputeri să se libereze.

— Cine o mai fi ăsta? — făcu el.

Dar în clipa următoare scoase o exclamație de surprindere, căci își recunoscuse stăpânul. Semelov se plecă repede spre acesta, îi tăiă legăturile și-i scoase călușul.

Prințul Potcikev răsuflă din greu.

— Poartă-te în așa fel ca și cum nu m'ai cunoaște! șopti el, apoi. — Dă ordin ca cele două mașini să pornească înainte, cu prizonierul. A treia să rămână aici, dumneata de asemeni!

Căpitanul se depărtă și șopti ceva oamenilor săi. *In zare* se *ivi o patrulă*, dar aceasta nu îndrăzni să se apropie de grupul numeros al republicanilor.

După câteva clipe, cele două mașini se puseră în mișcare. Căpitanul și prințul luară loc în cea de a treia și, aruncând o ultimă privire spre trupurile neînsufletite ale revoluționarilor, dădură ordin șoferului să pornească mai departe.

Abia mai târziu, o patrulă puternică descoperi urmele luptei. Însoțitorii lui Boris Verodin erau

morți. Trupurile nenorociților fură lăsate pe loc până a doua zi dimineață, căci asemenea lucruri se întâmplau mereu.

In acest timp, Potcikev porunci subalternului său, care stătea în mașină, alături de el:

— Vei pătrunde în casa pe care ți-o voiu arăta. Acolo se află trupul neînsuflețit al unei femei. In locuința acesteia s'a adăpostit soția mea... mă înțelegi? Cum a ajuns acolo, nu știu nici eu. Am descoperit-o abia astă seară... Vei lega-o și mi-o vei aduce afară... dacă încearcă să se împotrivească, vei întrebuința forța.

— Am înțeles, Excelență!

Semelov nu prea era obișnuit să-și piardă vremea cu întrebări. Știa, doar, că trebue să se supună, restul nu-l interesa.

Deodată Potcikev dădu ordin șoferului să oprească. Apoi, coborî din mașină, împreună cu Semelov, și se apropiă de ușa căsuței, pe care o descuiă. „Tiranul" se furișă în coridorul care ducea la încăperea sărmanei Elena, iar prințul rămase afară. La un moment dat se auzi un țipăt.

— Aha, porumbița mea! — făcu Potcikev, zâmbind batjocoritor. — Las' că te învăț eu minte, necredincioaso.

Intre timp, căpitanul pătrunsese în odaie. Pe pat zăcea, într'un lac de sânge, trupul neînsuflețit al Elenei. Alături de dânsa, se afla copilașul care, după cât se părea, fusese sugrumat. Semelov aruncă doar o privire asupra acestei priveliști înfiorătoare, apoi zări la pământ pe fermecătoarea soție a stăpânului său. Da, era aceeași femeie pe care o luase prizonieră și care izbutise să fugă din cârciumă, tocmai când voia s'o ducă prințului.

— Și-o fi dat și ea sufletul? — murmură „Tiranul" plecându-se deasupra Natașei. — Nu, e numai leșinată. Cu atât mai bine, căci nu mai am nevoie să mă folosesc de forță.

Scoase o sfoară groasă din buzunar și, după câteva clipe, prințesa era legată

Căpitanul o ridică și se pregăti să părăsească încăperea, dar în acel moment, Natașa se trezi și scoase un țipăt. O spaimă de moarte se întipări pe chipul ei palid. Ochii-i se holbară la omul cu înfățișare sălbatecă din fața ei.

Semelov rânji.

— Numai să nu țipi, porumbița mea! făcu el.

Și, văzând că victima lui nu se supune, o așeză pe podea și-i vârî batista în gură.

Un văl negru se așternu înaintea ochilor prințesei, gândurile i se încâlciră în minte, apoi nu mai știu ce se petrece cu dânsa. Nu văzu pe cei doi bărbați, cari vorbeau cu înfrigurare; nu auzi duduitul motorului și nu văzu nici mașina care gonea pe străzile Petrogradului și-și urmă drumul pe șosea.

In acest timp, Boris Verodin făcea o călătorie asemănătoare. Abia după ce se depărtară bine de oraș, automobilul se opri și luntrașul văzu că sbirii săi purtau uniforma soldaților din armata republicană.

Așa dar, Sonia nu-l mințise. Căzuse în mâinile oamenilor lui Potcikev.

Tânărul își încordă puterile, nădăjduind să-și rupă legăturile. Era aproape să izbutească, dar dușmanii săi zăriră încercările lui și-l legară atât de sdravăn, încât nu mai fu în stare nici măcar să se miște.

— Ce-o să mai chiuie de bucurie când o atârna în streang!—zise, în bătaie de joc unul din soldați.

— Nici nu poate fi vorba de spânzurătoare — răspunse altul. — O să-l legăm într'un sac și o să moară înecat, ca o pisică.

— Habar n'aveți ce o să se întâmple cu el — se amestecă al treilea. — Căpitanul mi-a destăinuit ce soartă i-a fost pregătită ticălosului ăsta. Va fi tras pe roată, dar încetul cu încetul, ca să nu moară deodată. Vom face cu el experiența unui nou

mijloc de execuţie. Toţi conducătorii revoluţiei vor muri de aceeaşi moarte, dacă proba va izbuti.

Tânărul nici nu luă în seamă flecărelile călăilor săi. Toate gândurile îi erau îndreptate numai pentru a descoperi un mijloc de scăpare. Se vor încumeta oare să-l ucidă?

Boris îşi zise că tovarăşii săi vor istorisi ce i se întâmplase şi fruntaşii revoluţionari nu vor avea răgaz până nu vor da de urmele sale.

Dar se înşela amarnic; habar n'avea că aceia cari îl însoţiseră nu mai erau în viaţă. Nenorociţii nu mai putea să-i fie de folos, căci pieriseră până la unul.

Luntraşul închise ochii. Capul îl durea îngrozitor. O dâră de sânge cald i se prelingea pe ceafă.

Nu putea să-şi dea seamă pe unde treceau. La un moment dat i se păru că se depărtau de oraş; apoi, însă, avu simţimântul că se aflau într'o stradă pietruită.

In cele din urmă, automobilul se opri. De undeva se auzi bătaia unui orologiu. Automobilul intră într'o curte învăluită în beznă. Apoi luntraşul simţi că i se leagă o basma peste ochi.

Boris Verodin coborî din maşină şi porni înnainte, sub conducerea călăilor săi. Trecură prin ganguri, apoi simţi că e dus spre adâncime.

Numără o sută de trepte. Jos domnea un miros de mucegaiu şi apă stătută, iar pământul era mocirlos. Aerul devenise atât de înăbuşitor, încât Boris răsufla anevoie. Un gâlgâit ciudat îi ajunse la urechi.

Până acum, tânărul rămase nepăsător. Deodată, însă un fior de groază îi străbătu trupul.

Dacă ar fi ştiut cel puţin, unde se afla! Insă toate străduinţele sale, pentru a se orienta asupra locului, rămaseră zadarnice.

In cele din urmă fu silit să se aşeze pe o lespede umedă şi călăii începură din nou să vorbească în şoaptă. Boris ciuli urechile, dar nu izbuti să

prindă niciun cuvânt. Doar odată i se păru că aude numele prințului Potcikev. Cuprins de furie, tânărul scrâșni din dinți.

Apoi, fu legat de mijloc cu o frânghie. Un miros înăbușitor, de cadavru în putrefacție, domnea pretutindeni.

— Apropie-te! — răsună un glas poruncitor.

Luntrașul nu se clinti din loc însă.

Ceilalți îl îmbrâncirâ și, deodată, Boris se simți plutind în gol. O macara se puse în mișcare, uruind. Încet, revoluționarul fu coborît într'o adâncime, unde aerul era de nesuferit.

Când ajunse jos, un râs batjocoritor se auzi deasupra lui, apoi, se făcu tăcere — o tăcere de moarte. Prizonierul mișcă picioarele; mâinile-i mai erau legate.

Trecuseră câteva ceasuri. Nu dormise deloc, cu toate că, pipăind cu picioarele, descoperise într'un ungher, o grămadă de paie putrede. In încăpere se aflau unele lucruri, al căror scop nu-l putea pricepe. Erau niște scânduri și grinzi, cari se ridicau sau se coborau, când le [illegible]a cu piciorul. In cele din urmă, se auzir[illegible]urile a doi bărbați cari vorbeau în șoaptă.

— Cred că n'o să izbutească să le sfărâme — zise unul din ei.

— Firește, — răspunse celălalt — nici zece cai n'ar fi în stare să rupă asemenea lanțuri.

Boris își dădu seamă despre ce era vorba. Voiau să-l ferece în lanțuri. Un inel gros, de fier, rece ca ghiața, îi fu pus în jurul gâtului.

— Gata! — strigă unul din cei doi bărbați.

Basmaua fu smulsă de pe ochii prizonierului, care ridică pleoapele.

Unde se afla, oare? Era noapte? Nu, căci o lumină verzuie plutea deasupra capului său.

Tânărul privi în sus cu încordare, la privelișteа

ciudată ce se înfăţişa înaintea lui. In lumina verzuie se zăreau plutind peşti, alge şi diferite alte plante de apă. O spaimă de moarte îl cuprinse. In mintea lui se trezi o bănuială — îşi dădu seamă de grozăvia situaţiei în care se afla.

Fusese ferecat într'o încăpere, dedesubtul apei, după cât se părea, în faimoasa celulă din Schlüsselburg — celula de tortură.

75. — Un oroscop

Vasilieff se cam speriă văzând că uşa dela locuinţa prezicătoarei se deschise în chip misterios şi nimeni nu se zărea în prag.

Clătină capul şi şovăi câteva clipe. Un coridor lung, tapetat cu pânză neagră, se deschidea înaintea lui. In fund pâlpâia o lumină slabă.

Moşierul intră şi uşa se închise după el, în mod automat. Neliniştea îl cuprinse, căci, în aceeaşi clipă luminiţa dispăruse.

Apoi, însă, zâmbi. Podeaua se mişcase puţin; era, fără îndoială, mecanismul care închidea uşa şi stingea pâlpâirea.

— Ei, e cineva pe aici? — strigă el.

Deodată, încăperea se lumină. In cadrul unei uşi pătrate, stătea un Negru cu turban roşu şi pantaloni bufanţi, de aceeaşi culoare.

Acesta îşi încrucişase braţele pe piept şi făcu o plecăciune adâncă. Vasilieff şovăi. Ce să spună el acestui om? Să rostească numele Wyrubovei?

— Doamna vă va primi numaidecât — zise Negrul — trebue să facă întâi pregătirile necesare.

— Ce pregătiri? — întrebă moşierul.

Celălalt nu răspunse, ci se dădu într'o parte şi vizitatorul păşi în încăpere. Era o odaie mică, destul de plăcută, căptuşită cu covoare orientale.

Vasilieff rămase singur şi aşteptă răbdător. De cine pomenise Negrul? „Doamna" era Wyrubova sau prezicătoarea?

Lucrurile aveau să se lămurească în curând.

Totuşi, răbdarea moşierului fu pusă la grea încercare. Deodată auzi un sbârnâit ciudat şi, încetul cu încetul, o moleşeală stranie îl cuprinse.

In zadar căută să alunge această toropeală care punea din ce în ce mai mult stăpânire pe el. Intr'un rând i se părea că cineva se furişează prin încăpere. Vroi să strige, să atingă arătarea, dar aceasta şi dispăru.

Un glas solemn, în care recunoscu pe acela al Negrului, răsună lângă dânsul:

— Doamna e gata să vă primească.

Vizitatorul se frecă la ochi şi privi în juruí său, mirat. Dormise, oare? Cum se făcea că era atât de obosit? Totuşi, era o oboseală plăcută, desfătătoare. Negrul îi făcu semn să-l urmeze şi moşierul porni după el, cu paşi şovăitori.

Trecură prin diferite coridoare şi urcară câteva scări. Vasilieff era uimit că această casă, care pe din afară avea o înfăţişare atât de modestă, cuprindea atâtea încăperi.

Negrul se opri înaintea unei uşi, deasupra căreia pâlpâia o lumină verzuie.

— Când veţi vedea aici o lumină roşie, puteţi intra înăuntru — zise servitorul.

Moşierul rămase iarăşi singur şi începu să bombănească, supărat. N'avusese niciodată de face cu oameni cari îşi făceau o meserie din ştiinţele oculte. De altfel, nici acum n'avea chef să-şi audă înşirat „trecutul şi viitorul", căci nu credea de fel în asemenea lucruri. Vroia să vorbească cu Wyrubova atâta tot.

Dar era ea aici şi avea să se ivească înaintea lui? Sau, poate, că nici nu se afla în această casă? Lucrul acesta trebuia să i-l lămurească prezicătoarea.

In timp ce se frământa cu asemenea gânduri, lumina de deasupra uşii se făcu roşie.

Cereţi mâine numărul 41 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Vasilieff apăsă pe clanță și păși într'o încăpere, unde fu iarăși cuprins de neliniște. Și aci domnea mirosul acela ciudat, care îi înceţoșa mintea.

Privi în jurul său, dar nu putu deslușî nimic din pricina aburului roșietic, care îl învăluia.

Și, cu toate acestea, cineva se afla în încăpere, căci i se părea că aude o răsuflare greoaie.

— Cine-i aici? — întrebă Vasilieff.

Un strigăt ușor îi răspunse. In clipa următoare, încăperea se lumină ca ziua. In mijlocul ei, ședea ghemuită, pe un scaun, o femeie foarte bătrână, care avea trăsături distinse și, lucru ciudat, doi ochi cari sclipeau, plini de tinereţe. O fantastică găteală de cap acoperea părul ei alb ca zăpada.

Bătrâna avea cei mai frumoși și inteligenți ochi pe cari și-i poate cineva închipui. O bucurie de nedescris, dar și o mare uimire se puteau citi pe chipul ei sbârcit de vremuri.

Vasilieff avu doar atâta timp ca să poată arunca o privire în jurul său, apoi o lumină slabă învălui încăperea.

— Dumneavoastră sunteţi Denise Barobleur? — întrebă el.

— Da, doriți un oroscop?

Vizitatorul făcu un gest de împotrivire. Insă, prezicătoarea nu zări nimic, căci odaia era prea întunecată. Și, ciudat, moșierul simțea nevoia să audă iarăși glasul bătrânei, care îi răsuna plăcut în urechi; ar fi fost în stare să-l asculte ceasuri întregi.

— Da, aș vrea un oroscop — zise el, încet.

— Apropiați-vă și puneți mâna pe farfuria asta roșietică — răspunse bătrâna cu blândeţe.

Vasilieff înaintă cu câțiva pași și acum putu să deslușească tăblia unei măsuțe în mijlocul căreia se afla o farfurie. Șovăind, moșierul puse mâna deasupra.

O lumină ciudată îi străbătu prin carne, lăsând să se vadă oasele și vinele.

Prezicătoarea se aplecă atât de mult deasupra

farfuriei, încât lui Vasilieff i se păru că simte răsuflarea ciudatei femei. Ba, mai mult, parcă-i atinsese mâna cu buzele.

Un fior străbătu trupul moşierului.

Bătrâna înalţă capul, dar apăsă cu putere pe farfurie mâna vizitatorului.

— Văd o casă într'un oraş mare — începu ea. — Acolo locuieşte retrasă o femeie frumoasă şi nobilă. Când priveşte afară, pe fereastră, vede înnaintea ei, palatul Kremlinului.

— Moscova, — murmură Vasilieff — casa mamei mele.

— Femeia are un copil — un băiat frumos, distins. El se joacă cu dânsa în grădina singuratecă. Mama îşi iubeşte fiul, al cărui tată nu se arată decât noaptea...

„Acesta e un om de seamă ,un om ,care printr'un singur gest, poate hotărî soarta multor vieţi omeneşti. E nobil, dar trist. Vine, ia copilul în braţe şi priveşte adânc în ochii lui... Apoi, frumoasa femeie moare şi copilul e dus într'un castel îndepărtat. Numai odată la zece ani, vede iarăşi pe omul acela grav, care a devenit din ce în ce mai întunecat.

„Apoi, tânărul e înrolat într'un regiment. Face cunoştinţă cu viitorul Ţar şi ajunge tovarăşul său de joacă, dar încăpăţânarea şi răutatea Ţareviciului desgustă pe tânărul ofiţer... Mai vin şi alţi prieteni. Sunt prinţi distinşi, cari rămân în preajma fiului Impăratului şi-l însoţesc în călătoriile sale. Cu prilejul unei vânători, tânărul ofiţer salvează viaţa Ţareviciului.

O tânără prinţesă se apropie de suita fiului de împărat. E mândră, frumoasă şi blândă, iar trupul ei pare tras prin inel. Ţareviciul nu mai poate după dânsa — dar ea iubeşte pe tânărul ofiţer. Şi, într'o bună zi, cei doi se unesc pentru totdeauna. De atunci, Ţareviciul îşi urăşte prietenul şi nu mai vrea să-l vadă înaintea lui.

„Timp de doi ani, ofiţerul trăieşte retras cu

soția lui. Din căsătoria lor se naște un copil — un băiat drăgălaș și voinic. Fericirea celor doi părinți nu mai cunoaște margini.

„Dar nenorocirea se apropie. Uneltirile se țes în taină și amenință liniștea tinerei perechi. Lingușirile și bârfelile distrug fericirea ofițerului, care e arestat. Soția lui se aruncă în apă cu copilul. Avutul său din Rusia e confiscat, iar tânărul e dus într'o temniță înfiorătoare, unde trăiește ani îndelungați, fără să știe de soarta acelora, cari fuseseră învinuiți că luaseră parte la conspirație.

„In cele din urmă, se apropie liberarea. Țareviciul s'a urcat pe tron. El dă ordin ca fostul său prieten să fie pus în libertate — dar nu vrea să-l mai vadă niciodată.

„Nefericitul om se retrage în inima pădurii — își uitase cu totul trecutul său — și nu vrea să mai știe nimic de prinți, nobili și cei de o seamă cu aceștia. El nu mai trăiește decât pentru poporul său.

Vasilieff ascultase fără să scoată o vorbă. Adeseori vroise s'o întrerupă pe bătrână, dar limba îi era ca încleștată. Nici nu-i venea să-și creadă urechilor. De unde știa prezicătoarea toate acestea? Există oameni înzestrați cu daruri supranaturale, cari le îngăduie să cunoască trecutul tuturor?

— Urmează! — murmură el, cu glas răgușit. — Ce se va întâmpla cu ofițerul? Ce soartă îl așteaptă?

Prezicătoarea oftă și aținti asupra lui ochii-i frumoși, plini de tinerețe, cari aveau o foarte mare putere magnetică.

— Nenorocitul își caută fiica și... o găsi. De acum încolo va trece prin multe primejdii. Și el va fi luat de valurile revoluției. Ajutorul dat poporului nu-i e recunoscut. Oamenii se tem de dânsul.

„Vai de tine, nenorocitule, care te încumeți să te amesteci în istoria omenirii! — strigă ea, deodată, cu glas solemn. — Vrei să ocrotești familia

imperială, vrei să fii salvatorul şi liberatorul aceluia care te-a nenorocit!

„Dar ei nu-şi vor arăta niciodată recunoştinţa. Vei cădea, pentru a doua oară, în mâinile sbirilor. Odinioară, călăii Ţarului erau aceia cari îţi voiau pieirea — astăzi, sunt altfel de oameni.

„Te previn... te conjur — fugi, părăseşte Rusia şi las-o să-şi urmeze soarta, căci tu n'o poţi schimba, nu eşti în stare să potoleşti setea de sânge a mulţimii, n'ai puterea să împiedeci crimele înfiorătoare cari se făptuiesc pe întinsul sfintei noastre ţări. Nenorocirea se va abate din nou asupra ta, dacă vei face greşeala să-i ieşi în cale.

Vasilieff era adânc turburat. Deodată, cuprinse mâna prezicătoarei şi simţi că aceasta e foarte îngrijită şi fină. Tot ce era în legătură cu misterioasa bătrână era nespus de ciudat.

Denise Barobleur îşi retrase mâna şi se plecă spre vizitatorul ei, care rămase zăpăcit cu totul. Se înşelase, oare? O adiere uşoară îi mângâiase fruntea; avea senzaţia că două buze îl atinseseră.

Inchise ochii, căutând să-şi revie în simţiri. Deodată, încăperea se lumină; totul dispăruse, afară de măsuţa din mijloc, pe care se afla o foaie de hârtie.

„Dacă vrei să vorbeşti cu Wyrubova, intră în odaia a doua din coridor, pe dreapta".

Uimit, moşierul citi aceste cuvinte cari erau scrise pe bileţel. Scrierea îi era cunoscută. Vasilieff rămase câtva timp cu ochii holbaţi la foaia de hârtie din mâna lui. Unde mai văzuse, oare, acest scris regulat, frumos?

In zadar îşi frământă el creierul, căci nu izbuti să-şi amintească. In cele din urmă, părăsi încăperea. Nimic nu arăta că această casă era locuită. Merse bâjbâind dealungul coridorului întunecat, până ce ajunse la uşa unde trebuia să fie odaia Wyrubovei.

Şovăi câteva clipe, apoi o deschise. O femeie care şedea la fereastră, se întoarse surprinsă. Un

zâmbet de bucurie înflori pe buzele ei, şi o mâhnire adâncă îi era întipărită pe chipul distins.

76. — Grijile viitorului

Misterul care plutea în această casă se destrămă dintr'odată. Odăiţa simplă, dar plăcută, nu amintea nimic despre ciudata prezicătoare.

— Ah, în sfârşit vine cineva care se îngrijeşte de mine — zise Wyrubova, întinzând mâna vizitatorului.

— Dacă aţi şti câtă osteneală mi-am dat ca să vă găsesc! — răspunse Vasilieff. — Eram foarte îngrijorat de soarta dumneavoastră. Şi apoi, trebuia să fiu cu mare băgare de seamă, căci am făcut constatarea că sunt urmărit pas cu pas.

Fosta favorită a Ţarinei îl privi cu luare-aminte.

— Socot că nu revoluţionarii au făcut-o — zise ea, în cele din urmă. — Feriţi-vă de oamenii lui Kerenski!

— Ce vă îndeamnă să susţineţi asta?

Wyrubova înalţă din umeri.

— Nu ştiu, dar aşa îmi spune inima.

— V'am căutat spre a afla dela dumneavoastră ceva veşti asupra prinţesei Natasa de Gogineff — urmă moşierul.

— In cazul acesta, n'aţi nimerit-o tocmai bine. Eu-însămi aş vrea să dau de dânsa, căci acum mai mult ca oricând trebue să facem ceva pentru eliberarea Ţarului şi a familiei sale. Mi s'a adus la cunoştinţă că şi în Tobolsk au început mişcări revoluţionare. In fiecare zi se răpeşte câte puţin din libertatea acordată prizonierilor. Lucrătorii şi soldaţii revoluţionari iau o atitudine din ce în ce mai ameninţătoare.

Moşierul se posomorî.

— Şi, în aceste împrejurări, vă luaţi răspunderea că plăpânda fată să întreprindă această călătorie, spre a se pune la dispoziţia Ţarinei şi a

stabili legătura între noi şi prizonieri? — întrebă moşierul, cu glas dojenitor.

— Aveţi pe altcineva în locul ei?

Vasilieff îşi dădu seamă că Wyrubova avea dreptate. Acum, însă, mai mult ca oricând, era hotărît să facă tot ce-i va sta în putinţă ca Natasa să părăsească Rusia, spre a nu se întâlni cu Boris. După ce va fi dincolo de graniţă, prinţesa nu va mai putea să se înapoieze în patrie şi, astfel, calea ei nu se va mai încrucişa cu aceea a lui Boris Verodin. In orice caz, Vasilieff yroia să facă în aşa fel ca sărmana femeie să nu ducă nicio lipsă.

— In afară de mine n'aţi mai primit pe nimeni dintre partizanii monarhiei? — întrebă moşierul, apoi.

— Nu, pe nimeni.

— Veţi avea bunăvoinţa să-mi daţi şi mie de veste, dacă prinţesa va veni pe aci, sau veţi afla unde se adăposteşte?

— Cu plăcere, domnule Vasilieff. Lăsaţi-mi adresa, vă rog!

Moşierul scrise adresa pe o foaie de hârtie, apoi întrebă, şovăitor:

— Cum aţi ajuns tocmai în casa prezicătoarei?

Wyrubova zâmbi:

— E într'adevăr atât de greu de ghicit? După cum cred că vă veţi aminti, această femeie a fost, odinioară, prezicătoarea la care veneau mai toate familiile nobile. Ea ştie foarte multe despre cele ce s'au petrecut în timpul domniei Ţarului şi e o partizană credincioasă a familiei imperiale.

„In Petrograd am şase până la opt ascunzători, dar nicăieri nu mă simt mai la adăpost ca aici, unde am şi putinţa să mă întâlnesc mai lesne cu tovarăşii noştri.

— Da, aşa e — încuviinţă moşierul. — Dar cunoaşteţi mai deaproape pe bătrâna prezicătoare?

— Am stat adeseori de vorbă cu dânsa. E o femeie cu trăsături distinse şi uneori rămân uimită

văzând-o atât de zveltă. Ea însăşi zice că are nouăzeci de ani. Deşi nimeni n'o crede, bătrâna susţine cu tărie că aşa este.

Vasilieff rămase pe gânduri.

— Nouăzeci de ani? — zise el, clătinând capul. — In orice caz, o fi trecut prin multe în viaţa ei. Aţi vorbit cu dânsa, vreodată, despre mine?

— Nu, niciodată, — răspunse Wyrubova. — De altmintori, nici nu vă cunosc prea bine, domnule Vasilieff, şi nici nu am avut prilejul să aflu ceva despre trecutul dumneavoastră, căci nimeni n'ar fi putut să-mi dea vreo lămurire. Un singur lucru se ştie, anume că sunteţi un monarhist convins şi vreţi să veniţi în ajutorul Ţarului.

— E mai mult decât ciudat — urmă Vasilieff — prezicătoarea mi-a spus multe lucruri cari s'au petrecut întocmai.

Fosta favorită păru surprinsă.

— Aţi cerut să vă facă un oroscop? — întrebă ea, repede.

Celălalt dădu din cap, în semn de afirmare.

Deodată holbă ochii spre perete, de care atârna o fotografie, înfăţişând o femeie minunată, cu un copil în braţe.

Wyrubova urmă, mirată, direcţia privirilor sale.

— Cine... e asta? — îngână moşierul.

— Nu ştiu, domnule Vasilieff. Pot să vă spun, doar, că aceeaşi fotografie se află în mai multe încăperi din această casă.

— Ea este... ea... Tatiana! — bâlbâi Vasilieff, nespus de turburat.

Se apropiă de perete, desprinse fotografia şi o privi, plin de mâhnire.

— Trebue să mai vorbesc odată cu bătrâna prezicătoare — zise el, apoi. — Da, trebue... Ah, doamnă Wyrubova, înlesniţi-mi această convorbire. Vreau să ştiu neapărat cum a ajuns la dânsa acest portret.

Wyrubova îl privi uimită, neputând să pricepă cauza turburării sale.

— Dar cine e doamna de pe fotografie? — întrebă ea.

— E... e sora mea, — răspunse Vasilieff.

— Din nefericire, acum nu se mai poate vorbi cu prezicătoarea — răspunse fosta favorită a Țarinei. — Habar n'am dacă e ceva de capul prezicerilor ei, dar știu că, întotdeauna, după ce face un oroscop, e foarte istovită și se închide în odaia ei, unde rămâne ceasuri întregi, ba uneori chiar o zi. De altminteri, nici nu-i de mirare, căci e o femeie de nouăzeci de ani, și la vârsta asta, omul trebue să-și economisească forțele.

— Atunci, am să mai viu pe aici — răspunse moșierul, privind spre fotografie. — Ah, aș da orice ca să pot afla ceva despre sora mea și sărmanul ei copilaș!

— Mai trăiesc? — întrebă Wyrubova.

Vizitatorul clătină capul și o mâhnire adâncă i se întipări pe față.

— Nu, ea nu mai trăiește. Dar nu știu nimic

despre sfârșitul ei. Poate că bătrâna prezicătoare va putea să-mi dea oarecari lămuriri.

— Am să vorbesc cu dânsa, când o voiu vedea — căută Wyrubova să-l liniștească. — Dar aș avea și eu să vă fac o mare rugăminte. Ieri am primit o scrisoare dela Țarină... De altfel, conținutul ei n'o să vă intereseze prea mult. Ceea ce vă pot spune e că familia imperială își face mari nădejdi că va fi liberată. Așa dar, trebue să ne punem pe lucru. Dacă nu vom izbuti prin șiretenie, vom întrebuința forța.

Vasilieff încuviințâ din cap.

— Dar nu va fi tocmai ușor — zise el. — S'a hotărît ca un tânăr și fanatic revoluționar să plece în Siberia, spre a supraveghia paza prizonierilor.

— Cine a hotărît asta?

— Cine altul, decât sovietul?

— Și guvernul n'are nicio putere să pună capăt acestui scandal? Ce va să zică asta?

— Multe nu le puteți înțelege dumneavoastră, doamnă — răspunse Vasilieff, cu gravitate. — Doresc din toată inima ca liberarea Țarului și a familiei sale să se înfăptuiască înainte ca sovietele să pună mâna pe frânele țării.

„Poate că sovietele nu sunt atât de primejdioase pentru viața prizonierilor, dar revoluționarii cei mai înflăcărați veghează cu ochii ageri asupra lor. Sunt vreo cinci, șase partide, cari se bănuiesc unele pe altele și tocmai în asta constă primejdia. Și, dacă aliații vor încerca, prin forță, să redea prizonierilor libertatea, soarta familiei imperiale va fi pecetluită. Căci înainte ca ceilalți să poată interveni, revoluționarii vor ucide pe prizonieri.

Ochii Wyrubovei se umeziră de lacrimi.

— Ah, ce bine ar fi fost dacă am fi luat în seamă îndemnurile Sfântului! El a proorocit că așa se va întâmpla. Acum, însă, e prea târziu... suntem hărăziți unei morți înfiorătoare, căci teroarea roșie nu ne va cruța.

Moșierul își luă rămas bun dela Wyrubova, pe care o rugă din nou să vorbească cu prezicătoarea în privința fotografiei. Apoi plecă, urmând să se înapoieze a doua zi.

Adânc turburat, Vasilieff porni pe străzile largi ale Petrogradului. Ceea ce aflase în ultimul ceas îi dădea mult de gândit. Imagini din trecut i se perindară prin minte.

Bietul om se strădui din răsputeri să-și alunge tristețea. Deodată, își aminti de Natașa și se hotărî să se ducă la palatul familiei Gogineff.

— Cum de nu m'am gândit imediat la asta? — își zise el. — Prințesa trebue să locuiască acolo. Altminteri, unde ar putea să fie?

Căută strada unde se afla palatul răposatului prinț și, în cele din urmă, ajunse la poarta clădirii.

Cei doi bătrâni servitori îi ieșiră în întâmpinare și, la cererea moșierului, Ipanoff îl anunță stăpânei sale.

Sonia Petrovici privi zâmbind, la vizitatorul, care, de uimire, nu era în stare să scoată o vorbă și holba ochii la frumoasa revoluționară.

— Dumneata aici... ca stăpână a palatului? — făcu el, în cele din urmă, revenindu-și în fire și privind, ca vrăjit, la bijuteriile ei.

— Da, după cum vezi, domnule Vasilieff — răspunse Sonia, poftindu-l să ia loc. — Sunt, într'adevăr, proprietara casei, pe care am cumpărat-o prin mijlocirea lichidatorului Mencikovski. Vă miră asta?

— Da, firește... erai, doar, atât de săracă! Ba, după cât îmi amintesc, în satul dumitale umblai cu picioarele goale.

Tânăra se îmbujoră la față și-l fulgeră cu privirea.

— Da, pe vremurile astea se petrec mari schimbări, domnule Vasilieff — zise ea, cu glas triumfător. — La urma urmei, de ce nu ne-am bucura și noi, ca și ceilalți?

Moşierul o privi cu luare-aminte şi fu silit să recunoască talentul ei de a juca pe doamna de lumea mare.

— N'ar avea niciun rost să ne certăm pentru asta — răspunse el.— Spune-mi, te rog, nu ştii unde se află prinţesa?

— Nu; ce-i drept, i-am dat banii în mână, dar nu ştiu încotro s'a îndreptat după ce a părăsit casa.

— Dar de unde ai giuvaerurile astea?— întrebă, deodată, Vasilieff, cu glas tremurător.

— Pentru ce vrei să ştii? — zise revoluţionara, cuprinsă de bănuială.

— Aceste giuvaeruri... au aparţinut, odinioară, unei persoane foarte apropiate de mine. Nu vrei să-mi destăinuieşti cum au ajuns în mâinile dumitale?

Sonia Petrovicî rămase pe gânduri. Apoi dădu capul pe spate, cu trufie. Nu se putea aduce nicio dovadă împotriva ei, aşa că răspunse liniştită:

— Le-am cumpărat dela un soldat, când am sosit în Petrograd.

— Spune-mi adevărul... nici nu-ţi dai seamă ce mare însemnătate are asta pentru mine — urmă moşierul cu glas rugător.

— Are însemnătate pentru dumneata? — Şi, anume, ce însemnătate?

— Nu pot să-ţi spun. De altminteri, nici nu te interesează... Te rog, vinde-mi giuvaerurile... Îţi plătesc mai mult decât face.

Revoluţionara chibzui. La urma urmei, n'avea nevoie de bijuterii atât de scumpe. Aşa dar, îşi scoase cerceii şi colierul şi le întinse moşierului, fără să rostească o vorbă. Acesta le luă cu grijă şi le privi ca pe nişte lucruri sfinte.

— Cât vrei pe ele? — întrebă el, apoi.

— Ar trebui să ştii şi dumneata, căci vezi cât de preţioase sunt.

Vasilieff vârî mâna în buzunar şi scoase un

portofel îndesat cu bancnote, din care luă o sumă destul de mare. Revoluționara primi banii și-i puse nepăsătoare, într'un sertar.

— Locuiești împreună cu Boris Verodin? — întrebă ea, apoi.

— Da; de ce întrebi?

— Pentrucă aș vrea să-i spun ceva în legătură cu misiunea pe care a primit-o. Știi că a fost însărcinat de soviet să plece la Tobolsk?

— Da, știu, — răspunse Vasilieff, neliniștit.

— Vrei să-l înștiințezi să treacă pe la mine, pentru a-i spune un lucru de mare însemnătate? — urmă tânăra.

— Îl voiu înștiința — răspunse moșierul.

Apoi părăsi palatul, gândindu-se mereu la prețioasele giuvaeruri. Cum ajunseseră ele în mâinile unui soldat! Iată o chestiune, pe care n'o putea lămuri, oricât își frământa mintea. Vârî mâna în buzunar și mângâiă cu dragoste bijuteriile. In aceeași, aflase multe lucruri surprinzătoare.

Gândurile i se încâlceau în minte. Pentru întâia dată în viața lui, Vasilieff își pierduse cumpătul. Era nespus de trist. Cu o mâhnire adâncă se gândi la vremurile trecute. Prezicătoarea îi răscolise amintirile. Cu toate că nu-l cunoștea, îi zugrăvise trecutul și-i spusese toate câte pătimise în viața lui, apoi, îl prevenise asupra viitorului. Poate că era chiar mai bine să părăsească Rusia cât mai repede cu putință, înainte de a se împlini proorocirile bătrânei Denise Barobleur.

77. — O descoperire înfiorătoare

In acele vremuri, jafurile erau la ordinea zilei. De asemeni, nu era ceva neobișnuit dacă se găseau pe stradă cadavre de oameni împușcați sau uciși în alt chip.

Intr'unul din ziarele de stânga apăru un articol furios, în care era zugrăvită crima făptuită împo-

triva celor patru revoluționari, ale căror trupuri neînsuflețite fuseseră găsite pe stradă.

O delegație se înfățișă înaintea ministrului poliției, cerând stăruitor prinderea asasinilor. Ministrul se afla în mare încurcătură, care îl duse până la desnădejde, căci știa că zilele guvernului sunt numărate. Apoi, revoluționarii aveau să ajungă la putere. Așa dar, trebuia să se poarte cu mănuși față de ei.

In cele din urmă, trimișii cerură să se lase pe seama Cekei din Petrograd, descoperirea ucigașilor.

Firește că ministrul nu putea să încuviințeze una ca asta și aduse tot felul de pretexte. Dar mutrele întunecate ale delegaților îi dădură să înțeleagă că trebuia să se supună, astfel că, arătându-și neputința printr'o ridicare din umeri, zise:

— Firește că, independent de măsurile poliției, puteți întreprinde oricând cercetări pentru descoperirea făptașilor.

Delegația se depărtă.

Moartea celor patru oameni, cunoscuți în mișcarea revoluționară, era învăluită în cel mai desăvârșit mister.

Membrii Comitetului Central erau singurii cari păreau să fie mai liniștiți. Aceștia știau că cei patru revoluționari fuseseră puși la dispoziția lui Boris Verodin, spre a-i ajuta să pună mâna pe prințul Potcikev. Așa dar, Boris Verodin putea da lămuriri asupra crimei. Insă, tânărul luntraș nu dădea niciun semn de viață, de parcă ar fi intrat în pământ.

Firește că membrii Comitetului Central se feriră să sufle vreo vorbă despre misiunea care fusese încredințată tânărului.

Uciderea celor patru tovarăși atâță și mai mult spiritele. Revoluționarii ridicară capetele mai amenințător ca oricând.

Răsvrătiții colindau orașul, înarmați, și strigau:

— Jos Kerenski! Jos guvernul!

Mulțimea se adună în fața clădirii unde se afla

sediul guvernului şi ţinu cuvântări. Alţii se înghesuiau în faţa casei Comitetului Central, care era ridicat în slava cerului.

Şi, în acest timp, vânturi îngheţate începură să sufle pe străzile Petrogradului, vestind apropierea iernii.

De câteva zile, Tunetrius Halbah dădea târcoale casei, în care locuia sora lui. Tânărul nu se încumeta să pătrundă înăuntru, căci avusese, de câteva ori, simţimântul, că era supraveghiat.

Şi când aflase despre mandatele de arestare emise împotriva sa şi a celorlalţi monarhişti, printre cari şi Wyrubova, teama lui de a pătrunde în casa Elenei spori şi mai mult.

In cele din urmă — era în noaptea după ce fuseseră descoperite cadavrele celor patru revoluţionari — tânărul se hotărî să intre în căsuţa din strada lăturalnică.

O mare neliniştе îl cuprinse pe neaşteptate. Căsuţa era cufundată în cea mai adâncă tăcere. — Ce se întâmplase? Sora lui dormea, oare?

Tunetrius bâlbâi dealungul coridorului, până ce ajunse înaintea uşii ce dădea în odaia Elenei. O rază de lumină străbătea printr'o crăpătură.

— Slavă Domnului! — murmură el, uşurat.

Apoi, apăsă pe clanţă şi împinse uşa.

Cuvintele, prin cari vroia să-şi salute sora, îi rămaseră în gâtlej. O privelişte înfiorătoare se înfăţişă înaintea lui. Groaza îl cuprinse şi nu izbuti să scoată decât un geamăt. Apoi, se prăbuşi, plângând, pe patul sărmanei sale surori şi mângâiă, cu dragoste trupul ei rece.

— Ucisă... ucisă în chip înfiorător.... puţin înnainte de a-ţi da sfârşitul firesc — murmură el. — Cine să fie făptuitorul? Cine a avut vreun interes să-ţi curme zilele, cari şi aşa îţi erau numărate, scumpa mea surioară?

Cereţi mâine numărul 42 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Se ridică şi durerea îşi croi drum din nou, în inima lui rănită, când zări cadavrul micuţului.

Copilaşul fusese sugrumat. Degetele ucigaşului lăsaseră urme pe gâtul plăpândei fiinţe.

Timetrius Halbah îşi şterse lacrimile, apoi împreună mâinile şi se rugă, căci era un om pios.

Trupul iubitei sale surori zăcea alături, dar buzele ei vinete se închiseseră pentru totdeauna şi nu puteau trăda cine făptuise înfiorătoarea crimă.

Deodată, mintea lui Timetrius fu străbătută de un gând. Unde era prinţesa? Ea trebuia să ştie ceva.

O bănuială îngrozitoare îl cuprinse. Privirile-i se îndreptară spre uşa încăperii alăturate.

— Au ucis-o şi pe ea? — îngână tânărul.

Din odaia învecinată, nu se auzea nici cel mamic sgomot. Exista, oare, şi a treia victimă?

Timetrius Halbah porni clătinându-se, spre uşă, pe care o deschise. Un suspin de uşurare scăpă de pe buzele sale. Odaia era goală.

Tânărul încercă să-şi adune gândurile. Prinţesa nu se afla în această încăpere, dar poate că zăcea în alta?

Patul era răscolit — semn că dormise în el. Timetrius cercetă toată casa, din pivniţă până 'n pod, dar nu găsi nicio urmă a Nataşei.

Izbutise ea, oare, să fugă, atunci când se făptuise crima? Sau plecase încă înainte, astfel că habar n'avea de ceea ce se întâmplase?

Dar, oricât se strădui să afle cum stăteau lucrurile, Timetrius nu fu în stare să le dea de rost. In cele din urmă, se înapoiă în camera unde zăcea sărmana lui soră şi copilaşul gâtuit.

Lacrimile şiruiră în voie pe obrajii nenorocitului frate. După ce se mai linişti puţin, încercă iarăşi să găsească vreo dovadă care să ducă la descoperirea ucigaşului. Cuferele şi dulapurile erau în ordine; după cât se părea, criminalul nu urmărise să jefuiască. Apoi, găsi scrisoarea de rămas bun a prinţului. O citi, şi în mintea lui se născu o bănuială. Dacă... soţul Elenei.... ar fi făptaşul?

Totuşi, alungă acest gând. Nu, nu era cu putinţă. Timetrius ştia că prinţul Potcikev era un ticălos şi ademenise pe sora lui, folosindu-se de un nume falş. Ce-i drept, o luase în căsătorie — dar se purtase cu dânsa ca un ticălos.

Cufundat în gânduri negre, tânărul monarhist privea ţintă înaintea lui. Acum rămăsese singur pe lume. Nu-i era îngăduit, însă, să se arate pentru a aduce ultimul omagiu surorii sale — asta trebuia s'o lase pe seama străinilor. Autorităţile aveau să poarte de grijă pentru înmormântarea sărmanei femei.

Dar acum trebuia să anunţe moartea celor două fiinţe, altminteri rămâneau uitate în căsuţa dosnică.

Ieşi în stradă şi răsuflă uşurat. Se gândi la uciderea celor patru revoluţionari şi se întrebă dacă nu cumva aceasta avea vreo legătură cu crima făptuită în căsuţă. Misterul acestor nelegiuiri va fi descoperit vreodată? Vor izbuti, oare, să ridice vălul care acoperea moartea celor patru bărbaţi şi se va ajunge astfel la deslegarea tainei care învăluia sfârşitul tragic al surorii sale?

Timetrius porni înainte, îndurerat. Vroia să telefoneze de undeva poliţiei, pentru a-i aduce la cunoştinţă crima săvârşită în căsuţă.

Deodată, zări în faţa lui un bărbat care i se părea cunoscut.

— A, domnul Vasilieff — zise el, bucuros. — Iată un om care a trecut prin multe în viaţa lui şi-mi va da o mână de ajutor.

Era, într'adevăr, moşierul, care tocmai venea dela Sonia Petrovici. Aflase despre moartea celor patru revoluţionari, dar nu se gândea prea mult la asta.

— Ah, dumneata eşti? — făcu el, cu bucurie, dând cu ochii de tânărul monarhist. — Am citit mandatul de arestare emis împotriva d-tale. Vezi de fii cu băgare de seamă şi arată-te pe stradă cât mai puţin.

— Imi pare bine că vă întâlnesc — zise Timetrius Halbah, turburat. — Am trecut prin clipe îngrozitoare.

Moşierul se uită la el cu coada ochiului.

— Povesteşte-mi totul, domnule Halbah, şi dacă voiu putea să-ţi fiu de folos, o voiu face cu plăcere.

Celălalt aruncă o privire cercetătoare în jurul său, apoi începu, cu glas slab:

— Ascultaţi ce mi s'a întâmplat, domnule Vasilieff... Voiam să fac o vizită surorii mele, care locuia, împreună cu copilaşul ei, într'o căsuţă din apropierea ţărmului Nevei... şi, când am intrat înnăuntru, i-am găsit morţi pe amândoi.

— Morţi? Au murit de moarte bună?

— Nu, tocmai asta e grozăvia. Nenorocita a fost înjunghiată, iar micuţul — un băieţaş în vârstă de abia un an — a fost sugrumat.

— Groaznic! — făcu Vasilieff, adânc mişcat. — Sora dumitale locuia singură?

— Da.

— Şi soţul ei? A murit?

— Nu, dar vă voiu povesti pe scurt cum s'au petrecut lucrurile... Suntem originari din Crimeea. Sora mea, Elena, era o fată foarte frumoasă. Intr'o zi, locuiam la Kiev, se ivi în oraş un bărbat chipeş, care se dădea drept un anume Nicolai Rotberg. Acesta făcu cunoştinţă cu Elena şi, după scurt timp, începură să se iubească. Apoi se căsătoriră. Dar soţul surorii mele, care se dăduse drept negustor, era mai mult pe drumuri, ceea ce îndurera nespus pe sărmana femeie, care, în cele din urmă, se îmbolnăvi de dorul lui.

„Din căsătoria lor se născu un băieţaş de-ţi era mai mare dragul să te uiţi la el. Sora mea ţinea la micuţ mai mult ca la orice pe lume şi nu se mai sătura privindu-l.

„Intr'o zi, când Nicolai se înapoiă iarăşi la Kiev, făcu soţiei sale propunerea de a se muta la

Petrograd. Acesta primi, cu toate împotrivirile părinților mei.

„Pe atunci, eu eram pe câmpul de luptă și fusesem avansat la gradul de ofițer. Într'o zi, mă văzui față în față cu generalul prinț Potcikev și o bănuială îngrozitoare se născu în mintea mea. De atunci, începui să-l observ în taină și, încetul cu încetul, bănuiala se transformă în convingere. Acest prinț nu era nimeni altul decât soțul surorii mele. Cu toate că înaintea ei se arătase întotdeauna cu o barbă ascuțită, totuși erau prea multe semne care îl trădau.

„Vă puteți închipui ce înrâurire a avut asupra mea această descoperire. La început, eram hotărît să destăinuiesc surorii mele totul și cerui un concediu, care îmi fu acordat. Când ajunsei în Capitală și văzui starea desnădăjduită a nenorocitei femei, nu mai avui curajul să-i vorbesc despre fapta mârșavă a aceluia care o înșelase.

„Așa dar, nu pomenii nimic de scopul veniriî mele. Medicul îmi spuse că sărmana nu mai are mult de trăit. Mâhnirea că soțul ei nu se sinchisește de dânsa, îi rodea inima. Chibzuii în fel și chip cum să-i vin în ajutor, dar nu găsii nicio scăpare.

„In cele din urmă, ticălosul veni la Petrograd. Gazetele revoluționare scriseseră mult despre cruzimile sale. Nu știu dacă lucrurile s'au petrecut într'adevăr așa, dar eu n'am nicio încredere în omul acesta și-l cred în stare de orice.

„L-am urmărit tot timpul și, într'o noapte, pe când prințul intrase în clădirea unde locuiește președintele republicii, ,am izbutit să-i strecor în mașină o scrisoare, prin care îi atrăgeam atenția să se ocupe mai mult de soția lui, altminteri va fi rău de el.

„Firește că n'am pomenit nimic despre numele meu. astfel că nici nu bănuiește de unde a pornit amenințarea.

„Intre timp, monarhiștii fură dibuiți de revo-

luţionari şi, o parte din ei, arestaţi. De teamă, m'am ţinut ascuns câteva zile şi abia azi m'am încumetat să pătrund în căsuţa surorii mele. Şi vă puteţi închipui groaza mea, când am descoperit înfiorătoarea faptă.

„După câte ştiu, prinţul Potcikov a părăsit oraşul de câteva zile, aşa că nu poate fi el ucigaşul... Dar, cu toate acestea, bănuiala mea se îndreaptă tot asupra lui.

Moşierul ascultase cu luare aminte povestirea tânărului. Să fie, oare, Potcikev atât de crud? Ce-i drept, n'avea nici el încredere în comandantul trupelor albe, dar nu-l socotea în stare să făptuiască o crimă ordinară. In orice caz, însă, se făcuse vinovat de bigamie.

Dacă se însurase cu această femeie — lucru care se putea dovedi oricând — atunci, căsătoria lui cu prinţesa Gogineff nu mai era valabilă.

La acest gând, bănuiala, care încolţise şi în mintea lui Vasilieff, prinse rădăcini tot mai adânci. Dacă prinţul nu făptuise crima el însuşi, poate că o săvârşiseră oamenii săi?

— Ah, am uitat ceva, — zise Timetrius oftând, şi întrerupând şirul gândurilor lui Vasilieff. Inainte cu câteva zile, m'am întâlnit cu prinţesa Gogineff, care rămăsese fără adăpost, şi o adusei în casa surorii mele. Astfel, am făcut un serviciu prinţesei, cât şi Elenei, care n'avea să se mai simtă atât de singură. Cele două femei îmi fură foarte recunoscătoare pentru fapta mea.

„Astăzi, însă, am constatat că prinţesa nu mai e în căsuţă. Cu toate că am cercetat pretutindeni, n'am găsit-o. Să fi fost ucisă, iar cadavrul înlăturat? S'o fi depărtat de bună voie? Cine mi-ar putea răspunde la aceste întrebări?

Vasilieff rămase câtva timp tăcut, în vreme ce tânărul păşea alături de el. Natasa locuise în căsuţa unde se făptuise îngrozitoarea crimă? Işi dă-

duse ea seamă cine era soţul moartei? Apoi, privi plin de compătimire spre tânărul monarhist.

— Domnule Halbah — zise el, cu gravitate — de astă dată soarta ne-a jucat o festă.

— Ce vreţi să spuneţi cu asta? — întrebă tânărul, neliniştit.

— Acest prinţ Potcikev, care s'a căsătorit cu sora dumitale sub numele de Rotberg, este în realitate... soţul prinţesei de Gogineff.

Timetrius rămase locului şi se încleştă cu amândouă mâinile de braţele însoţitorului său.

— Vă înşelaţi, domnule Vasilieff... asta nu e cu putinţă! — bâigui el.

Celălalt clătină capul, îndurerat.

— Din păcate, aşa e, domnule Halbah. Căsătoria dintre prinţesa Natalia şi prinţul Potcikev a avut loc acum vreo şase săptămâni, în castelul de pe Volga al familiei Gogineff.

— Groaznic! — murmură tânărul. Acum nu mai încape nicio îndoială că ticălosul acesta a pus la cale crima, sau e chiar el însuşi ucigaşul surorii mele şi al copiiaşului. Spuneţi, nu e îngrozitor?

— Da, mai mult decât atât, — zise moşierul, oftând. Inainte vreme, omul acesta mi-a pricinuit şi mie mari necazuri. Dar nu va scăpa de pedeapsă. Ai vreo dovadă cu privire la cele ce mi-ai povestit?

Timetrius Halbah îşi descheiă haina şi scoase câteva scrisori şi o fotografie. Aceasta din urmă înfăţişa un bărbat cu barbă, care îşi trecuse braţul pe după mijlocul unei tinere femei.

— E fotografia de nuntă — şopti ofiţerul, întinzând însoţitorului său portretul.

Moşierul îl privi cu luare aminte.

— Da, el e, acum sunt încredinţat de spusele dumitale — zise Vasilieff. L-am recunoscut, cu toată travestirea lui... Ah! nemernicul va trebui să-mi dea socoteală de toate acestea.

— Dar se spune că e viitorul dictator al Rusiei? — murmură Timetrius, neliniştit.

— Să nădăjduim că Cerul ne va feri de această nenorocire. Altminteri va fi rău de biata noastră ţară.

Apoi citi scrisorile pe cari i le dăduse tânărul ofiţer.

— Acestea sunt dovezi convingătoare asupra vinovăţiei sale — zise el. Ticălosul nu va putea tăgădui că el e autorul scrisorilor.

— Dar unde o fi prinţesa? — întrebă, deodată, celălalt. — Mai e în viaţă oare?

— Să sperăm că da — răspunse Vasilieff. Te-aş ruga, însă, să-mi laşi mie atât fotografia cât şi scrisorile. Când voiu socoti că a venit vremea, voiu depune plângere împotriva prinţului Potcikov.

— Am toată încrederea în dumneavoastră, domnule Vasilieff.

Cei doi bărbaţi îşi strânseră mâinile.

— Unde locuieşti acum? — întrebă moşierul.

— Deocamdată, n'am niciun adăpost stabil, căci trebue să fiu cu băgare de seamă. Cred că ştiţi că atât eu cât şi doamna Wyrubova şi alţii suntem urmăriţi cu mandate de arestare.

— Da, ştiu — răspunse Vasilieff. — Să nădăjduim însă, că veţi izbuti să vă faceţi nevăzuţi. Din păcate, sbirii sunt şi pe urmele mele, altminteri te-aş lua cu mine.

Apoi dădu tânărului ofiţer adresa Wyrubovei.

— Acolo vei putea afla, oricând, ce măsuri s'au luat pentru liberarea Ţarului şi a familiei sale—zise el, la despărţire. — Rămâi credincios cauzei noastre! După ce prizonierii vor fi puşi în libertate, misiunea noastră în Rusia va fi terminată. Să dea Dumnezeu s'o ducem la îndeplinire.

Cei doi bărbaţi se mai priviră odată în ochi, apoi îşi luară rămas bun.

A doua zi, un reportaj senzaţional apăru în toate gazetele din Petrograd. Iată ce cuprindea:

„O crimă îngrozitoare s'a descoperit azi dimineață. Poliția a fost înștiințată, în chip misterios, că într'o casă singuratecă, din apropierea Nevei, s'a făptuit un asasinat. Făcându-se cercetări la fața locului, autoritățile au constatat că locatarii căsuței, o anume Elena Rotberg și copilașul ei, au fost uciși în chip înfiorător. Un mister de nepătruns învăluie această crimă. După cât s'a putut stabili, asasinii n'au furat nimic.

„Elena Rotberg era căsătorită, iar soțul ei, care trebue să fi fost la dânsa cu puțin înainte de făptuirea asasinatului, — ceea ce reiese dintr'o scrisoare găsită în camera victimei — e plecat din oraș de câteva zile.

„După cât se pare, această faptă monstruoasă e în legătură cu cei patru bărbați, ale căror cadavre au fost găsite pe stradă nu departe de casa unde s'a săvârșit crima.

Pentru a înlesni cercetările autorităților, soțul victimei e rugat să treacă pe la Prefectura Poliției spre a da lămuriri, cari ar putea duce la descoperirea ucigașilor".

78. — In puterea demonului

La câteva sute de verste de Moscova, se afla în mijlocul unui parc întins, un castel mare și mohorît. Ferestrele, în cea mai mare parte, erau acoperite cu obloane, ceea ce dovedea că această clădire nu e locuită. Doar câțiva servitori, însărcinați cu facerea curățeniei, intrau din când în când în elegantele încăperi. Se știa, însă, că proprietarul era un om foarte influent în acele vremuri. Afară de asta, în ultimele zile castelul era păzit de o gardă puternică, alcătuită din soldați republicani. Și asta era de ajuns ca să hotărască pe oameni să nu se apropie de castel.

Intr'una din zile, un călăreț gonea în direcția acestuia, dar nu se folosea de șoseaua principală,

ci înainta pe cărări tăinuite, spre a nu fi văzuţi de locuitorii satelor învecinate.

Călăreţul purta o uniformă sclipitoare, iar pe deasupra o manta lungă. Indărătul lui se aflau şase bărbaţi, toţi ofiţeri ai armatei albe.

Vântul aspru de Octombrie sufla cu putere desprinzând frunzişul arborilor şi aşternându-l pe pământ.

Bărbatul care călărea în frunte, un om frumos dar întunecat la faţă, îşi muşca mereu buzele, părând că vorbeşte cu sine însuşi. Adeseori izbucnea într'un râs sălbatec.

Deodată, se iviră în depărtare, crenelurile mohoritului castel. Grupul de călăreţi tocmai ajunsese în vârful unei coline, de unde se putea cuprinde cu privirea întregul ţinut.

Bărbatul din frunte se opri, iar ceilalţi se apropiară de el.

— Trebue să mai facem un ocol, domnii mei — zise el, adresându-se ofiţerilor. Satul din stânga

e contaminat de molima revoluționară și n'aș vrea să ne pierdem vremea în zadar.

Însoțitorii săi duseră mâinile la revolvere. Conducătorul lor, însă, făcu un gest liniștitor.

— Ticăloșii nu se vor încumeta să ne ație calea, domnilor, — urmă el. Gloanțele bine țintite ale ofițerilor de carieră mai sunt încă destul de temute.

Grupul porni mai departe. Satul despre care fusese vorba, fu înconjurat într'un ocol mare. Ogoarele erau lăsate în părăsire și bălăriile creșteau pretutindeni.

— Lasă că vă scot eu gărgăunii din cap, nespălaților! — scrâșni călărețul din frunte. Precum e adevărat că sunt prințul Potcikev, tot atât de adevărat e că vă voiu tăia cheful de libertate. În curând va veni vremea când cnutul o să vă mângâie spinările, și atunci o să fiți bucuroși să puteți munci pentru moșieri.

Și, cu o sclipire sălbatecă în ochi, adăugă:

— Ar trebui să se înființeze mai multe „detașamente de groază". Haha, după ce s'o termina războiul cu Nemții, o să poruncesc lui Semelov să organizeze câteva detașamente de astea.... el se pricepe în asemenea lucruri.

Călărețiii tocmai treceau peste un pod. Dedesubtul lor șerpuia un râu, dealungul căruia luntrași bătrâni trăgeau două bărci grele.

Prințul își struni calul și privi, peste parapetul podului.

— Vrednici oameni, n'am ce zice, ia priviți-i cum muncesc în sudoarea frunții — făcu el, mulțumit.

— Dar bine, Excelență, bărcile sunt pline cu arme și revoluționari — exclamă unul din ofițeri.

Potcikev scoase o înjurătură. Va să zică, de aceea erau burlakii atât de harnici? Pentrucă încărcătura bărcilor avea să slujească revoluției?

Conducătorul grupului ar fi avut mare chef să tragă o salvă asupra luntrașilor, dar ofițerii făcură mutre înspăimântate.

— Vreţi să ne primejduim viaţa, Excelenţă? — zise unul din ei, cu glas tremurător.

Prinţul îşi dădu seamă că ceea ce îşi pusese în gând n'avea niciun rost şi, smucind frâul calului, porni mai departe, furios.

Şi Potcikev era dintre aceia cari nu trăseseră nicio învăţătură din evenimentele desfăşurate în ultimul timp. Pentru el nu exista decât un singur mijloc prin care se puteau îmblânzi hoardele — şi, acest mijloc era cnutul. La urma urmei, de ce să nu fie bun şi de acum încolo, ceea ce se dovedise atât de folositor în sute de ani?

După puţin timp ajunseră la castel. Poarta mare a acestuia era păzită de patru soldaţi. In curte se afla o gardă puternică, alcătuită tot din soldaţi, cari stăteau într'un şopron deschis şi fumau. Puştile erau îngrămădite în faţa hambarului.

Când prinţul şi suita lui intrară în curte, soldaţii se înşirară în front, luând poziţia pentru onor.

Potcikev duse mâna la chipiu, apoi se îndreptă spre comandantul gărzii.

— Unde e domnul căpitan Semelov? — întrebă el.

Ofiţerul arătă cu mâna o fereastră dela parterul clădirii. In acelaşi timp însă, „Tiranul" care fusese înştiinţat de sosirea comandantului suprem al trupelor albe, ieşi în curte şi salută cu respect, pe superiorul său.

— Ei, căpitane totul în regulă? — întrebă Potcikev, mângâindu-şi barbişonul.

— Da, Excelenţă.

Prinţul sări din şea şi porni înainte, după ce făcuse celuilalt un semn cu ochiul. Semelov zâmbi plin de cruzime şi o luă în urma comandantului său.

— Unde e? — întrebă acesta, în şoaptă.

— In turn, după cum a poruncit Excelenţa Voastră.

— A fost liniştită sau s'a sbătut?

Căpitanul zâmbi iarăşi.

— S'a sbătut ca o pisică sălbatecă. Dar nu i-a folosit la nimic. In cele din urmă, şi-a dat seamă că orice împotrivire ar fi zadarnică.

Cei doi bărbaţi străbătură câteva coridoare lungi, apoi urcară treptele unei scări drepte, care ducea spre turn. Semelov se opri înaintea unei uşi, scoase o cheie din buzunar şi descuiă, apoi împinse uşa care scârţâi în ţâţâni.

Când se trezi din leşinul greu în care căzuse Natasa văzu deasupra ei cerul spuzit de stele.

Trecu mult timp până ce sărmana prinţesă îşi veni cu totul în simţiri. Se afla într'un automobil şi alături de dânsa stătea nemişcat un bărbat posomorît, cu faţa largă şi o mustaţă stufoasă.

La început, Natasa încercă zadarnic să-şi amintească întâmplările petrecute în ultimul timp. Deodată, însă, înţelese toată grozăvia situaţiei în care se afla. Era prizonieră. De sigur că sbirii o duceau într'un loc de unde să nu poată fugi. Privi cu luare aminte la bărbatul de lângă dânsa... şi-l recunoscu. Natasa îşi urmă cercetările. La volan stătea nemişcat un şofer în uniformă militară. Acum nu mai încăpea nicio îndoială că se afla în puterea neîndurătorului ei soţ, prinţul Potcikev.

O spaimă de nedescris o cuprinse şi începu să strige din răsputeri. Semelov întoarse spre dânsa faţa lui ciupită de vărsat.

— Strigaţi în zadar, stimată doamnă! — făcu el, cu nepăsare. — Şi chiar dacă strigătele dumneavoastră vor fi auzite şi trecătorii s'or încumeta să ne oprească, tot nu veţi ajunge la vreun rezultat, căci am la mine destule acte cari dovedesc că sunt îndreptăţit să duc la castelul soţului ei pe prinţesa Potcikev, care şi-a pierdut minţile.

Strigătul de ajutor muri pe buzele Natasei. Ce spusese omul acesta groaznic? Cum, ea îşi pierduse minţile?

Vroi să-şi ducă mâinile la tâmple spre a se încredinţa că nu visează, dar abia acum băgă de

seamă că era legată şi nu putea să facă nicio mişcare.

Lacrimile începură să şiruiască pe obrajii palizi ai prizonierei. După ce se mai linişti, încercă să înduplece pe paznicul ei, făgăduindu-i banii luaţi din vânzarea palatului. Dar mai curând s'ar fi lăsat înduioşată o piatră, decât omul acesta crud. Nici nu catadixi să-i răspundă ci arunca, din când în când câte o privire spre nenorocita prinţesă, în timp ce un zâmbet batjocoritor plutea pe buzele sale groase.

Automobilul gonea prin noapte. Vântul sufla cu furie în maşina elegantă.

Deodată, Nataşa îşi aminti de groaznicele întâmplări prin cari trecuse. Visase, oare? Sau trăise într'adevăr şi văzuse totul cu ochii ei?

Da, luase parte la înfiorătoarea privelişte. Un bărbat pătrunsese în căsuţa bolnavei, intrase în încăperea Elenei şi stătuse de vorbă cu sărmana femeie... Apoi, o ucisese... pe copilaş de asemeni.

Nu se înşelase oare? Omul acesta care se dădea drept soţul ei, făptuise două crime oribile? Înjunghiase pe femeia cu care se cununase abia înainte cu doi ani?

Nataşa se simţi străbătută de fiori. O, cât de cruzi erau oamenii! Şi, ticălosul acesta îi fusese dat ca soţ de către tatăl ei? Firește, bătrânul nu ştia nimic din trecutul ginerelui său, el nu voia decât binele copilei sale.

In zorii zilei, automobilul oprise înaintea unui castel mohorît. Câteva bufniţe şi lilieci, cari se adăpostiseră prin firidele zidurilor acoperite de muşchiu, zburară speriate pe dinaintea farurilor maşinii.

Sunetul strident al claxonului sfâşie tăcerea. Poarta grea se deschise scârţâind şi un bărbat uriaş, cu mutra întunecată, se ivi ţinând în mână o lanternă.

— Dumneata eşti Belutceac, intendentul castelului? — întrebă Semelov, cu glas înăbuşit.

— Da, domnule, eu sunt — răspunse celălalt, plin de respect, aruncând, în acelaşi timp, o privire spre nenorocita prizonieră.

— Şi-a pierdut minţile — urmă căpitanul, arătând spre prizonieră. — Ştii unde trebue dusă?

— Da, ştiu totul, domnule.

— Eu... mi-am pierdut minţile? — strigă Natasa. — Nu, nu-i adevărat! Am fost răpită... ajutor... ajutor, nu sunt nebună! Săriţi, oameni buni! Deslegaţi-mă... vă voiu fi recunoscătoare... veţi fi răsplătiţi împărăteşte! Salvaţi-mă, nu îngăduiţi acestui ticălos să mă arunce în temniţă!

Sărmana răcni din răsputeri, până ce îngrijitorul o luă pe sus şi-i acoperi gura cu mâna.

Prinţesa urmă să geamă, se sbătu, dar în zadar. Deodată, simţi dedesubtul ei un culcuş tare, apoi se auzi sgomotul unei uşi care fu trântită cu putere şi încuiată.

Natasa pipăi cu mâinile în jurul ei. Slavă Domnului, fusese deslegată! Acum putea să se mişte în voie. Se ridică, nădăjduind să găsească vreo lumânare sau o cutie de chibrituri, dar cercetările ei rămaseră zadarnice.

Deocamdată, însă, mai putea să se orienteze, căci razele lunii străbăteau prin fereastra zăbrelită. Colo, se zărea o pădure, iar în depărtare licăreau două luminiţe. Sărmana prizonieră se încleştă de gratii, îşi lipi chipul drăgălaş de fierul rece, şi strigă după ajutor, până ce răguşi.

Dar nimeni n'o auzise. Aşa dar, era părăsită, niciun om nu-i lua apărarea!

Desnădejdea o cuprinse iarăşi. N'ar fi mai bine să moară?

Căută vreun obiect tăios, cu ajutorul căruia să-şi deschidă vinele — era sătulă de viaţă. La ce se mai putea aştepta? Numai la umilinţe, căci era încredinţată că prinţul va veni să-şi ia drepturile sale de soţ.

Cereţi mâine numărul 43 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

acestei înjosiri. Vroia să moară cu gândul la iubitul ei, care o uitase, totuşi, atât de repede.

Dar Natașa nu-i purta ură, deoarece tânărul nu ştia că dânsa mai e în viaţă — o credea moartă, tot aşa cum îl crezuse şi ea, până în clipă când îl zărise în maşină, alături de frumoasa soră de caritate. Era hotărîtă, însă, să nu-i turbure fericirea. Da, Boris îşi găsise o iubită frumoasă, care avea să-i înseninеze viaţa.

Biata femeie simţi în inimă o durere ascuţită. Căută un sprijin, bătu aerul cu mâinile, apoi căzu la pământ în nesimţire.

79. — Răzbunarea ticălosului

Natașa se trezi abia în zorii zilei. Frigurile o scuturau cu putere şi membrele o dureau îngrozitor. Podeaua închisorii sale era de piatră şi, din această pricină, sărmana femeie răcise în timpul nopţii. Obrajii îi ardeau ca focul.

Resemnată cu soarta ei, se culcă pe patul simplu. In afară de acesta, se mai aflau în încăpere o masă, un scaun şi câteva obiecte de toaletă. Prizoniera îşi aţinti privirea spre tavanul boltit al celulei.

— Aici ar putea să fie mormântul meu — se gândi dânsa. — Şi, la urma urmei, de ce n'ar fi aşa?

Luă hotărîrea să nu mănânce nimic, ca să moară de foame. In cele din urmă, frământată de gânduri negre, aţipi.

Se trezi brusc şi holbă ochii spre chipul întunecat al îngrijitorului castelului. Se ridică în capul oaselor. Niciun muşchiu nu se mişca pe faţa schimonosită a bărbatului şi, oricât se strădui, prizo-

izbuti să ghicească nimic din ceea ce se în mintea lui.

se uită la el, se rugă desnădăjduită să fie în-

dărător cu dânsa, dar privirea încruntată a ochilor săi verzui, fioroşi, rămase aţintită asupra ei.

— Mănâncă! — zise el, în cele din urmă, cu glas aspru. — Excelenţa Sa a poruncit să nu duci lipsă de hrană.

Natasa privi spre masă, pe care se afla o cină îmbelşugată. Căută să descopere vreo furculiţă sau un cuţit, dar aceste tacâmuri lipseau, iar mâncarea fusese tăiată în bucăţele.

Ingrijitorul dispăruse din încăpere. Prizoniera oftă şi trase cu urechea la paşii ce se îndepărtau. Apoi se apropiă de uşă, nădăjduind să găsească vreun mijloc de scăpare din această temniţă blestemată. Dar toate sforţările sale rămaseră zadarnice.

In cele din urmă, biata femeie îşi dădu seamă că n'avea niciun rost să nutrească asemenea speranţe. Chiar dacă ar fi avut la îndemână uneltele trebuincioase, tot n'ar fi izbutit să se elibereze. Zidurile erau foarte groase, uşa din grinzi trainice, iar gratiile dela fereastră nu le-ar fi putut îndoi niciun uriaş.

Nu mâncă nimic, hotărită să vadă ce va urma.

După câteva ceasuri, căpitanul Semelov se ivi în încăpere. Niciodată omul acesta nu i se păruse mai înfiorător decât în acea clipă. Odinioară, Natasa văzuse într'o grădină zoologică o maimuţă desgustătoare, care semăna cu sălbaticul om ce se afla acum înaintea ei.

„Tiranul" o privi îndelung, cu braţele încrucişate pe piept.

— Dumneata ai strigat astă noapte? — întrebă el, cu glas batjocoritor. — Te-aş sfătui să nu-ţi mai iroseşti forţele în zadar. Zidul împrejmuitor al curţii se află la o depărtare de jumătate ceas, astfel că nimeni nu te poate auzi. Şi, chiar dacă strigătele ar ajunge la urechea cuiva, tot nu s'ar încumeta să-ţi vie în ajutor.

„Castelul e păzit de o gardă alcătuită din o sută

de soldaţi, şi fiecare din aceştia ştie că eşti nebună. Aşa dar, socot că-ţi dai seamă de zădărnicia străduinţelor dumitale. De altminteri, azi sau mâine trebue să sosească la castel Excelenţa Sa, care-ţi va dovedi că o prinţesă n'are voie să se împotrivească hotărîrilor soţului ei.

Natasa nu-l învrednici nici măcar cu o privire şi întoarse capul într'o parte.

După ce Semelov se depărtă, sărmana femeie izbucni într'un plâns desnădăjduit, apoi îngenunchiă în pat şi, împreunându-şi mâinile, se rugă fierbinte.

Rugăciunea avu o înrâurire binefăcătoare asupra ei, căci se simţi întărită şi se hotărî iarăşi să se resemneze cu soarta ei.

In ziua aceea, îngrijitorul castelului se mai ivi odată în încăperea din turn, aducând din nou mâncare şi băutură, cu toate că prizoniera nici nu atinsese măcar, cina, pe care o adusese înainte.

Noaptea trecu în linişte şi zorile se iviră la răsărit. Natasa încă nu mâncase. Cam pe la ceasurile opt, când temnicerul apăru iarăşi în celulă, prinţesa văzu pentru prima dată un zâmbet pe chipul acestui om. El nu scoase nicio vorbă, luă mâncarea şi lăsă în loc dejunul pe care îl adusese.

După prânz, Natasa auzi paşi cari urcau scara. Cuprinsă de spaimă, îşi apăsă mâna pe inimă şi rămase în aşteptare, cu ochii holbaţi spre uşă. O cheie se învârti în broască.

In clipa următoare, prizoniera scoase un ţipăt sfâşietor, căci prinţul se ivise în prag. Indărătul lui se afla căpitanul Semelov.

Cu o privire, pe care Natasa n'avea s'o uite niciodată, o măsură din creştet până 'n tălpi. Săgetată de aceşti ochi neîndurători, prizoniera începu să tremure ca varga.

— Poţi pleca, dragul meu — zise Potcikev, în-

torcându-se spre însoțitorul său. — Vreau să rămân singur cu soția mea.

„Tiranul" salută milităreşte şi se depărtă. Prințul, însă, încuiă uşa şi păşi spre tânăra femeie.

Cuprinsă de groază, aceasta ridicase mâinile, ca şi cum ar fi vrut să se apere.

— Înapoi, ucigaşule! — strigă ea.

Potcikev păli. Dar turburarea lui nu ținu decât o clipă. In momentul următor, chipul său era iarăşi nepăsător, ca de obiceiu.

— Nu ştii ce vorbeşti, scumpa mea soție! — zise el, cu dispreț.— Cine ți-a vârît în cap asemenea năzbâtii? Cuvintele tale sunt pentru mine cea mai bună dovadă, că era şi timpul să te internez. Altminteri, cum ai putea îndrăzni să afirmi că soțul tău e un ucigaş?

— Acum doi ani te-ai căsătorit cu nenorocita Elena Halbah şi încă folosindu-te de un nume falş — zise Nataşa. — Nu de mult ai ucis-o atât pe ea cât şi pe sărmanul ei copilaş. Am fost martoră la această crimă înfiorătoare şi voiu aduce la cunoştința tuturor cine eşti. Dumnezeu o să te pedepsească aşa cum meriți.

Un râs batjocoritor izbucni din pieptul lui Potcikev.

— Ah, eşti delicioasă, scumpa mea — răspunse el. — Iți închipui cumva că ai să mai apuci să stai de vorbă cu ceilalți? Nu, te înşeli amarnic, vei rămâne aici până la moarte! Şi poate că nici nu mai e mult până atunci! De altminteri, dragostea pentru derbedeul acela, nu te-a urâțit deloc...

Zicând acestea, izbucni într'un râs sălbatec. Prizoniera simți că-i îngheață sângele în vine. Fără îndoială că punea la cale ceva înfiorător, dacă se purta astfel. Dar ce anume?

N'avea să rămână mult în nedumerire. Potcikev râse din nou, apoi zise, apăsând pe fiecare cuvânt:

— De altfel, ticălosul acela de luntraş o să aibă tot timpul să chibzuiască la fărădelegile sale, în

vreme ce va lâncezi în celula de tortură a Schlüsselburg-ului. Când mă voiu înapoia la Petrograd o să aibă cinstea să mă cunoască.

„In acea celulă faimoasă, care a fost clădită pentru un țar nenorocit, se găsesc tot felul de unelte cari sunt minunate pentru oasele tari ale luntrașului Boris Verodin. In prezența mea, ticălosul va fi tras pe roată. Voiu auzi cum îi pârâie oasele, voiu vedea sângele țâșnindu-i din răni. Și, în timp ce deasupra noastră bestiile roșii vor goni pe străzi — jos, în celula de tortură a Schlüsselburg-ului, amantul frumoasei prințese Gogineff, va răcni de durere.

„Ah, aceasta va fi cea mai frumoasă clipă din viața mea.

Natașa ascultase, înspăimântată vorbele neîndurătorului om. La început era încredințată că vroia doar s'o chinuiască, dar în cele din urmă își dădu seamă că spunea adevărul — un adevăr înfiorător.

Cuprinsă de desnădejde, prințesa se aruncă la picioarele ticălosului și-l imploră să redea libertatea

iubitului ei sau, cel puțin, să nu-l supună la torturi. Zadarnic însă.

Potcikev își mângâiă barbișonul, apoi o sclipire sălbatecă se ivi în ochii săi; el întinse mâinile spre Natașa, care, în ținuta ei umilită, era nespus de frumoasă.

— Ah, abia acum îmi dau seamă ce comoară mi-a răpit ticălosul ăla — strigă el, aprins de patimă. — M'a lipsit de cea mai frumoasă clipă a vieții mele... Ai fost amanta lui... te-ai lăsat înjosită! Iar eu, prințul Potcikev trebue să mă mulțumesc cu ce-a mai rămas.

Se năpusti spre dânsa și o luptă se încinse între cei doi. Natașa simți că puterile o părăsesc și începu să strige după ajutor. Deodată se împletici și, în cădere, mâna atinse un obiect greu. Simți instinctiv că era un revolver.

Prințesa știa să mânuiască arma, căci în castelul de pe țărmul Volgăi, făcuse adeseori exerciții de tras la țintă, supraveghiată fiind de tatăl ei.

Se auzi o detunătură și prințul se clătină, scoțând un țipăt de durere.

Ea rămase cu ochii holbați la chipul schimonosit al soțului ei. Potcikev se ținea de braț. Se dădu înapoi și un răcnet de furie scăpă de pe buzele sale.

Tremurând din tot trupul, Natașa închise ochii și, când îi deschise iar, prințul nu mai era în încăpere.

Ce spusese, oare? Se va înapoia și se va răzbuna cumplit?

Tânăra femeie se prăbuși la pământ, își ascunse fața în mâini și izbucni într'un plâns sfâșietor.

Trecură două zile. Zăcând în temnița ei, Natașa auzi deodată pe scară pașii a doi oameni. Până acum, numai îngrijitorul castelului se ivise în încăpere. Cercetând închisoarea sa, prizoniera izbutise să dea de revolverul prințului; dar, din nefericire, acesta avusese numai un glonte, astfel că arma nu-i

mai folosea la nimic. Totuşi o ascunsese, nădăjduind că Potcikev nu ştia că încărcătorul e gol, astfel că putea să se slujească de revolver, ameninţând pe călăii ei.

Uşa se deschise. Natasa făcu un gest de apărare. Nu mai mâncase de patru zile şi se simţea istovită cu desăvârşire, iar chipul îi era galben ca ceara.

Potcikev se ivi în prag. Avea braţul bandajat.

— Socoţi că sunt atât de respingător, încât nu vrei să-ţi îndeplineşti îndatoririle de soţie? — întrebă el.

Natasa se înfioră. Ce vroia să spună cu asta?

— Eu... nu sunt... soţia dumitale... căci, acum doi ani... te-ai căsătorit cu altă femeie — bâigui dânsa.

Prinţul râse cu răutate:

— Răspunde-mi la întrebare: nu mă poţi suferi?

Sărmana femeie rămase tăcută. Ochii-i minunaţi rătăceau dela soţul ei la Semelov, care intrase şi el în încăpere. Groaza o cuprinse.

— Bine, scumpă prinţesă, — făcu generalul, în bătaie de joc, apăsând asupra fiecărui cuvânt. — Renunţ la fericirea unei nopţi alături de dumneata... dar spre a-mi arăta recunoştinţa pe care o port căpitanului Semelov, pentru serviciile făcute, voiu trece asupra lui drepturile mele de soţ... Petrecere bună, domnule căpitan!... Binecuvântarea mea o ai!

Şi, în timp ce Natasa înlemnise de groază, în timp ce flăcări mari îi jucau pe dinaintea ochilor, în timp ce ţipătul ei sfâşietor răsună sinistru în această aripă a castelului — prinţul Potcikev cobora scările, râzând batjocoritor, după ce-şi lăsase soţia în mâinile complicelui său.

80. — Un ajutor în ultima clipă

In aceeaşi noapte când nenorocita prinţesă fusese lăsată pe mâna lui Semelov, un bărbat se ocupa

cu un lucru ciudat la zidul care despărţea curtea castelului de pădure.

Era un individ vânjos, care săpa de zor şi arunca pământul într'o groapă care se afla la vreo cinci metri de zidul împrejmuitor. (Vezi coperta).

Luna lumina priveliştea, dar necunoscutul nu se sinchisea de asta, căci ştia că nimeni nu-l va stingheri în lucrul său. Ingrijitorul castelului şi cei câţiva servitori nu prea aveau chef să-şi turbure odihna, cu atât mai mult cu cât pe vremurile acelea o întârziere în grădina singuratecă nu era lipsită de primejdie.

Dacă până acum nu se întocmise niciun soviet în ţinutul unde se afla castelul prinţului Potcikev, fiindcă deocamdată cei mai mulţi tineri erau plecaţi pe front, totuşi se ştia prea bine că în curând se va stârni şi aici furtuna care avea să răstoarne tot ce se clădise în atâta amar de vreme.

Revoluţionarii ţineau şedinţe secrete. Starostele poliţaiul şi ceilalţi reprezentanţi ai autorităţii primiseră scrisori anonime, prin cari erau ameninţaţi că poporul se va răzbuna.

Capul rebelilor era un bărbat poreclit „Crişan cel negru", un om care n'avea nicio meserie. Tatăl său fusese pădurar şi Crişan îi dădea din când în când, o mână de ajutor. Intr'o bună zi, bătrânul fu găsit în pădure, împuşcat. Lângă cadavru se afla o hârtie, pe care muribundul scrisese, înainte de moarte, câteva rânduri, arătând că prinţul îl surprinsese vânând şi-l împuşcase.

După lege, proprietarul domeniului era în drept s'o facă, dar Crişan cel negru, fiul pădurarului era de altă părere. O ură înverşunată se născu în inima lui, şi îşi jură că se va răzbuna împotriva prinţului.

După ce slujise în armată doi ani de zile, Crişan se înapoiă acasă, îşi căută o ascunzătoare în pădure şi aşteptă clipa răzbunării.

Şi, această clipă avea să vie în curând. Crişan

nu se grăbea de fel, căci știa că în orașe guvernul nu mai era stăpân pe situație și că numai la țară agitatorii revoluționari se sfiau să pornească lupta fățiș. Mai știa că guvernul dăduse însărcinare prințului Potcikev să pedepsească pe răsvrătiți și că acesta își îndeplinise misiunea cu prisosință. Știa, de asemeni, că o companie de soldați, care venise înainte cu câteva zile, păzea castelul. După cât se părea, prințul însuși urma să sosească acolo în curând.

Faptul că tânărul se ocupa în acea noapte cu săpatul pământului, avea o pricină bine întemeiată. Crișan cel negru știa că acolo fusese, înainte vreme, un gang secret, care slujea de ascunzătoare. Mai târziu, prințul poruncise ca subterana sau numai intrarea ei, să fie astupată. Nimeni nu-și mai aducea aminte de asta — numai Crișan cel negru nu uitase de existența gangului tăinuit.

Dacă izbutea să dea pământul la o parte, era foarte lesne să pătrundă în castel și să amuțească santinelele înainte ca acestea să se poată apăra. Și atunci prințul ar fi căzut în mâinile răsvrătiților și n'ar mai fi avut putința să făptuiască fărădelegile sale.

Crișan cel negru se opri deodată din lucrul său. Printre arbori zări un automobil care trecu ca o nălucă. Farurile aruncară o lumină vie înaintea lor, apoi mașina dispăru.

— Să fie prințul? — se întrebă Crișan, ațintind asupra castelului o privire amenințătoare.

Apoi, după ce trăsese cu urechea câtva timp, începu să sape mai departe.

Deodată se opri iarăși. Nu răsunase oare din spre castel, un strigăt de ajutor?

Își reținu răsuflarea; strigătul se auzi din nou.

Până în zorii zilei, când tânărul fu nevoit să-și întrerupă lucrul și să se retragă, țipetele desnădăjduite răsunară adeseori.

Crișan cel negru se culcă în scorbura unui copac uriaș din apropierea zidului. Aici se odih-

nea după munca din timpul nopții; din când în când mai vâna câte o sălbătăciune pe care o frigea într'o colibă dărăpănată, unde își întocmise o vatră primitivă.

După câteva ceasuri, tânărul porni să dea târcoale castelului și se apropiă atât de mult încât auzi chiar glasurile servitorilor, cari stăteau de vorbă într'o încăpere dela parter, a cărei fereastră era deschisă. Totuși, nu izbuti să afle dacă prințul sosise la castel.

In cele din urmă se retrase, iar noaptea își începu iarăși lucrul.

Nu trecu multă vreme și auzi din nou strigătul de ajutor. De astă dată, Crișan cel negru nu mai rămase pe gânduri, ci sări zidul și se apropiă de castel pe furiș.

— Strigătele vin dinăuntru — murmură el. Cine o fi acolo?

Își dădu seamă că, deocamdată, nu putea să întreprindă nimic, astfel că se înapoiă la zid și reîncepu să sape.

In zorii zilei tânărul își ajunsese ținta, — descoperise intrarea în gangul secret.

Bucuria lui nu mai cunoscu margini. Acum nu-i mai rămăsese decât să îndepărteze câteva lespezi, cari astupau deschiderea — ceea ce nu era lucru prea greu.

După ce făcu asta se furișă în gang. Dar, deodată, o piedecă i se își în cale; coridorul subteran ducea pe semne la cavoul castelului, căci un zid fusese ridicat aici. Tânărul se văzu nevoit deci să se înapoieze la lumina zilei, hotărît ca în noaptea următoare să vie înapoi pentru a încerca să-și croiască o trecere prin zid.

Și, într'adevăr, când se întunecă se puse din nou pe lucru.

Năduşeala îi şiruia pe frunte, în timp ce izbea cu ciocanul în zidul de piatră. După multe ceasuri de muncă încordată, reuși să înlăture și această piedecă.

Dimineața află în sat că prințul se ivise în zori de zi. O sclipire de ură se aprinse în ochii lui Crișan cel negru. Clipa atât de mult așteptată părea să fi sosit. Tânărul se îndreptă spre casa potcovarului, pe care îl găsi în fața atelierului său.

— S'a întâmplat ceva? — întrebă acesta, posomorîndu-se la față.

— Știi că el e aici? — zise Crișan, arătând cu degetul spre castel.

— Da, știu — o știm cu toții. Dar vrei să ne pomenim cu câteva gloanțe între coaste? Trebue să aducem ajutor din oraș, altminteri nu putem face nimic împotriva soldaților.

Celălalt clătină capul.

— Lasă că-i punem noi cu botul pe labe! — făcu el. — Cât ai clipi din ochi, luăm în stăpânire armele lor, apoi nu mai avem de ce ne teme. Știu un drum tăinuit, pe unde putem pătrunde în castel fără să fim zăriți...

Potcovarul se aplecă spre celălalt și ascultă cu luare aminte ceea ce-i spuse acesta. Apoi clătină capul, în semn de încuviințare.

— Așa o să meargă; am să aduc totul la cunoștința sovietului și a membrilor comitetului — zise el.

Crișan cel negru se depărtă. Când se lăsă noaptea, el pătrunse iarăși în gangul subteran, trecu prin deschizătura zidului și ajunse în cavou. Cu ajutorul uneltelor, pe cari le adusese cu sine, izbuti să descuie ușile, până ce se văzu la piciorul unei scări în spirală, care ducea în sus.

— Aha, pe aici se ajunge în turn — murmură el. — Poate că voiu izbuti să aflu cine a strigat după ajutor.

Fu nevoit să deschidă o ușă grea, dar lucrul acesta părea să-i facă plăcere. De altminteri era și foarte îndemânatec și, în afară de asta, potcovarul îi făurise câteva chei false.

Astfel izbuti să ajungă până în catul al doilea.

Dar nu se opri nici aici. Uneori era nevoit să descuie broaşte foarte complicate, totuşi urcă din ce în ce mai sus. Tocmai se pregătea să deschidă o uşă, când auzi glasuri şi paşi.

Tânărul scoase încetişor cheia din broască şi se furişă într'o firidă. Doi bărbaţi veneau pe scară; mai aveau de urcat vreo douăzeci de trepte. După câteva clipe, Crişan auzi lămurit glasul prinţului Potcikev. Ochii tânărului începură să sclipească de furie. Aşa dar, acum sosise clipa să facă nevătămător pe omul acesta crud. Crişan cel negru îşi jurase să nu-şi îngăduie odihnă până ce nu va fi pedepsit pe chinuitorul bieţilor ţărani. In acest timp ieşise din firidă şi-şi reluă lucrul la broască, deoarece Potcikev intrase în încăperea de deasupra. Deocamdată, putea nădăjdui că nimeni nu-l va stingheri, căci sus se stârnise o gălăgie care acoperea orice sgomot.

Deodată, broasca trosni şi uşa se deschise, dar tânărul o încuiă repede la loc, căci cineva cobora treptele, zăngănind din pinteni.

Crişan cel negru rămase îndărătul uşii, reţinându-şi răsuflarea. Îşi încleştase mâna pe un drug de fier şi stătea gata de apărare. Insă paşii se îndepărtară. Celălalt cobora scara.

Deodată, un ţipăt răguşit, scos de o femeie, ajunse la urechile tânărului.

— Ce să fie asta? — murmură el.

Sus se auzea larmă; un al doilea ţipăt răsună în încăperea de deasupra. Din câteva sărituri, Crişan cel negru se afla înaintea uşii.

— Oricine ar fi, trebue să-i vin în ajutor, căci aci locuiesc şi alţi ticăloşi, pe cari îi urăsc tot atât de mult ca şi pe prinţul acesta crud.

Zicând acestea, deschise uşa cu băgare de seamă, dar în clipa următoare o împinse de perete.

Un ofiţer din armata republicană se năpustise asupra unei tinere care se apăra cu desnădejde.

Bărbatul gâfâia din greu, iar pe chipu-i respingător se întipărise cruzimea. Ochii-i scânteiau, aprinşi de patimă, iar gura îi era înspumată.

Sărmana prizonieră se prăbuşi pe pat, istovită. In clipa următoare se auzi un ţipăt. Ofiţerul — care nu era nimeni altul decât Semelov — primise, pe la spate, o lovitură puternică în cap şi căzu la pământ.

„Tiranul" dădu ochii peste cap şi pumnii i se izbiră de podeaua de piatră.

— Du-te dracului, ticălosule! — scrâşni Crişan. Nu ştiu cine e femeia asta frumoasă, dar o ajut bucuros, împotriva unui diavol ca tine.

Aruncă o privire dispreţuitoare spre căpitan şi-l izbi cu piciorul, cu toate că Semelov sângera dintr'o rană adâncă, pe care o avea la cap. Apoi tânărul se plecă deasupra trupului nemişcat al femeii, privi cu admiraţie nemărginită chipul ei drăgălaş, dar palid şi, în cele din urmă o ridică pe umeri.

Coborî treptele cu povara lui, ţinând sub braţ drugul de fier, căci putea să-i slujească de armă. Dar nimeni nu-i ieşi în cale. Indărătul uşii rămase o clipă locului, răsuflând. Apoi, lăsă jos povara şi încercă să încuie uşa, ceea ce izbuti. După ce isprăvi şi treaba asta, porni din nou pe trepte şi în cele din urmă ajunse în cavou. Pentru mai multă siguranţă, încuiase toate uşile prin care trecuse. Acum, oftă uşurat şi-şi aţinti privirea spre trupul nefericitei Natasa.

— Cine să fie oare? — se întrebă el. — E frumoasă de parcă ar fi ruptă din cer. N'am văzut în viaţa mea o femeie atât de fermecătoare.

In ochii negri ai tânărului se ivi o sclipire ciudată. Se plecă spre nenorocită şi-i ascultă bătăile inimii, apoi îşi apropiă gura de buzele ei şi depuse o sărutare fierbinte, care îl făcu să se înfioare de plăcere.

81. — Comitetul central la lucru

Sonia Petrovici aştepta cu nerăbdare sosirea lui Boris Verodin. Să nu-şi fi ţinut Vasilieff făgăduiala? Promisese doar că va comunica tânărului luntraş că revoluţionara voia să-i vorbească! Atunci, de ce nu mai venea?

Neliniştea ei crescu când văzu că Boris nu se arătă nici în şedinţa, din acea zi, a sovietului şi o bănuială i se născu în minte. Sonia nu prea citea gazetele, astfel că nu ştia ce se petrecuse înainte cu câteva nopţi. Dar când auzi dela tovarăşii ei că patru revoluţionari de frunte fuseseră omorîţi în chip laş, ea nu se mai îndoi că Boris Verodin căzuse în mâinile prinţului Potcikev şi că acesta pusese totul la cale.

Ea îl prevenise, dar luntraşul primise cu răceală vorbele ei, aşa cum îi era obiceiul.

In şedinţa sovietului Sonia nu putea să-şi exprime bănuiala, căci misiunea lui Boris Verodin era secretă. Aceasta fusese dată de Comitetul Central şi nimeni nu trebuia să ştie de ea.

Totuşi, revoluţionara întrebă unde se află tânărul luntraş sau dacă acesta pornise spre Siberia.

Dar nimeni nu ştia ce să răspundă — Boris Verodin dispăruse fără urmă. Un lucru era neîndoielnic: nu plecase încă spre Tobolsk, căci altminteri ar fi adus aceasta la cunoştinţa sovietului. De asemeni, nu-şi luase nici actele, cu cari trebuia să se legitimeze.

Turburarea Soniei deveni tot mai mare. Se interesă dacă prinţul Potcikev se mai află la Petrograd, însă primi răspunsul că acesta părăsise capitala de vreo patru zile.

610

Cereţi mâine numărul 44 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

De astă dată, ţiganca nu se mai putu stăpâni. Trebuia să pornească, ea însăşi, cercetări, pentru descoperirea celui dispărut. In primul rând se duse la casa prinţului Ulkitzki şi găsi pe locatarii ei foarte îngrijoraţi. Privirile tuturor se îndreptară asupra Soniei, fiecare nădăjduind că va afla dela dânsa ceva cu privire la Boris. Şi, mai ales, sora prinţului Iesta, părea cea mai turburată dintre toţi. Sonia zări urmele lacrimilor pe obrajii frumoasei surori de caritate, ea mai zări expresia de teamă ce se întipărise în ochii Verei şi înţelese că această fată era şi ea îndrăgostită de chipeşul revoluţionar.

Turburarea Irinei n'o surprinse, căci tânăra era, doar, sora lui. Dacă Sonia ar fi ştiut că luntraşul purta numai acelaşi nume cu Irina, fără îndoială că neliniştea ei ar fi crescut şi mai mult. Dar ea nu ştia acest lucru, astfel că nu bănui că mai are o rivală înaintea ei.

— Aşa dar, nu ştiţi unde se află? — întrebă Sonia, aţintind o privire iscoditoare asupra Verei Ulkitzki.

— Nu, de câteva zile nu mai avem nicio ştire despre el, — răspunse sora de caritate, cu glas slab şi un fior îi străbătu trupul.

Revoluţionara îşi muşcă buzele şi-şi sfredeli privirea în ochii tinerei prinţese. Aceasta păli, căci se văzu descoperită, apoi lăsă capul în piept, ca şi cum s'ar fi simţit vinovată.

— N'ai putea să ne dai o mână de ajutor ca să-i descoperim urma? — întrebă Irina, frământată de teamă.

— Tocmai de aceea am şi venit — răspunse Sonia şi o brazdă adâncă se săpă pe fruntea ei. — Dar domnul Vasilieff e aici?

— Nu, n'a fost acasă noaptea asta şi suntem îngrijoraţi şi din pricina lui.

— Va să zică, nici el? — îngână revoluţionara.

In acea clipă se ivi şi tânărul prinţ Ulkitzki. Acesta făcuse cercetări pretutindeni, dar ele ră-

măseseră fără rezultat. Cele două fete îi prezentară frumoasei revoluționare.

Stătură de vorbă câtva timp, dar Sonia nu pomeni nimic despre cele ce știa, căci se hotărîse să discute întâi cu Vasilieff, care era informat asupra tuturor chestiunilor și în care putea avea încredere.

După vreo jumătate ceas, revoluționara plecă, rămânând ca Vasilieff să vie la dânsa, imediat ce se va arăta în casa prințului Ulkitzki. Deocamdată, Sonia nu voia să întreprindă nimic pe cont propriu, căci ar fi putut strica totul.

— Cel puțin dacă Potcikev s'ar mai afla în oraș!—își zise ea.—Aș ști eu să scot dela dânsul amănunte asupra dispariției lui Boris.

Dar prințul nu mai dăduse pe la ea de câteva zile, ceea ce însemna că nu mai era în Petrograd. Altminteri, de sigur că ar fi venit să-i mai facă o vizită, căci Sonia trezise în el o patimă mare.

In sfârșit, a doua zi apăru și Vasilieff.

— Abia azi m'am înapoiat acasă — zise el. — Am făcut cercetări cu privire la bijuterii, dar n'am izbutit să dau de urma soldatului care ți le-a vândut.

Sonia înălță din umeri.

— Lucrul acesta prezintă atâta interes pentru dumneata? — întrebă ea. — Socot că, în clipa de față, ar trebui să fim mai îngrijorați de soarta lui Boris Verodin.

— Da, ai dreptate, — oftă moșierul — însă când am plecat de acasă nu știam nimic despre dispariția lui. Și, afară de asta, trebuiam să-mi caut alt adăpost, căci știam că sunt urmărit. Dacă aș fi arestat iarăși, toate planurile mele ar cădea în baltă.

— Ai aflat ceva despre Boris Verodin? — întrebă ea, privindu-l cu teamă.

— Știu, doar, că, acum patru zile, a venit cineva

să-l cheme noaptea. Era un biciclist care a plecat împreună cu prietenul nostru.

— Socoți că dispariția lui are vreo legătură cu prințul Potcikev, dușmanul său de moarte?

— Da, mai mult decât atât: sunt sigur că el a pus la cale totul.

— Ai ghicit! — exclamă Sonia, cu însuflețire. — Ticălosul ăsta e vinovat de dispariția lui Boris. Am dovezi neîndoielnice despre acest lucru.

— Vrei să-mi destăinuiești ce știi?

— De aceea te-am și așteptat, domnule Vasilieff, — zise Sonia. — Vreau să-ți spun tot ce știu în această direcție și, în același timp, te rog să mă sfătuiești ce să fac.

Tânăra povesti cum urmărise convorbirea care avusese loc în salonul contesei Olga Suralin, între prințul Potcikev și cei doi bărbați: guvernatorul fortăreții Schlüsselburg, colonelul Gorniloweff și șeful Ohranei, contele Raidceff. Apoi istorisi că prințul Potcikev fusese la dânsa și că ea izbutise să-i smulgă o mărturisire privitoare la ura lui împotriva tânărului luntraș.

Vorbi de asemeni și despre făgăduiala făcută prințului de a atrage pe Boris Verodin în casa ei, spre a-l da pe mâna dușmanului său de moarte. Firește, lucrurile trebuiau să se petreacă tocmai pe de-a'ndoaselea.

Vasilieff ascultase cu multă luare aminte. O îngrijorare adâncă se întipări pe chipul său.

— După cele ce mi-ai spus, nu mai încape îndoială că prințul Potcikev a întins o cursă prietenului nostru — zise el. — Acum, firește că trebue să întreprindem și noi ceva. Întrebarea e însă, dacă să ne adresăm guvernului sau sovietului din Petrograd?

— Tocmai despre asta vroiam să-ți vorbesc și eu, domnule Vasilieff — răspunse Sonia. — Dacă ar fi după mine, aș cere ca un grup de soldați și muncitori revoluționari să pătrundă astă noapte în

Schlüsselburg şi să dea o raită prin celulele subpământene.

— Şi eu cred că ăsta ar fi lucrul cel mai bun — încuviinţă moşierul. — Vrei să preiei dumneata această sarcină?

— O fac bucuroasă, domnule, şi nădăjduiesc că voiu izbândi.

Moşierul se despărţi de Sonia ca aliat şi-i dori din toată inima să-şi ducă la bun sfârşit misiunea, căci şi el era tot atât de îngrijorat de soarta chipeşului luntraş.

Revoluţionara se prezentă la Comitetul Central, unde fu primită numaidecât. Convorbirea cu membrii Comitetului avu loc în cea mai mare taină.

— Ce te aduce la noi, tovarăşă Petrovici? — întrebă Ilino, preşedintele, aţintind asupra Soniei, ochii lui străpungători.

— E vorba de Boris Verodin — răspunse tânăra, cu îndrăsneală.

— Dar ce-i cu el?

Ceilalţi membri ai Comitetului Central lăsară tocurile din mâini şi priviră cu luare aminte la vizitatoare.

— A dispărut... a dispărut fără urmă... bănuiesc că a căzut victimă monarhiştilor sau chiar prinţului Potcikev.

Ilino tresări.

— Ce te face să crezi asta? — întrebă el.

Sonia şovăi câteva clipe, apoi răspunse:

— Am aflat, din întâmplare, despre misiunea care i-a fost încredinţată tovarăşului Verodin de către Comitetul Central. Atunci, m'am dus la el şi i-am oferit ajutorul meu, propunându-i să-l ademenesc pe Potcikev în casa mea.

„Boris Verodin însă, n'a vrut să primească De atunci, nu l-am mai văzut. Cei patru tovarăşi împuşcaţi, au fost ajutoarele lui, astfel că e cu putinţă ca cel care se afla în fruntea lor să fi căzut în mâinile ucigaşilor.

lonul contesei Olga Suralin.

Membrii Comitetului încuviinţară presupunerile revoluţionarei. O furie nemăsurată se întipări pe chipul energic al preşedintelui.

— Am să vorbesc cu Lenin — zise Ilino. — El trebue să hotărască dacă să pătrundem noi în celulele subterane ale Schlüsselburg-ului, sau să silim guvernul să facă cercetările trebuincioase.

— Şi când voiu primi răspunsul? — întrebă Sonia.

— Incearcă astă seară pe la ceasurile nouă!

Tânăra plecă plină de nădejde. Nu se îndoia nicio clipă că Boris Verodin nu fusese ucis. Căci el era un om, a cărui moarte ar fi dat loc la o răzbunare cumplită din partea revoluţionarilor.

La opt seara, Vasilieff se afla în casa Soniei şi amândoi porniră spre sediul Comitetului Central.

Inima tinerei bătea năvalnic, ameninţând să-i spargă pieptul. Ce se hotărîse, oare?

Ilino îi ieşi în întâmpinare cu ochii strălucind de bucurie. Îşi freca mâinile şi zâmbi triumfător.

— Peste două ceasuri, un grup alcătuit din trei sute de oameni va pătrunde în Schlüsselburg — zise el. — Dacă Boris Verodin se află acolo, nu mai încape îndoială că vor da de el. Şi atunci, n'o să-i meargă tocmai bine comandantului fortăreţei, căci va fi închis într'una din cele mai sigure celule, iar unul din ai noştri îi va lua locul.

Sonia nu mai putea de bucurie.

— Aş putea să iau parte şi eu la expediţie? — întrebă ea.

Celălalt şovăi o clipă.

— Da, firește — zise el, apoi. — N'am nimic împotrivă. Fii acolo la sosirea oamenilor noştri şi în baza permisului pe care am să ţi-l dau, vei putea să intri în fortăreaţă.

Câteva minute mai târziu, Sonia era în stăpânirea permisului. Apoi ieşi în stradă, unde o

aştepta Vasilieff. Un suspin de uşurare scapă din pieptul acestuia, când auzi ce obţinuse frumoasa revoluţionară.

Schlüsselburg-ul se înălţa mohorît în noapte. Nori negri pluteau deasupra înfiorătoarei fortăreţe în care odinioară erau duse victimele despotismului ţarist. Zidurile păreau neatinse de vremuri, deşi cetatea fusese clădită înainte cu sute de ani. Vânturile şi ploaia se temeau, parcă, să aducă vreo stricăciune turnurilor cari se înălţau trufaşe spre cer.

Una din laturile cetăţii, era mărginită de o apă neagră.

Porţile grele de fier, nu se puteau deschide decât cu ajutorul unor mecanisme complicate. La un moment dat fusese vorba să se dărâme zidurile, căci republica nu vroia să păstreze această amintire a despotismului. Dar guvernul se răsgândise repede.

Abia răsună primul chiot de bucurie, care salută prăbuşirea ţarismului şi glasurile cari cereau dărâmarea Schlüsselburg-ului, amuţiră pe dată.

Fortăreaţa rămase — numai celulele fură deschise şi arestaţii puşi în libertate.

In ultimul timp, însă, guvernul începuse să se folosească de încăperile sigure ale Schlüsselburgului şi mulţi condamnaţi sau oameni cari aşteptau să fie condamnaţi, lâncezeau îndărătul gratiilor de fier.

De câteva zile, guvernatorul închisorii era foarte turburat. Aproape că începuse să-i pară rău că nu se împotrivise cererii prinţului Potcikev. Căci, colonelul ştia prea bine ce-l aşteaptă dacă se descoperea ticăloşia la care luase parte. Şi mai ştia că Boris Verodin era iubit de popor, care nu se va lăsa până nu va da de urma tânărului. In aceste împrejurări, era cu neputinţă ca nelegiuirea făptuită să nu iasă la iveală într'o bună zi. Şi, atunci,

singurul lucru care îi mai rămânea de făcut era fuga — o fugă cât mai grabnică. Dar dacă nu izbutea să dispară la vreme? In acest caz, sfârşitul era de neînlăturat şi toţi prinţii Potcikev din lume nu-i mai puteau ajuta la nimic.

Colonelul Gorniloweff vizita în fiecare zi celula de tortură, spre a duce de mâncare prizonierului. Şi când străbătea coridoarele mohorîte şi deschidea uşile tăinuite ce duceau spre celula subterană, el se cutremura de groază.

Acum se îndoia mai mult ca oricând că prinţul Potcikev va izbuti să ajungă la putere, căci mulţimea devenea tot mai ameninţătoare, tot mai îndrăzneaţă.

In această zi, colonelul Gorniloweff dusese, ca de obiceiu, mâncare prizonierului. Apoi se depărtase în grabă, ca urmărit de strigoi. Simţea prea bine că această situaţie nu mai putea dăinui multă vreme. In fiecare zi răsufla uşurat, când vedea că prinţul nu se mai arată în Schlüsselburg. Căci cunoscând setea lui de răzbunare, comandantul bănuia că ceva groaznic se va petrece când Potcikev va ieşi la iveală. Şi temându-se de răzbunarea poporului, colonelul se hotărî să facă tot ce-i va sta în putinţă, spre a se împotrivi furiei aceluia care de sigur că vroia să ucidă pe vrăjmaşul său de moarte, pe omul care îi răpise soţia în noaptea nunţii.

Niciodată Gorniloweff nu urmărise gazetele cu mai multă încordare şi citea, cu răsuflarea întretăiată, toate reportagiile în cari se vorbea de dispariţia lui Boris Verodin.

Revoluţionarii înflăcăraţi deveneau din ce în ce mai furioşi, cerând cu hotărîre demisia guvernului, dacă Boris Verodin nu ieşea la iveală.

Totuşi, nimeni nu se încumeta să pornească lupta făţiş. Trupele cari se aflau în Petrograd erau deocamdată neutre, însă nu se putea şti ce atitudine vor lua în cazul unui atac împotriva guvernului.

Guvernatorul Schlusselburg-ului era cufundat în gânduri, când ofițerul de serviciu dădu buzna în cabinetul său și raportă, turburat, că un mare număr de revoluționari înarmați s'au adunat înaintea porților închisorii, cerând stăruitor să fie lăsați înăuntru.

In primul moment, colonelul se înspăimântă atât de tare, încât se sprijini de masă, ca să nu cadă.

Știa poporul că Boris Verodin zăcea în celula de tortură?

Dar Gorniloweff nu avu timp să-și frământe mintea, căci o larmă care-i vârî spaima în oase, se strămise pe coridorul ce ducea la cabinetul său. Așa dar, santinelele deschiseseră porțile și revoluționarii năvăliseră înăuntru.

In acea clipă, ușa se deschise și în prag se ivi un ofițer, care purta la braț banderola roșie a rebelilor. Indărătul acestuia se aflau indivizi cu mutrele sălbatece, cari agitau armele, amenințători.

— Liniște! — strigă ofițerul, întorcându-se spre tovarășii săi.

O tăcere adâncă se lăsă în încăpere.

— In numele Comitetului Central ceream ca arestatul Boris Verodin să fie pus în libertate numai decât! — strigă ofițerul. — Domnule colonel, vă atragem luarea-aminte că o împotrivire ar putea avea urmări foarte neplăcute pentru dumneavoastră.

Gorniloweff își revenise repede și se hotărî să nu destăinuiască nimic, știind că toate încercările, de a găsi celula de tortură, vor rămâne fără rezultat.

— Nu cunosc niciun arestat cu numele de Boris Verodin — răspunse el, străduindu-se să-și stăpânească turburarea.

Ofițerul își cercetă încărcătorul revolverului.

— In numele revoluției cer, pentru ultima oară, ca prizonierul să fie pus în libertate! — zise el calm.

— Da... însă nu pot... căci omul acesta nu e aici — bâlbâi colonelul.

— Atunci, vom percheziționa fortăreața, — replică celălalt. — Chemați paznicii închisorii!

Gorniloweff agită clopoțelul și porunci ca gardienii să vie în cabinetul său. Aceștia fură iscoditi cu luare-aminte, dar niciunul nu era în stare să dea vreo lămurire asupra lui Boris Verodin.

Deodată, o femeie neobișnuit de frumoasă, înarmată cu un revolver, își făcu apariția în încăpere.

— Sunt sigură că e aici.! — strigă ea, cu ochii scânteietori, agitând revolverul pe dinaintea ochilor lui Gorniloweff, care se făcu pământiu la față.

— Vă înșelați, prea stimată doamnă — răspunse colonelul, cu glas stăpânit.

— Vrei poate să tăgăduiești că, acum patru nopți, când tovarășii noștri au fost uciși pe stradă, ai luat în primire pe Boris Verodin? — răcni ea, furioasă.

— Nu știu nimic despre toate acestea.

Conducătorul revoluționarilor porunci să se perchiziționeze celulele. Cercetările începură dela catul cel mai de sus și sfârșiră în celulele subpământene.

Dar nu se găsi nicio urmă a celui căutat. Furia și desnădejdea Soniei nu mai cunoșteau margini.

— Și totuși, sunt sigură că e aici! — strigă ea.

— Există în Schlüsselburg o celulă faimoasă care poartă numărul optsprezece, nu e așa? — întrebă ofițerul revoluționar.

Gorniloweff clătină capul în semn de încuviințare.

— Arătați-mi-o! — porunci celălalt.

Colonelul porni înainte. Apoi, deschise o ușă tăinuită și lăsă o parte din revoluționari să coboare în adâncime. După puțin timp aceștia se înapoiară și după chipurile lor se putea vedea că nu descoperiseră nimic.

Acum nu le mai rămânea decât să se retragă.

Aruncând asupra colonelului o privire plină de ură, Sonia se retrase odată cu ceilalți.

Când se văzu singur, Gorniloweff se prăbuși în scaun, istovit. Turburarea din ultimele ceasuri îl făcuse să-și piardă mințile aproape. In cele din urmă, luă hotărîrea ca în acea noapte să se ducă la palatul contesei Suralin, unde nădăjduia că se va întâlni cu Potcikev, pe care vroia să-l roage stăruitor să-și reia prizonierul.

82. — Un stăpân neîndurător

Prințul Potcikev se înapoiă în încăperile sale, după ce lăsase pe sărmana lui soție în mâinile respingătorului Semelov.

— Ce poruncește Excelența Voastră? — îl întrebă intendentul castelului, pe care stăpânul său trimisese să-l cheme.

— Să nu sufli nicio vorbă despre cele întâmplate! — răspunse prințul cu glas aspru.

— Excelența Voastră se poate bizui pe mine. Am apărat întotdeauna interesele stăpânilor mei.

— Da, știu asta și tocmai de aceea te-am ținut atâția ani în slujba mea... Ascultă-mă, Belutceac,

ce părere ai despre întâmplările petrecute în satele învecinate? Crezi că revoluția ar putea să pătrundă și aici?

Celălalt zâmbi.

— Locuitorii satului nostru nu vor îndrăzni să se răzvrătească — răspunse el. — Cei mai tineri sunt pe front sau în armata republicană, iar celor câțiva bătrâni, cari se mai află aici, nu le arde de revoluție. Și chiar dacă s'ar încumeta să pornească ceva împotriva satului, cincizeci de soldați ar fi de ajuns ca să-i pună cu botul pe labe.

Prințul clătină capul, mulțumit.

— Câmpul a fost lucrat în întregime? — întrebă el mai departe.

Chipul celuilalt se posomorî:

— Femeile sunt mult mai ticăloase ca bărbații. Parte din ele s'au împotrivit să muncească pentru Excelența Voastră.

— Cum? — făcu Potcikev, sărind în sus. — N'au vrut să muncească pentru mine? Las'că le învăț eu minte! Mâine am să trimit în sat pe soldații mei. Muierile alea trebue să simtă mângâierea cnutului ca să-și dea seamă cine e stăpânul.

Intendentul clătină capul:

— Da, tocmai asta vroiam să vă propun și eu.

— Nu cumva ai aflat dacă s'au ținut și pe aici adunări secrete?

Celălalt șovăi cu răspunsul.

— In ultimul timp, s'au cam ținut — zise el, apoi.

Potcikev se plimba prin odaie, cu chipul încruntat.

— Scrie-mi numele acelora pe cari îi bănuiești că nu-și văd de treabă! — porunci el. — Mâine am să dau o pildă tuturor.

— Voiu îndeplini porunca Excelenței Voastre.

Intendentul făcu o plecăciune adâncă și vroi să se depărteze, dar stăpânul său îi făcu semn să mai rămână.

— Adu o sticlă din cel mai bun vin pe care îl avem în pivniță! — zise el.

Peste un ceas, comandantul trupelor albe era într'o dispoziție atât de bună, încât râdea într'una. O mulțumire răutăcioasă se zugrăvi pe chipul său, gândindu-se la scena care se petrecea în încăperea din turn. Deodată îi veni pofta să se desfete văzând desnădejdea soției sale necredincioase. Ieși din odaie și porni spre scara ce ducea în turn, dar când ajunse pe ultimele trepte, îl cuprinse mirarea că pretutindeni domnea o liniște mormântală. Deschise ușa încăperii unde lăsase pe Semelov, însă în clipa următoare se dădu înapoi, îngrozit.

Căpitanul zăcea pe pardoseală, într'un lac de sânge, cu ochii sticloși holbați spre tavan. Cât despre Natașa, nici urmă.

— Ce o mai fi și asta? — băigui Potcikev, ducând mâna la frunte.

Fără să poată pricepe ceva din cele petrecute, holbă ochii la înfiorătoarea priveliște și-și aminti de propria lui pățanie din castelul familiei Gogineff. Și atunci Natașa avusese un ocrotitor misterios, și nici până acum Potcikev nu izbutise să afle cine îi dăduse lovitura aceea grozavă.

De astă dată, însă, faptele erau și mai ciudate, căci se petrecuseră chiar în castelul său, unde nu putea pătrunde nimeni.

Aplecându-se asupra lui Semelov îl privi cu luare-aminte. Murise oare?

Potcikev se dădu înapoi, cuprins de desgust. Omul acesta, care zăcea în nesimțire, avea o mutră grozav de respingătoare. Totuși, era unealta sa și-l slujise cu credință, astfel că trebuia să se îngrijească de el.

Coborî scările în grabă. Beția se risipise ca prin farmec. În drum, încercă să deschidă câteva uși, cari duceau în adâncime, dar toate erau încuiate. Neliniștea-i creștea tot mai mult.

— Trebue să fie ceva necurat la mijloc — murmură el.

Intră în încăperea unde locuia intendentul castelului şi povesti acestuia, pe scurt, cele întâmplate. Belutceac rămase încremenit când auzi că prizoniera dispăruse din turn.

— Cercetează castelul până în cele mai mici unghere! — porunci Potcikev. De asemeni, trimite un om să aducă pe medic! Poate că Semelov mai scapă cu viaţă. In orice caz, să fie lăsat în încăperea din turn.

Intendentul, dădu servitorilor poruncile trebuincioase, apoi, cu ajutorul câtorva soldaţi, cercetă clădirea. Dar străduinţele lor rămaseră zadarnice şi nu se găsi nicio urmă a dispărutei.

— Să vie şi starostele! — porunci prinţul.

După un ceas se ivi şi doctorul. Era un bătrân cu chipul grav, care ţinuse întotdeauna cu poporul şi condamna cruzimea prinţului, ba, mai mult, era chiar duşmanul acestuia. Belutceac îl conduse în încăperea din turn.

Nu trecu mult şi se înfăţişă înaintea lui Potcikev, pentru a-i arăta cum stau lucrurile. Prinţul îl măsură cu priviri străpungătoare şi-şi dădu seamă că medicul nu-i era tocmai binevoitor.

— Ei, ce are căpitanul, doctore?

Doctorul Mjosnicoff îl privi încruntat.

— După cât se pare, a fost izbit cu un drug de fier — răspunse el.

— Socoţi că ar fi cu putinţă ca o femeie să fi dat această lovitură?

— Trebue să fi fost o femeie cu putere de bărbat — râse medicul.

— Şi crezi că rănitul va scăpa teafăr?

— Craniul e vătămat, dar dacă nu se ivesc complicaţii, căpitanul va rămâne în viaţă. Semelov ăsta are ţeastă, nu glumă!

Prinţul era foarte intrigat. Tonul acestui om nu-i plăcea de fel.

— Vrei să bei un pahar cu vîn, doctore? — întrebă el, arătând spre sticlă.

— Nu, nu-mi place alcoolul, Excelenţă... Când poporul rabdă de foame, n'ar trebui să ne îngăduim asemenea plăceri.

— Ei asta-i! exclamă Potcikev. — Nu cumva te-ai molipsit şi dumneata de teoriile alea neghioabe?

Medicul zâmbi îndurerat.

— Am ţinut întotdeauna cu cei bătuţi de soartă — răspunse el.

Castelanul se apropiă cu pumnii încleştaţi de cutezătorul bătrân. Acesta însă, rămase locului, neturburat.

— Bine, poţi pleca, dar te rog să vii în fiecare zi, căci vreau ca rănitul să se însănătoşească, — zise prinţul.

Abia se depărtă medicul că Potcikev ridică pumnii ameninţător şi începu să înjure ca la uşa cortului. Până acum nu se descoperise nicio urmă a dispărutei. Curtea castelului şi împrejurimile fuseseră cercetate cu luare-aminte, dar zadarnic.

In cele din urmă se ivi şi starostele — un bărbat gras şi chel. Impotriva obiceiului său, prinţul îi întinse mâna, pe care celălalt o cuprinse cu sfială.

— Ce va să zică asta, domnule staroste? — întrebă Potcikev, încreţind fruntea. — De ce nu se lucrează pământul meu? Te fac răspunzător!

Starostele făcu o mutră desnădăjduită.

— Nu pot să-i silesc. Oamenii refuză să reia lucrul, susţinând că...

— Ce susţin? — întrebă prinţul cu asprime, văzând că omuleţul se oprise din vorbă...

— ... că nu trebue să muncească degeaba pe pământul boierului. Ei spun că sunt oameni liberi, că au aceleaşi drepturi ca şi ceilalţi... că nu e drept ca prinţii şi proprietarii mari de pământ să păstreze totul pentru ei.

Cereţi mâine numărul 45 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Potcikev scrâșni din dinți.

— Ticăloșii! Mâine vreau să primesc o listă a tuturor acelora cari nu vor să muncească, — ai înțeles?

Starostele îl privi îngrijorat.

— Te-am întrebat dacă m'ai înțeles! — se răsti castelanul.

— Da, Excelență... dar îngăduiți-mi să-mi spun și eu părerea... Cred că... întindeți coarda... prea tare. Vremurile sunt turburi, oamenii își șoptesc prea multe. Săptămâna trecută, locuitorii satului au dat năvală în brutărie și au luat pâinea și făina, căci nu mai aveau ce mânca.

— Asta e o îndrăzneală prea mare... asta înseamnă revoluție!

— Oare, Excelența Voastră nu știe că în orașe și în multe gubernii sovietele au luat puterea în mâini, și că împuterniciții guvernului nu mai au nicio autoritate și nici nu se încumetă să deschidă gura?

Prințul se făcu galben ca ceara și începu să-și smulgă fire din barbișon.

— Și despre asta vorbesc țăranii între ei? — zise el, apoi.

— Firește, numai despre asta.

— Atunci trebue neapărat să punem capăt acestei stări de lucruri. Mâine am să dau o raită prin sat.

Zicând acestea, prințul făcu spre staroste un gest de concediere.

— Mai bine rămâi unde ești, căci, în anumite împrejurări, plimbarea asta poate să însemne pieirea ta — murmură omulețul, când se văzu afară.

83. — Atacul asupra castelului

In acest timp, o mare agitație domnea în satele din împrejurimi. Jandarmii nici nu se zăreau măcar. Agitația începuse în satul Kolozow, care

se afla nu departe de fluviu. In timpul nopții, o corabie trăsese la mal și vreo șaizeci de bărbați înarmați până în dinți, coborîseră pe uscat. Erau țărani și muncitori, cari veniseră din orașul apropiat, spre a pune la cale răscoala. Până acum nu se încumetaseră să calce pe pământul prințului Potcikev; acum, însă, cuțitul ajunsese la os. Săptămâna trecută, agitatorii pregătiseră pe țărani, și-i atâțaseră împotriva stăpânului lor, astfel că de astădată puteau trece la fapte.

Coloana, care primise întăriri în satul Kolozow, porni mai departe, spre Bedzilin. De acolo se îndreptară spre Gornidje și apoi spre Kalizin.

In pădure fură întâmpinați de cei câțiva locutiori cari mai rămăseseră în satul lui Potcikev. Crișan cel negru se afla în fruntea lor.

Conducătorii se adunară și ținură sfat. Uriașul potcovar stătea alături de Crișan. Când i se oferi o carabină, potcovarul arătă spre barosul lui și zise:

— De ăsta am nevoie, ca să sfărâm în bucățele țeasta prințului.

— Ascultați ce am să vă spun — începu Crișan cel negru. — In castel se află o sută de oameni bine înarmați...

— Hm! cam mulți, nu putem lupta împotriva unui număr atât de mare — intervenî unul din conducători. — Dacă ajungem la încăierare vom fi învinși. Așa dar, trebue să-i luăm pe neașteptate sau să amânăm atacul.

Crișan cel negru râse.

— Aibi răbdare, prietene! — zise el. — Crezi cumva că măcar unul dintre noi va fi rănit? Ași, dacă m'aș fi temut de asta, nicî nu v'aș mai fi chemat. Lucrurile se vor desfășura fără vărsare de sânge.

„Am săpat un drum tăinuit care duce la castel. Il cunosc încă din copilărie. Cinci nopți dearândul am muncit din răsputeri ca să dau de in-

intrarea lui. Acum, gangul subpământean e în bună stare şi ne putem folosi de el ca să atacăm garda castelului.

„Soldaţii şi-au pus armele în curte, ca să le aibă la îndemână. Dacă am pătrunde în castel prin poarta principală, firește că niciunul din noi n'ar mai scăpa cu viaţă. Aşa însă, soldaţii vor rămâne cu gura căscată, când ne-or vedea ivindu-ne înaintea lor.

Până să se poată împotrivi vreunul din ei, punem mâna pe arme şi atunci toţi se vor preda,

— Şi prinţul? Ce facem cu el? — întrebă cineva.

Nimeni nu ştia ce să răspundă.

— De ăsta port eu grijă! — strigă deodată Crişan cel negru. — Am o răfuială veche cu el.

Ceilalţi se învoiră, căci ştiau ce urmărea fiul pădurarului.

Ceata mai poposi vreun ceas. Când orologiul dela biserica satului bătu de zece, coloana se puse în mişcare, îndreptându-se spre castelul prinţului Potcikev.

Cam pe la unsprezece, ajunseră la zidul împrejmuitor. Crişan cel negru îi conduse prin gangul tăinuit pe care îl străbătură fără sgomot. Apoi porniră mai departe; fiul pădurarului descuiă câteva uşi pe cari le încuiă în urma lor, spre a-i sili să rămână pe loc dacă vor ajunge la luptă.

In cele din urmă, ajunseră la uşa îndărătul căreia se afla scara ce ducea la turn.

Tânărul împărţi porunci oamenilor săi. Fiecare avea de dus la îndeplinire câteo misiune. Intrările la parter fură toate ocupate. Lucrul cel mai greu era acum să surprindă pe cele patru sentinele cari se aflau în gangul de jos. Dacă aceasta se făcea fără sgomot, atunci era foarte uşor ca revoluţionarii să ajungă în curte şi să pună mâna pe arme, astfel că garda ar fi rămas fără apărare.

Crișan cel negru își alesese opt oameni cu cari vroia să ducă la îndeplinire primejdioasa întreprindere. Apoi, se înțeleseră că dacă se va auzi o detunătură de armă și soldații se vor ivi în curte, o parte din revoluționari să năvălească pe poarta cea mare și să deschidă focul asupra lor.

O tăcere mormântală domnea în castel. Doar în camera de gardă se auzea din când în când câte un soldat tușind. Puștile erau strânse laolaltă în curte. Ceilalți soldați din companie, se adăpostiseră într'un hambar.

Crișan cel negru își conduse tovarășii până la capătul unui gang. Acum era clipa hotărîtoare. Dacă sentinelele nu apucau să dea alarma, atacul izbutea.

Fiul pădurarului așteptă câteva clipe, apoi se năpusti înainte. Cei dintâi doi soldați se prăbușiră la pământ, fără să scoată un geamăt. Al treilea deschise gura, dar strigătul său fu înăbușit de pumnul lui Crișan cel negru. Apoi se auzi o detunătură care răsună în tot castelul.

In clipa următoare, o larmă grozavă se produse în ganguri și în curtea clădirii. Soldații săriră în sus. Deși li se poruncise să doarmă îmbrăcați, cea mai mare parte din ei erau fără pantaloni. Ceilalți, cari se supuseseră ordinului, se năpustiră spre locul unde se aflau puștile.

Revoluționarii năvăliră pe poartă și deschiseră un foc viu asupra soldaților buimăciți de somn. Doar câțiva din aceștia izbutiră să pună mâna pe puști. Insă, în drum spre hambar, se prăbușiră la pământ, nimeriți de gloanțele revoluționarilor.

Cât ai clipi din ochi, castelul fu ocupat de rebeli, cari, cu revolverele în mâini, țineau în șah pe soldații rămași fără apărare.

In cele din urmă, când își dădură seamă că nu-i amenința nicio primejdie, republicanii se predară. Numai doi ofițeri încercară să se împotrivească, dar fură împușcați.

Castelul era în mâinile revoluționarilor

Crişan cel negru porni în căutarea prinţului. Dădu de intendent şi-l sili, cu revolverul în mână, să destăinuiască ascunzătoarea lui Potcikev. Dându-şi seamă că tăcerea l-ar fi costat capul, Belutceac conduse pe tânăr la începerea unde se afla castelanul!

— Deschide! — răcni Crişan, găsind uşa încuiată.

Şi deoarece nu primi niciun răspuns, tânărul trase un foc de revolver în uşă. Apoi trase cu urechea şi deodată, sări într'o parte. Ceilalţi revoluţionari se retraseră şi ei.

Prinţul Potcikev se trezise la auzul împuşcăturii. Cât ai clipi din ochi era îmbrăcat. Bănuia că se petrecuse ceva şi după răcnetele de izbândă ale mulţimii, îşi dădu seamă că soldaţii săi fuseseră luaţi pe neaşteptate, sau trecuseră de partea revoluţionarilor.

Potcikev privi desnădăjduit înaintea lui. Recunoscuse glasul care răsunase înaintea uşii. Era al individului pe al cărui tată îl împuşcase el.

Totuşi, atât de lesne nu se da el bătut. Vroia să încerce să scape prin fugă. Din câţiva paşi era la fereastră şi sări afară, unde zări un ofiţer care se lipi de zid, cu revolverul pregătit.

In partea dindărăt a curţii se afla o poartă cu zăbrele, dela care drumul ducea în pantă.

— Salvaţi-vă, Excelenţă... vă voiu acoperi retragerea — zise ofiţerul, cu glas slab.

— Prostii... ai să mă însoţeşti, Mihailevo! — strigă prinţul. — Dacă ticăloşii se ivesc, trage fără milă!

Apoi se apropiă de maşină şi puse motorul în funcţiune. Incercă să deschidă poarta zăbrelită, dar nu izbuti.

Intre timp, ofiţerul îşi golise încărcătorul şi aruncă o privire desnădăjduită spre comandantul său, care se mai străduia să deschidă poarta.

— Urcă-te în maşină, Mihailevo! strigă Potcikev. — Am să încerc să trec cu automobilul prin poartă. Dacă izbutesc, suntem salvaţi amândoi... în caz contrar, am să mai trimit câinilor câteva gloanţe între coaste.

Ofiţerul se supuse fără să scoată o vorbă. De altfel, nici nu mai era vreme de pierdut. Prinţul dădu maşina înapoi, iar după aceea porni spre poartă cu toată viteza.

Automobilul se plecă puţin într'o parte, se ridică niţel înainte, — apoi, însă, trecu piedeca întocmai ca un armăsar de rasă.

Cu aripile îndoite şi farurile sfărâmate, automobilul coborî panta, urmărit de gloanţele revoluţionarilor furioşi.

Abia când se depărtaseră cu vreo douăzeci de verste de castel şi fluviul sclipea în bătaia lunii, prinţul opri maşina şi se adresă ofiţerului care stătea lângă el. Dar nu primi niciun răspuns.

— Drace.. te-au rănit criminalii, Mihailevo? — strigă Potcikev.

Intrebarea se dovedi de prisos, căci ofițerul privea înaintea lui cu ochi sticloși, iar pumnii-i erau încleștați. Fără să scoată un geamăt, nenorocitul își dăduse sufletul; murise la datorie, ucis de gloanțele revoluționarilor.

Blestemând furios, prințul scoase din mașină cadavrul credinciosului ofițer și-l depuse într'o groapă adâncă, ce se afla în apropiere. Aruncând o ultimă privire îndărătul său, porni motorul, căci vroia să ajungă la Petrograd, înainte de ivirea zorilor.

La răsăritul soarelui, castelul prințului Potcikev oferea aceeași priveliște ca și mai înainte, cu singura deosebire că revoluționarii sărbătoreau izbânda lor. Dacă fruntașii acestora n'ar fi fost mai chibzuiți, firește că oamenii ar fi dat foc clădirii, nimicind lucruri de preț, așa cum se obișnuia în acele vremuri.

— Ce ne-ar folosi dacă am lăsa o ruină îndărătul nostru? — zise unul din conducători. — Gândiți-vă că această clădire ascunde opere de valoare și multe merinde. Acei dintre noi cari n'au adăpost, ar putea să locuiască aici.

— Bravo, bine ai vorbit! — se auzi un glas.

Toți se întoarseră spre locul de unde răsunaseră vorbele acestea. Erau ale medicului, care zâmbi cu bunăvoință.

— Ce cauți dumneata aici? — întrebă unul din revoluționari.

— Ingrijesc un rănit care ar fi dat de mult ortul popii, dacă n'ar fi avut o țeastă atât de solidă. Firește, e îndoielnic dacă va scăpa cu viață. Cel puțin deocamdată nu prea trag multă nădejde.

— Crezi că ar fi păcat de individul ăla — zise Crișan cel negru, îndârjit. — Ticălosul e mâna dreaptă a prințului și din pricina cruzimii sale a fost poreclit „Tiranul". Dar vindecă-l d-ta, apoi îl vom judeca. Asta înseamnă că-i amânăm sfâr-

şitul, dar nu ne e îngăduit să ucidem oameni bolnavi.

Doctorul, însă, îşi avea planul său. Totuşi făcu în aşa fel, ca şi cum ar fi fost învoit cu hotărîrea tânărului. Şi apoi, n'avea timp de stat la vorbă, căci trebuia să vadă de răniţi.

Patru oameni, printre cari doi ofiţeri, muriseră.

In cursul nopţii starostele se ivi în castel şi, fără să şovăie, trecu puterea lui în mâinile sovietului alcătuit în grabă. Bătrânul făcuse foarte cuminte, căci altfel ar fi însemnat pieirea lui,

Când îşi veni în simţiri, Nataşa încercă să-şi amintească de cele petrecute în ultimele ceasuri. Ce se întâmplase cu dânsa?

Tânăra femeie izbucni într'un plâns sfâşietor. Scena cu omul acela respingător se trezi în mintea ei. Apoi îşi aminti că un tânăr cu înfăţişare sălbatecă o salvase în ultima clipă. Unde era omul acesta şi cum ajunsese ea aici?

Se ridică şi băgă de seamă că se afla pe un culcuş de frunze. In vatră ardea focul şi într'un ungher al colibei de lut erau lemne din belşug.

O masă foarte simplă stătea în mijlocul încăperii. Sus, în tavan, se zărea o deschizătură pe unde ieşea fumul.

Nataşa privi îndurerată înaintea ei. Ce răi erau oamenii! Trecuse prin clipele cele mai îngrozitoare, pe cari şi le poate închipui cineva.

Focul din vatră răspândea în încăpere o lumină slabă. Totuşi, prinţesa zări pe masă un bileţel pe care îl luă în mână şi pe care erau scrise următoarele cuvinte:

„Nu vă fie teamă de nimic. Mă înapoiez numaidecât. Mâncaţi şi aveţi grijă să nu se stingă focul!“

Natașa oftă; o teamă nelămurită o cuprinse. Nu cumva o amenința altă primejdie?

Simțindu-se nespus de slabă, gustă din supa pregătită. Era foarte bună, astfel că o sorbi cu lăcomie.

După ce mai prinse puteri, Natașa ieși afară. Freamătul frunzișului îi spori nelmiștea. Cui aparținea coliba?

In timp ce se frământa să găsească un răspuns la această întrebare, auzi în imediata ei apropiere împușcături dese. Natașa scoase un țipăt ușor; bănuia ce se întâmplase. Privelișteа înfiorătoare a castelului părintesc, incendiat de revoluționari, se trezi iarăși în mintea ei.

Trase cu urechea câtva timp, apoi luă hotărîrea să se depărteze. Se înapoiă în colibă și scrise în grabă câteva cuvinte de mulțumire pe cealaltă parte a biletului, apoi se adânci în pădure.

După puțin timp, găsi o potecă și porni înainte în noapte. Din când în când, se uita îndărăt, având simțimântul că o mare primejdie o amenința.

Deodată auzi duduitul unui automobil, care se apropia în goană. Speriată, Natașa se furișă în umbra unui copac.

Dar poate erau oameni de treabă, cari o vor lua cu ei, dacă le va face semn?

Tocmai vroia să fluture basmaua de cap, spre a atrage atenția celorlalți, când brațul îi căzu moale dealungul trupului și ochii-i se holbară spre chipul bărbatului care era la volan.

Părea însuși diavolul; părul îi flutura în vânt iar trăsăturile feței sale se schimonosiseră grozav.

— Prințul Potcikev, — bâigui Natașa, după ce mașina trecuse pe dinaintea ei.

Dar acesta n'o zărise, căci era absorbit de conducerea automobilului.

Nenorocita prințesă își urmă drumul. Cu toate că-și dădea seamă că se afla într'o situație nu tocmai

plăcută, era bucuroasă că soţul ei n'o zărise, căci altminteri ar fi încăput din nou pe mâinile sale.

Din ziua când Nataşa dispăruse din colibă, Crişan cel negru rătăcea prin pădure, ca un duh rău. Tânărul devenise şi mai întunecat decât fusese până atunci.

Nimeni nu putea să înţeleagă turburarea lui, căci nimeni nu ştia ce i se întâmplase. Oamenii nu bănuiau că acest tânăr aproape sălbatec, se îndrăgostise de fermecătoarea prinţesă, cu toate că n'o văzuse decât foarte puţină vreme. Dar această întâmplare era cea mai frumoasă şi mai sfântă din viaţa plină de aventuri a tânărului. Atingerea buzelor Natašei îl mai ardea şi acum.

La început, bănuise că necunoscuta se rătăcise în pădure; dar, după ce toate cercetările sale rămaseră zadarnice şi oamenii susţinură că n'o zăriseră, Crişan cel negru ajunse la încredinţarea că nenorocita murise de foame, într'un loc retras.

Noaptea, când se culca în coliba lui, i se părea că vede chipul fermecător al prizonierei din turn şi adeseori săruta frunzele pe cari tânăra se odihnise.

Intre timp, rana căpitanului Semelov mergea spre vindecare. Sus, în încăperea din turnul castelului, „Tiranul" se luptase multă vreme cu moartea; dar, în cele din urmă, constituţia lui robustă învinsese boala.

De la o vreme, Crişan venea adesea pe la castel, şi, cu un interes ce da de bănuit, cerea lămuriri asupra stării rănitului.

In înţelegere cu potcovarul şi alţi doi revoluţionari îndârjiţi, fiul pădurarului hotărîse să nu predea pe Semelov Cekei, spre a fi judecat, ci să-l spânzure de un copac în pădure.

Intr'o zi, Crişan cel negru se întâlni cu doctorul pe poteca ce ducea spre castel.

— Ce mai face rănitul nostru? — îl întrebă tă-

nărul, cu o privire ciudată. — Mai are mult până să se dea jos din pat?

Medicul aţinti asupra lui o privire străpungătoare şi zise:

— Dar de ce mă întrebi? De ce te interesezi atâta de soarta lui?

Crişan zâmbi:

— Ia, doar aşa, vroiam să ştiu...

— Peste două săptămâni va fi sănătos, dacă nu se iveşte ceva între timp — răspunse doctorul, pornind mai departe.

Când ajunse în odăiţa din turn, bătrânul răsufla anevoie. Semelov era întins în pat şi citea. Chipul său căpătase o înfăţişare şi mai respingătoare, din pricina nesiguranţei care îl frământa.

— Ei, ce mai e nou? — întrebă doctorul, aşezându-se pe marginea patului.

— Cred că în curând o să pot să cobor din pat, — răspunse „Tiranul".

— Da, aşa cred şi eu... Totuşi ar fi mai bine să rămâi la locul dumitale, căci jos nu prea te aşteaptă lucruri plăcute.

— Ştiu asta, — mormăi Semelov. — Astăzi au fost aici câţiva bărbaţi cari spuneau că sunt trimişi ai Cekei şi mi-au adus la cunoştinţă, că sunt prizonierul lor. La urma urmei, de ce m'ai mai însănătoşit, doctore, dacă vrei să mă dai pe mâna acestor indivizi?

— Eu nu te dau pe mâna lor — răspunse medicul, cu glas tăios.

— Ba da! Era de ajuns să-mi faci o injecţie mai puternică şi scăpam de chinuri. Sau, nu cumva îţi închipui că cekiştii au să se poarte cu mânuşi cu mine? Las'că-i cunosc eu! Nu sunt altceva decât o bandă de ucigaşi, cari îşi ascund crimele sub masca dreptăţii.

— Poate vrei să spui că dumneata erai mai drept?

— Nu, nu spun asta. Dar cel puţin, ceea ce făceam, făceam faţiş.

Medicul rămase pe gânduri. Omul acesta meritase moartea de sute de ori. Totuşi, nu-i lăsa inima să-l dea pe mâna Cekei sau a lui Crişan cel Negru.

Trase cu urechea spre scară şi, deoarece nu se auzea niciun sgomot, zise:

— Ascultă-mă, începând de azi vei face exerciţii ca să poţi fugi.

Căpitanul îl privi neîncrezător.

— Vorbeşti serios, doctore? — întrebă el, apoi.

— Dacă te îndoieşti, n'ai decât să faci ce vrei.

— Nu, nu mă îndoiesc, — zise Semelov, cu bucurie.

După cinci zile „Tiranul" se putea mişca în voie. Medicul se ivi în încăpere ca de obiceiu, la aceeaşi oră.

— Astă noapte veî fugî din castel — zise el. — Ai vreo funie la dumneata?

— De unde să am funie aici? — răspunse celălalt, posomorît. — Sunt păzit cu străşnicie. Revoluţionarii mă vizitează aproape în fiecare zi.

Doctorul scoase din buzunar o frânghie.

— Ar putea să-ţi slujească de streang, — zise el. — La urma urmei, n'ar fi prea mare păcat, căci ai multe pe cuget... Dar mi-e milă de dumneata.... Ai să cobori de aici, cu ajutorul frânghiei, străbaţi ogorul dindărătul castelului şi ajungi la malul fluviului. Acolo ai să vezi un pod dedesubtul căruia veî găsi o barcă.

Semelov vru să-i mulţumească, dar celălalt se împotrivi cu asprime.

— Gândeşte-te bine la ceea ce faci de acum încolo — zise el, luându-şi rămas bun dela căpitan. — Să ştii că nu veî scăpa întotdeauna atât de uşor ca de astă dată.

Semelov bombăni ceva neînţeles, dar medicul se şi depărtase.

— Dacă iese de aicî cu faţa curată, nădăjduiesc că va deveni alt om — murmură bătrânul, coborînd treptele.

A doua zi dimineaţă, când doctorul veni la castel, o mare turburare domnea printre revoluţionari.

— Ce s'a întâmplat? — întrebă bătrânul.

— „Tiranul" a fugit din turn — răspunse cel căruia i se adresase.

— Ei, trebuia să fiţi cu mai multă băgare de seamă — făcu doctorul, cu oarecare satisfacţie.

Apoi se depărtă. .

In acest timp, Crişan cel negru cerceta împrejurimile, în căutarea fugarului. Dar, totul fu zadarnic. Semelov găsise barca şi vâslise toată noaptea în susul fluviului, până ce ajunse înaintea unui oraş mai mare, unde trase la ţărm.

84. — Celula de tortură

Când se văzu iarăşi în Capitală, prinţul Potcikev răsuflă uşurat.

Atacul asupra castelului său îl turburase nespus. Fuga misterioasă a Nataşei şi rănirea lui Semelov îl preocupau mereu.. Cum se petrecuse lucrurile? Cine se năpustise asupra căpitanului?

Nu, era cu neputinţă ca Nataşa să-l fi izbit cu atâta putere. Fel de fel de presupuneri se încrucişară în mintea prinţului, dar niciuna nu aduse deslegarea misterului.

Cum ajunse în Petrograd, cea dintâi grijă fu să răsfoiască ziarele din ultimele zile. O spaimă grozavă îl cuprinse. Gazetele radicale de stânga îl învinuiau pe faţă, susţinând că nu e străin de dispariţia lui Boris Verodin. De asemeni, era acuzat că poruncise uciderea celor patru revoluţionari.

Prinţul scrâşni din dinţi. Dăduse ordin servitorului să nu pomenească nimic despre sosirea lui în Capitală, căci se temea de furia revoluţionarilor.

In lipsa lui, venise o scrisoare, pe care bătrânul îngrijitor, i-o înmână. Potcikev păli; scrisul i se părea cunoscut. Da, era acelaşi ca în biletul pe care îl găsise în maşină, atunci când fusese în audienţă la preşedintele republicii.

Şovăi să deschidă plicul, dar în cele din urmă curiozitatea învinse. Abia îl desfăcu şi aruncă o privire asupra rândurilor, că îl şi asvârli cât colo. Trimiţătorul scrisorii îl învinuia de moartea Elenei şi-l ameninţa cu răzbunarea. Nu se înşelase; era, într'adevăr aceeaşi scriere ca şi în biletul misterios.

Potcikev rămase pe gânduri. Ştia că avea puterea în mâini, dar mai ştia că, pe atunci, aceasta putea trece foarte repede asupra altora.

Dacă se dovedea că în ziua aceea fusese la Petrograd, situaţia lui devenea şi mai primejdioasă. Din fericire, singurul martor neîndoios, duşmanul său de moarte, Boris Verodin, fusese înlăturat. Cei patru tovarăşi ai acestuia nu mai erau în viaţă, astfel că nu puteau să-l trădeze.

Un zâmbet diabolic încolţi pe buzele prinţului. N'avea de ce să se teamă. Trebuia să le arate colţii.

Spre seară, Potcikev se duse la preşedintele republicii, care nu fu deloc bucuros, când îl văzu.

— Ce-mi prilejuieşte onoarea vizitei dumitale, Excelenţă? — întrebă Kerenski.

— Tocmai vin dela moşia mea, unde am trecut prin clipe grozave. Revoluţionarii au atacat castelul şi numai cu mare greutate am izbutit să scap cu fuga. Soldaţii, pe cari îi adusesem să păzească domeniul, au fost, de sigur, omoriţi.

Kerenski tresări.

— Gubernia dumitale era, până acum, cea mai sigură — zise el. — Aşa dar fierberea domneşte pretutindeni. Mi-e teamă că nu mai rezistăm multă vreme.

638

Cereţi mâine numărul 46 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Potcikev bătu din picior; ochii-i scăpărau fulgere de mânie.

— Ce înseamnă asta, Excelenţă? — strigă el, cu asprime. — Nu trebue să pierdem curajul. Deocamdată, mai avem putinţa să îndreptăm lucrurile.

Kerenski făcu un gest de împotrivire, dar nu răspunse nimic.

— Ştii ce s'a petrecut în lipsa dumitale? — întrebă el, apoi.

Prinţul se uită la el întrebător.

Preşedintele oftă şi povesti despre uciderea celor patru revoluţionari şi crima din străduţa lăturalnică.

— Hm, cam neplăcut! — făcu Potcikev.

Şi, văzând privirea cercetătoare a bărbatului dinaintea lui, adăugă, zâmbind:

— Nădăjduiesc că nu mă bănuieşti că am vreun amestec în aceste chestiuni?

— Eu nu, ci poporul. Ia citeşte gazetele! Revoluţionarii au pătruns înarmaţi în Schlüsselburg şi au cercetat fiecare ungher, pentru a da de urma lui Boris Verodin. Lumea e încredinţată că dumneata l-ai făcut să dispară.

— Eu? — exclamă prinţul, izbucnind în râs. Ştii că asta-i frumos! Doar nu sunt criminal?

„Ba eu cred că eşti" — se gândi Kerenski, privind cu coada ochiului spre omul acesta, care pricinuia atâtea griji guvernului provizoriu.

Potcikev făcu pe neştiutorul şi-l rugă să-i zugrăvească în amănunţime toată întâmplarea.

— Ai vrea să-ţi trimit câteva sute de soldaţi pentru apărarea Schlüsselburg-ului? — întrebă prinţul, după ce Kerenski îi împlinise cererea.

Preşedintele republicii zâmbi cu tristeţe.

— Nu, n'are niciun rost — răspunse el. — După o şedere de vreo săptămână, sau poate chiar şi mai curând, soldaţii ar trece de partea revoluţionarilor... Ne apropiăm de sfârşit, Excelenţă!

Potcikev se încruntă. El nu putea să înţeleagă

desnădejdea lui Kerenski. Nu, oamenii aceştia erau laşi — nimic mai mult. Comandantul trupelor albe părăsi încăperea. Nu mai avea timp de pierdut. Boris Verodin trebuia înlăturat cu totul, dar înainte de moarte, trebuia să cunoască chinurile celulei de tortură.

Potcikev nu zărise pe bărbatul care, la vederea lui, se dăduse repede într'o parte şi-l urmărea cu ochii holbaţi.

Era Vasilieff, pe care întâmplarea îl scosese în calea prinţului. Deodată, moşierul păru foarte zorit. Trebuia să se pună numaidecât în legătură cu cineva.

Prinţul se opri înaintea Schlüsselburg-ului şi ceru să fie lăsat înăuntru. Carta lui de vizită o dădu santinelei într'un plic închis. Pentru a nu fi recunoscut, îşi ridicase gulerul paltonului, astfel că nu i se putea vedea partea de sus a feţei.

Colonelul Gorniloweff îl întâmpină cu o figură desnădăjduită.

— M'aţi vârît în mare bucluc, Excelenţă! — zise el, oftând. — Nu mai lipsea mult şi dădeam de dracul! De altminteri, nu se ştie dacă am scăpat. Nici nu vă puteţi închipui ce rău îmi pare că m'am încurcat în această chestiune.

— Mare fricos mai eşti! — făcu prinţul, scoţând portofelul din buzunar şi înmânând celuilalt încă douăzeci de mii de ruble. Du-te şi distrează-te la noapte în palatul contesei Suralin..., asta o să-ţi mai întărească nervii...

Comandantul fortăreţei luă banii şi-i vârî repede în buzunar.

— Şi acum să facem o vizită prizonierului din celula de tortură, — urmă Potcikev, râzând.

Gorniloweff îl privi bănuitor.

— Dar ce aveţi de gând cu omul acela? — întrebă el, turburat.

— Nimic... vreau numai să-l văd.

— Imi făgăduiţi că nu i se va întâmpla ceva rău?

— Ei, ţi-am spus doar! — făcu prinţul, supărat.

Colonelul oftă şi porni înainte. Pe cât de mult se bucura că pusese iar mâna pe o sumă mare de bani, pe atât se căia, totuşi, că se vârîse în această afacere primejdioasă.

Cei doi coborîră în adâncime. După puţin timp ajunseră înaintea celulei numărul optsprezece, dar trecură mai departe şi se opriră în faţa unui zid. Printr'un mecanism tăinuit, peretele se dădu într'o parte, lăsând să se vadă capătul unei scări în spirală, care ducea în jos.

„Poate că n'ar fi rău dacă te-aş svârli în adâncime... Asta ne-ar scăpa de mari nenorociri" — se gândi colonelul Gorniloweff.

Dar alungă repede acest gând şi coborî scara. In cele din urmă, ajunseră înaintea celulei de tortură. Comandantul fortăreţei o descuiă şi împinse uşa. In fund se zărea o făptură nemişcată.

— Fă lumină, — zise Potcikev. — Aş vrea să-l văd mai bine la faţă.

— N'am decât o lampă de buzunar — răspunse celălalt.

— Dă-o încoace!

Potcikev luă lampa şi lumină faţa prizonierului, care aţinti o privire ameninţătoare asupra duşmanului său de moarte. (Vezi coperta).

— Ticălosule! — scrâşni Boris, scuipând cu dispreţ.

Prinţul păşi spre el. Deodată, luă hotărîrea să-l împuşte. Apropiă ţeava revolverului de tâmpla revoluţionarului, dar în clipa următoare se răsgândi.

— Nu, nu, asta ar fi o moarte prea uşoară pentru tine — zise el. — Trebue să mori încet şi în chinuri... Dar, ia te uită, — exclamă apoi, privind uneltele de tortură, care erau răspândite în toate ungherele.

„Ce-ar fi să încercăm puterea de rezistență a oaselor sale? — urmă el, întorcându-se spre Gorniloweff.

— Eu, unul, nu mă amestec — făcu acesta.

— Atunci poți pleca! — se răsti prințul. — Du-te sus și nu te mai înapoia decât atunci când voiu vrea să ies de aici.

Colonelul se depărtă, astfel că Potcikev rămase singur cu prizonierul.

Prințul trebălui printre uneltele de tortură, apoi împinse spre luntraș un cărucior lung, cu rotile.

— Urcă-te! — porunci el.

In loc de răspuns, Boris Verodin îl izbi cu toată puterea, în genunchi.

Potcikev păli. Durerea îl amuți aproape. Cuprins de furie, se năpusti spre prizonier, dar acesta, cu toate că era ferecat în lanțuri grele, îl îmbrânci cât colo.

Prințul nu se mai încumetă să se apropie de el, ci se mulțumi doar să-l înjure.

— Intre timp, iubita ta a fost nevoită să-și caute alt drăguț — zise el apoi, cu răutate. — Căpitanul Semelov, spaima tuturor fetelor frumoase, a devenit amantul ei... Haha, s'o fi distrat de minune cu dânsa!

Boris Verodin zâmbi; știa doar prea bine că Natașa își găsise moartea în valuri. Cuprins de furie, împotriva acestui om respingător, luntrașul plecă ochii, spre a nu fi nevoit să-l vadă.

In cele din urmă, prințul părăsi celula de tortură. Sus îl aștepta colonelul Gorniloweff, care avea chipul încruntat.

— Excelență, nu-mi pot lua răspunderea mai multă vreme — zise el. — Spuneți-mi ce aveți de gând cu omul acesta? Mă tem de răzbunarea poporului. Gândiți-vă, ce ușor s'ar putea descoperi taina celulei de tortură! Aș vrea să scap cât mai curând din acest bucluc.

Potcikev îl privi, spumegând de furie.

— Unde se află mecanismul care dă drumul apei în celulă? — întrebă el.

Celălalt rămase tăcut.

— Ei, nu-mi răspunzi? — întrebă Potcikev.

— Urmați-mă, butonul se află în biroul meu — îngână colonelul.

Când ajunseră în cabinet, comandantul deschise un dulap înăuntrul căruia se zăreau două mânere și un buton. Fără să scoată o vorbă, colonelul arătă spre acesta din urmă.

— Și mânerele? — întrebă prințul, ațintind asupra celuilalt o privire iscoditoare.

— Acestea slujesc la oprirea apei.

— Minunat! — exclamă Potcikev. — Și în cât timp se umple celula cu apă?

— Într'un sfert de ceas.

— Atât e de ajuns ca să fie umplută până sus?

Colonelul clătină capul în semn de confirmare.

Prințul apăsă pe buton, în timp ce în închipuirea lui vedea apa năvălind în celulă, iar prizonierul schimonosindu-se de groază. I se părea că aude zăngănitul lanțurilor, răcnetele sale desnădăjduite.

— Excelență, eu nu-mi iau nicio răspundere — zise colonelul,, cu glas slab.

Potcikev înălță din umeri; închise dulapul la loc, privi câtva timp cheia de formă ciudată, apoi o vârî în buzunar.

Și, ca și cum nu s'ar fi întâmplat nimic, se așeză pe scaun, puse un picior peste altul și întinse colonelului tabachera cu țigări. Acesta însă, refuză și-și sprijini fața în mâini.

— După cum văd, ești cam fricos, dragul meu — zise prințul. — Te socoteam mai destoinic...

Gorniloweff nu răspunse și rămase cu privirile pironite în pământ.

Deodată Potcikev se ridică.

— S'au scurs trei sferturi de ceas — tăcu el. Astă seară mai am oarecari îndatoriri de împli-

nit. Am să mă înapoiez mâine, ca să văd cadavrul individului.

Colonelul îl însoți până la ușă, apoi Potcikev părăsi fortăreața.

Dădu șoferului adresa palatului Gogineff, hotărît ca, în cazul când Sonia Petrovici nu va fi acasă, s'o caute în locuința contesei Olga Suralin.

Nu simțea nicio mustrare de cuget. Ucisese un om într'un chip înfiorător, dar nici nu se sinchisea măcar. Ba mai mult, se bucura gândindu-se la sfârșitul groaznic al dușmanului său de moarte.

După ce văzu pe prinț depărtându-se din palatul lui Kerenski, Vasilieff porni în grabă spre locuința Soniei Petrovici. Această femeie putea să-i fie de mare folos acum, căci era plină de energie și știa ce să facă și în cele mai grele împrejurări.

Când auzi că Potcikev s'a înapoiat la Petrograd, pătimașa revoluționară sări în sus și începu să măsoare camera cu pași mari.

— Trebue să-l supraveghiem — zise moșierul.

Sonia dădu din cap.

— Aș putea să pun rămășag că o să-mi facă o vizită foarte curând — răspunse ea. — E îndrăgostit până peste urechi și, dacă a părăsit Capitala fără să treacă pe la mine, a făcut-o numai pentru a nu se ști când a plecat din oraș, căci se temea să nu fie învinuit de moartea celor patru revoluționari.

Moșierul dădu din cap, mâhnit.

Cam după vreo două ceasuri se auzi soneria și prințul fu anunțat stăpânei palatului.

Vasilieff aținti o privire întrebătoare asupra frumoasei femei. Aceasta arătă spre o ușă alăturată și moșierul înțelese.

Afară se auziră pași, iar imediat după aceea, prințul Potcikev se ivi în prag.

Sonia i se păru și mai fermecătoare ca de

obiceiu. Cu brațele, întinse, prințul porni spre femeia care îi aprinsese simțurile.

— Dar unde ai fost atâta vreme, Excelență? — întrebă ea, zâmbind, după ce Potcikev luase loc alături de dânsa.

— Am avut treburi foarte însemnate — răspunse el.

Revoluționara îi zâmbi șăgalnic:

— Aha, înțeleg, trebuiai să porți de grijă ca cei patru revoluționari să fie măturați de pe suprafața pământului. De asemeni, ai fost nevoit să te îngrijești de dispariția lui Boris Verodin, iar moartea misterioasă a femeii și copilașului din străduța aceea, trece tot în socoteala dumitale.

Potcikev se simți cuprins de neliniște.

— Ce tot flecărești, draga mea — zise el. — După cât se pare, ți-ai vârît cam mult nasul prin gazete...

— Nu era nevoie de asta, ca să știu că ești un ticălos!

Și, înainte ca prințul să poată răspunde ceva, frumoasa revoluționară îi apăsă în tâmplă țeava unui revolver.

85. — O vizită misterioasă

In acest timp, în satul lui Boris Verodin nu se petrecuse nimic important. Totul se desfășura în chip obișnuit.

Moșiile nobililor fuseseră confiscate și țăranii începură să lucreze pământul — atât cât aveau chef și timp. Din această pricină, firește că roadele erau prea puțin îmbelșugate.

In cele din urmă, țăranii își dădură seamă că revoluția nu se înfățișa astfel cum o zugrăveau agitatorii și, mai ales că, distrugând bunurile altora, tăiau în propria lor carne.

Intre timp se țineau cuvântări aprinse și oamenii așteptau nerăbdători minunea cea mare când

toți vor avea cele trebuincioase traiului, așa li se făgăduise.

Sovietele se formau mereu și luau puterea în mâini. Astfel se întâmplă că oameni fără nicio însemnătate, cari fuseseră săraci lipiți pământului, ajunseseră acum la loc de frunte.

Într'una din zile, purtarea ciudată a Saşei, fosta cameristă a prinţesei Gogineff, atrase atenţia locuitorilor din sat. Bătrâna părea că-şi pierduse mintile deodată. Alerga pe străzi ca nebună, își smulgea părul din cap și striga din răsputeri că fusese jefuită de o comoară pe care o ascunsese printre dărâmăturile colibei Anuşcăi.

Sătenii nu puteau s'o ajute cu nimic. Numai cei doi oameni cari lucraseră la înlăturarea molozului — grădinarul și luntrașul Dimitrieff — erau de altă părere. Aceștia se furișară spre coliba arsă, dădură de o parte lespedea din fața vetrei, bănuind că acolo se află comoara căutată — și găsind într'adevăr, o groapă zidită, nu se mai îndoiră de spusele bătrânei. Firește, însă, că habar n'aveau ce se întâmplase cu comoara.

Saşa stătea, noapte cu noapte, pe grinzile mistuite de flăcări şi bâiguia cuvinte neînţelese. Cu timpul, oamenii se obişnuiră cu purtarea ciudată a bătrânei şi toţi o socoteau nebună.

Intr'o bună zi, Saşa dispăru fără urmă.

După multe săptămâni locuitorii satului aflaseră încotro se îndreptase dânsa. Câţiva oameni fură trimişi la castel, spre a ridica lucrurile cari mai aveau vreun preţ. Cu acest prilej, Saşa fu descoperită într'o încăpere din pivniţă. Când sătenii o sfătuiră să vie în „Casa obştească" — unde locuiau toţi cei rămaşi fără adăpost — bătrâna se răsti la ei.

— Plecaţi, nu mai vreau să ştiu de voi! Toţi oamenii sunt răi.

O lăsară în pace, căci n'aveau încotro.

Veni şi iarna. Merindele se sfârşiseră şi sătenii răbdau de foame.

Intr'o bună zi, apăru în sat o femeie cu chipul distins. Deşi purta vestminte ţărăneşti, se vedea cât de colo că face parte din lumea mai bună.

Necunoscuta merse prin sat şi se uită cu uimire la ruinele colibelor arse. In cele din urmă, se opri la casa negustorului Tossik Gilkin, pe care îl întrebă unde locuieşte bătrâna Anuşca Verodin.

— Ehei, oarba nu mai e de mult printre cei vii — răspunse acesta.

— Cum, a murit? — strigă, înspăimântată, străina.

— Da, a murit în flăcări... chiar în casa ei. — întări negustorul. — Trebue să fi aflat ce am pătimit noi, ăştia, de pe aici.

„Oamenii s'au răsvrătit şi au alungat pe reprezentanţii autorităţilor. Apoi, prinţul Potcikev a dat ordin oamenilor lui să pună foc satului şi, cu acest prilej, multe femei şi copii au pierit în flăcări.

„O, am trecut prin clipe grele! Potcikev s'a însurat cu fiica prinţului Gogineff, dar a fost nevoit să fugă chiar a doua zi după nuntă, căci altminteri revoluţionarii l-ar fi ucis.

După ce sfârşi de povestit, negusorul se uită cu luare-aminte la ciudata necunoscută.

— Dumneata nu eşti ceea ce vrei să pari — zise el, apoi. — Aş putea pune rămăşag că te tragi dintr'o familie de nobili...

Femeia holbă ochii, ca şi cum s'ar fi trezit dintr'un vis rău.

— Mama Anuşca n'a lăsat rude în urma ei? Dacă nu mă înşel, avea un fiu şi o nepoată? — întrebă ea.

Tossik Gilkin dădu din cap.

— Firește că are un fiu, dar e fiul ei vitreg.

— Cum îl cheamă?

— Boris Verodin.

— Şi cum arată?

Ochii negustorului scânteiară de bucurie.

— Boris? — exclamă el. — Ah, ăsta e un om şi jumătate! Ascultă-mă pe mine, tânărul o să mai ajungă departe. Ştii — Tossik Gilkin coborî glasul — la drept vorbind, mie îmi place ordinea. Chiar dacă pe vremea Ţarului s'au petrecut multe nedreptăţi, totuşi era mai bine ca acum, când revoluţia a răsturnat totul cu josul în sus. Din toată averea mea nu mi-a mai rămas decât casa asta, unde nu locuiesc singur. Incolo, mi s'a luat totul, aşa că rabd şi eu de foame ca şi ceilalţi locuitori din sat. Oh, mare nenorocire şi revoluţia asta!

„Dar când mă gândesc la Boris Verodin, îmi tresaltă inima de bucurie. Asta e om în adevăratul înţeles al cuvântului: frumos, cutezător şi nobil! Da, Boris Verodin trebue să capete o funcţie de seamă în statul cel nou, căci merită. El nu se îmbogăţeşte pe spinarea oamenilor sărmani, cum fac ceilalţi comisari...

Ţăranca îşi şterse ochii pe furiş şi oftă din adâncul inimii.

— Şi unde se află acum? — întrebă femeia, mai departe.

— Dumnezeu ştie! — răspunse negustorul. —

Dar stai că n'am isprăvit... Înainte de fuga lui Potcikev și incendierea castelului, s'a mai întâmplat ceva: după cât am auzit, tânăra prințesă a fost amanta lui Boris... Mai târziu, revoluționarii au hotărît împușcarea Natașei de Gogineff, care scăpase din flăcări, ca prin minune. Boris, însă, le-a jucat o festă și a scăpat-o din mâinile lor.

„Lucrul acesta m'a bucurat nespus, căci ce vină avea sărmana prințesă, dacă tatăl ei și Potcikev au asuprit poporul? Acum, probabil că cei doi iubiți se află în Moscova sau Petrograd... Da, da, Boris Verodin e un adevărat bărbat!

Țăranca oftă iarăși, părând că o apasă ceva pe inimă.

— Cu cine era în legături mama Anușca, în ultimul timp? — întrebă ea.

Tossik Gilkin ridică din umeri.

— La drept vorbind, cu nimeni și cu toți. Cine era la impas, cine avea vreo durere, se ducea la mama Anușca și-i spunea păsul, iar bătrâna îl sfătuia ce să facă. Ajuta pe fiecare, căci era o femeie foarte cumsecade și isteață. Uciderea ei a fost o mare ticăloșie! Dar prințul își va lua el pedeapsa, odată și odată!

Țăranca dădu din cap în semn de încuviințare.

— Ai cunoscut un oarecare domn Vasilieff? — urmă ea, apoi.

— Firește că l-am cunoscut! De fapt, ăsta a fost singurul care venea mai des pe la mama Verodin. Oamenii îl numeau „moșierul". S'a ivit aici pe neașteptate, și a cumpărat domeniul din pădure, împreună cu casa care se află în mijlocul său. Era un om foarte cumsecade și venea rareori prin sat. Cu mama Anușca trebue să se fi înțeles foarte bine.

— Și unde e acum?

— A părăsit ținutul într'o noapte. Puțin timp înainte de plecare a avut loc la castel o luptă și, cu acest prilej, Vasilieff a fost rănit. Apoi, a pornit

la drum, luând cu el şi pe nepoata mamei Anuşca. Asta e bine, căci frumoasa Irina era o fată de treabă. Rămăsese, însă, singură pe lume. Fratele ei, Boris, cu viaţa lui neregulată, nu putea să-i poarte de grijă.

Ţăranca mulţumi negustorului pentru lămuririle date, apoi voi să se depărteze. Dar Tossik Gilkin o mai opri.

— Nu cumva vrei să vezi pe sora Anuşcăi? — întrebă el.

— Ah, locuieşte aici? — întrebă femeia, cu interes.

— Da, o cheamă Saşa şi a fost camerista prinţesei Gogineff. Cu asta nu e lucru curat. A servit multă vreme în castelul familiei Gogineff — încă pe când mai trăia bătrâna prinţesă. După moartea acestei femei blânde şi milostive, Saşa a crescut pe mica Natasa şi întrucâtva, i-a ţinut loc de mamă.

„După ce castelul a fost mistuit de flăcări şi prinţesa a dispărut, camerista voi şi ea să plece de aici. Dar, deodată, luă altă hotărîre. Tocmi doi oameni ca să înlăture dărâmăturile, deoarece voia să construiască din nou căsuţa surorii sale. Apoi, puse în picioare tot satul, prin răcnetele ei, susţinând că tâlharii o jefuiseră de o comoară pe care o ascunsese între dărâmături.

„Noapte cu noapte, bătrâna rămase printre ruinele colibei şi, în cele din urmă, oamenii începură să se teamă de dânsa. Insă, când vremea se răci, Saşa dispăru iarăşi. S'a adăpostit în pivniţa castelului şi nu mai vrea să se mişte de acolo cu niciun chip. Inainte vreme, bătrâna cameristă era o femeie ca toată lumea, dar de un timp încoace, o foarte ciudată.

Ţăranca ascultase cu multă luare-aminte, iar când negustorul pomenise despre comoară, ea devenise foarte neliniştită. In cele din urmă, îşi luă rămas bun dela Tossik Gilkin şi se depărtă cât putu de repede.

După ce străbătu satul, necunoscuta o luă pe

poteca ce ducea la castel. Drumul era foarte obositor, căci vântul îi bătea în faţă, astfel că înainta cu greutate.

Străina era o femeie de vreo patruzeci şi cinci de ani. Părea să fie Englezoaică şi semăna mult cu lady Hamilton 1).

In timp ce se apropia de castel, ea murmura cuvinte neînţelese; printre acestea sè deslușeau adeseori numele lui Boris Verodin şi al lui Vasilieff, pe cari le rostea cu duioşie nespusă.

In sfârşit, ajunse la fosta reşedinţă a familiei Gogineff. Ziua era pe sfârşite. Nori negri pluteau deasupra castelului mistuit de flăcări. In partea dindărăt a acestuia se înălţa o dâră de fum.

Femeia porni spre locul de unde se ridica fumul şi, după puţin, se afla înaintea unei ferestre fără geamuri, ce da în pivniţă. Un burlan de tablă slujea de horn.

— Aici stă Saşa Verodin? — întrebă ţăranca, plecându-se spre deschidere.

— Cine are treabă cu mine? — răspunse un glas răguşit. — Nu vreau să mai am de face cu oamenii!

— Nici cu o persoană care cunoştea foarte bine pe răposata dumitale soră? — replică ţăranca.

Imediat după asta, un cap ciufulit se ivi lângă burlan şi doi ochi iscoditori se aţintură asupra ciudatei femei.

— Dacă vrei să intri la mine, aşteaptă-mă colo, la portalul năruit — zise Saşa, apoi. — Vin să te iau, căci singură n'ai să nimereşti drumul în pivniţă.

Ţăranca se îndreptă spre fosta intrare principală a castelului şi, după câteva minute de aşteptare, bătrâna se ivi dintre dărâmături.

Saşa înţelese dela cea dintâi privire că avea de face cu o femeie de viţă nobilă. Vizitatoarea, la rândul ei, îşi dădu seamă că bătrâna nu era deloc

1) Soţia lordului Hamilton şi iubita viteazului amiral Nelson.

scrântită la minte. Ba, dimpotrivă, părea isteață, cu ochii ei pătrunzători; dar o mare neîncredere era întipărită pe fața-i sbârcită.

— Cine ești dumneata? — întrebă bătrâna, adresându-se celeilalte.

— Nu mă cunoști? — făcu țăranca, zâmbind.

— Nu... Totuși îmi pari cunoscută; dar nu știu cine ești. Poate ne-am văzut odată, înainte vreme?

— Poate... Dar n'ai vrea să intrăm înăuntru? Cred că vom avea mai mult de vorbit și aici e cam frig.

Bătrâna izbucni într'un râs răgușit:

— Mă rog, dacă drumul spre lumea de dincolo nu ți se pare prea obositor... Și, afară de asta, ai să-ți murdărești rochia.

— Murdăria de pe haine se poate curăța oricând — răspunse țăranca, — dar aceea de pe suflet se întipărește și nu se curăță decât odată cu trupul.

— Da, ai dreptate — încuviință Saşa, pornind înainte.

Coborîră trepte, trecură peste mormane de dărâmături și moloz, până ce ajunseră în încăperea în care se afla adăpostul bătrânei. Era fosta spălătorie a castelului. Într'un ungher, se zărea un pat, pe jumătate ars, iar în mijloc o masă și un scaun.

Saşa curățise o cămăruță din pivniță, pe care o umpluse cu conserve. Din acestea trăia tot timpul. Firește că locuitorii satului nu știau despre asta, căci altminteri ar fi jefuit de mult cămăruța.

Țăranca se așeză pe marginea patului, ațintind privirile asupra bătrânei, care, la rândul ei, aștepta să audă ce avea să-i spună străina.

— Unde am mai văzut eu femeia asta frumoasă și distinsă? — se întreba fosta cameristă.

Dar zadarnic își frământa creierul. Deodată, însă, un gând îi străbătu mintea.

— In casa Anuşcăi se afla un portret care seamănă foarte mult cu dumneata — zise ea.

Cereți mâine numărul 47 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Necunoscuta încuviință din cap, zâmbind.

— Și sora dumitale nu ți-a spus niciodată pe cine înfățișează portretul? — întrebă dânsa.

— Nu, mi-a zis ea multe, dar despre asta n'a vrut să-mi dea nicio lămurire. M'am mirat adesea din această pricină, căci sora mea nu prea avea taine față de mine. Păstra fotografia ca și cum ar fi fost o icoană, dar nimeni n'a aflat vreodată pe cine înfățișează.

Străina oftă.

— Anușca și-a ținut făgăduiala — zise ea, adânc mișcată. — Mi se sfâșie inima gândindu-mă că a murit în chip atât de înfiorător!

— Știi ce s'a întâmplat? — întrebă Sașa.

— Da, mi s'a vorbit în sat despre nelegiuirea prințului Potcikev. — Dar va veni o vreme când omul acesta crud își va primi și el răsplata.

— Vroiai ceva dela Anușca? — cercetă bătrâna, curioasă.

— Da, aveam de vorbit cu dânsa ceva foarte însemnat... despre o casetă pe care i-am încredințat-o odinioară spre păstrare. Acum, am nevoie de ea.

Sașa era foarte turburată.

— Așa dar, dumneavoastră sunteți doamna pe care trebue s'o caut? O, mulțumesc lui Dumnezeu că am trăit să văd și asta. Acum, v'am găsit... dar nu mai am caseta.

Și adăugă desnădăjduită:

— Puțin înainte de a muri, Anușca mi-a destăinuit o parte din taina ei. Am fost nevoită să jur că vă voiu căuta și, dacă nu vă voiu găsi, să împlinesc în totul dorința surorii mele și să duc caseta la Londra.

Țăranca dădu din cap în semn de încuviințare și suspină iarăși.

— Caseta a fost furată? — întrebă ea.

Sașa cuprinse brațul străinei:

— Ah, nu știți ce mi s'a întâmplat! — Da, tâl-

hării m'au jefuit... Intocmai cum mi-a spus Anuşca, am găsit, într'adevăr, caseta, dedesubtul unei lespezi din faţa vetrei. După mari sforţări am scos-o de acolo şi, fiindcă nu ştiam unde s'o ascund, am vârît-o printre dărâmături, urmând ca a doua zi să mă întorc s'o iau, pentru a porni spre oraş, unde vroiam să dau de urma dumneavoastră.

„Dar, când m'am înapoiat, caseta nu mai era la locul ei. Fusese furată. Pe semne că m'a urmărit cineva — dar nu ştiu cine anume.

Bătrâna dusese la ochi marginea şorţului şi suspina necontenit.

— De atunci nu mai am odihnă. Cuvintele din urmă ale Anuşcăi îmi răsună mereu în urechi şi mi se pare că nu mi-am făcut datoria.

— Fii liniştită, draga mea! — încercă străina s'o mângâie. — Hoţul nu se poate folosi de bunurile cele mai de preţ. Firește, trebue să recunosc că, afară de acestea, se mai afla în casetă o mare sumă de bani şi multe giuvaieruri scumpe, lucruri cari vor trece în stăpânirea lui.

Bătrâna clătină capul, mâhnită.

— La început am bănuit pe cei doi oameni cari mi-au ajutat la îndepărtarea molozului. Apoi, însă, bănuiala mea s'a dovedit neîntemeiată, căci amândoi sunt săraci şi trăiesc tot aşa ca şi înainte.

— Dar nu cumva bănuiai şi pe altcineva?

— Nu.

Ţăranca se posomorî.

— Vrei să vii cu mine la Petrograd? — întrebă ea, apoi.

— O, de mult aveam dorinţa asta — răspunse fosta cameristă. — Dar mai am de îndeplinit o misiune aici: trebue să dau de urma hoţului. Glasul prevenitor al Anuşcăi îmi răsună mereu în urechi şi nu-mi lasă odihnă.

— Bine, atunci rămâi, — încuviinţă străina. — Poate că, într'o bună zi, izbuteşti să descoperi hoţul sau hoţii. De asemeni, e cu putinţă ca cu-

prinsul casetei să fie confiscat de Stat. Documentul, însă nu poate fi folosit decât de acela căruia îi aparţine de drept.

Misterioasa ţărancă mai puse câteva întrebări, apoi îşi luă rămas-bun dela Saşa. Trebuia să se grăbească, deoarece jos, în sat, o aştepta căruţa care avea s'o ducă îndărăt la staţia de cale ferată.

Inainte de plecare, ciudata femeie dăduse bătrânei adresa prezicătoarei Denise Barobleur din Petrograd, unde Saşa urma să vie, când va sosi în Capitală.

86. — O femeie şi jumătate

Prinţul Potcikev se uită cu groază la frumoasa revoluţionară, care, la rândul ei, îl privea cu ochii sclipind ameninţător. După cât se părea, ea ar fi fost în stare să apese pe trăgaciu, la cea mai mică mişcare a bărbatului de lângă dânsa.

— Ce... ce vrei dela mine? — strigă el. — Ţi-ai pierdut minţile?

— Dacă ţii la viaţa dumitale, te sfătuiesc să stai liniştit — răspunse Sonia Petrovici, răspicat. Nu vreau să cercetez dacă eşti vinovat sau nu de moartea celor patru tovarăşi. De asemeni, nu mă interesează dacă eşti ucigaşul femeii din străduţa lăturalnică şi a copilaşului, care a fost sugrumat. La drept vorbind, te cred în stare de asemenea fapte.

„Dar despre asta vei da socoteală în faţa altora. Eu, însă, vreau să salvez o viaţă omenească... Ai pus la cale atacul împotriva lui Boris Verodin şi întemniţarea lui! Mărturiseşti că aşa este?

Ticălosul se simţi străbătut de un fior rece. Bănuia acum că nu-l aşteaptă ceva tocmai plăcut. Ce-i drept, adversarul său era o femeie, dar o femeie care nu se dădea în lături dela nimic. Aşa dar, se jucase cu el ca pisica cu şoarecele? După cât se părea. Sonia era complicea luntraşului, ba

poate chiar amanta lui şi se sfătuiseră amândoi să-l ademenească într'o cursă.

Potcikev îşi vedea sfârşitul cu ochii. Ticăloasa descoperise totul. Cine ştie cu cine era în legătură? Prinţul îşi dădu seamă că nu-i rămânea altceva decât să se apere prin vorbe.

— Mărturiseşte! — strigă Sonia, cu glas ameninţător. — Dacă vrei să scapi cu viaţă, trebue să-mi destăinuieşti unde l-ai dus pe Boris Verodin. Dar bagă de seamă, pe mine nu mă poţi minţi!

— Nu... nu ştiu unde este... te înşeli — bâigui el.

— Ba nu mă înşel deloc! Am dovezile în mână. Boris Verodin a fost răpit de oamenii dumitale, cari au ucis pe cei patru tovarăşi ai săi. Spune-mi repede unde a fost dus! Număr până la trei. Dacă până atunci nu-mi vei fi destăinuit unde l-ai ascuns, te împuşc ca pe un câine. Peste câteva clipe sufletul dumitale negru va fi înaintea lui Dumnezeu.

Tot felul de gânduri se încrucişară în mintea lui Potcikev. De astă dată căzuse victimă patimei sale. Ar fi trebuit să-şi dea seamă, mai din timp, cu cine are de afface. Acum, însă, era prea târziu.

— Unu! — zise Sonia, cu glas aspru şi ameninţător.

Aşteptă o clipă — o clipă îngrozitoare pentru prinţ, apoi urmă:

— Doi!

Potcikev nu era laş din fire. Ce-i drept, avea un caracter josnic, dar nu se temea de moarte.

In timpul domniei Ţarului avusese vreo zece dueluri şi-şi ucisese adversarii cu sabia sau cu pistolul. De cele mai multe ori, aventurile sale de dragoste îl aduseseră în această situaţie. Odată căzuse în disgraţia Impăratului, din această pricină; însă, după câtva timp fusese rechemat la Curte.

Să moară de mâna unei femei? O, asta era ceva nedemn de dânsul.

— Tr... — se auzi, deodată, glasul Soniei.

— Stai! — o întrerupse prințul. — Mărturisesc că am poruncit oamenilor mei să-l răpească pe Boris Verodin!

— Mărturisirea asta a fost norocul dumitale, prințe Potcikev! — strigă revoluționara. — Dar ca nu cumva să-ți închipui că primejdia e trecută, îți atrag luarea-aminte că te voiu împușca la cea mai mică mișcare suspectă. Acum, vorbește! Unde se află prizonierul?

— In... în fortăreața Petru și Pavel — răspunse prințul.

Sonia izbucni în râs.

— Nu minți, Excelență! Știu că Boris Verodin e ținut închis la Schlüsselburg. Cu toate că n'am izbutit să dăm de el, sunt sigură că e acolo. A fost dus într'o celulă de existența căreia nu știi decât dumneata și comandantul închisorii. Mărturisește!

Potcikev își dădu seamă că orice tăgadă era de prisos.

— Da, e *închis într'o celulă subterană din* Schlüsselburg — recunoscu el.

Dar, în acelaș timp creierul său lucra cu înfrigurare.

— Voiu găsi eu un mijloc de scăpare — își zise el. — In orice caz, astfel câștig câteva ceasuri. Și asta e ceva! Dacă o fi să mor, nu trebue să mă grăbesc, căci am vreme și mai târziu.

— Așează-te colo, la masa de scris! — porunci revoluționara. — Și, îți atrag iarăși luarea-aminte că cea mai mică încercare de a scăpa, te va costa capul. Inaintează încet, pas cu pas, dacă vrei să nu apăs pe trăgaciu!

Vrând nevrând, Potcikev trebui să se supună și luă loc la birou, în timp ce Sonia ținea mereu arma îndreptată spre tâmpla lui.

— Scrie! — porunci ea.

Prințul luă tocul în mână și scrise ceea ce i se dicta:

„Domnului Victor Gornîloweff, comandantul fortăreței Schlüsselburg.

„Rog ca prizonierul Boris Verodin să fie predat aducătorului acestor rânduri și, la cererea lui, să fie pus în libertate.

General prinț Potcikev."

Sonia luă cu o mână prețiosul bilet, iar cu cealaltă apăsă revolverul de tâmpla bărbatului.

— Așa, am isprăvit cu asta! — făcu ea, mulțumită.

— Și sunt liber? întrebă prințul, posomorît.

— Pentruca, în timp ce voiu fi în drum spre închisoare, dumneata să dai prin telefon un contraordin, stimabile? — zise ea, batjocoritor. — Nu, nu mă las prinsă atât de lesne. Și, dacă cumva m'ai mințit, te sfătuiesc să-ți repari grabnic greșeala, căci altminteri s'ar putea să te căiești!

— Blestemată femeie — își zise prințul și se gândi la spaima colonelului când va citi ordinul de punere în libertate.

Dar, între timp, de sigur că trupul lui Boris Verodin se răcise de mult.

— Acum poți veni înăuntru, domnule Vasilieff! — strigă Sonia spre ușa îndărătul căreia dispăruse moșierul.

Un blestem sălbatec scăpă de pe buzele prințului, când moșierul se ivi în prag.

— Ai cătușele la dumneata? întrebă Sonia.

In loc de răspuns, Vasilieff vârî mâna în buzunar și scoase la iveală o pereche de cătușe frumos lucrate, din oțelul cel mai bun.

Sub amenințarea revolverului, prințul fu silit să întindă mâinile, ca să i se poată pune cătușele. Chipul i se posomorî; Potcikev își dădu seamă că nu mai are mult de trăit. Și dacă ar fi avut vreo îndoială asupra acestui lucru, de sigur că ea s'ar fi risipit la auzul vorbelor Soniei:

— Jur că vei muri de aceeași moarte ca și Boris

Verodin, dacă se va întâmpla să nu-l mai găsesc în viață.

Apoi, dădu revolverul lui Vasilieff, care se așeză lângă prinț, ținând arma în așa chip ca să-l poată împușca la cea mai mică încercare de fugă.

Sonia, însă, ridică receptorul telefonului și se puse în legătură cu Schlüsselburg-ul. Glasul colonelului Gorniloweff se auzi la celălalt capăt al firului.

— Repetă ce am să-ți spun eu, nicio vorbă mai mult sau mai puțin! — șopti Sonia la urechea prințului.

Apoi urmă în receptor:

— Dumneata ești, domnule comandant?

— Aici fortăreața Schlüsselburg, la aparat colonelul Gorniloweff — se auzi răspunsul celuilalt.

— Excelența Sa, prințul Potcikev, vrea să vă spună ceva — urmă revoluționara și întinse receptorul lui Potcikev, căruia îi șopti: Domnule colonel, va veni la dumneata o doamnă, care va aduce câteva rânduri din partea mea. Pe baza acestora, vei duce ordinul la îndeplinire.

Când puse receptorul în furcă, Potcikev era schimonosit de furie. Știa că ordinul nu va putea fi executat niciodată și că Gorniloweft nu va preda aducătoarei biletului decât cadavrul tânărului luntraș.

Sonia se mai uită odată amenințător spre prinț care rămăsese cu ochii holbați, apoi, schimbând o privire cu Vasilieff, revoluționara părăsi încăperea.

Un ceas după aceea, Sonia Petrovici se ivi la sediul Comitetului Central. Ilino, președintele acestuia, o primi, cu chipul întunecat.

— De sigur că ai venit să te interesezi dacă s'a descoperit vreo urmă despre Boris Verodin? — zise el, mâhnit.

Tânăra zâmbi.

— De astă dată ai greșit, tovarășe Ilino —

răspunse ea. — Am venit încoace ca să-ţi aduc o veste foarte însemnată. Inainte de toate, ţin să te înştiinţez că poţi lua în primire pe prinţul Potcikev, care se află în casa mea cu cătuşele la mâini şi păzit cu străşnicie.

„Bănuiala mea s'a adeverit. Potcikev a fost, într'adevăr, acela care a pus la cale dispariţia lui Boris Verodin. Prizonierul e închis în celula de tortură din Schlüsselburg.

Ilino sări în sus, cu ochii scăpărători.

— Cum, ce spui, tovarăşă Petrovici? — strigă el. — Există, într'adevăr o astfel de celulă? Niciodată nu-mi venea să cred că svonurile, cari umblau cu privire la ea, erau întemeiate. Ştiam, doar, despre celula numărul optsprezece, care se află sub pământ la mare adâncime şi în care a fost ţinut închis, vreme îndelungată, Vasilieff, prizonierul Ţarului.

Cuprins de turburare, preşedintele Comitetului Central începu să măsoare cu paşi mari, încăperea. Intre timp, Sonia Petrovici istorisi cum izbutise să pună mâna pe Potcikev. Din când în când, Ilino izbucnea în hohote de râs şi, după ce femeia îşi sfârşi povestirea, preşedintele îi întinse mâna zicând:

— Eşti o revoluţionară curajoasă, tovarăşă Petrovici. Mulţi bărbaţi ar putea să ia pildă dela dumneata. Te încredinţez că ai să ajungi departe.

— Trebue să mă grăbesc, tovarăşe Ilino — răspunse frumoasa femeie. — Aşa dar, trimite oameni acasă la mine ca să-l ia în primire pe Potcikev şi să-l ducă în celula de tortură din Schlüsselburg. După aceea, guvernul poate să-l caute cât o pofti.

„Socot că asta e cea mai bună soluţie. Altminteri s'ar face mare scandal dacă s'ar afla că ne-am încumetat să arestăm pe Potcikev, care, deocamdată, este singurul sprijin al guvernului provizoriu.

„Firește că vom cere întemniţarea prinţului,

dar nimeni nu va bănui că el e de multă vreme prizonierul nostru. Intre timp, vom zugrăvi, în gazetele revoluționare, toate nelegiuirile făptuite de Potcikev și vom întărâta opinia publică împotriva lui.

Ilino își freca mâinile, plin de bucurie.

— Ești vrednică de admirație, tovarășă Petrovici! — zise el, cu însuflețire. — Ar trebui să ți se dea o slujbă de seamă în vreun comisariat al poporului. Acum mai mult ca oricând, avem nevoie de sprijinitori iscusiți ai cauzei noastre. Voiu atrage atenția lui Lenin asupra dumitale... Haha, ce desamăgit va fi Kerenski, politicianul ăsta slab și laș, și cu câtă nerăbdare va aștepta sosirea comandantului trupelor albe!

„Știu că toate nădejdile se îndreaptă spre Potcikev, care e menit să aducă lucrurile la starea lor dinainte, dar speranțele vor rămâne zadarnice.

„Acum, însă, să nu mai pierdem vremea cu flecăreala. Câți oameni vrei să iei cu dumneata?

— Niciunul — răspunse Sonia. — Mă duc singură. N'o să mi se întâmple nimic, căci comandantul fortăreței știe că, altminteri, n'o să fie tocmai bine de el.

— Mă rog, faci cum vrei — încuviință Ilino. — Dumneata îți dai seamă mai curând dacă ți se poate întâmpla ceva sau nu. De altfel, colonelul Gorniloweff va fi nevoit să se desvinovățească înaintea noastră. Il voiu sili să ne arate celula de tortură și vai de el, dacă viteazul nostru tovarăș, Boris Verodin, s'a prăpădit acolo.

Sonia Petrovici părăsi clădirea și luă o mașină care o duse la Schlüsselburg.

Comandantul fortăreței devenise foarte neliniștit, după convorbirea telefonică avută cu prințul Potcikev.

Ce voia prințul dela el? Ce poruncă urma să primească? In cele din urmă — se făcuse noapte

târziu — un paznic intră în cabinetul colonelului, raportându-i că o doamnă, trimisă de prințul Potcikev, dorește să fie primită.

Gorniloweff încuviință, dar rămase încremenit când dădu cu ochii de frumoasa revoluționară.

— Vii, într'adevăr, din partea prințului Potcikev? — întrebă el, după ce-și mai revenise în fire.

Sonia zâmbi batjocoritor.

— Nu-ți vine să crezi, domnule colonel? — zise ea. — N'ai vorbit dumneata însuți la telefon cu prințul?

Gorniloweff clătină capul în semn de confirmare.

Sonia Petrovici îi întinse biletul scris de Potcikev și zise:

— Dacă mi se întâmplă cel mai mic neajuns, mâine vei fi prizonierul Comitetului Central, care cunoaște în amănunțime planurile mele.

Abia aruncase o privire asupra hârtiei, și Gorniloweff se făcu galben la față.

— Asta... asta a fost scris de prințul Potcikev? — murmură el, îngrozit.

— Firește! Nu cunoști scrierea lui?

— Ba da... o cunosc... dar...

— Ce este? — strigă Sonia, cuprinsă de teamă. — Ce-i cu dumneata? Tovarășul Boris Verodin nu se mai află în celula de tortură?

— Da... însă prințul știe doar... că prizonierul nu mai e în viață.

Sonia Petrovici scoase repede revolverul.

— Mai spune odată asta și te împușc ca pe un câine! — răcni ea. — Boris Verodin nu mai e în viață? O, nimeni nu se va fi răzbunat până acum așa cum mă voiu răzbuna eu!

In aceeași clipă sună telefonul.

— Iartă-mă un moment — se scuză Gorniloweff ducând receptorul la ureche.

Deodată șovăi, holbă ochii și aruncă o privire ciudată asupra frumoasei femei.

Sonia citi, în această privire, primejdia care o amenința. Hotărîtă, ea păși spre birou, smulse receptorul din mâna lui Gorniloweff și-l duse la ureche. La celălalt capăt al firului vorbea cineva... un bărbat... Sonia se stăpâni din răsputeri, căci recunoscuse glasul prințului Potcikev.

— ...să-ți scape. Va fi dusă în aceeași celulă unde se află și Boris Verodin. Dacă se descoperă ceva, ne-am dus pe copcă.

In primele clipe, Sonia nu izbuti să pătrundă înțelesul acestor cuvinte, dar o privire aruncată spre colonelul Gorniloweff îi trădă totul.

Acesta întinse mâna să apuce arma care se afla pe birou, însă în același moment revoluționara îndreptă revolverul spre el și trase.

Comandantul fortăreței scoase un strigăt și se prăbuși la pământ, în timp ce ucigașa ciuli urechile la sgomotul pașilor cari se apropiau pe coridor.

87. — Drama din Schlüsselburg

Fel de fel de gânduri treceau prin mintea lui Vasilieff, pe când stătea alături de prizonierul său.

— Ai devenit un om foarte crud, Nicolai — zise moşierul, după un răstimp, clătinând capul, cu mâhnire. — Nu-i vorbă, ai fost întotdeauna rău, căci ştiu că tu ai pus la cale arestarea şi apoi întemniţarea mea la Schlüsselburg, fără să fiu judecat măcar.

„Ştiu că nu mă puteai suferi, fiindcă mă pizmuiai. Credeai că vei cădea în disgraţia Ţarului, dacă aş mai fi rămas multă vreme în preajma lui.

„Dar ai păcătuit greu, Nicolai... Aşa zisele tale dovezi pe cari le-ai făcut să cadă în mâinile Ohranei, erau falşificate. Norocul tău a fost că răposatul Ţar era un om foarte credul. Deşi trăisem atâta vreme pe lângă el şi ar fi trebuit să mă cunoască, s'a lăsat totuşi influenţat de documentele falşificate, crezând cu hotărîre că au fost scrise de mâna mea.

„Mai târziu, însă, s'a dovedit cât de nestatornic eşti şi ce puţin temeiu se poate pune pe vorbele tale. Acum te afli în slujba guvernului provizoriu şi dacă mâine sau poimâine revoluţionarii vor ajunge la cârma ţării, sunt sigur că vei şti să te pui bine şi cu ei. Eşti, doar, destul de isteţ...

După cât se părea, comandantul trupelor albe ascultase, cu multă luare aminte. Dar ochii săi ageri erau aţintiţi când pe chipul lui Vasilieff, când pe arma din mâna acestuia.

— Crezi că ar fi mai bine dacă aş dispare de pe suprafaţa pământului? — întrebă el, apoi.

— Sunt încredinţat de asta, căci poporul rus ar scăpa de multe nenorociri.

— Atunci, nu ştii cum stau lucrurile — urmă Potcikev. — Ne aflăm în stare de războiu; numai o mână de fier poate stăpâni situaţia şi ştii prea bine că am fost totdeauna un om energic. Ce-i drept, recunosc că sub starea excepţională se făptuiseră multe nedreptăţi, dar numai astfel se poate evita haosul.

— Da, ştiu, vrei să devii dictator — răspunse

Vasilieff. — De altfel, întreaga ta fire e înclinată spre nelegiuiri și fapte violente.

— Tu nu m'ai cunoscut niciodată.

— Ba te-am cunoscut, și încă mai bine decât îți închipui. Cred că-ți mai amintești de nelegiuirea pe care voiai s'o făptuiești, în castelul prințului Gogineff asupra acelei copile nevinovate? Și după ce te-am împiedecat, ai trimis în urma mea pe credinciosul tău Semelov, poreclit „Tiranul".

„Norocul meu a fost că, tocmai atunci, revoluționarii porniseră spre castel și m'au întâlnit în drum, altminteri s'ar fi sfârșit cu mine.

Prințul spumega de furie.

— Dar știi tu ce mi s'a făcut? — izbucni el. — Ticălosul ăla de Boris Verodin mi-a răpit soția și a dezonorat-o, mi-a pângărit cinstea! De aceea vroiam și eu să-i iau iubita, însă tu m'ai împiedecat.

— Nimic mai ușor, decât să-ți răspund la asta. Sărmana prințesă nu vroia să se mărite cu tine, căci iubea pe un altul. Tu, însă, ai pus bătrânului prinț sula în coastă, ca să-și silească fiica să primească cererea ta în căsătorie. Așa dar, nu Boris Verodin e vinovatul, ci tu, care ai vrut să-i răpești iubita.

„Și, mai târziu, ai dat ordin ca cei patru revoluționari să fie împușcați și ai pus mâna pe tânărul luntraș. Tot tu ai ucis pe sărmana femeie și copilașul ei. Era soția ta, sora lui Timetrius Halbah. Te-ai făcut vinovat de bigamie.

— Asta-i o minciună! — răcni Potcikev.

Moșierul clătină capul.

— Nu, nu e minciună. Te cunosc prea bine. Nenorocita te-a crezut pe cuvânt și te-a luat în căsătorie, închipuindu-și că te numești într'adevăr Nicolai Rotberg. Acum îți stătea în cale, astfel că ai ucis-o.

Prințul holbase ochii la Vasilieff.

— De unde știi tu asta? — gâfâi el.

Celălalt înalță din umeri.

— Știu, atâta să-ți fie de ajuns! Dar mai ai tu și alte crime pe cuget! Pretutindeni, lași în urma ta numai desnădejde și mizerie, drumul tău e însemnat cu flăcări și moarte — ești demonul distrugerii!

Prințul Potcikev se gârbovise ca sub apăsarea unei poveri, dar celălalt nici nu bănuia măcar, ce se petrece în sufletul acestui om înfiorător.

La un moment dat, Vasilieff întoarse capul o clipă, ca și cum ar fi vrut să-și ascundă turburarea. Potcikev se folosi de prilej, și, sărind în sus, ridică mâinile încătușate și le izbi cu toată puterea în capul paznicului său.

Lovitura trebue să fi fost îngrozitoare, căci prințul era un om foarte voinic; arma alunecă din mâinile lui Vasilieff.

In timp ce acesta încerca să-și adune gândurile și făcea sforțări desnădăjduite să nu-și piardă cunoștința, prințul se plecase la pământ, cu iuțeala fulgerului, și apucase revolverul cu care izbi, de câteva ori, în capul dușmanului său.

Moșierul scoase un țipăt de durere, apoi rămase nemișcat.

Totul nu durase decât trei sau patru secunde. Potcikev își îndreptă trupul și privi țintă spre Vasilieff, gata să-l împuște la cea mai mică mișcare.

Dar din fericire moșierul nu-și revenì în simțiri. Acum prințul se gândi să-și scoată cătușele, trebuia să se grăbească, deoarece fiecare clipă putea să însemne pieirea lui.

Incercă să le rupă, dar cătușele de oțel fin rezistau. Inelele îi pătrundeau adânc în carne, pricinuindu-i dureri cumplite.

Potcikev aruncă o privire desnădăjduită în jurul său. Deodată, zări pe fereastră un foarfece mare. In sfârșit după multe străduințe, izbuti să taie lanțul care lega cele două cătușe.

866

Cereți mâine numărul 48 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Aruncă apoi o ultimă privire spre trupul dușmanului său, care mai zăcea la pământ, nemișcat. Un zâmbet batjocoritor încolți pe buzele lui Potcikev. Deodată, un gând îi străbătu prin minte. Ridică receptorul telefonului și, după câteva clipe, era în legătură cu comandantul fortăreței Schlüsselburg.

— Aici prințul Potcikev — zise el. — Ascultă-mă, domnule colonel, retrag contra-ordinul. Știi doar că suntem amândoi pierduți, dacă se descoperă cadavrul lui Boris Verodin. Am fost ademenit în casa femeii, care va veni la dumneata cu biletul scris de mine, sub amenințarea revolverului. Ticăloasa nu trebue să-ți scape. Va fi dusă în aceeași celulă unde se află și Boris Verodin. Dacă se descoperă ceva, ne-am dus pe copcă.

La urmă, Potcikev, auzise un sgomot suspect, dar nu putu să-și lămurească pricina.

In clipa următoare răsună în receptor o împușcătură, urmată de un strigăt de moarte.

— Drace, ăsta a fost Gorniloweff! — exclamă prințul. — Ce o mai fi însemnând și asta?

Coborî scara și jos, în coridor, răspunse cu mândrie la salutul bătrânului servitor, care nu bănuia nimic din ceea ce se petrecuse.

Din aceeași pricină, servitorul rămase foarte uimit, când, peste un sfert de ceas, vreo zece bărbați se iviră la intrarea palatului, cerând să fie lăsați înăuntru.

Bătrânul fu îmbrâncit de o parte și necunoscuții urcară treptele. Președintele Comitetului Central, le spusese că Potcikev se află în salon, păzit de un om înarmat.

Dar o priveliște foarte puțin plăcută li se în-

No. 50 al romanului
VRAJA MILIOANELOR
va costa 4 Lei

fățișă înaintea ochilor, când revoluționarii păsiră pragul încăperii. Un trup nemișcat zăcea la pământ, într'un lac de sânge.

Conducătorul grupului alergă jos și chemă pe Ipanoff.

Acesta spuse tot ce știa: întâi venise Vasilieff iar în urma lui prințul. Mai târziu, plecase noua stăpână a palatului, apoi, Potcikev.

— Du-te sus și vezi ce-i cu rănitul! — porunci revoluționarul, după o scurtă chibzuială.

După aceea, chemă la telefon pe Ilino, președintele Comitetului Central, schimbă cu el câteva cuvinte, apoi grupul părăsi clădirea, în timp ce bătrânii servitori, îngroziți se ocupau de rănit.

Ilino, însă, trimise la Schlüsselburg un detașament de soldați revoluționari, bănuind că de astădată, era nevoie de ajutorul lor.

Sonia Petrovici, neînfricoșata femeie, era hotărîtă să se apere până la ultima suflare. Din această pricină rămase nemișcată, cu revolverul în mână, gata să apese pe trăgaciu. Doar privirile-i se plimbau dela rănit la ușă și înapoi.

Deodată Gorniloweff, care zăcea la pământ, făcu o mișcare. Simțea că nu mai are mult de trăit.

— Ai nimerit bine... — bâigui el. — Ești o femeie curajoasă... și ai fost în dreptul dumitale, făcând astfel.

— Dacă mai vrei să faci o faptă bună, atunci spune-mi repede unde se află Boris Verodin — stărui Sonia, care avusese prevederea să zăvorească ușa în ultima clipă.

Peste puțin timp, un glas poruncitor ceru să i se deschidă. Dar tânăra revoluționară nu se supuse, ci se plecă deasupra muribundului, care își apăsa mâna pe inimă, încercând să oprească sângele.

Apoi, Gorniloweff făcu o sforțare și, cu ajutorul Soniei, se ridică în capul oaselor.

— Colo... în sertar.... se află planul... grăbește-te în adâncime... sub apă... celula... plină... cu apă... Verodin înecat... prințul Potcikev... m'a silit... prizonierul trebuia... să moară... Prințul Potcikev... e vinovatul... Ah, mă înăbuș... aer, aer... eu nu sunt vinovat... vroiam să-l... salvez... Dumnezeu... să... mă... ierte...

Sonia nu mai auzise ultimele cuvinte ale muribundului. Înțelesese, doar, că Boris Verodin se afla în primejdie de moarte; ba, poate, își și dăduse sufletul.

Colo, în sertar, se găsea planul care avea să-i arate drumul spre celula de tortură. Revoluționara trase sertarul și scotoci printre hârtii. Dar nu găsi planul, astfel că aținti o privire desnădăjduită spre muribund.

Acesta se lupta cu moartea și chipu-i era schimonosit de durere.

— In sertarul secret — bolborosi el — la fund... fund dublu...

Sonia ciocăni în fundul sertarului. Era gol, dar nu izbuti să descopere mecanismul care îl deschidea. Fără să mai stea la gânduri, luă un pumnal de pe masă și izbi de câteva ori, cu putere, în lemn.

Așchiile săriră cât colo și tânăra găsi planul pe marginea căruia se aflau lămuririle trebuincioase.

In timp ce paznicii cereau tot mai stăruitor să fie lăsați înăuntru, în timp ce colonelul Gorniloweff își dădea ultima suflare, Sonia încercă să se orienteze pe plan.

Urmări cu degetul câteva linii și, în cele din urmă, după ce păru să fi înțeles poziția locurilor, împături hârtia și o vârî în sân.

Paznicii de afară deveneau tot mai nerăbdători și ușa se cutremura sub loviturile lor.

Sonia chibzui repede. Apoi, ridică receptorul telefonului și ceru legătura cu Ilino. Inainte ca

ușa să sară din țâțâni, revoluționara izbuti să se înțeleagă cu președintele Comitetului Central.

Paznicii se năpustiră în cabinetul comandantului, dar rămaseră locului încremeniți, văzându-l pe Gorniloweff scăldat într'un lac de sânge.

Revoluționara nu-și pierdu cumpătul și zise, arătând spre trupul neînsuflețit al colonelului:

— A vrut să mă împuște, dar i-am luat-o înainte. Acum, însă, lăsați totul de o parte și ajutați-mă să salvez viața unui prizonier, care e ținut aici pe nedrept.

— Cine ești dumneata? — întrebă unul din gardieni, pășind spre frumoasa femeie.

— Sunt delegata unui soviet din ținutul Volgăi. Iată permisul meu. Am mai fost odată aici, ca să dăm de un tovarăș cu numele de Boris Verodin, dar toate cercetările noastre au rămas zadarnice. Acum, însă, știu că prizonierul se află în celula de tortură din pivnița acestei clădiri. După cum spunea comandantul vostru, Boris Verodin e în primejdie de moarte, ba poate că a și murit.

Paznicii se uitară unul la altul, nehotăriți. —

— Urmați-mă, am planul la mine! — spuse Sonia, cu glas poruncitor.

Un temnicer cu părul alb, se apropiă de dânsa.

— Trebue să te arestăm pentru ca să lămurim dacă spusele dumitale sunt adevărate — zise ei.

Tânăra bătu din picior, furioasă.

— Bine, sunt prizoniera voastră — strigă ea. — Dar cred că vă dați seamă că, înainte de toate, trebue să-mi salvez tovarășul! Ajutați-mi să-l eliberez din celula de tortură!

— Nu știm nimic despre o asemenea celulă — răspunseră câțiva paznici, deodată.

— Atunci, aveți încredere în mine — zise Sonia. Urmați-mă și veți avea prilejul să vă încredințați dacă mint sau nu. Iată planul pe care mi l-a dat colonelul Gorniloweff. Cred și eu că habar n'aveți de existența celulei de tortură.

Bătrânul paznic se plecă deasupra documentului și, cu ajutorul tovarășilor săi, izbuti să se orienteze.

— Să mergem jos — propuse unul din gardieni. — Dacă planul e dela comandant, nu se poate să nu găsim celula cu pricina.

Ceilalți se învoiră și coborîră în pivniță. Gangurile și scările erau întocmai așa cum fuseseră arătate în plan. Ajunseră și în fața zidului mobil, dar nu descoperiră mecanismul care îl punea în mișcare; toate sforțările paznicilor rămaseră zadarnice.

Sonia era în culmea desnădejdii. Din spusele comandantului fortăreței reieșea că Boris Verodin se afla în primejdie de moarte. Revoluționara nu putea să-și dea seamă despre ce era vorba, dar afirmațiile lui Gorniloweff nu puteau fi puse la îndoială.

Deodată, zidul se mișcă și, în chip cu totul misterios, se dădu într'o parte. Unul din paznici descoperise mecanismul secret.

In același timp se auzi un sgomot ciudat.

— Ce o fi asta? — murmură tânăra, privind în adâncime.

Urmă un strigăt de groază. Jos, vâjâia o apă întunecată, care umpluse pivniţa şi se înălţa tot mai sus.

— După cât se pare, aici nu mai putem salva nimic — zise unul din paznici. — Cred că apa e atât de adâncă încât niciunul din noi nu poate străbate până la celulă.

— Trebue să-l salvăm! — strigă Sonia, desnădăjduită. — Dacă nu încercaţi să-l scăpaţi dela moarte, veţi pieri cu toţii.

Câţiva paznici mai curajoşi coborîră în adâncime. Apa le ajungea până la gât, totuşi bâjbâiră mai departe, căutând uşa celulei de tortură, pe care n'o văzuseră niciodată.

88. In luptă cu moartea

După ce prinţul Potcikev părăsise celula, Boris Verodin ştia că nu mai are mult de trăit.

In ultimele zile, tânărul luntraş nu-şi mai găsea odihnă. Toate străduinţele sale de a se libera din lanţuri, rămăseseră zadarnice. Gândul că tovarăşii săi vor face tot ce le va sta în putinţă, ca să-i dea de urmă, îl însufleţea mereu.

Insă, când prinţul Potcikev, duşmanul său de moarte se ivi în celulă pentru a se desfăta la chinurile lui, tânărul îşi dădu seamă că nu-i mai era îngăduit să nădăjduiască, înţelese că putea să-şi ia rămas-bun dela viaţă.

Aşa dar, răpitorii izbutiseră să şteargă orice urmă. Nimeni nu era bănuit de dispariţia lui Boris, şi, cu atât mai puţin, prinţul Potcikev, omul acesta neîndurător, tiranul acesta crud.

In clipa când ticălosul se proptise înaintea prizonierului şi-l luase în bătaie de joc, tânărul crezuse că va avea puterea să-şi sfărâme lanţurile şi să

se năpustească asupra chinuitorului său. Totuşi nu izbutise să-şi ducă planul la îndeplinire.

Inelele de fier îi sfâşiară carnea, dar nu cedară. Smuci lanţurile, se năpusti cu toată puterea în lespedea de care era ferecat, se opinti cu umerii în zidurile groase, dar nu ajunse la niciun rezultat.

Gâfâind din greu, Boris îşi aţintı privirea în sus, spre geamul deasupra căruia vâjâia apa. Simţea că nu va mai fi multă vreme stăpân pe nervii lui, simţea că nebunia îl va cuprinde în ghiarele ei.

Cât despre el, nu ţinea la viaţă. Ba, o dispreţuia chiar, de când Natasa, cea mai drăgălaşă dintre femei, îşi găsise moartea în valurile Volgăi.

Nu, nu mai aştepta nicio bucurie dela viaţă, dar vroia să-şi închine puterile statului nou. Vroia să-şi ajute tovarăşii, să le redea libertatea şi fericirea.

Ogoarele mănoase ale Rusiei trebuiau împărţite ţăranilor. Pământurile să nu mai fie, ca pe vremea Ţarului, în stăpânirea câtorva privilegiaţi, cari să asuprească poporul cu ajutorul cnutului. Pe ruinele vechii împărăţii avea să renască un popor nou, liber, cu dragoste de învăţătură şi dornic de muncă.

Sărmanul tânăr urmărise o ţintă — o ţintă nobilă, pentru care luptase cu tot avântul tinereţii. Şi acum? Era silit să lâncezească în groaznica celulă subterană a Schlüsselburg-ului, trebuia să vadă, în fiecare clipă,, peştii cari înotau sglobii deasupra lui şi-i aminteau mereu că e prizonier.

Poate că, cu timpul, va rămâne uitat acolo şi nici nu se va mai pomeni de revoluţionarul Boris Verodin; căci, ticăloşii cari îl asvârliseră în închisoare, vor face tot ce le va sta în putinţă ca să-l împiedece să iasă din iadul acesta.

Cu spinarea încovoiată şi chipul întunecat, mândrul luntraş de odinioară stătea nemişcat pe lespedea ce-i slujea de scaun. Privirile sale îi alune-

cară din nou peste ciudatele unelte de tortură, cu ajutorul cărora, înainte vreme, poate cu sute de ani în urmă, nenorocitele victime ale despotismului țarist erau ucise în chinuri sfâșietoare.

Deodată, luarea-aminte îi fu atrasă de un vâjâit ciudat, pe care la început nu izbuti să și-l lămurească. Se părea că undeva, prin apropiere, năvăleau valuri mari de apă. In clipa următoare, prizonierul scoase un țipăt de groază. Privind spre podea, zărise o întindere lucie care acoperea toată celula. Cât ai clipi din ochi, apa îi ajunsese până la genunchi. (Vezi coperta).

Ingrozit, Boris își ațintì privirile spre deschiderea din zid, pe unde pătrundea lichidul cotropitor.

Ce însemna asta? Oare zăgazul care împiedeca scurgerea apei slăbise după atâta amar de vreme și elementul distrugător își croise acum ieșire?

Apa se ridica tot mai mult. Pești mici înotau încolo și încoace; deodată Boris se înfioră la vederea unui șobolan uriaș, cu ochii scânteietori, care îi dădea târcoale.

Respingătoarea lighioană se agăță cu ghiarele de cizmele prizonierului, căutându-și un adăpost împotriva năvălirii apei. Scoțând un strigăt sălbatec, Boris îl asvârli, plin de desgust, în celălalt ungher al celulei, unde șobolanul își reînoi încercările sale de salvare și izbuti să se cațere pe un instrument de tortură, de unde privi, cu ochii-i bulbucați spre sărmanul prizonier.

Boris Verodin se cutremură. Așa dar, acesta îi era sfârșitul? Atât cât îi îngăduia lumina verzuie care domnea în celulă, tânărul cercetă cu privirea locul pe unde pătrundea apa și-și dădu seamă că lespedea nu căzuse din întâmplare, ci fusese înlăturată cu ajutorul unui mecanism. Așa dar, dușmanii săi îl hărăziseră unei morți înfiorătoare.

Apa îi ajunsese până la genunchi și se ridica tot mai sus. Deodată, tânărul revoluționar fu în-

sufletit de puterea pe care ţi-o dă desnădejdea. Voia să lupte, să înlăture groaznicul sfârşit care îl aştepta. Îşi încordă muşchii din nou, se opinti din răsputeri, lanţurile îi pătrunseră în carne.

Simţea că în această clipă, ar fi fost în stare să tragă el singur o corabie, pe care de obiceiu o urnea din loc ajutat de cel puţin zece burlaki.

Un fior îi trecu prin trup; îşi încordă puterile. Lanţurile păreau că slăbesc. Ce însemna asta? Era o nălucire sau se întâmplase minunea? Izbutise, oare, forţa lui să îndoaie fierul?

Boris se mai opinti odată şi trase de lanţuri cu furia desnădejdii.

Apoi... un strigăt sălbatec izbucni din pieptul său... lanţurile mai atârnau de trup, dar se putea mişca în voie prin celulă.

Apa îi trecuse de mult de genunchi şi pătrundea mereu, vâjâind. Acum nu mai era vreme de pierdut. Trebuia să încerce să pună lespedea la loc în deschizătură. Se aplecă repede, bâjbâi prin apă şi găsi piatra, pe care încercă s'o urnească din loc. Dar în zadar!

Istovit, revoluţionarul îşi îndreptă trupul. Apa se înălţa mereu, mereu...

Desnădejdea îl copleşi iarăşi. La ce-i foloseau toate sforţările? Sfârşitul era de neînlăturat. Cel mult, putea să-l mai amâne.

Deodată îi veni un gând: dacă ar încerca să astupe deschiderea cu ajutorul tunicii?

Nu mai rămase mult la chibzuială, ci îşi puse planul în aplicare. Acum apa pătrundea în celulă cu mai puţină repeziciune. Dar, ca să astupe gaura ar fi avut nevoie de cel puţin cinci tunici. Şi apoi era silit să rămână pe loc, căci năvala apei ar fi împins afară astupuşul.

Tânărul ridică ochii spre tavan, unde se afla deschizătura prin care fusese coborît în celulă cu ajutorul funiei. Dar chepengul era încuiat.

Intre timp, apa creştea, îi ajunsese până la

gât. Acum Boris nu mai putea să rămână lângă deschizătură, căci în curând apa i-ar fi trecut peste cap.

Prizonierul chibzui. Sfârșitul era aproape. Câteva minute mai de vreme sau mai târziu, n'aveau nicio însemnătate. De afară nu se putea aștepta la niciun ajutor.

— Natașa, soarele vieții mele! — murmură nenorocitul. — In curând voiu fi lângă tine. Dacă există un Dumnezeu, El ne va uni peste scurt timp...

Apa îi ajunsese până la gură. Tânărul se îndepărtă de deschizătură; acum, lichidul pătrundea în celulă cu aceeași putere ca și mai înainte.

Se căță pe unul din instrumentele de tortură și rămase acolo, ghemuit, cu ochii holbați la vâltoarea dedesuptul său. Era, de sigur, ultimul răgaz pe care i-l mai îngăduia moartea.

Cine știe câți nenorociți își dăduseră sufletul pe acest instrument de tortură? Acum, slujea și el, odată, unui scop bun: amâna, cu câteva minute, sfârșitul sărmanului luntraș.

Mai mult mort decât viu, Boris stătea pe bârna groasă, fără să facă o mișcare. Apa îi ajungea la piept; până la tavanul înfiorătoarei celule mai erau tocmai doi metri.

Va umple oare și acest spațiu sau va fi stăvilită în ultima clipă?

Nu, nu, ar fi fost o nebunie să mai nădăjduiască.

Tânărul luă hotărîrea să aștepte până ce apa îi va ajunge la gură; apoi, vroia să se asvârle în vâltoare, iar lanțurile grele aveau să-l tragă la fund.

Cu această hotărîre, Boris își încheiă existența lui pământească și-și aștepta resemnat sfârșitul. De câte ori nu privise moartea în față! Primejdia plutise mereu deasupra capului său, dar întotdeauna izbutise să scape. De astădată, însă, norocul îl părăsise.

Simţea apa la gât. Incă vreo câteva minute şi va scăpa de chinuri.

Mai târziu, când înfiorătoarea celulă va fi golită, se va găsi pe pardoseala umedă, cadavrul său.

— In curând voiu fi lângă tine, iubita mea... scumpa mea Natasa — îngână prizonierul.

Până la tavanul încăperii mai rămăsese un spaţiu de vreun metru înălţime. Apa umezi buzele strânse ale luntraşului, urechile-i începură să vâjâie... deodată sprijinul alunecă de sub picioarele sale...

89. — Salvat!

Fără să ţie seamă de primejdie, Sonia coborîse şi ea în pivniţa inundată.

Un glas lăuntric îi şoptea: „Grăbeşte-te, dacă vrei să-l salvezi, altminteri e pierdut.

Ceruse făclii şi, ţinând câte una în fiecare mână, porni mai departe prin apă.

— Inainte, nu vă lăsaţi! — zori ea pe paznici. — Trebue să-l găsim, altminteri s'a sfârşit cu voi! Veţi fi învinovăţiţi de moartea lui şi vi se va pregăti un sfârşit tot atât de înfiorător.

Sovietul din Petrograd şi organizaţia nou întocmită a Cekei, deveneau tot mai de temut. Guvernul provizoriu aproape că nu mai avea nicio putere — era mai mult o jucărie în mâinile revoluţionarilor, cari luau hotărîrile cu privire la conducerea ţării. Lenin era omul de mâine, poruncile sale aveau putere de lege.

Aşa dar, paznicii fortăreţii Schlüsselburg îşi dădură seamă că lucrul cel mai cuminte era să se supună ordinelor revoluţionarei.

Apa din pivniţă creştea mereu. Unul din gardieni se retrase, neputând să mai înainteze.

— Ne înecăm cu toţii dacă mai rămânem pe loc — zise el. — Să mergem, aici nu e nicio ce-

lulă... Cine știe unde s'o fi aflând? Colonelul a luat taina cu el, în mormânt.

— Vei rămâne! — strigă Sonia, îndreptând revolverul spre paznic.

— Drace, nu-ți dai seamă în ce situație ne aflăm? — răcni alt paznic, cu ochii holbați de spaimă.

— Nu, nu țin seamă decât de un singur lucru: Boris Verodin e aici și trebue să dăm de el! — răspunsè ea, cu asprime. — La urma urmei, n'ar fi păcat de voi, sbiri ai Tarului — căci nu sunteți altceva.

„Acela, însă, care lâncezește aici, e un bărbat care își iubește patria, un erou care și-a primejduit viața de nenumărate ori, luptând pentru liberarea fraților săi asupriți.

— Ce-o mai fi și asta? Dacă nu mă înșel, apa a început să scadă! — strigă, în acea clipă, unul din paznici.

Ceilalți rămaseră câteva momente liniștiți. Apoi, Sonia scoase o exclamație de uimire.

— Da, apa scade — încuviință ea, cu bucurie.

Paznicii, cari se aflau sus, chibzuiau între ei.

— Dumneata ești cel mai vechiu aici, Stelin — zise unul. — N'ai auzit încă niciodată vorbindu-se despre celula de tortură și beciul tăinuit?

Bătrânul oftă.

— Să nu facem vorbă multă — zise el. Știți că, pe vremea Țarului, am fost legați prin jurământ. N'aș putea să vă spun nimic hotărît, dar cunosc un dulap care se află în cabinetul comandantului. Acest dulap era preferința colonelului Gorniloweff.

„Intr'o zi, tocmai intrasem în birou când comandantul trebăluia la cele două mânere din dulap. Când mă auzi tușind, el se întoarse spre mine și era foarte furios. Atunci, m'a silit să fac un jurământ că nu voiu sufla o vorbă despre cuprinsul dulapului.

„M'am supus și, într'adevăr, n'am pomenit nimic despre ceea ce văzusem. Cred, însă, că cu ajutorul celor două mânere, se oprește sau se dă drumul apei.

— Ar fi bine să încercăm — zise un alt paznic. — Mă duc sus să văd cum stau lucrurile.

„Știu bine ce ne așteaptă în cazul că nu vom izbuti să-l salvăm pe prizonierul acela, dacă el se află într'adevăr în celula misterioasă. Roșii ne vor pedepsi foarte aspru, pentru a răzbuna moartea tovarășului lor.

Paznicul alergă sus și, după câteva minute, gardienii din pivniță băgară de seamă că apa nu mai creștea. Se puseră în legătură cu camaradul lor, care se afla în cabinetul comandantului și, astfel, stabiliră că mânerul din stânga făcea ca apa să crească, iar cel din dreapta slujea la retragerea ei.

Deodată se auzi larmă și un numeros grup de revoluționari pătrunse în biroul colonelului. Erau „tovarășii" trimiși de Ilino, președintele Comitetului Central, cari veneau direct dela palatul Soniei Petrovici, unde dăduseră de moșierul grav rănit.

Paznicii, uluiți, încercară să-i lămurească.

— N'aș putea să vă spun ce pedeapsă vă așteaptă dacă nu-l găsim pe Boris Verodin — zise, cu glas amenințător, conducătorul roșilor.

— Dar noi nu știam nimic despre această arestare și nici nu bănuiam măcar existența înfiorătoarei celule — se apără unul din gardieni.

Conducătorul ridică din umeri. Apoi pătrunseră mai departe și ocupară coridoarele. O parte din revoluționari, împreună cu cel care se afla în fruntea lor, coborîră în pivnița inundată. Sonia Petrovici îi puse în curent cu cele petrecute. Și, după aceea, cercetările începură iarăși.

Deodată, un strigăt răsună în fundul unui coridor, unde nu fusese încă nimeni. In clipa urmă-

toare, strigătul se repetă, de astădată gâlgâitor, ca şi cum un om ar fi fost înghiţit de valuri.

— Ce a fost asta? — făcu unul din paznici.

Ceilalţi făcură gesturi nedumerite, apoi se îndreptară spre locul de unde venise strigătul. Apa se retrăgea mereu, iar gangul cobora în pantă. Unul din gardieni se plecă brusc la pământ, căci zărise acolo un inel gros, de fier. Incercă să ridice capacul de care era prins inelul, dar nu izbuti. Doi camarazi îi veniră în ajutor şi chepengul fu ridicat.

Sonia se apropiă cu făclia şi privi în jos. La o adâncime de vreun metru se zărea o suprafaţă întunecată.

Inchise ochii, căci i se păruse că văzuse chipul schimonosit de groază al lui Boris Verodin.

Un paznic vânjos se plecă peste deschizătură, ţinut de ceilalţi. Apoi, zărind o funie atârnată de tavan, se lăsă pe ea în celulă.

Se scurseră clipe îngrozitoare. Sonia, deschizând iar ochii, tremura din tot trupul. Veniseră prea târziu, oare?

In cele din urmă Boris Verodin—sau mai bine zis trupul său nemişcat fusese tras sus de un paznic şi zăcea la picioarele Soniei, împovărat de lanţurile grele.

Revoluţionara văzu chipul lui distins, palid, cu ochii închişi, cu gura încleştată — gura aceea care ştia să rostească vorbe aspre, dar şi drăgăstoase! Ingenunchiă lângă Boris, îi sprijini capul de pieptul ei şi lacrimi fierbinţi picurară pe obrajii luntraşului...

Paznicii şi revoluţionarii priveau tăcuţi la înduioşătoarea scenă.

Deodată, se auzi un suspin adânc. Sonia scoase un strigăt. Ea simţise cum pieptul bărbatului iubit tresălta încetişor — şi un chiot de bucurie izbucni de pe buzele frumoasei revoluţionare.

Cereţi mâine numărul 49 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Suspinul fusese scos de Boris Verodin, care deschise ochii şi privi nedumerit în jurul său.

— Duceţi-l sus! — şopti Sonia paznicilor.

Glasul tinerei răguşise de turburare şi o bucurie nemărginită stăpânea inima ei.

— E salvat, trăieşte — murmură dânsa. — Va vedea iarăşi albastrul senin al cerului, va respira din nou aerul minunat al ogoarelor noastre.

Doi bărbaţi ridicară trupul luntraşului şi-l duseră sus, unde făcură încercări de a-l readuce la viaţă — ceea ce izbuti repede.

Boris Verodin, deschise ochii, privi în jurul său, apoi rămase îngândurat.

— Unde sunt? — murmură el. — Ce s'a petrecut cu mine?

Deodată, zărind pe Sonia, un fulger îi străbătu mintea.

— Sunt... salvat? — băigui el. — N'am murit, înecat în celula aceea înfiorătoare?

— Nu, trăieşti, Boris Verodin! — exclamă femeia. — Bucură-te, căci primejdia a trecut. După cât se pare, am venit tocmai la timp.

Tânărul o privi mişcat.

— Cine m'a scos de acolo? Cum s'au petrecut lucrurile? — întrebă el.

— Indemnul a pornit dela mine — răspunse Sonia, roşie de bucurie.

— Dela tine?

O mare uimire se vădea în întrebarea lui. Boris Verodin închise ochii şi se gândi la patima frumoasei Ţigănci. Un glas lăuntric îi şoptea parcă: „Fereşte-te de această femeie, căci ea nu poate să-ţi aducă decât nenorocire.

Dar caracterul lui nobil învinse şi de astădată.

No. 50 al romanului
VRAJA MILIOANELOR
va costa 4 Lei

Cum putuse el să şovăie măcar o clipă, spre a-i arăta recunoştinţa ce-l însufleţea?

Cuprinse mâinile salvatoarei sale şi le strânse cu căldură. Un val de sânge îmbujoră chipul revoluţionarei, care închise ochii şi zâmbi fericită. Apoi, ea povesti cum izbutise să păcălească pe Potcikev şi să-l silească la mărturisiri. Istorisi, de asemeni, convorbirea telefonică a prinţului cu comandantul fortăreţei şi sfârşitul acestuia.

Deodată, Sonia se ridică.

— Ce se mai aude în locuinţa mea, tovarăşo? — întrebă ea, adresându-se conducătorului roşilor.

— După cât se pare, prinţul a scăpat. În locul său am dat de un bărbat grav rănit. E vorba de Vasilieff, care a fost odinioară prizonierul din celula numărul optsprezece.

Sonia clătină capul, nedumerită.

— Cum e cu putinţă, oare, ca prinţul să fi scăpat, deşi era cu cătuşele de mâini? — întrebă ea.

Celălalt zâmbi.

— Te miră, tovarăşă? Omul ăsta a făcut legământ cu diavolul. Pe semne că a izbutit să înlăture atenţia paznicului său şi astfel a putut să-l doboare.

Sonia încuviinţă din cap. Da, probabil că aşa se petrecuseră lucrurile. La urma urmei, n'avea niciun rost să-şi frământe creerul cu această chestiune. Izbutise să scape dela moarte pe acela care îi vrăjise inima, care îi robise simţurile — atâta îi era deajuns, ceilalţi oameni n'aveau nicio însemnătate.

Văpaia dragostei o cuprinsese tot mai mult. Sonia simţea că soarta ei va fi veşnic legată de aceea a chipeşului tânăr.

— Cum te simţi, Boris Verodin? — întrebă ea, cu glas tremurător de grijă.

Luntraşul deschise ochii din nou. Era palid

și tras la față; abia acum simțea înrâurirea înfiorătoarelor clipe prin care trecuse. Chiar pentru el, vânjosul luntraș, suferințele fuseseră prea aspre. Și, afară de asta, mâinile și picioarele îi erau rănite, din pricina sforțărilor făcute pentru a-și sfărâma lanțurile.

— Aș vrea să mă odihnesc — zise el. — Am pătimit cam multe în celula aceea înfiorătoare. Duceți-mă acasă și, apoi... Sonia... făgăduiește-mi... că vei purta de grijă ca Vasilieff să fie bine îngrijit. Dă-ți toată silința să se facă sănătos cât mai curând... am să-ți fiu recunoscător pentru asta...

Tânărul îi cuprinse mâna și o privi rugător. De astădată, Sonia nu mai putu să se stăpânească, se plecă repede spre el și-l sărută.

Luntrașul simți buzele ei pline apăsându-i-se pe gură și un fior îi străbătu trupul. Mai auzi făgăduiala Soniei că îi va împlini dorința, apoi oboseala îl învinse și-și dădu seamă, ca prin vis, că e dus pe brațe și urcat într'un automobil.

Când își văzu fratele, Irina îl îmbrățișă, plângând de bucurie. Ziua și noaptea se gândise numai la el, chinuită de teamă că i s'ar fi putut întâmpla ceva.

Atât cât știa și dânsa, Sonia îi povesti toate prin câte trecuse viteazul luntraș. Dar nu putu să dea lămuriri câtă vreme lâncezise în groaznica celulă, despre a cărei existență nu-i venise nimănui să creadă.

Boris Verodin fu culcat în patul său, unde, în sfârșit, își găsi odihnă după atâtea zile și nopți de chin. Irina stătea lângă el și plângea încet.

— Ah, cât trebue să fi suferit, frățioare! — murmură fata, luându-i mâna și desmierdând-o cu dragoste. (Vezi ilustrația de pe copertă).

Iesta Ulkitzki, se retrăsese ceva mai spre fund și o urmărea cu privirea. Ghiarele geloziei se înfigeau iarăși în inima lui. Ochii unui îndrăgostit sunt mai pătrunzători decât ai celorlalți oameni,

astfel că tânărul își dădu seamă că simțimântul Irinei pentru chipeșul luntraș nu era altceva decât o dragoste fierbinte, care nu avea nimic de face cu dragostea frățească.

Sonia rămăsese de o parte. In mintea frumoasei femei se treziseră aceleași gânduri, dar ea mai știa că Boris Verodin nu împărtășește simțimintele Irinei, ci o iubește ca pe o soră.

Un Boris Verodin avea nevoie de altfel de iubire — o iubire pătimașă, înfocată, care să-i biciuiască simțurile și să-l poarte pe culmi amețitoare.

Și Irina nu va fi niciodată în stare să dea toate acestea înflăcăratului revoluționar. Dragostea ei adâncă, tăcută, nu va putea trezi ecou în inima lui.

Nu, o femeie ca Sonia Petrovici n'avea de ce să se teamă de această fată plăpândă. Și, afară de asta, acum avea cel mai bun prilej să-l prindă pe Boris în mrejile ei.

Zâmbind, revoluționara se apropiă de pat și puse mâna pe umărul Irinei. Aceasta se întoarse și privi cu luare-aminte spre pătimașa femeie, care îi insuflase teamă întotdeauna.

Da, Sonia era frumoasă, avea o frumusețe sălbatecă, ce aprindea simțurile bărbaților. Irina își mai amintea și acum de scenele cari se petreceau adesea când marinarii sau boierii se iveau în satul lor.

Sonia nu făcea mai nimic toată ziua. Își punea în păr flori albe sau roșii ca focul și stătea aproape tot timpul în pragul colibei, aruncând bărbaților priviri provocătoare. Insă, dacă vreunul cuteza să se apropie, tânăra știa să-l pună repede la locul lui. O palmă bine dată, sau o vorbă grosolană erau mijloacele ei de apărare, cu ajutorul cărora izbutise să-și câștige oarecare respect.

Irina mai auzise, din diferite părți, că revoluționara intrase în stăpânirea unor mari bogății,

în chip cu totul misterios. De sigur că era o taină la mijloc.

Frumoasa copilă mulțumi revoluționarei, în cuvinte înduioșătoare, pentru salvarea fratelui ei.

— Știi că Vasilieff se află în primejdie de moarte? — întrebă Sonia, apoi.

Irina fu cuprinsă de spaimă. Viața ocrotitorului ei era în primejdie?

Revoluționara o lămuri repede, adăugând că dorința lui Boris era ca sora sa să îngrijească de rănit.

— Da, trebue să mă duc la el — zise Irina, după ce șovăi câteva clipe.

O sclipire de triumf se aprinse în ochii pătimașei femei. Așa dar, își ajunsese ținta. Această copilă sentimentală era înlăturată din calea ei, cel puțin în zilele următoare.

Totuși, la despărțire, bucuria ei mai scăzu puțin, căci o femeie tânără, sveltă, neobișnuit de frumoasă, se ivise în pragul încăperii.

Aceasta nici nu se sinchisi de prezența Soniei, ci se apropiă repede de patul lui Boris. Privirea ochilor ei negri, cu gene ce aruncau umbre lungi pe obrajii delicați, era destul de grăitoare.

Sonia Petrovici își dădu seamă numaidecât că avea o rivală primejdioasă în această femeie, care nu era nimeni alta decât Vera Ulkitzki, sora prințului Iesta.

Tânăra soră de caritate fu prezentată Soniei și cele două femei se măsurară cu priviri cercetătoare. Ochii revoluționarei sclipeau amenințător; prințesa întoarse capul, bănuind că taina ei fusese descoperită de minunata Țigancă.

90. — Chinurile dragostei

Comitetul Central revoluționar ținu o furtunoasă ședință secretă. Sonia Petrovici raportă cele petrecute în ultimul timp. Membrii Comitetului rămaseră uluiți, aflând despre ticăloșia pusă la cale de

prințul Potcikev și guvernatorul Schlüsselburg-ului, care își luase însă pedeapsa, datorită intervenției energice a tovarășei Sonia Petrovici.

Lămuririle tinerei fură ca o scânteie aruncată într'un butoiu cu pulbere. La început, revoluționarii erau de părere să se trimită un ultimatum guvernului, cerând rechemarea prințului Potcikev și darea lui în judecată. Apoi, însă, spiritele se mai liniștiră.

Totul arăta că prăbușirea regimului era chestie de câteva săptămâni, astfel că n'avea niciun rost să primejduiască izbânda, numai din pricina acestui caz izolat.

Așa dar, după desbateri furtunoase hotărîră ca, deocamdată, să se păstreze tăcere asupra ticăloșiei lui Potcikev și răfuiala cu dânsul să fie amânată pentru mai târziu. Din acea zi, însă, Sonia Petrovici deveni un membru temut al Comitetului Central.

In timp ce dânsa se afla la ședință, Irina stătea la căpătâiul moșierului și-l veghea cu grijă. Adeseori, câteo lacrimă picura din ochii ei albaștri. Nu putea să-și dea seamă de ce anume, dar simțea că o putere magică o atrăgea spre misteriosul bărbat. Il iubea, oare?

Nu, exista un singur om care o făcea să tresară, când se gândea la el. Și acesta era Boris Verodin.

Totuși, Vasilieff se bucura de simpatia ei și un simțimânt nelămurit o încătușa tot mai mult de omul acesta, despre al cărui trecut nu știa nimic.

De sigur că Vasilieff era destul de bătrân ca să poată fi tatăl ei. Și, oare, n'o iubea el ca pe o fiică?

Medicul clătinase capul îngrijorat, când văzuse rana gravă a moșierului, care suferise o comoție cerebrală.

Bolnavul delira adesea, vorbind despre lucruri enigmatice și Irina asculta, cu inima strânsă de

teamă, aiurările lui Vasilieff, care părea să fi avut mult de a face cu răposatul împărat, căci rostea mereu numele lui. Cuprins de friguri, rănitului i se părea că vede prinți și prințese dela Curtea imperială, ba chiar și pe Țarul Nicolai.

— Dacă, Tatiana te iubește, atunci ți-o dăruiesc bucuros, Nicolai — bâiguia el. — Am să mă retrag... dar fă-o fericită... tu ai drept de viață și de moarte asupra tuturor...

„Ah, ce vreți dela mine, sbiri ai Ohranei? — strigă bolnavul, deodată. — Cum, eu am scris asta? E o minciună sfruntată! Mi-ați falsificat scrierea, ca să mă duceți la pieire... Da, ticălosul de Potcikev a pus totul la cale... Numai el e în stare să facă asemenea uneltiri... Ah, tată, cât trebue să sufăr! Oare nu mă iubești deloc și crezi că fiul tău e capabil de toate acestea?

O spaimă nemărginită puse stăpânire pe Irina, când văzu că bolnavul se ridică în capul oaselor și o privi cu ochii holbați.

Dar apoi moşierul se linişti şi, cuprinzându-i mâna, o desmierdă cu dragoste.

— Tatiana, scumpa mea soţie — urmă el. — Nu-ţi fie teamă, te apăr... Trebue să fac o călătorie lungă... dar nu te îngriji de mine... am un ocrotitor puternic... Creşte copilul nostru în dragoste şi credinţă faţă de tatăl lui şi familia domnitoare.

„Ţarul Alexandru e bun şi nobil... nu va îngădui să se făptuiască nedreptăţi... Rămâi cu bine, scumpul meu Paul, mândria părinţilor tăi, rămâi cu bine şi fii un adevărat bărbat...

Deodată bolnavul se linişti şi Irina răsuflă uşurată, văzând că pieptul lui se ridică şi se lasă în chip regulat. Sărmanul moşier îşi găsise, în sfârşit, odihna, după atâtea ceasuri de nelinişte.

Trecuseră douăzeci de ceasuri de când Irina nu mai închisese ochii şi era atât de istovită, încât aţipi fără voie. Cu mâinile împreunate în poală, ea îşi plecase capul pe piept şi se cufundă într'un somn binefăcător.

Iubitul îi apăru în vis. Îl văzu venind acasă, în concediu, pe vremea când era soldat; îl văzu în câmpiile îngheţate ale Siberiei, urmărit de sbirii Ţarului şi de animalele sălbatece.

Deodată, Irina se trezi, scoţând un ţipăt. Îngrozită, zări în mijlocul încăperii o femeie cu o bonetă albă, aşa cum poartă surorile de caritate. Dar necunoscuta avea un farmec nespus şi zâmbi cu blândeţe. Irinei i se păru că o cunoaşte de mult şi, totuşi, ştia că n'o mai văzuse niciodată. Era o femeie mai în vârstă, căci avea părul alb; doi ochi străpungători priveau de sub o frunte înaltă şi cercetau încăperea cu luare aminte.

După cât se părea, necunoscuta trebue să fi fost minunată înainte vreme. Mai era şi acum frumoasă, deşi îi lipsea farmecul tinereţii.

Fără să scoată o vorbă, zâmbind doar prietenos Irinei, dânsa îşi desbrăcă mantila largă, şi rămase într'o rochie cenuşie, încinsă la mijloc cu un cordon.

Apoi, merse în vârful picioarelor la fereastră și trase perdelele, astfel că o lumină slabă mai pătrundea în încăpere. Și, lucru ciudat, odată cu venirea surorii de caritate, bolnavul păru mai liniștit ca înainte, și adormi adânc.

Irina nu rostise nicio vorbă, căutând să ghicească cine fusese acela care trimisese aci pe sora de caritate. In cele din urmă se liniști la gândul că Sonia Petrovici orânduise aceasta, pentru a-i veni în ajutor.

Sora de caritate se plecă deasupra bolnavului și-i ascultă răsuflarea. Apoi clătină capul, făcând o mutră îngrijorată. Irina o urmări cu încordare.

La un moment dat, i se păru că necunoscuta plânge, dar privind-o mai cu luare aminte, nu văzu decât doi ochi plini de seriozitate.

— Trebue să fii obosită, copila mea, — zise sora, cu blândețe.

Irina clătină capul în semn de negare. Totuși, cealaltă stărui:

— Da, ești obosită, ai veghiat doar zi și noapte. Ar fi bine să te culci, ca să te mai odihnești nițel.

Tânăra fată se supuse, dându-și seamă că se putea încrede în această femeie, care părea atât de blândă.

O salută și vru să se depărteze, dar un glas prietenos o mai reținu câteva clipe:

— Mă numesc sora Veronica și sunt din mănăstirea „Maicilor cenușii". Te rog să-mi spui și dumneata tot astfel, iar dacă bolnavul te întreabă cine îl îngrijește, când dumneata te odihnești, dă-i și lui aceleași lămuriri.

— Da, bucuroasă — răspunse Irina.

— Și dumneata, copila mea? — urmă cealaltă. — Cum te cheamă?

— Irina... Irina Verodin.

— Irina Verodin? — repetă călugărița, ațintind asupra fetei o privire cercetătoare. — Irina Verodin! — mai zise ea, odată, ca în vis.

— Ciudată femeie, murmură sora lui Boris, când ajunse în odaia ei.

Se lăsă noaptea. Revoluționara se înapoiase acasă. Nu prea se îngrijora din pricina lui Vasilieff, căci știa că se află pe mâini bune.

In fiecare seară, Sonia arunca o privire în camera bolnavului, schimba câteva cuvinte cu tânăra lui îngrijitoare, apoi își vedea de treburi sau se ducea la culcare.

Era veșnic pe picioare. Mai ales de când salvase viața lui Boris Verodin, ceea ce făcuse ca legătura dintre ei să fie mai strânsă ca odinioară, pătimașa femeie se străduia din răsputeri ca această legătură să nu slăbească iarăși.

Uneori venea de două ori pe zi în casa prințului Ulkitzki și se interesa de starea luntrașului. Și, neîncrederea ei față de Vera creștea tot mai mult. De pildă, în acea zi, când intrase în odaia bolnavului, Sonia surprinsese pe frumoasa soră de caritate ținând mâna acestuia și privindu-l cu duioșie nespusă.

Revoluționara se retrase și o sclipire de ură se ivi în ochii ei negri.

— Vai de tine, dacă vei cuteza să-mi stai în cale — murmură ea, cu chipul schimonosit de furie. — Nu îngădui ca Boris să-mi fie răpit nici de tine, nici de prințesa aceea blestemată. Am să vă distrug și nu mă voiu da în lături dela nimic, pentru a-mi ajunge ținta.

Apoi, intră în încăpere și făcu astfel, ca și cum n'ar fi văzut nimic. Intinse mâna prietenos lui Boris Verodin, știind că trebuia să fie pevăzătoare cu acest bărbat. Odată luntrașul o respinsese și ea nu vroia să mai întâmpine a doua oară aceeași ființire.

Boris o salută călduros. Se gândise la ea adeseori, spunându-și că avea mari calități. Luntrașul nu era ușuratec din fire și nu s'ar fi gândit

niciodată la altă femeie dacă Natașa lui ar mai fi fost în viață; dar ea murise, îl părăsise în floarea vârstei.

Vera se retrăsese pe nesimțite.

Tânăra prințesă nu prea vedea cu ochi buni pe oacheșa revoluționară și simțea că aceasta o urăște, bănuind în ea o rivală.

Ori de câte ori se gândea la Boris Verodin, o roșeață vie acoperea fața surorii de caritate. Ceea ce se petrecuse, pe vremea Țarului, cu toate prințesele și fetele din familiile de seamă, se petrecuse și cu dânsa. Părinții îi aleseseră de soț un tânăr ofițer din garda imperială, care avea înaintea lui un viitor strălucit. Era un bărbat distins și serios, oștean din cap până în picioare și mai ales, foarte bogat, căci moștenise dela părinții săi cari muriseră de timpuriu, moșii întinse aflătoare în Urali și nordul imperiului rusesc.

Vera nu se întrebase niciodată dacă iubește pe tânărul ofițer, ci împlinise dorința părinților ei și se logodise cu acela care îi fusese ales ca soț.

Puțin mai târziu, logodnicul ei căzu pe câmpul de luptă. In urma bătăliei dela lacurile mazuriene, când Nemții împinseseră în valuri armatele rusești, nimeni nu mai auzise de tânărul ofițer din garda imperială.

Acum, Vera Ulkitzki își dădea seamă că nu-l iubise niciodată. Abia când Boris Verodin, chipeșul și îndrăznețul revoluționar, se ivise înaintea ei, ea înțelese ce înseamnă dragostea.

Văpaia se stârnise deodată în inima ei și o fericire nespusă o cuprinsese la vederea tânărului. De atunci, privea cu duioșie la dânsul, despre care Iesta îi povestise atâtea lucruri frumoase, de atunci tremura ori de câte ori îi auzea glasul.

Știa, oare, Boris Verodin, că era iubit de această fată drăgălașă?

Nu, nu-și dăduse încă seamă de asta. Gândurile și năzuințele sale erau îndreptate în altă direcție,

de când soarta îl desnărţise pentru totdeauna de iubita lui.

Acum nu mai avea decât o singură ţintă: liberarea fraţilor săi asupriţi. Şi, dacă Vera Ulkitzki, sora prietenului său, se ocupa atâta de el, asta se datora numai faptului că erau uniţi prin aceleaşi idealuri — cel puţin, aşa credea Boris Verodin.

Tânăra se simţea şi ea hărţuită de gelozie, dar avea o fire prea nobilă, pentru ca să poată urî pe oacheşa revoluţionară.

Insă nu izbutea să înşele pe toţi din jurul ei. Părinţii nu se prea ocupau de copila lor, căci într'o oarecare măsură, prinţul Ulkitzki şi soţia sa erau partizani ai vechiului regim şi doreau reîntronarea Ţarului, deşi avuseseră mult de suferit de pe urma acestuia. Cei doi bătrâni îşi iubeau copiii, dar nu-i înţelegeau.

Iesta găsi pe sora lui în grădină. Toamna venise foarte de timpuriu şi zăpada stătea să cadă.

Văzând-o singură în parcul mohorît, tânărul şovăi câteva clipe, apoi se apropiă pe nesimţite, de sora lui.

Prinţesa avea ochii plini de lacrimi, dar când îşi zări fratele încercă să-şi dea o înfăţişare veselă. De astădată, însă, Iesta nu se mai lăsă înşelat.

— Plângi, surioară? — întrebă el, cu duioşie, punându-i mâna pe umăr. — Ţi-a făcut cineva vreun rău?

— Nu... te înşeli — murmură ea, înăbuşindu-şi un suspin.

— Spune-mi, ce-i cu tine? — stărui fratele ei, privind-o ţintă în ochi. — Trebue să ştiu ce te apasă.

— N'am nimic Iesta, crede-mă!

— Nu, nu vrei să-mi spui adevărul. Dar n'ai să pleci de aici până nu-mi vei destăinui ce te frământă... Poate voiu fi în stare să-ţi alin durerea.

De astădată, prințesa nu se mai putu stăpâni și, aruncându-se la pieptul fratelui ei, izbucni în plâns.

— Nu, nu-mi poți ajuta — îngână dânsa printre suspine. — Nimeni nu poate să-mi fie de folos...

— Dar spune-mi, ce este? — stărui Iesta.

Tânăra îl privi îndurerată.

Prințul rămase o clipă pe gânduri, apoi un fulger îi străbătu mintea. Da, și el era chinuit de aceeași durere. Sora lui nutrea o dragoste neîmpărtășită.

Iesta chibzui cu înfrigurare. Incă de mult îi trecuse prin minte că Vera e foarte potrivită pentru Boris. Insă, observându-i mai de aproape, își dăduse seamă că cei doi nu erau legați decât printr'un simțimânt de prietenie.

Așa dar, cine putea să fie acela pe care îl iubea sora lui? Firește că în ultimul timp Vera făcuse cunoștință cu mulți tineri, dar, după cât își amintea el, niciunul nu atrăsese asupra lui privirile frumoasei prințese.

Pate Vasilieff?

Nu, asta nu se putea, căci bărbatul acesta [illegible] era prea bătrân pentru dânsa.

Atunci, cine încătușase inima Verei?

In cele din urmă, prințesa îi mărturisi totul.

— Va să zică, totuși așa e — murmură el, privind-o cu luare-aminte.

Și, deodată, lui Iesta i se păru ciudat că Boris fusese orb la frumusețea și farmecul surorii sale.

— Cred că va fi al tău — o mângâiă tânărul, sprijinindu-i capul de pieptul lui.

— E oare cu putință, Iesta?. — O, aș fi atât de fericită!

— De ce nu? Firește, Boris Verodin mai e sub mrâurirea morții iubitei sale, însă timpul vindecă orice răni și, încetul cu încetul, prietenul meu va recăpăta dorul de viață, iar dragostea se va trezi [illegible] în inima lui. Și chiar dacă va păstra o a-

mintire pioasă aceleia pe care a iubit-o, nu va renunța totuși cu desăvârșire la bucuriile pe cari le oferă viața.

„Alături de ine va putea să lupte pentru idealul său și-i vei fi o tovarășă credincioasă, căci nutrești și tu aceleași simțiminte ca și el.

— Ah, frățioare, dacă ai ști ce fericită mă faci! — murmură Vera, însuflețită de nădejde.

Dar, deodată șovăi și oftă din adâncul inimii. Iesta se depărtă puțin și o privi în ochi.

— Ei, surioară, iar te îndoiești? — glumi el. — Ce-ai pățit de te-ai schimbat așa, deodată?

La început, Vera nu vru să răspundă, apoi, însă, zise cu glas șovăitor:

— Imi dau seamă... că nu-i frumos din partea mea... dar mă tem... că... altă femeie... îl poate încătușa... mai bine decât mine.

— Ai vreo bănuială?

— Da, e vorba de Sonia Petrovici. Sunt sigură că și ea îl iubește. Dânsa i-a salvat viața și nu este el, oare, obligat la recunoștință?

Iesta rămase pe gânduri. Poate că sora lui avea dreptate? Revoluționara vizita pe bolnav în fiecare zi și ea era o femeie frumoasă și pătimașă care putea să înflăcăreze inima unui bărbat. În orice caz, tânărul se hotărî să vorbească cu prietenul său, pentru a afla adevărul.

Și, deoarece nu știa ce să răspundă surorii sale, prințul încercă s'o mângâie atât cât îi era în putință, apoi, se îndreptă spre camera bolnavului.

Sonia zugrăvi în culori vii, tânărului revoluționar, situația politică din Capitală. Frumoasa femeie avea darul povestirii și Boris rămase uimit, căci nu-și închipuise niciodată că această țărancă era atât de isteață. După cât se părea, citise mult, mai ales despre revoluții. 694

Cereți mâine tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare numărul 50, care în mod excepțional va costa 4 lei exemplarul

— Vei fi răzbunat, Boris Verodin, zise ea cu hotărîre. — Guvernul nu va mai rămâne la cârma țării decât vreo câteva săptămâni. Apoi, oamenii aceștia de paie vor fi alungați din slujbele lor și cea de a doua revoluție va face să se cutremure marele imperiu rusesc.

„Cu câtă bucurie mă gândesc că voiu lupta alături de tine!

„Lenin a și întocmit un program și a hotărît pe aceia cari vor fi numiți comisari ai poporului. Cred că și tu vei obține o slujbă însemnată, după ce-ți vei fi îndeplinit misiunea în Siberia.

Boris Verodin ascultase cu interes și încuviință, plin de însuflețire, spusele tovarășei sale.

— Da, ai dreptate... a sosit timpul ca guvernul să fie răsturnat — zise el. — Trebue neapărat să încheiăm pacea cu Nemții, căci luptele cari se mai dau pe front ici colo, n'au niciun rost... Dar ce se aude cu soldații lui Potcikev? — urmă luntrașul. — Se vor preda și ei?

Sonia zâmbi triumfător.

— Cine s'ar putea împotrivi noilor învățături? — zise ea, cu înflăcărare. — Regimentele guvernului vor arunca steagurile și le vor desfășura pe ale noastre. Restul trupelor lui Potcikev vor fi nimicite de soldații roșii.

Deodată, revoluționarul se simți cuprins de două brațe moi și un sărut fierbinte îi arse buzele. Pătimașa Țigancă se aruncase asupra lui, furtunoasă.

La început, luntrașul se împotrivi; apoi, însă, cuprins de amețeală, o strânse în brațe cu atâta putere, încât Sonia își pierdu răsuflarea. Buzele lor se uniră iarăși într'un sărut pătimaș, care le răpi judecata.

In acea clipă, Iesta se ivise în pragul încăperii și rămase locului încremenit. Așa dar, sora lui, avusese dreptate? Sălbateca revoluționară prinsese pe Boris în mrejile ei.

Cu inima rănită, prințul se depărtă cu hotărîrea să nu destăinuiască surorii sale nimic din ceea ce văzuse.

91. — Călugărița din ordinul «Maicilor Cenușii»

Nespusă fu uimirea Irinei, când văzu devotamentul cu care sora Veronica îngrijea de rănit. Această femeie, cu chipul distins, părea să nu știe ce înseamnă oboseala. Dormea câteva ceasuri pe noapte și nu se depărta de lângă căpătâiul bolnavului nici atunci când Irina se oferea să-i ție locul.

Din această pricină, tânăra era uneori foarte supărată, dar buna călugăriță știa s'o împace întotdeauna cu vorbe blânde.

Intr'o zi, sora Veronica veni însoțită de un bătrân care avea înfățișarea unui mare învățat. Irina rămase nedumerită, neștiind ce hotărîse pe călugăriță să aducă alt medic. Până atunci bolnavul fusese în îngrijirea unui doctor care locuia în apropiere și venea în fiecare zi.

Bătrânul se apropiă de Vasilieff, a cărui stare nu se îmbunătățise de loc, și-l cercetă cu multă luare-aminte; apoi, rămase pe gânduri.

Sora Veronica fu cuprinsă de neliniște. Irina o văzu apăsându-și pe inimă mâinile ei albe, în timp ce ochii i se umeziră.

— Ce părere aveți, domnule profesor? — întrebă ea, în șoaptă, ca Irina să n'o poată auzi.

Bătrânul aruncă o privire cercetătoare asupra tinerei fete.

— E părintele dumitale? — cercetă el apoi, învârtind ochelarii în mână.

— Nu... adică... vreau să spun... e tatăl meu vitreg — bâigui Irina, roșindu-se toată.

Profesorul tuși ușor.

— Trebue să avem răbdare — zise el, prevăzător. — N'aș putea să-ți spun nimic hotărît. Deocamdată, trebue să îngrijim ca bolnavul să treacă criza.

In acea clipă medicul de acasă se ivi în prag și Irina porni în întâmpinarea lui. Acesta șovăi văzând un medic străin; apoi, însă, păși spre bătrânul profesor, înaintea căruia se înclină.

— Doctor Barnikoff — se prezentă el.

— Lăsați-ne singuri, vă rog — zise bătrânul, adresându-se celor două femei. — Am ceva de vorbit cu colegul meu.

Sora Veronica și Irina părăsiră încăperea.

Bătrânul își îndreptă trupul uscățiv.

— Mă cunoști, domnule doctor? — întrebă el, privind spre medicul de casă.

— Da, sunteți domnul profesor Șikorski, vestitul psihatru.

— Așa e; dar mai știi, oare, că ai procedat cu o ușurință condamnabilă? — urmă profesorul, cu glas tăios, învârtind iarăși ochelarii în mână, ceea ce dovedea că era foarte turburat.

— Nu... nu vă înțeleg, domnule profesor...

— Ba mă înțelegi prea bine! Bolnavul are creierul atins... ar fi trebuit să-ți dai seamă de asta numaidecât. Mă mir cum de ai trecut cu vederea un lucru atât de însemnat. Creierul nu trebue tratat ca orice alt organ al corpului, ci se impune să-i acordăm o atențiune deosebită.

„Niciodată, procesul de vindecare nu poate elimina din creier corpul străin. Asta ai fi trebuit s'o știi și dumneata. Acum ne putem teme de o meningită gravă.

„Rănitul va trăi, dar — (profesorul aruncă o privire răutăcioasă spre doctorul Barnikoff, care plecase capul, umilit) — probabil că va rămâne cu mintea întunecată.

Profesorul își împreunase mâinile la spate și se plimba prin încăpere, foarte turburat.

— Când l-ai găsit pe bolnav, ultima dată, cu mintea limpede? — întrebă el, oprindu-se înaintea medicului.

— Era întotdeauna în delir. Acum patru zile a răspuns, însă, la întrebările mele, căci și-a venit

în simțiri pentru câteva minute, pe când îi cercetam rana.

— Și ai avut impresia că mintea începe să i se întunece?

— Asta n'aș putea să spun.

Bătrânul măsură iar încăperea în lung și în lat.

— Mă voiu pune în legătură cu colaboratorul meu, profesorul Borneskin, și vom examina bolnavul împreună. De hotărîrea lui atârnă dacă, în aceste împrejurări, putem încerca o operație sau nu.

Doctorul privi în pământ, ca un om care se știe vinovat.

— Și acum, ce trebue să facem, domnule profesor? — întrebă el, când bătrânul își spălă mâinile.

— Deocamdată, nimic altceva decât să-i prescrii calmante. Dacă va avea dureri mari de cap, îi vei face o injecție cu morfină. Trebue să facem tot ce ne va sta în putință ca bolnavul să nu fie cuprins de vreun acces de furie, căci încă o rănire a craniului înseamnă moartea pacientului.

Doctorul Barnikoff conduse la ușă pe celebrul său coleg, care făgădui că se va înapoia a doua zi.

Afară, profesorul fu întâmpinat de sora Veronica.

— Va scăpa, domnule profesor? — întrebă ea, în șoaptă.

Învățatul o privi cu luare-aminte, apoi clătină capul.

— Hm, vom vedea... Dar ia spune-mi, dragă soră, de când se află și la Petrograd ordinul „Maicilor cenușii?" Până acum, după cât știu, nu era decât în Moscova și câteva orașe din răsăritul țării...

— Da, așa e — răspunse călugărița — însă s'a întocmit și aici o secțiune a ordinului nostru, căci în curând se vor produce evenimente cari vor face necesară prezența noastră la Petrograd.

Profesorul o privi din nou, cercetător.

— zise el, apoi. — De câtă vreme eşti printre surorile cenuşii?

— De mulţi ani, domnule profesor.

— Te tragi dintr'o familie de seamă?

Călugăriţa confirmă, roşindu-se, şi începu să frământe o cută a vestmântului ei cenuşiu.

Bătrânul nu mai stărui.

— Ai făcut bine că m'ai chemat — urmă el, ca să schimbe vorba. — Cine e bolnavul? Îl cunoşti? (Vezi coperta).

— Nu... de unde să-l cunosc? Am trăit doar atâta vreme departe de lume!

— Dar cum se face că e în palatul prinţului Gogineff?

Călugăriţa scoase o exclamaţie de uimire.

— Această casă a aparţinut familiei Gogineff? — strigă ea, surprinsă.

— Cum, nu ştiai asta? — întrebă profesorul, mirat, la rândul lui.

— De unde să fi ştiut? Nici nu bănuiam măcar...

— Cine e acum proprietarul palatului? — cercetă savantul, mai departe.

Sora Veronica privi cu teamă în jurul ei.

— Dacă nu mă înşel, o revoluţionară — o femeie frumoasă, plină de foc, şi cu o fire pătimaşă. Întâmplări ciudate au scos-o în calea bolnavului. Eu n'o văd decât seara, când vine să se intereseze de starea lui.

— Hm, curios! — făcu profesorul. — Pe vremea Ţarului, cu câţiva ani înainte de războiu, veneam în palatul acesta, căci prinţul era bolnav. După câte îmi amintesc, avea şi o fiică.

„Da, da, revoluţionarii ăştia poartă grijă şi de buzunarul lor, căci altminteri cum ar fi fost cu putinţă ca un comisar şi, mai ales, o femeie, să-şi poată cumpăra un asemenea palat? Ne aşteaptă vremuri grozave. Toţi aceia cari n'au nimic se pot socoti fericiţi. În curând se va porni o adevă-

rată vânătoare împotriva celor bogaţi, carî vor fi nimiciţi sau urmăriţi pas cu pas.

„Dumnezeu să ocrotească biata noastră ţară!

Bătrânul întinse călugăriţei mâna şi-i zâmbi prietenos.

— De ce n'aţi părăsit Rusia, domnule profesor? — întrebă ea cu glas tremurător.

— Eu? — Ar fi fost cea mai mare laşitate. Imi iubesc patria prea mult, ca s'o pot trăda... căci, plecarea mea în aceste împrejurări n'ar fi fost decât o trădare. Nu, sunt hotărît să muncesc fără răgaz, pentru a veni în ajutorul nenorociţilor cari vor cădea în aceste lupte înverşunate. Cunoştinţele pe cari le am vreau să le închin poporului meu.

„Şi, oare, începutul n'a fost făcut deja? Bolnavul de aici nu e şi el o victimă a turburărilor petrecute în vremea din urmă?

— Sunteţi un om nobil — zise călugăriţa, cu însufleţire.

— Nu, aş fi un ticălos, dacă aş p[illegible]eda altfel răspunse bătrânul.

Şi, adăugă, cu un zâmbet amar:

— De altminteri, şa fi bucuros să scap cu viaţă. Averea mea, clinica, aparatele vor trece în stăpânirea statului nou. Da, asta va fi răsplata lor.... Dar nu face nimic... La urma urmei, de ce să fiu eu mai bogat ca altul? Poate că greşim cu toţii? Poate că statul nou va fi într'adevăr aşa cum îl descriu fruntaşii revoluţionarilor? Poate că oamenii vor fi mai buni atunci?

„Dar să nădăjduim că vom apuca şi sfârşitul acestei revoluţii înfiorătoare. Şi, dacă nouii politicieni îşi vor ajunge ţinta, dacă vor izbuti să ne dea raiul pe pământ, atunci îi voiu binecuvânta.

Apoi, bătrânul profesor părăsi clădirea. Afară, se mai întoarse odată şi privi lung faţada palatului.

Inainte cu câteva luni, marele învăţat fusese chemat la Paris, unde i se oferise o catedră la

Facultatea de medicină. Cu toate că știa că va duce o viață liniștită și va putea să-și refacă averea, el refuzase propunerea și rămăsese în țară, așteptând liniștit desfășurarea revoluției.

Irina și sora Veronica se aflau iarăși în camera bolnavului. Tânăra fată plângea încet; inima îi spunea că viața ocrotitorului ei e în primejdie.

Buzele-i tremurau, stăpânindu-și suspinele. Singura ei mângâiere, în mâhnirea-i adâncă, era vestea că Boris va putea să părăsească patul în curând. Constituția lui robustă învinsese.

Sora Veronica părea și ea foarte mâhnită. De sub boneta-i albă nu se vedea decât o mică parte din frunte și ochii blajini și inteligenți ai bunei femei.

Purtarea călugăriței devenea tot mai misterioasă pentru Irina. După cât se părea, sora Veronica se interesa foarte mult de soarta bolnavului, căci ea chemase pe vestitul profesor.

— Știai că această casă a aparținut unei familii princiare? — șopti maica, adresându-se Irinei.

— Nu; știu doar că actuala proprietară a palatului e o fată sărmană din satul meu.

Sora Veronica rămase surprinsă.

— Cum, frumoasa comunistă e o țărancă? — exclamă ea. — Ei, atunci s'a priceput să se îmbogățească repede.

Irina încuviință din cap.

— N'am întrebat-o de unde și-a făcut rost de banii trebuincioși ca să-și cumpere palatul. De altminteri, nici nu mi-ar fi spus.

Maica rămase pe gânduri câtva timp, apoi zise, oftând:

— Da, neamurile nobile se sting, revoluția va distruge tot ce a avut mai distins țara noastră. Avutul lor va încăpea pe mâini nedibace, cari nu vor ști să prețuiască operele de valoare. Pilda cea mai vie ne-o dă casa asta, care a aparținut mândrei familii de Gogineff.

— Cum, familiei Gogineff? — strigă Irina, uimită. — Nu cumva te înșeli, soră? Prințul Alexandru Gogineff și fiica lui, minunata prințesă Natașa, locuiau în castelul din satul nostru. O! sărmana prințesă era o ființă fermecătoare și bună ca un înger, dar a avut un sfârșit tragic. Tatăl ei a fost omorît de revoluționari. După ce prințul Potcikev a pus foc satului nostru, oamenii îndârjiți au pornit împotriva castelului, pe care l-au dat pradă flăcărilor, iar bătrânul prinț a fost împușcat.

— Și prințesa? — întrebă sora Veronica, interesată. — Ce s'a întâmplat cu dânsa?

— A fugit... și... apoi, a murit înecată.

— Groaznic! — murmură călugărița. — Cu puțin timp înainte, am aflat că Natașa a fugit cu un huntraș, care a ocrotit-o împotriva prințului Potcikev, soțul ei.

— De unde știi asta? — întrebă Irina, surprinsă, la rândul ei.

Sora Veronica zâmbi ciudat.

— Ei, destul că știu... Și zici că prințesa a murit?

— Da, și-a găsit moartea în valurile Volgăi.

Gândindu-se la tragicul sfârșit al nevinovatei prințese, Irina izbucni în plâns.

— Palatul acesta a fost reședința de iarnă a familiei Gogineff — urmă sora Veronica.

Deodată, cele două femei tresăriră speriate și holbară ochii spre bolnav, care se ridicase în capul oaselor și se uita spre ele, cu priviri în care sclipea nebunia.

— Cine spune că prințesa a murit? — strigă el. — Cine se încumetă să susțină una ca asta? Nu, ea trăiește, se va înapoia... îl va găsi pe scumpul ei Boris... și va dovedi acestui Vasilieff... care se fălește cu caracterul lui nobil... îi va dovedi că e un ticălos... Ah, Sfinte Dumnezeule din Ceruri, iartă-mă că m'am purtat atât de josnic și nu mă părăsi!

Irina ascultase cu groază cuvintele mosierului.

Cum vorbise omul acesta nobil despre sine! Nu, de sigur că nu-şi dăduse seamă ce spune. Căci, de unde putea să ştie că Natasa mai trăieşte?

Nici sora Veronica nu dădea crezare acestor învinuiri proprii. Buna femeie se apropiă de bolnav, izbuti să-l liniştească şi, în cele din urmă, acesta aţipi.

Tânăra însă, rămase pe gânduri. Indoiala pusese stăpânire pe dânsa. Dacă prinţesa trăia într'adevăr? Dacă nu-şi găsise moartea în valuri? Poate că bolnavul aruncase o privire în viitor? Ea auzise că unii oameni erau înzestraţi cu un dar, mulţumită căruia puteau să prevadă ce se va întâmpla mai târziu. Şi mama Anuşca avusese acest dar şi proorocirile ei se împliniseră uneori întocmai.

Şi dacă Natasa trăia? Atunci, Irinei nu-i mai era îngăduit să spere că Boris îi va aparţine vreodată, atunci ea va trebui să sufere iarăşi în tăcere.

Tânăra ştia cât de adâncă era dragostea luntraşului pentru iubita lui, ştia că el nu o va părăsi niciodată. Aşa dar, dacă spusele bolnavului erau întemeiate, un viitor negru plin de amărăciune se deschidea înaintea nevinovatei copile a cărei singură năzuinţă era să cucerească inima fratelui ei vitreg.

Irina se mai frământă multă vreme cu aceste gânduri chinuitoare, apoi părăsi camera încetişor, căci deocamdată prezenţa ei era de prisos. In acea zi, tot sora Veronică avea să stea de veghe la căpătâiul bolnavului.

După puţin timp, Irina auzi paşi apropiându-se de odaia ei. Cunoştea mersul acesta sigur. Nu putea fi decât al Soniei Petrovici, proprietara palatului.

Tânăra deschise uşa. Intr'adevăr, nu se înşelase, căci frumoasa revoluţionară se afla înaintea ei, cu chipul luminat de un zâmbet. Ochii-i scânteiau de fericire şi patimă. Venea dela Boris Verodin, care o cuprinsese în braţe. Acum, Sonia

știa că putea să-l încătușeze de dânsa. Și vai de aceea, care ar fi încercat să i-l răpească.

Revoluționara își aținti privirile spre Irina. Nu, fetișcana asta blondă și frumoasă nu va izbuti niciodată să cucerească un bărbat ca Boris Verodin. Era prea gingașă pentru aceasta. Așa dar, Sonia n'avea niciun motiv să se teamă de dânsa. In schimb, tânăra soră de caritate, prințesa Vera Ulkitzki, era o rivală primejdioasă și Sonia știa că sub înfățișarea ei mândră, stăpânită, se ascundea o fire pătimașă.

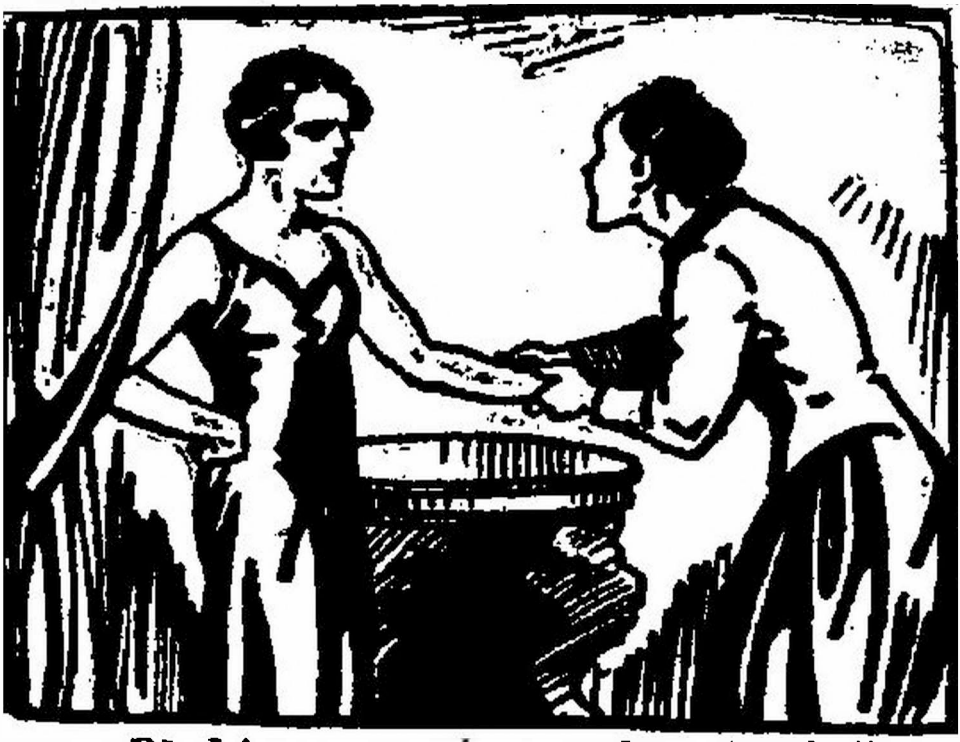

— Ei, Irina, ce mai nou? Cum te simți? — întrebă revoluționara, prietenoasă.

— Mulțumesc, bine, — răspunse tânăra

— Și ce face Vasilieff?

— Îi e foarte rău. Astăzi l-a examinat un profesor vestit, doctorul Șikorsky care a tratat pe Țar și Țareviciu.

— Cum, profesorul Șikorski a fost aici? — exclamă Sonia, mirată.

Și la încuviințarea celeilalte, ea urmă:

— Dar cum a ajuns aici? Cine l-a chemat?

— Bine nu știu nici eu, dar bănuiesc că sora Veronica l-a adus, căci au venit împreună și a stat mult de vorbă cu dânsa.

Sonia o sfredeli cu privirea.

- Cine e sora Veronica și ce caută aici?

— Face parte din ordinul „Maicilor cenușii" din Moscova, care a făcut o filială aici în oraș.

Revoluționara se declară mulțumită. Mai adresă câteva vorbe prietenoase Irinei și vru să se depărteze, când aceasta o reținu, apucând-o de braț.

— Sonia, aș vrea să te întreb ceva — zise tânăra, cu teamă.

— Mă rog, întreabă; sunt gata să-ți răspund dacă îmi va fi cu putință.

Irina plecă ochii în pământ, neștiind cum să înceapă. Se luptă câteva clipe cu ea însăși, apoi zise, șovăind:

— Sonia, dela cine ai cumpărat palatul ăsta?

Frumoasa comunistă tresări și holbă ochii la Irina. Ce ascundea, oare, această întrebare?

91. — Părăsită.

Noaptea, care învăluia ținutul, se destrăma încetul cu încetul. Zorile mijeau la răsărit și razele soarelui începură să străbată, prin norii deși.

O femeie pășea, sfârșită de oboseală, pe șoseaua ce ducea dela castelul prințului Potcikevi spre oraș.

Din când în când rămânea locului și privea desnădăjduită spre cizmulițele-i subțiri, cari se ferfenițiseră din pricina drumului lung și a umezelii. O broboadă cenușie îi acoperea capul.

La cel mai mic sgomot, călătoarea tresărea și privea în jurul ei, ca un vânat încolțit. Făcuse un mare ocol împrejurul satului pe care îl întâlnise în cale. Câinii lătraseră la ea, dar sărmana nu se temea de ei, ci de oameni — mai ales că, la

intrarea în sat, zărise fâlfâind un steag roşu, ceea ce însemna că răscoala se stârnise şi acolo.

Vârtejul trecea, în goană nebună peste întinsele ogoare ale imperiului rusesc şi răsturna totul cu josul în sus. Castelele şi moşiile erau confiscate de ţărani, cari puneau stăpânire pe tot ceea ce aparţinea nobililor. Pretutindeni, străina văzu steagurile roşii, cari se iviseră ca din pământ.

Drumul bietei femei dusese peste văi şi dealuri, prin mlaştini şi băltoace. Noaptea poposea în pădure. De două zile nu mai mâncase nimic. Teama că sbirii erau pe urmele ei o chinuia fără încetare. Şi gândindu-se la ultima noapte petrecută în castelul prinţului Potcikev, o groază de moarte pusese stăpânire pe inima bietei femei.

Doar o clipă, şi căpitanul acela înfiorător şi-ar fi atins ţinta. Şi ce vroia, oare salvatorul dela dânsa? Ea bănuise dorinţele acestuia şi, de atunci, se temea de el tot atât de mult ca şi de acela, care era mâna dreaptă a prinţului Potcikev.

O, câte lacrimi nu vărsase ea, în ultimele ceasuri! Cu câtă duioşie se gândise la iubitul ei, de care o despărţiseră valurile Volgăi! Acum Boris nu mai era lângă dânsa, ca s'o ocrotească cu braţul său vânjos.

Nefericita prinţesă Nataşa rătăcea fără ţintă pe drumurile desfundate de ploile toamnei. Deodată, un sat se ivi în zare. Călătoarea se urcă pe o colină şi căută, cu priviri pline de teamă, o cărare pe care să poată ajunge în sat fără să fie văzută. Desnădejdea o cuprinse când zări, la una din ferestrele primăriei, fâlfâind un steag roşu. Şi, ce era şi mai rău, nu exista niciun drum care să ducă în jurul satului, astfel că, dacă vroia să meargă mai departe, trebuia să treacă printre case.

Istovită şi tremurând din tot trupul, Nataşa se aşează pe un trunchiu de copac. Spre ghinionul ei, nori negri se îngrămădiră deasupra ţinutului mohorît şi în curând începu să plouă cu găleata. Nu

trecu mult timp și biata femeie era udă până la piele.

Ca întotdeauna ,când se afla în situații desnădăjduite, Natașa începu să se roage — aceasta era singura ei mângâiere. Și, într'adevăr, rugăciunea o întări și-i dădu curaj.

Însuflețită iarăși de nădejde, prințesa atipi.

Și dormi un somn adânc, în timp ce ploaia îi scălda trupul.

Când se trezi, era întunerec. O adiere caldă îi mângâia fața. Speriată, Natașa sări în sus și văzu doi ochi scânteietori ațintiți asupra ei. O spaimă de moarte o cuprinse căci, la început, bănui că un lup se pregătea să se năpustească asupra ei.

Apoi, însă, își mai reveni în fire, dându-și seamă că animalul care se afla în fața ei, era un câine mare și, după cât se părea, foarte blând, căci dădea voios din coadă.

Natașa răsuflă ușurată și, întinzând mâna, desmierdă capul animalului, care se gudură pe lângă dânsa și-i linse mâna, recunoscător.

Prințesa chibzui. Fiori reci îi străbăteau trupul și vestmintele-i păreau de ghiață. Dacă rămânea afară peste noapte,, viața îi era în primejdie.

— Ce-ar fi să pornesc în urma câinelui? Poate mă va duce în casa unor oameni cumsecade! — își zise ea.

Deodată se auzi un fluierat prelung, dar nu din spre sat, ci din altă direcție. Câinele începu să latre de bucurie.

— Să mergem, bunule animal, — zise Natașa, cu hotărîre — poate că stăpânii tăi îmi vor da adăpost.

Și se păru că atâta așteptase câinele, căci începu să sară voios în jurul ei, în timp ce dânsa se îndreptă spre partea de unde se auzise fluierătura.

Merseră astfel, prin noapte, pe un drum pustiu ce ducea pe coama unui munte acoperit de co-

paci. Adesea, Natașa rămânea locului șovăind, da lătratul vesel și stăruitor al câinelui o îndemna s pornească mai departe.

Deodată, înaintea lor se ivi un luminiș, del care ducea în vale o potecă largă. Acum șuier tura răsună din nou și chiar în imediata lor propiere.

Câinele o luă înainte în salturi mari, dar v zând că prințesa rămânea iar locului, se înapo și începu să latre, astfel că ea se hotărî să-l u meze. Poate că era un semn al Cerului? Poate Dumnezeu îi trimisese în cale credinciosul a mal, ca s'o salveze?

Natașa păși mai departe, în urma câinelui, ca nu mai putea de bucurie. Dar biata femeie se crezuse prea mult în puterile ei. Frigul o pătru dea până la oase, urechile începură să-i vâjâie și abia se mai ținea pe picioare. Deodată i se fă roșu pe dinaintea ochilor, încercă să se spriji de ceva, dar neîntâlnind nimic se prăbuși la p mânt, scoțând un geamăt. Ca în vis ea mai a lătratul dureros al câinelui, apoi își pierdu cun tința.

Fu trezită de un glas adânc, bărbătesc.

— Ei, Vanici, nu vrei să fii cuminte! De ce lași pe sărmana copilă să doarmă?

Un schelălăit urmă acestor cuvinte pe jumăt aspre, pe jumătate blânde.

Natașa rămase cu ochii închiși, încercând s adune gândurile.

Se scurseseră cincisprezece ceasuri de când mai dăduse niciun semn de viață. Intre timp, no tea se lăsase iarăși. Firește că sărmana femeie bănuia nimic din toate acestea. Deodată, își am că leșinase pe drum.

Cum ajunsese aci, oare? Cine era bărbatul c încerca să liniștească animalul?

In timp ce căuta să-şi răspundă la aceste întrebări, Natașa simți pe mâna-i care atârna în jos, limba caldă a câinelui. In cele din urmă deschise ochii.

O lumină slabă domnea în încăpere; în schimb, era cald. După câtva timp, prințesa își dădu seamă că se află deasupra vetrei, într'o firidă din acelea cari se întâlnesc în casele țărănești și cari slujesc drept culcuș.

Blănuri calde, de oaie, îi acopereau trupul, iar umezeala din vestminte dispăruse cu totul.

Pereții colibei erau plini de funingine; și în mijlocul odăii se afla o masă primitivă, deasupra căreia se aplecase un bărbat, care părea adâncit în lucru. Avea o barbă albă, părul de aceeași culoare și ciufulit.

Privind mai cu luare-aminte, Natașa observă că bătrânul rânduia în grămezi niște buruieni uscate, ce se aflau înaintea lui. Câinele se așezase la picioarele sale, în patru labe, și privea cu încordare spre firida de deasupra vetrei.

Văzând că Natașa deschisese ochii, animalul făcu un salt spre culcușul ei și începu să latre voios.

— Vanici, nu înțelegi! — strigă bătrânul, supărat, întorcându-se spre vatră.

— In sfârșit, te-ai săturat de somn? — făcu el, zâmbind, când dădu cu ochii de Natașa. — Incepusem să cred că n'o să te mai trezești niciodată. Nu-i vorbă, că ți-am dat și un ceaiu liniștitor. Ei, cum te simți?

Prințesa scoase un suspin de ușurare. Cuvintele bătrânului îi arătau că fusese adăpostită în casa unui om de treabă. Câteva unelte îngrămădite într'un colț al colibei o făcură să-și dea seamă că aceasta aparținea unui cioban. Behăitul unor oi, care se auzi de afară, îi întări presupunerea.

— Iți mulțumesc din toată inima, — zise Natașa, mișcată, adresându-se ciobanului. — Mi-ai salvat viața...

Bătrânul făcu un gest de împotrivire.

— Nu eu, ci câinele. Norocul dumitale a fost că credinciosul meu Vanici ţi-a dat de urmă. Dar să lăsăm asta, căci trebue să-ţi fie foame. Am să-ţi pregătesc o supă, care o să te mai înviioreze.

Natașa se mai simţea foarte istovită, astfel că se întinse iarăşi pe culcuşul ei şi rămase cu ochii aţintiţi spre tavanul înegrit de funingine. In vremea asta asculta povestirea ciobanului, care vorbea mai mult pentru sine:

— Da, credinciosul meu Vanici ţi-a salvat viaţa. Il trimisesem în sat, pentru a duce o solie starostelui, căruia îi aduceam la cunoştinţă că îmi dispăruseră trei oi. Trebue să ştii că acum starostele administrează moşia în numele noului soviet. Totul s'a schimbat în ultimul timp, dar nimeni nu poate şti cum o să iasă lucrurile la urmă.

„Eu, unul, ca om bătrân, nu prea o să mai văd mult din ceea ce are să se întâmple. In orice caz, rămân mai departe în slujba mea, fie că turmele sunt ale boierului sau ale obştei.

„Dar să lăsăm asta şi să-ţi vorbesc de salvarea dumitale... Vanici e un animal foarte deştept şi ştie ce trebue să facă atunci când îl trimit cu o solie în sat. Ii leg bileţelul de sgardă, apoi, o ia la goană prin pădure, până ce ajunge la ţintă. Tot astfel îmi aduce şi răspunsul.

„De astă dată, câinele zăbovi cam mult şi-mi închipuii că o fi avut în pădure vreo aventură cu vreun iepure sau o vulpe. Când e vorba de aşa ceva, Vanici nu ştie de glumă. Aşa dar, îl fluierai şi după câtva timp, auzii lătratul său. Când se ivi, în sfârşit, începu să chelălăie şi o luă iar la goană pe drumul pe care venise. Mânat de curiozitate, pornii după el şi, găsindu-te în nesimţire, te adusei în coliba mea.

„Sărmană copilă, de sigur că vei fi fugit de teama roşiilor?

Zicând acestea, bătrânul își lăsă lucrul și, întorcându-se spre Natașa, îi zâmbi prietenos.

— Da, da, oamenii au devenit foarte răi — urmă el. — Țăranii nu mai fac nicio deosebire între femeile fără apărare și bărbații primejdioși și haini. Vor să bolșevizeze nobilimea cu tot dinadinsul. N'aș putea spune dacă fac bine sau rău, căci eu sunt om bătrân și nu prea îmi dau seamă cum stau lucrurile.

— Nu, n'am fugit de teama revoluționarilor — răspunse Natașa, oftând. — Cu toate acestea, trebue să mă feresc și de ei; tocmai din pricina asta am ocolit satele cari mi-au ieșit în cale. Am pierdut multă vreme astfel... sunt de trei nopți pe drum.

— Iar o zi și o noapte au trecut de când ești aici — interveni ciobanul. — Cincisprezece ore ai zăcut, ca moartă.

— Cum, am dormit atâta timp? — întrebă Natașa, mirată.

— Da, — răspunse bătrânul. — Dar, ia spune-mi, cine ești și cum te cheamă?

— Am fugit din castelul prințului Potcikev, — zise tânăra.

Chipul ciobanului se posomorî și Natașa văzu, cu inima strânsă de teamă, expresia întunecată ce se ivise în ochii lui. Făcuse ea vreo nesăbuință?

Dar trăsăturile bătrânului luară iarăși expresia lor obișnuită, de blândețe.

— Fii liniștită, copila mea, — zise el, văzând spaima prințesei. — De mine n'ai ce te teme și sunt hotărît să te ocrotesc și de acum înainte, chiar dacă ai fi soția prințului. Nu e în firea mea să las pe cineva la impas. Și apoi, îmi dau seamă că ești o femeie de treabă.

Natașa răsuflă ușurată și ațintì asupra ciobanului o privire plină de recunoștință. Ce lămuriri să mai dea, oare, acestui om, pentru a-i satisface curiozitatea?

— Păstrează-ți taina, copila mea! Văd că ești o

femeie tânără şi socot că ai ceva pe suflet, dar nu vreau să aflu ce anume; de asemeni, îmi dau seamă că nu eşti în stare să faci vreun rău cuiva... ochii aceştia blânzi şi trăsăturile dumitale nobile îmi spun de-ajuns.

„Acum, însă, mănâncă şi odihneşte-te, iar când vei fi iarăşi în puteri vom vedea ce avem de făcut. Poate că voiu putea să-ţi dau vreo mână de ajutor, ca să scapi din încurcătură.

Ochii sărmanei femei se umplură de lacrimi.

— Cum să-ţi mulţumesc? — murmură ea, adânc mişcată. — Poate că va veni vreodată vremea când îmi va fi dat să-ţi arăt toată recunoştinţa mea.

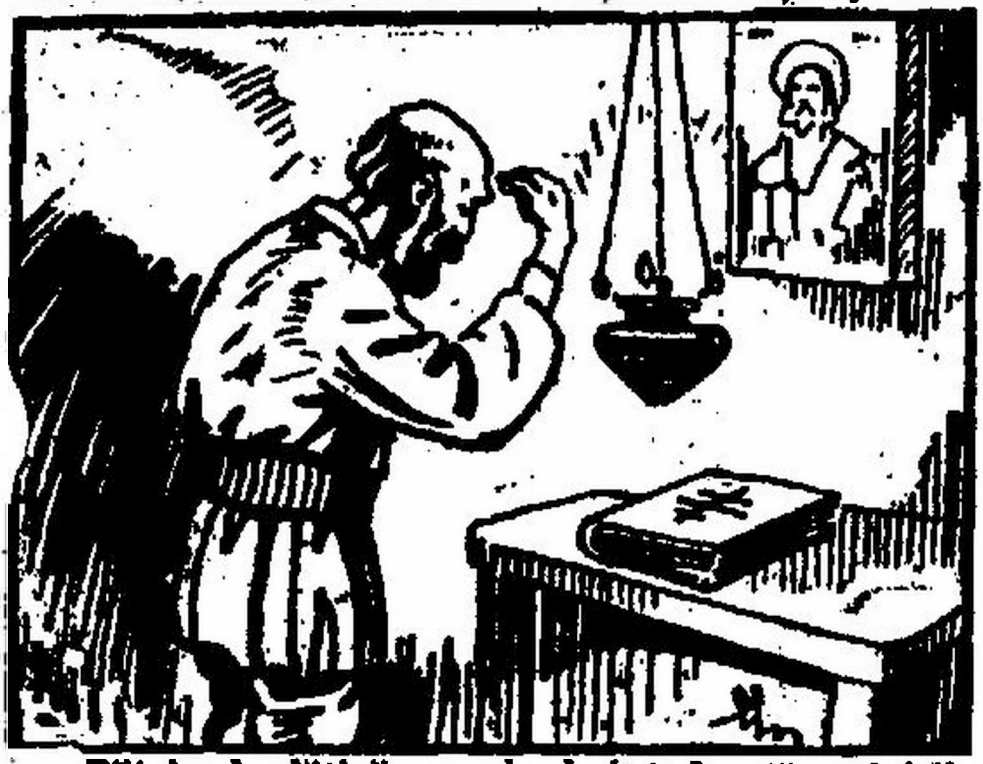

Bătrânul clătină capul şi-şi îndreptă privirile spre un ungher al colibei unde se afla o icoană, sub care ardea o candelă. Plin de evlavie, îşi făcu semnul crucii şi rosti o rugăciune scurtă.

Apoi, aduse supa pregătită pentru Natasa şi o turnă într'un castron pe care i-l întinse.

— Stai culcată astăzi, draga mea — zise el, după aceea. — Mâine dis de dimineaţă părăsesc

coliba şi mă întorc tocmai seara. Atunci vom chibzui ce e de făcut. Intre timp, poţi să-ţi pui în rânduială vestmintele. Văd că ai nevoie de încălţăminte, căci cizmuliţele astea nu mai sunt de purtat. Dar am în ladă o pereche de ghete bune, dela fiul meu, care a murit de multă vreme, aşa că ţi le pot dărui.

Nataşa îngână câteva vorbe de mulţumire. Aşa dar, tot mai existau pe pământ oameni buni? Şi bătrânul acesta simplu era unul din ei.

Liniştită întrucâtva, prinţesa adormi din nou.

A doua zi, când ciobanul părăsi coliba, Nataşa dormea încă şi nu se trezi decât foarte târziu. Acum se simţea iarăşi în puteri.

Coborî din culcuşul ei şi ieşi afară din căsuţă. O câmpie mare, acoperită cu iarbă mărunţă, se întindea înaintea ei. In depărtare se zăreau câteva puncte negre, cari se mişcau încolo şi încoace. Era turma milosului cioban.

Nataşa se înapoiă în colibă şi-şi cercetă vestmintele cari se aflau într'o stare nu tocmai bună. Grijile viitorului o cuprinseră iarăşi, desnădejdea se încuibă din nou în inima greu încercatei femei.

La asfinţitul soarelui, ea începu să pregătească cina. Saşa îi dăduse oarecari îndrumări în ale bucătăriei şi asta îi era acum de mare folos.

Când ciobanul se înapoiă în colibă, Nataşa fu foarte bucuroasă că putea să-i pună dinainte o mâncare aburindă. Bătrânul ridică privirile spre frumoasa femeie şi-i zâmbi prietenos. Apoi mâncă cu poftă, spre marea mulţumire a Nataşei care se aşezase în faţa lui. Credinciosul Vanici păru că împărtăşeşte şi el bucuria aceleia care se adăpostise în coliba lor, căci începu să latre şi să sară spre Nataşa, apoi se culcă liniştit la picioarele ei.

Prinţesa se simţea foarte bine în coliba bătrânului cioban şi nici nu i-ar fi trecut prin minte s'o părăsească, dacă nu s'ar fi gândit la misiunea ei.

Aici era linişte şi pace, pe când în oraşe oame-

nii se sfâșiau între ei ca fiarele, uraganul bântuia cu furie...

Iar în câmpiile înghețate ale Siberiei, dincolo de munții Ural, Țarul și familia sa, cărora Natașa le jurase credință, își așteptau soarta.

Vremurile deveneau tot mai amenințătoare și Natașa își dădu seamă, mai mult ca oricând, că nu-i era îngăduit să se odihnească până ce prizonierii nu vor fi liberați și puși sub ocrotirea suveranilor puternici de dincolo de hotarele Rusiei.

Acesta era țelul vieții ei și, pentru împlinirea lui trebuia să se înapoieze la Petrograd cât mai repede cu putință.

93. — Pe urmele adevărului

Sonia Petrovici rămase câteva clipe cu ochii țintă la Irina, când aceasta o întrebase dela cine cumpărase palatul. Dar curajoasa revoluționară își reveni repede. Nu degeaba fusese numită membră a Comitetului Central!

In alte împrejurări, ea ar fi izbucnit într'un râs batjocoritor și ar fi răspuns, cu îndrăzneală: „N'are ce să-ți pese de asta!"

Acum, însă, nu putea să răspundă astfel, căci Irina era doar sora aceluia care-i aprinsese simțurile și care trebuia să-i aparțină. Cu toate că nu era decât sora lui vitregă, totuși revoluționara știa că Boris ține mult la această copilă, și-i poartă o adevărată dragoste de frate.

— Pentru ce vrei să știi? — întrebă Sonia, la rândul ei.

— Am eu motivele mele, — răspunse Irina, după o scurtă șovăire.

— Și ce motive anume? — cercetă revoluționara.

— Nu pot să-ți spun... Sonia, îngăduie-mi să nu-ți răspund la această întrebare...

— Mă rog, nu sunt curioasă de felul meu—zise cealaltă, cu nepăsare. — Casa am cumpărat-o dela

misitul Mencikovski, care este însărcinat cu vânzarea palatelor din Capitală. El a făcut până acum multe afaceri de soiul ăsta, căci nobilii şi bogătaşii ştiu că nu vor putea să-şi păstreze casele, astfel că le vând pentru o nimica toată. Palatul era foarte ieftin şi de aceea l-am putut cumpăra.

Irina ascultase în tăcere, apoi se uită iarăşi cu îndoială la frumoasa comunistă şi întrebă:

— Ştii cui a aparţinut această casă?

Sonia nu prea se simţea în largul ei; privirea senină a nevinovatei copile o neliniştea. Irina era o fată neştiutoare, totuşi nu putea fi înşelată atât de lesne.

Revoluţionara chibzui cu înfrigurare. Să treacă sub tăcere ceea ce ştia? Nu, nu vroia asta. In cele din urmă, se hotărî să destăinuiască numai ce era absolut necesar.

— Ştiu că palatul a aparţinut prinţului Gogineff — zise dânsa. De aceea l-am şi cumpărat, căci vroiam să lovesc într'unul din duşmanii noştri înverşunaţi.

— Dar prinţul e mort. Cum puteai, deci, să loveşti în el? — replică Irina.

Apoi, se gândi la spusele bolnavului, la învinuirile pe cari şi le adusese lui însuşi. O bănuială se trezi în mintea ei. Dacă Natasa trăia într'adevăr? Dacă Vasilieff şi Sonia ştiau că prinţesa mai e în viaţă!

Inima începu să-i bată năvalnic. Fără să-şi dea seamă cum îi venise acest gând, ea bănui că moşierul, care o înconjura cu o dragoste părintească, avea şi el aceeaşi dorinţă ca şi mama Anuşca: Irina să se unească pe veci cu Boris Verodin.

Nu cumva Sonia se înţelesese cu Vasilieff să treacă sub tăcere faptul că Natasa mai e în viaţă?

Tânăra privi cu teamă la pătimaşa revoluţionară, apoi, apropiându-se şi mai mult de ea, zise cu glas implorător:

— Sonia, te rog, spune-mi dacă prinţesa mai trăieşte, dacă ai văzut-o aici?

— Mare neroadă mai eşti, draga mea! De ce te gândeşti la fleacuri din astea!

— Vreau să ştiu, trebue să ştiu, — stărui Irina.

— Nu, n'am văzut-o. Ştiu doar dela Boris că prinţesa a murit — răspunse revoluţionara, în cele din urmă.

Irina răsuflă din adânc. Totuşi, nu era mulţumită cu acest răspuns.

— Vasilieff ştie că acest palat a fost al prinţului Gogineff? — cercetă ea, mai departe.

Sonia se îmbujoră sub privirea sfredelitoare a nevinovatei copile.

— N'aş putea să-ţi răspund la această întrebare, — zise ea, cu glas nesigur.

Bănuiala se trezi din nou în mintea Irinei. După cât se părea, Vasilieff ştia cui aparţinuse palatul.

Până acum, tânăra habar n'avea care fusese pricina gravei răniri a ocrotitorului ei. Ce taină ascundea oare?

— Ei, de sigur că vei fi vrând să afli şi cum a ajuns Vasilieff în casa mea? — urmă Sonia, zâmbind batjocoritor.

— Da, m'ar interesa foarte mult şi... mă va linişti chiar, — răspunse Irina.

— Lucrul e foarte simplu: Boris a primit misiunea din partea Comitetului Central, să ia prizonier pe prinţul Potcikev, căci acesta e un om vătămător poporului rus. Nu trebue să-ţi dau prea multe lămuriri în această privinţă, căci ai văzut cu ochii tăi, ce ticăloşii a făptuit în satul nostru.

„L-am ademenit încoace pe Potcikev, dar Boris nu a venit, deoarece fusese urmărit de oamenii prinţului şi asvârlit în închisoarea Schlüsselburg. În locul său, însă veni Vasilieff, cu ajutorul căruia pusei mâna pe duşmanul nostru şi-l silii să ne destăinuiască unde se află fratele tău. Apoi, mă dusei la Schlüsselburg însoţită de câţiva to-

varăşi, în timp ce prinţul se năpusti asupra lui Vasilieff, în paza căruia îl lăsasem.

„Şi îţi poţi da seamă cât de primejdios şi crud e acest Potcikev, dacă a izbutit el să-şi recapete libertatea, cu toate că era cu mâinile încătuşate şi avea înaintea lui un paznic înarmat.

„Aşa, iată deci cum a fost rănit Vasilieff şi cum a ajuns în casa mea.

Irina suspină. Ceea ce spusese revoluţionara părea demn de crezare, astfel că se declară mulţumită şi-şi luă rămas bun dela Sonia.

După ce se înapoiă în camera ei, tânăra rămase iarăşi pe gânduri. Deodată un gând îi fulgeră prin minte.

Până acum nu prea se sinchisise de cei doi bătrâni servitori ai palatului. Dar Ipanoff şi nevasta lui fuseseră întotdeauna foarte prietenoşi cu dânsa. Ştia că bunii oameni ar fi fost bucuroşi să poată sta de vorbă cu ea, însă Irina nu prea avusese timp pentru asta.

Tânăra trase cu urechea spre odaia Soniei, dar nu auzi niciun sgomot. De sigur că revoluţionara se culcase.

Atunci scoborî scara în vârful picioarelor şi intră în odaia celor doi servitori, cari obişnuiau să se culce foarte târziu.

Ipanoff se ridică şi-i ieşi înainte, prietenos.

— Bună seara, copila mea, — zise el, întinzându-i mâna.

— Bună seara, tată Ipanoff — răspunse Irina, strângând apoi şi mâna bătrânei. — Astă seară a rămas de veghe sora Veronica, dar nu puteam dormi de fel şi, plictisindu-mă singură, am venit să mai stăm niţel de vorbă.

Ipanoff îşi scoase ochelarii de pe nas şi închise Biblia, care se afla înaintea lui.

— După cum văd sunteţi oameni pioşi, — zise Irina, plăcut surprinsă

Şi adăugă, oftând:

— Ei, oamenii au cam uitat de Cel de Sus; ar fi tare bine dacă şi-ar mai aminti de El, căci poate că atunci viitorul Rusiei n'ar fi atât de întunecat.

— Da, ai dreptate, domnişoară Irina — răspunse bătrânul, mâhnit. — Dar bogătaşii au purtat de grijă ca cei oropsiţi să uite de Dumnezeu. Poporul a fost asuprit prea rău.

— Eu, una, nu pricep nimic din toate astea — răspunse Irina, aşezându-se.

Rămase apoi câtva timp tăcută, privind spre bătrâna care cârpea o haină veche.

— Aţi fost şi în slujba prinţului Gogineff, fostul proprietar al acestei case? — întrebă Irina, deodată.

— Da, l-am servit cu credinţă multă vreme — răspunse Ipanoff.

— Cunoşti şi pe prinţul Potcikev..., — tânăra chibzui dacă să-l numească soţul sau logodnicul Nataşei, dar se hotărî pentru aceasta din urmă—logodnicul prinţesei Gogineff?

— Da, firește. Nu e un om tocmai bun şi de aceea compătimeam adesea pe stăpâna noastră.

— Dar unde o fi ea acum? — urmă Irina, străduindu-se să pară nepăsătoare, dar rămânând cu ochii aţintiţi asupra celor doi servitori.

— Da, unde să fie? — oftă Ipanoff.

Aşa dar, bătrânii nu ştiau nimic despre moartea prinţesei?

— Când aţi văzut-o ultima oară? — cercetă Irina, mai departe.

— Cât să fie de când a vândut palatul? — se adresă Ipanoff, soţiei sale.

— Doar câteva săptămâni — răspunse aceasta; parcă o mai văd şi acum înaintea ochilor, părăsind casa, plină de mâhnire. Tânăra prinţesă a fost foarte bună cu noi, dându-ne o sumuşoară destul de frumoasă, din ceea ce a primit din vânzarea palatului.

Irina se străduia din răsputeri să-şi stăpânească turburarea.

— Aşa dar, de atunci n'au trecut decât vreo câteva săptămâni? — întrebă ea.

Bătrânul clătină capul, în semn de confirmare.

— Da, a predat casa nouii proprietare, cu care a mai avut o scurtă convorbire, apoi s'a depărtat. La urma urmei, n'avem de ce ne plânge, căci nici stăpâna de acum nu e rea şi o ducem destul de bine la dânsa. Totuşi, soarta prinţesei ne mâhneşte foarte mult. A rămas doar singură pe lume!

— Dar ce-i cu dumneata, domnişoară Irina? — exclamă bătrâna, văzând că fata închise ochii şi păli.

— Nu-i nimic... mi-a venit rău — răspunse tânăra, silindu-se să zâmbească.

Aşa dar, Sonia o minţise, totuşi? Frumoasa comunistă ştia că prinţesa mai e în viaţă. Ce motive o îndemnaseră să-i tăinuiască acest lucru?

— Ştie... domnul Vasilieff... bolnavul... că prinţesa a fost aici... şi a vândut palatul? — băigui ea.

Răspunsul la această întrebare era de foarte mare însemnătate pentru tânăra fată, care îşi dorea din toată inima ca el să fie negativ. Ipanoff făcu o mutră mirată.

— Firește că ştie — zise el. A fost aici doar, şi a întrebat de prinţesa Natalia. Dar n'am putut să-i răspund decât că ea a vândut palatul şi a plecat, fără să ne spună ce avea de gând să facă de acum încolo.

Irina îşi înăbuşi un suspin.

De ce îi tăinuise Vasilieff acest fapt? De ce nu spusese nimic lui Boris, pentru a-i spulbera mâhnirea care îl copleşise? De ce?

Dar toate sforţările Irinei de a pătrunde misterul rămaseră zădarnice. Un singur lucru era sigur: Sonia şi Vasilieff ştiau de înapoierea Nata-

şei, însă nu vroiau să pomenească nimic despre acest fapt.

Prinţesa trăia! Aceasta era o veste foarte neliniştitoare pentru Irina. Fără voia ei, Natasa îi pricinuise mari dureri, de când îi vorbise, în casa pădurarului, despre dragostea pentru Boris Verodin.

Dar Irina era o fire prea nobilă ca să-i poarte pică din această pricină. Ce-i drept, în ultimul timp nădejdea o însufleţise din nou şi crezuse că Boris îi va dărui inima, — totuşi se îndoia adeseori.

Şi acum afla că rivala ei era în viaţă!

Irina izbucni în lacrimi, neputând să-şi mai ascundă chinul ce-i sfâşia inima.

Cei doi bătrâni o priviră nedumeriţi.

— Ce-i cu dumneata, copilă dragă? — întrebă Ipanoff.

Tânăra clătină capu-i drăgălaş, şi urmă să plângă încetişor.

In cele din urmă, se mai linişti.

— Soarta prinţesei mă mâhneşte foarte mult — îngână ea, ştergându-şi lacrimile.

— Ai cunoscut-o mai de aproape? — cercetă bătrânul servitor.

— Da, suntem din acelaşi ţinut. Reşedinţa de vară a familiei Gogineff se află pe o colină din faţa satului meu. In copilărie, mă jucam adeseori cu prinţesa, căci bătrâna Saşa, pe care cred că o cunoaşteţi, e mătuşa mea.

— Adevărat? — strigă Ipanoff, cu însufleţire. Firesc că o cunoaştem pe bătrâna Saşa. Venea doar aici în fiecare iarnă, împreună cu perechea princiară şi copila lor. De altfel ne-a mirat foarte mult că, de astă dată, prinţesa n'a venit însoţită de camerista ei. Dar cum o mai duce?

— Cred că în curând va sosi şi ea în Capitală — răspunse Irina, cu tristeţe. — Va fi foarte mâhnită când va afla că prinţesa nu mai e aici.

— Dar, de ce n'a venit odată cu stăpâna ei? — întrebă Ipanoff.

— O, voi nu știți ce s'a petrecut acolo, pe țărmul Volgăi... Totul a fost răsturnat cu josul în sus. Prințesa fusese condamnată la moarte și...

Cei doi bătrâni o întrerupseră printr'un țipăt de spaimă.

— Dar din ce pricină? — strigă Ipanoff. — Ce rău a putut să facă oamenilor buna prințesă?

— Niciun rău... sau nimic mai mult decât că era fiica puțin iubitului prinț Gogineff. Și apoi, ura sătenilor spori, după ticăloșia prințului Potcikev, care a dat ordin să se pună foc satului nostru, iar femeile și copiii să nu fie lăsați să iasă din casele cuprinse de flăcări.

— Ingrozitor! — murmură bătrânul, făcându-și semnul crucii.

— De aceea, poporul vroia să se răzbune împotriva prințesei Natașa, dar fratele meu a salvat-o.

— Dar cine e fratele dumitale? Cum îl cheamă?

— Boris Verodin.

— Ah, re...

Cei doi bătrâni se uitară unul la altul. Auziseră mult vorbindu-se de tânărul revoluționar și știau dela Sașa, că el fusese deportat în Siberia.

Irina mai rămase puțin în camera servitorilor, apoi își luă rămas bun dela ei și urcă treptele, îndreptându-se spre odaia bolnavului.

Dar, când deschise ușa, rămase în prag ca încremenită. Ce-i vedeau ochii? Ce însemna aceasta?

24. Taina maicii Veronica

Irina rămase cu privirile ațintite spre culcușul bolnavului și nu-și veni în fire decât încetul cu încetul. O uimire nespusă se întipări pe chipul ei.

Ce însemna oare purtarea ciudată a sorei Veronica?

Călugărița îngenunchiase înaintea patului și,

plângând cu suspine, cuprinsese mâna rănitului.

Vasilieff dormea şi un zâmbet blând plutea pe chipul său distins.

Sora Veronica, însă, îi sărută mâna şi rosti, ca în rugăciune, cuvinte neînţelese. Apoi se ridică şi rămase în picioare lângă patul bolnavului, pe care îl privi lung, cu evlavie parcă.

Deodată acesta deschise ochii şi se uită ţintă la dânsa, apoi un zâmbet de fericire încolţi pe buzele sale supte. Şi întinzând braţul spre pioasa femeie, Vasilieff murmură, ca în vis:

— In sfârşit ai venit, scumpa mea Tatiana? Ah, te-am aşteptat atâta!

Călugăriţa îl privi cu duioşie. Rănitul duse mâna ei la buze, în timp ce ea îi puse pe frunte cealaltă mână şi se plecă spre dânsul.

Moşierul închise ochii şi zâmbetul de fericire pluti încă multă vreme pe chipul său tras de boală.

Sora Veronica se plecă şi mai tare spre el şi — Irina îşi apăsă mâinile pe inimă, care ameninţa să-i spargă pieptul — îşi lipi buzele de gura rănitului.

— Dumnezeule, ce înseamnă asta! — murmură tânăra, năucită. — Cine e această femeie?

Deodată, multe lucruri i se părură ciudate. Cum ajunsese aici sora Veronica? Abia acum îşi dădu seamă că maica se ivise, într'o bună zi, şi începuse să îngrijească de bolnav, fără să fie chemată de cineva. Şi nu numai că-l îngrijea, ci se jertfea pentru el, ceea ce stârnise adeseori uimirea tinerei fete.

Acum ea înţelese că exista o legătură tainică între Vasilieff şi sora Veronica, deoarece altminteri călugăriţa nu s'ar fi purtat în acest chip.

Cine era, la drept vorbind, bărbatul acesta care o înconjura cu dragoste de tată? Acum, Irina îşi aminti că moşierul stătuse adeseori de vorbă cu mama Anuşca, ferindu-se ca dânsa să audă ceva din convorbirea lor.

Cereţi mâine numărul 52 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Lucrurile se încâlceau tot mai mult în mintea frumoasei fete. De asemeni îi dădea de gândit şi faptul că sora Veronica adusese la căpătâiul bolnavului pe vestitul medic de boli mintale.

In cele din urmă, Irina se retrase, fără sgomot. Ceea ce aflase în acea zi era prea mult pentru ea, neobişnuită cu ticăloşia omenească.

Rămase încă multă vreme cu ochii deschişi, neputând să adoarmă, chinuită de atâtea întrebări, la cari nu izbuti să găsească răspuns.

In sfârşit, după multe ceasuri de frământări, căzu într'un somn greu, odihnitor.

Soarele strălucea pe cer — trebue să fi fost amiază — când se trezi. Sări repede din pat, deşi se simţea foarte istovită. Dar gândul că sora Veronica veghiase toată noaptea şi jumătate din zi, nu-i dădea răgaz să mai zăbovească mult. Se îmbrăcă în grabă, sorbi câteva înghiţituri de ceaiu, mâncă o bucăţică de pâine, apoi se duse în odaia bolnavului.

Ii şi bătuse la ochi faptul că o mare însufleţire domnea în palat şi paşi grăbiţi răsunau încolo şi încoace. Deodată, Irina se văzu înaintea călugăriţei ai cărei ochi erau nespus de trişti. După cât se părea, sora Veronica plânsese.

— S'a întâmplat ceva, soră? — întrebă Irina, cu teamă.

Maica arătă spre încăperea bolnavului.

— Medicii sunt înăuntru şi au şi început operaţia — zise ea. — Ah, e îngrozitor să nu ştii dacă un om va scăpa cu viaţă sau va muri sub cuţitul chirurgului!

Irina înţelese durerea bunei femei şi ea însăşi se cutremură, gândindu-se că bărbatul acesta nobil ar putea să moară. Dar ceea ce nu putu să priceapă frumoasa copilă, era neobişnuita îngrijorare a sorei Veronica.

Intâmplările din ziua trecută îi reveniră în minte şi aţinti o privire cercetătoare asupra acestei

femei, care i se păru deodată tot atât de misterioasă ca și bolnavul.

Da, aceste două ființe, erau legate prin oarecare ițe nevăzute. Dar cum aflase călugărița că Vasilieff zăcea bolnav în palatul familiei Gogineff?

Irina se așeză alături de dânsa pe o banchetă de piele. N'aveau nimic de făcut, căci vestiții medici își aduseseră asistenții cu ei, astfel că cele două îngrijitoare ale bolnavului erau de prisos, deocamdată.

Tânăra vroia cu tot dinadinsul să afle în ce fel ajunsese călugărița aici, dar nu știa cum să înceapă și aținti o privire rugătoare pe chipul sorei Veronica.

— Ce-i cu dumneata, Irina? — întrebă călugărița, sub înrâurirea acestei priviri.

— O, nimic! Vroiam doar să știu ce au spus medicii? Există vreo speranță ca domnul Vasilieff să scape?

— Deocamdată, nu știu nici ei — murmură maica.

— Dar... cine ți-a dat de veste că aici, în casă, se află un bolnav? — zise tânăra, șovăind.

Sora Veronica tresări. Ce urmărea Irina cu această întrebare?

— Am fost trimisă de conducătoarea Ordinului nostru — răspunse ea, apoi.

Tânăra se văzu silită să se mulțumească cu acest răspuns. Dar nu cumva călugărița mințise?

Se scurseră câteva ceasuri pline de neliniște. In cele din urmă, medicii se iviră din odaia bolnavului. Erau patru, dintre cari doi mai bătrâni. Indărătul lor se aflau doi asistenți.

Profesorul Șikorski vorbea cu însuflețire cu asistentul său, doctorul Borneskin. Sora Veronica și Irina înțeleseră, din cuvintele lor, că operația reușise.

Lacrimi de bucurie umeziră ochii tinerei fete.

Dar, în turburarea ei, nu băgă de seamă că şi călugăriţa tremura de fericire şi-şi ştergea ochii pe furiş. Apoi, însă, sora Veronica luă o înfăţişare liniştită, căci zărise privirile străpungătoare pe cari profesorul le aţintise asupra ei.

Şi de sigur că bătrânul şoptise ceva asistentului său, căci şi acesta se uită la călugăriţă cu multă luare aminte.

Intr'adevăr, cei doi medici vorbiseră despre sora Veronica.

— Ştii că s'a întemeiat şi în Petrograd o filială a ordinului „Maicilor Cenuşii"? — întrebă profesorul Şikorski.

— Nu, n'am auzit nimic despre asta — răspunse asistentul său.

— Nu e ciudat că sora asta se află aici?—urmă bătrânul.

— Ba da — zise doctorul Borneskin privind cercetător spre călugăriţă; — şi mi se pare foarte cunoscută. M'am gândit la asta, chiar din clipa când am zărit-o pentru întâia oară aici. Aş putea să jur că am mai văzut-o cândva, dar trebue să fie foarte mult de atunci.

Bătrânul profesor sfredeli din nou cu privirea pe sora Veronica.

— A venit la mine şi m'a rugat să examinez un bolnav, care, probabil, a fost rău tratat — urmă el, adresându-se iar asistentului său. — Am însoţit-o, dar nu mică mi-a fost mirarea când mă văzui condus în palatul familiei Gogineff. Spune, nu-i ciudat?

— Ba da, însă n'aţi întrebat-o cum se face că poartă atâta grijă acestui bolnav?

— Nu, sora asta misterioasă are într'însa ceva atât de distins, încât n'am cutezat să-i pun această întrebare. De altminteri, nici nu sunt curios din fire.

Cu aceasta, convorbirea celor doi medici luă sfârşit.

Sora Veronica se apropiă de ei, aşteptând în tăcere instrucţiunile cu privire la îngrijirea bolnavului. Irina se afla îndărătul călugăriţei.

— Deocamdată bolnavul trebue să doarmă — nimic decât să doarmă — zise profesorul. Când se va trezi, îi veţi da o linguriţă din doctoria care se află pe măsuţa de lângă patul lui. E un somnifer. Dacă va avea dureri, îi veţi face o injecţie cu morfină. Trebue să fiţi, însă, cu mare băgare de seamă ca nu cumva să-şi desfacă bandajul din jurul capului. De aceea, ar fi bine să faceţi de veghe cu rândul, căci cineva trebue să fie totdeauna lângă el.

Sora Veronica făgădui că va împlini întocmai sfaturile vestitului profesor. Apoi, cei doi medici se apropiară de Irina şi o desmierdară pe obraji.

— Minunată copilă, — zise bătrânul, adresându-se asistentului său, când ieşiră din palat.

După cât se părea, Vasilieff trecuse cu bine criza. Se trezi tocmai a treia zi după operaţie, şi privi în jurul său. Sora Veronica citea o carte. Ieşi încăperea nu prea era luminată.

— E iarnă! — murmură Vasilieff, holbând ochii spre tavanul încăperii.

— Încă nu, domnule Vasilieff — şopti călugăriţa.

Bolnavul întoarse capul, încetişor, spre dânsa. Apoi închise ochii şi un zâmbet încolţi pe chipul său.

— Ah, tu eşti, Tatiana? — îngână el. — Un înger ţi-a condus paşii spre mine.

Sora Veronica îşi trase şi mai mult boneta peste ochi şi începu să tremure din tot trupul.

— Trebue să staţi liniştit şi să nu vă enervaţi — răspunse ea, cu glas şi mai slab — altminteri n'o să vă faceţi bine.

— Dă-mi mâna, Tatiana... şi nu te teme, căci eşti sub ocrotirea mea... Sunt lângă tine şi nimeni nu se va încumeta să-ţi facă vreun rău...

— Trebue să stați liniștit, domnule Vasilieff — stărui ea, cu lacrimi în ochi.

— Tatiana... în curând o să vie vara și, atunci vom pleca amândoi spre minunatul nostru castel din Livadia... O, ce frumos va fi!... Copilul nostru, scumpul nostru Paul, se va face băiat mare... Și Țarul va veghea întotdeauna asupra noastră...

„Cum, ce spui, Potcikev e dușmanul nostru? Să fi pus la cale, împreună cu Nicolai, pieirea noastră? Nu, Nicolai nu e rău ci foarte puțin încrezător. Dar el mă cunoaște și știe că-i sunt devotat.

Sora Veronica privea desnădăjduită la Vasilieff, care îi încleștase mâna. O luptă sfâșietoare se dădea în inima ei.

Apoi, însă, se plecă spre bolnav și o hotărîre neclintită se întipărise pe chipul ei.

— Trebue să fiți, liniștit, domnule Vasilieff — foarte liniștit. Închideți ochii și dormiți, altminteri n'o să vă însănătoșiți niciodată. Medicul a interzis cu desăvârșire să vă frământați mintea.

Un zâmbet lumină iarăși fața palidă a moș ierului.

— Așa dar, tot tu, scumpa mea Tatiana... dă, știam că tu ești... Acum totul se va întoarce în bine...

Maica își pironi privirile pe chipul bolnavului, care mai bâigui câteva cuvinte neînțelese și adormi.

Cu grijă sora Veronica își desprinse mâna dintr'a lui, și-și sprijini capul de marginea patului, apăsându-și perna pe gură, pentru a înăbuși strigătul ce-i stătea pe buze.

— Sfinte Dumnezeule din Ceruri — murmură ea — de ce mi-a fost dat să mă chinuiesc astfel? De ce m'ai pus la încercări atât de grele?

Rămase multă vreme astfel, în timp ce bolnavul surâdea fericit și se juca, din somn, cu o pan-

glică din boneta ei albă, care îi căzu de pe cap când sora se ridică.

In acea clipă intră Irina în încăpere. Maica își duse mâinile la cap, căci părul i se despletise și cădea în valuri peste umerii și spatele ei. Apoi, zâmbind încurcată, își strânse cosițele și-și puse iarăși boneta.

— Rămâi lângă bolnav, copila mea, căci vreau să dorm câteva ceasuri — zise dânsa.

Irina se așeză la căpătâiul lui Vasilieff, în timp ce sora Veronica se depărtă.

Când se înapoiă era întunerec afară.

— A fost cineva pe aici? — întrebă ea.

— Da, domnul profesor Șikorski — răspunse tânăra. — S'a arătat foarte mulțumit de starea bolnavului.

— Atunci, în curând n'o să mai fie nevoie de mine aici. Socot că vei putea îngriji singură de bolnav.

Irina nu răspunse, ci aruncă doar o privire sfioasă spre buna femeie, ale cărei cuvinte sunaseră nespus de trist.

Noaptea, rămase de veghe tot sora Veronica. Acum avea foarte puțin de lucru. Cu mâinile împreunate în poală, călugărița stătea nemișcată, privind lung spre bolnav. O expresie visătoare, plutea pe fața ei.

— Ne vom revedea, oare, vreodată, Vasilieff? — murmură ea, plină de durere. — Va vroi soarta să ne mai întâlnim în viață?

Se ridică apoi. Hainele moșierului atârnau în dulap. Era cu putință ca Vasilieff să părăsească patul peste câteva zile și buna femeie vroia să se încredințeze dacă hainele erau în rânduială.

Deodată, vestonul îi scăpă din mâini și un obiect tare căzu pe podea cu o pocnitură. Călugărița se plecă să-l ridice, dar sări în sus ca mușcată de șarpe. Rămase cu ochii țintă la o casetă mică,

veche, de culoare neagră, care căzuse din haina moşierului.

— Ce-i asta? — murmură ea, cu glas tremurător, după ce-şi mai revenise puţin în fire. — Mi-am pierdut minţile, oare? Sunt trează sau visez? Cum e cu putinţă?

Sora Veronica privea, cu ochii holbaţi, la caseta din mâna ei. Apoi, încercă s'o deschidă, ceea ce îi izbuti. Un giuvaier sclipitor se afla pe fundul cutiuţei. Era acela pe care Vasilieff îl cumpărase dela frumoasa comunistă. Degetele tremurătoare ale călugăriţei mângâiară cu dragoste bijuteria.

— A fost al strămoşilor mei — şopti ea, îndurerată. — Se afla în caseta, pe care Anuşca a păstrat-o multă vreme. Cum o fi ajuns aici, după ce Saşa mi-a spus că preţioasa casetă a fost furată?

Zadarnic încercă Sora Veronica să-şi adune gândurile. Privi câtva timp la preţiosul giuvaier, apoi îl aşeză iarăşi în cutiuţă, pe care o încuiă şi o vârî la loc în buzunarul hainei moşierului.

In acea noapte, călugăriţa luă o hotărîre. Aşteptă până ce bătu ora unu după miezul nopţii, apoi se ridică, îşi puse mantila şi mai aruncând asupra bolnavului o ultimă privire, se depărtă în vârful picioarelor.

Jos, la ieşire, rămase desamăgită. Uşa era încuiată. Făcându-şi curaj, maica păşi spre odaia bătrânilor servitori şi ciocăni încet în uşă.

Ipanoff se ivi, buimăcit din somn.

— Dumnezeule, nu cumva bolnavul se simte rău şi vă duceţi după doctor? — bâigui el.

— Nu, fii liniştit, Ipanoff — răspunse călugărita. — Bolnavului îi merge chiar foarte bine. Peste câteva zile o să se dea jos din pat. Eu, însă, trebue să mă duc astăseară la alt pacient, care are nevoie de mine. Sper să mă înapoiez foarte curând.

Bătrânul descuiă uşa. Un vânt aspru pătrunse în coridor.

— Afurisită vreme, soră — zise Ipanoff. — Dumnezeu să te aibă în paza Lui!... Brr!... Ferice de acela care are un acoperiș deasupra capului, pe vremea asta...

Sora Veronica păși în strada întunecată. Arborii erau de mult desfrunziți. Un vânt înghețat îi biciuia fața, dar ea își urmă drumul, neturburată. Din când în când câte o făptură întunecată se ivea în calea ei, însă dispărea repede, căci nici oamenii cei mai cruzi nu se încumetau să se atingă de o slujitoare a Celui de Sus.

Trecu prin străzi, unde femeile ușoare își dăduseră întâlnire cu amanții lor, văzu soldați înfrățindu-se cu mujicii și adunându-se în jurul focurilor, unde se țineau cuvântări ațâțătoare.

Totuși, sora Veronica își continua drumul, neînfricoșată. La urma urmei, de cine avea să se teamă?

In apropierea unui bulevard, călugărița văzu o femeie zdrențăroasă, care ducea un copil în brațe, iar altul, de vreo șase ani, se ținea de pulpana ei.

Femeia se propti în calea maicii și strigă:

— Ei. soră, unde putem găsi un adăpost în orașul ăsta mare? Știi, mi-e foame, mie și copiilor mei; și, apoi, aș vrea să-i culc.

Era ceva atât de amenințător în purtarea acestei femei — care de sigur că era nenorocită și mizeria o dusese aproape de desnădejde — încât sora Veronica se dădu înapoi, fără voie. In apropierea lor se aflau câțiva soldați.

— Mi-e milă de tine, sărmană femeie, dar nu-ți pot ajuta cu nimic — zise călugărița îndurerată.

— Așa, refuzi? vreți să ne săturați numai cu rugăciuni? — făcu nenorocita, în bătaie de joc. Dar las' că vă învățăm noi minte! In curând o să se înapoieze de pe front și Ivanovici al ·eu... și atunci, o să dăm foc bisericilor... nici voi nu sunteți mai buni, ca ceilalți.

— Lasă maica în pace! — se răsti unul din soldați, care se apropiase de cele două femei. — Ce ți-a făcut dânsa? Bogați sau săraci, îi ajută pe toți deopotrivă... asta ar trebui s'o știi și tu!

Cealaltă bombăni ceva neînțeles, dar nu vroi să se urnească din drum.

— Așează-te colo, la foc — strigă el, înfuriat. — Du-te și încălzește-te; acolo poți să-ți culci și copiii. Ține și pătura asta, pâine și ceaiu o să capeți peste un ceas, când bucătăria de campanie va trece pe aici.

Sora Veronica își iuți pașii. După puțin timp, aproape că și uitase toată întâmplarea.

Mai străbătu câteva străzi, apoi dispăru într'o casă.

Era locuința prezicătoarei Denise Barobleur, unde găsise adăpost și Wyrubova, fosta favorită a Țarinei.

95. — Un ciudat rămas bun.

Dis de dimineață, sora Veronica se înapoiă la fostul palat al familiei Gogineff. Urcă treptele și

răsuflă uşurată când îşi dădu seamă că, între timp, nimeni nu fusese în camera bolnavului, care mai dormea încă.

Rămase câteva clipe lângă Vasilieff şi-l privi cu durere, apoi puse un plic pe marginea patului. Se răsgândi, însă, repede; luă iarăşi plicul în mână, îl desfăcu, scoase dintr'însul o fotografie şi un bilețel pe cari le depuse pe măsuța de lângă pat, iar plicul îl reținu. Apoi se depărtă şi părăsi casa pentru a doua oară.

Noaptea ninsese şi acoperişurile caselor erau albe de zăpadă. Larma zilei se şi stârnise. Prăvăliile mari aveau obloanele trase. Chinuiți de foame, muncitorii îşi părăseau locuințele şi se îndreptau spre bucătăriile de campanie, unde se dădea de mâncare tuturor.

Marinari şi soldați, țărani şi lucrători străbăteau străzile în maşini cari purtau fel de fel de placarde revoluționare. Pretutindeni fâlfâia drapelul roşu.

Automobile blindate goneau încolo şi încoace, iar soldații stăteau ghemuiți îndărătul plăcilor groase de oțel, ca şi cum focul urma să fie deschis dintr'o clipă în alta.

Aceste automobile nu purtau nicĭun fel de inscripție şi nimeni nu ştia dacă fuseseră aduse pentru ocrotirea guvernului provizoriu sau veniseră din propria lor inițiativă spre a sprijini pe revoluționari.

Şiruri lungi de muncitori şi soldați veneau pe bulevardul Newski, adresând înjurături sălbatece spre clădirile impunătoare, cari erau înşirate de-alungul străzii.

Casele păreau pustii. Nimeni nu putea spune cine se adăpostea îndărătul uşilor grele, nimeni nu ştia dacă locatarii părăsiseră palatele sau stăteau tremurând cu mâinile deasupra averilor lor, îndărătul ferestrelor oblonite.

Revoluția țăranilor şi muncitorilor amenința să

izbucnească din clipă în clipă. Mulţi bogătaşi ar fi putut să fugă, dar nu vroiau să-şi părăsească avutul. O mică parte din ei, în deosebi nobilii îşi trimiseseră banii şi bijuteriile în străinătate.

Sora Veronica îşi urmă drumul, neturburată. Când ajunse iarăşi la locuinţa prezicătoarei, ea se uită cu băgare de seamă în juru-i, apoi sună. Uşa se deschise fără sgomot şi tot astfel se şi închise în urma misterioasei femei.

Irina coborîse din pat şi se îmbrăcase. O bucurie nespusă îi umplea inima, gândindu-se că bunul ei ocrotitor scăpase cu viaţă. Altminteri, ar fi fost foarte rău de dânsa, căci Vasilieff era singura ei mângâiere, singurul ei sprijin.

Tânăra păşi pragul încăperii bolnavului, dar rămase foarte mirată văzând că sora Veronica nu se afla acolo. Privi în jurul ei, însă nu descoperi nici mantila călugăriţei.

In cele din urmă, Irina ajunse la încredinţarea că buna femeie părăsise casa, dar nu se îndoi de fel că se va înapoia în curând.

Liniştită la gândul acesta, se apropiă de bolnav şi-l privi cu luare aminte. Se părea că trăsăturile sale se mai însufleţiseră în ultimele trei zile, iar obrajii i se îmbujoraseră puţin. Plină de duioşie, frumoasa fată desmierdă mâna lui Vasilieff, apoi vru să se retragă, când zări fotografia de pe măsuţă. Şovăi câteva clipe, dar după aceea, o luă în mână şi văzu portretul unei femei tinere şi frumoase, care părea să facă parte dintr'o familie foarte distinsă. Necunoscuta avea în braţe un copilaş fermecător. Şi, lucru ciudat, ochii acestei femei minunate păreau foarte cunoscuţi Irinei.

Ea rămase pe gânduri. Unde mai văzuse acest chip? Se frământă multă vreme, până ce, deodată, se făcu lumină în mintea ei.

In căsuţa lor din satul liniştit, atârna, în odaia Anuşcăi, un portret înfăţişând o femeie asemănă-

toare acesteia, dar mai tânără — astfel că se lămurea şi lipsa copilului.

Privirile Irinei erau mereu atrase spre fotografia pe care o pusese pe măsuţă. Duse mâna la frunte şi cu iuţeala fulgerului, înţelese totul. Portretul avea o mare asemănare cu o femeie pe care o cunoştea.

Era sora Veronica.

Nu, nu mai încăpea nicio îndoială. Aceea de pe portret şi călugăriţa din ordinul „Maicilor cenuşii" erau una şi aceeaşi persoană.

Irina luă iarăşi fotografia în mână. Aceasta fusese făcută într'un orăşel din Crimeea şi pe dosul ei era scris: „Tatiana".

Cine era, oare, această misterioasă călugăriţă? Ce legături existau între ea şi distinsul moşier? Şi n'o recunoscuse oare bolnavul în delirul său?

Tânăra luă biletul, pe care erau scrise doar câteva rânduri. Cuprinsă de mustrări, vru să-l pună repede la loc dar era prea târziu, căci şi apucase să-l citească. Iată ce cuprindea:

„Denise Barobleur mi-a predat, pentru dumneata, această fotografie, susţinând că e o amintire. De unde a căpătat-o, nu ştiu nici eu.

Wyrubova"

Cine era această Denise Barobleur? După nume, părea să fie Franţuzoaică. Dar ce avea dânsa de face cu fotografia?

Irina auzise despre Wyrubova. Ocrotitorul ei, Vasilieff îi vorbise adeseori de fosta favorită a Ţarinei, care părea să fie în strânse legături cu el.

La acest gând, o mare nelinişte puse stăpânire pe frumoasa fată. Ea ştia că Boris e un revoluţionar înfocat şi luptase cu îndârjire împotriva monarhiei, iar acum împotriva republicii; ştia că fratele ei e duşmanul neîmpăcat al ţarismului.

Dar Vasilieff, însă, ce putea să fie? După cât se

părea, moşierul era monarhist, aşa dar, trebuia să fie vrăjmaşul lui Boris. Cu toate acestea, cei doi bărbaţi se înţelegeau de minune şi erau în strânse legături de prietenie. Să nu fi cunoscut Boris părerile politice ale moşierului? Nu, asta era cu neputinţă.

Oricum ar fi fost, Irina ştia un lucru, sau bănuia cel puţin: pe vremurile acelea era foarte primejdios să nutreşti gânduri monarhiste.

In cele din urmă, tânăra se retrase din camera bolnavului, hotărîtă să se prefacă cum că nu ştia nimic de bilet şi fotografie.

In acea dimineaţă, Irina se înapoiă adeseori pentru a vedea dacă bolnavul se trezise. dar acesta dormea adânc.

Cam pe la prânz ea auzi sgomote în odaia lui şi, deodată, o exclamaţie de uimire îi ajunse la urechi.

Vasilieff se trezise. După primejdioasa operaţie aceasta era cea dintâi zi când moşierul avea mintea limpede. Abia acum izbuti să-şi amintească întâmplările ce se desfăşuraseră înaintea rănirii sale, care era cât p'aci să-l coste viaţa.

Rămase multă vreme cu ochii deschişi; îşi aduse aminte de atacul prinţului Potcikev, dar apoi amintirile i se încâlceau iarăşi. Totuşi, i se părea că vedea mereu înaintea ochilor chipul unei surori de caritate, cu o înfăţişare nespus de atrăgătoare.

— Ea a fost îngerul meu cel bun — murmură Vasilieff. — Avea trăsăturile Tatianei... De altminteri, cred că o voiu revedea în curând. Sau, să fi fost numai un vis?

Intoarse capul şi, deodată, zări fotografia şi biletul, pe cari le luă de pe măsuţă.

Dar abia aruncase o privire asupra portretului, că scoase un strigăt de bucurie şi rămase cu privirile pironite pe el. (Vezi coperta)

— Tatiana! îngână dânsul, apăsându-şi buzele pe portret.

Amintiri din trecut se perindară în mintea moşierului. Se vedea plimbându-se, alături de soţia lui, pe aleele minunatului castel din Livadia. Din când în când scumpa lui Tatiana ridica spre el ochii-i strălucind de bucurie şi murmura cuvinte drăgăstoase. Miresme îmbătătoare pluteau în jurul lor. Amândoi erau ameţiţi de fericirea, care îi copleşea aproape.

Apoi, însă, veniră vremurile grele — vremurile, când fericirea lor fu distrusă.

Moşierul clătină capul. Nu, nu vroia să se gândească la asta. Nu vroia să-şi mai amintească de arestarea sa şi întemnitarea în celula înfiorătoare din Schlüsselburg.

De atunci, începu să urască ţarismul. Nu pe Ţar însuşi, ci uneltele sale, pe linguşitorii săi.

Vasilieff îşi aminti de clipa când i se vestise moartea soţiei sale şi a copilaşului. Scumpa lui Tatiana nu mai era printre cei vii.

Rămase câtva timp pe gânduri, apoi citi biletul.

— Trebue să mă mai duc odată la prezicătoarea aceasta — murmură el. — O voiu sili să-mi destăinuiască cum a ajuns fotografia în mâinile ei! Da, îi voiu smulge taina!

In cele din urmă Irina socoti că poate intra în camera bolnavului. Tuşi uşor, aşteptă câteva clipe, apoi păşi pragul.

Un zâmbet luminos se înfiripă pe chipul moşierului şi ochii-i se aţintiră cu dragoste spre gingaşa făptură. Şi când Irina se apropiă de el, Vasilieff îi cuprinse capul, îl trase spre dânsul şi privi îndelung în ochii ei albaştri.

— Intreagă mama ei — îngână el, apoi.

— Ai cunoscut-o pe mama? — întrebă tânăra, cu teamă şi uimire în acelaşi timp.

736

Cereţi mâine numărul 53 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

— Da, am cunoscut-o. Şi acum, copila mea, te rog să-mi spui „tată". Asta e singura mea dorinţă. Vrei să mi-o împlineşti? In orice caz, tu vei fi moştenitoarea mea — de acum încolo vreau să muncesc numai pentru tine.

Irina se făcu roşie ca para focului.

— Nici nu poate exista fericire mai mare pentru mine — răspunse ea, adânc mişcată.

— Aşa dar, începând de azi, sunt tatăl tău, copilă dragă — urmă Vasilieff, cu duioşie. — Nimeni nu va putea să ne mai despartă.

— Vom rămâne veşnic împreună, tată — încuviinţă ea, copleşită de fericire.

Moşierul o sărută pe ochi.

— Am avut visuri ciudate, copila mea — urmă el, apoi, dus pe gânduri. — Mi se părea că văd o zână — o zână frumoasă şi blândă... Ştiu că tu m'ai îngrijit, te auzeam adesea, simţeam că eşti lângă mine...

„Dar încă o femeie se afla în cameră — un înger bun, care veghea la căpătâiul meu... Cine era dânsa? Unde e acum?

— Era o călugăriţă din ordinul „Maicilor cenuşii".

— Din ordinul „Maicilor cenuşii"? — repetă moşierul. — Dar cum a ajuns aici? Cine a adus-o?

— Asta nu ştiu nici eu, tată. Intr'o bună zi, s'a ivit ca din senin şi, de atunci, s'a jertfit pentru dumneata, veghiând zi şi noapte la căpătâiul d-tale.

Vasilieff rămase pe gânduri.

— Cum arăta la faţă? — întrebă el, deodată.

Irina tocmai voi să spună că sora Veronica semăna aidoma cu femeia de pe portret, când un glas lăuntric o îndemnă să tacă. Fără să-şi dea seamă din ce pricină, ea se supuse.

— Era o călugăriţă frumoasă şi foarte tăcută — zise apoi.

— Ciudat, — murmură moşierul. — Dacă n'aş fi ştiut că e cu neputinţă, aş fi putut să jur că

Tatiana a fost lângă mine. Dar, de sigur că nu era decât spiritul ei, care a luat înfățișarea blândei călugărițe.

Irina încuviință din cap.

— Cine a adus fotografia asta? — urmă Vasilieff arătându-i portretul.

Tânăra păru foarte surprinsă. Trebuia să se prefacă, dacă vroia să scape de întrebările lui.

— N'am văzut-o încă, până acum — răspunse ea, cu glas nesigur.

Moșierul privi din nou spre portret, astfel că nu băgă de seamă turburarea fetei.

— A fost Wyrubova aici? — întrebă bolnavul, mai departe.

— Nu, nici n'o cunosc măcar.

Vasilieff se strădui să pătrundă misterul, dar sforțările sale rămaseră zadarnice.

— Totuși, cineva trebue să fi adus biletul și fotografia — reluă el. In sfârșit, după ce m'oiu da jos din pat, am să fac o vizită Wyrubovei, care o să mă poată lămuri, căci doar dânsa a scris biletul care însoțea fotografia.

„Dar, ia spune, Irina, cunoști acest portret?

Tânăra făcu în așa fel, ca și cum ar fi chibzuit, în timp ce privea fotografia.

— Are o mare asemănare cu portretul care se afla în odaia mamei Anușca — răspunse ea, după câtva timp. — Dacă nu mă înșel, e vorba de aceeași doamnă.

Moșierul clătină capul, cu însuflețire.

— Da, așa e — încuviință el. — Ți-a spus vreodată mama Anușca pe cine înfățișează portretul?

— Nu, tată, nu mi-a vorbit nimic despre asta. De altminteri, nici n'am întrebat-o. Știu, însă, că Sașa, mătușa mea, care era camerista prințesei Gogineff, a încercat adeseori să afle dela mama cine e această doamnă, dar totul a fost în zadar.

— Mama Anușca a fost o femeie isteață — zise bolnavul.

Irina se aştepta ca Vasilieff să vorbească mai departe despre această chestiune şi să-i destăinuiască pe cine înfăţişa portretul, dar dânsul nu-i împlini această dorinţă.

Bolnavul împături cu grijă biletul, apoi îl vârî împreună cu fotografia, în portofelul său.

Puţin mai târziu se ivi şi Sonia, care păru foarte bucuroasă, văzând că moşierul se întremase.

De câtva timp, Irina căuta să aibă cât mai puţin de face cu frumoasa revoluţionară. Fără să-şi dea seamă de ce anume, tânăra simţea tot mai mult desgust pentru această femeie, cu ochii ca doi cărbuni aprinşi.

Sonia însă nu prea observa asta, căci avea alte preocupări. Se ducea la Boris în fiecare zi şi-i descria cu măiestrie întâmplările ce se petreceau în Capitală şi în restul ţării. Tânărul, însă, aştepta cu nerăbdare ziua când va putea părăsi patul, spre a începe din nou lupta pentru libertate.

— In curând va veni clipa când năzuinţele noastre se vor împlini — zise comunista, odată. Asupritorii poporului rus îşi vor lua răsplata, steagurile roşii vor fâlfâi pretutindeni, iar fraţii noştri, îngenunchiaţi vor saluta cu bucurie eliberarea lor din jugul greu.

„Ah, Boris şi noi vom lua parte la toate acestea! Dacă ai şti cât mă bucur că n'am rămas în satul nostru!

Luntraşul o privi cu mândrie. Dar se simţi desgustat, când revoluţionara îl cuprinse cu braţele şi-şi apăsă buzele pe gura lui. Uneori, îmbrăţişarea ei pătimaşă îi aprindea simţurile, dar îndată ce icoana blândă a Nataşei, neuitata lui iubită, se ivea înaintea ochilor minţii sale, o mâhnire nemărginită punea stăpânire pe inima lui.

— Tot mai vrei să pleci la Tobolsk? — întrebă Sonia, în altă zi.

Boris Verodin înălţă din umeri.

— Nu știu ce părere au, în această chestiune, cei dela Comitetul Central. De altminteri, îmi închipui că a fost trimis un altul în locul meu.

— Da, firește — răspunse Sonia. Și am mai aflat că vei primi altă misiune. Nu știu despre ce e vorba, dar au să te lămurească ei, când te vei duce acolo.

— Sunt gata să fac orice mi s'ar cere — zise Boris Verodin.

„Mi-ar face însă mare plăcere dacă mi s'ar da însărcinarea să scot pe Potcikev din bârlogul lui.

— Ticălosul ăsta trebue să moară — zise Sonia, cu însufleţire. — Cine ştie cât o să ne mai înfrunte! După cât am auzit, şi soldaţii lui au început să murmure, astfel că nu se mai poate bizui pe ei.

— Dar nu s'a luat încă nicio măsură împotriva lui? — întrebă tânărul, încruntat.

— Nu, deocamdată nu cutezăm să-l atacăm deschis. Dar înaintăm cu paşi mari, astfel că Potcikev e pierdut în orice caz.

Veni şi ziua când Boris Verodin se duse la adunarea delegaţilor sovietelor. Tovarăşii săi îl primiră cu chiote de bucurie, şi abia acum îşi dădu seamă tânărul cât de mult era iubit.

Sonia nu se deslipea de lângă el şi, mai ales, nu răbda să rămână singur cu Vera Ulkitzki.

Tânăra prinţesă recunoscuse de mult că această femeie stăruitoare şi pătimaşă, o înlăturase din calea luntraşului. Adeseori plângea în taină, dar nu era geloasă, ci numai nespus de tristă. Pe de altă parte ştia că Boris Verodin nu va fi fericit alături de frumoasa comunistă. Da, prietenul fratelui ei fusese cuprins de o beţie a simţurilor, dar nimic mai mult — asta o ştia prea bine tânăra soră de caritate.

Iesta o mângâia adeseori cu vorbe blânde, dar

Vera se silea să zâmbească — ea nu vroia să fie compătimită.

In acelaşi timp, Vasilieff se pregătea să iasă şi el din casă. Cel dintâiu drum al său avea să fie la locuinţa prezicătoarei şi a Wyrubovei.

Cu prilejul rânduirii lucrurilor sale, moşierul dădu şi de caseta neagră, pe care o deschise. Un strigăt înăbuşit ieşi de pe buzele lui. Ingrozit de moarte, privea înlăuntrul casetei. Era goală — giuvaierul dispăruse.

96. — Pe drumuri neumblate

Intr'o seară, ciobanul care o salvase şi dăduse adăpost Nataşei, veni acasă mai de vreme ca de obiceiu. Tânăra prinţesă citi pe chipul său că i se întâmplase ceva foarte neplăcut.

Bătrânul se aşează la masă, tăcut, şi privi îngândurat înaintea lui, în timp ce prinţesa îi aduse mâncarea. Era o cină sărăcăcioasă, căci merindele se împuţinau tot mai mult.

Bunul cioban începu să amestece supa cu lingura, în vreme ce gândurile-i erau tot departe.

— Astăzi au atacat castelul baronului, iar acesta şi familia sa au fost ucişi — zise el, deodată.

Natasa scoase un ţipăt uşor şi duse mâna la inimă.

— Da, aşa e — întări bătrânul. — După cât se pare, republica nu mai are mult de trăit. Ce-o mai fi, ştie Dumnezeu. Ne aşteaptă vremuri îngrozitoare... La oraş, merindele sunt şi mai puţine decât la ţară. Obştile trebue să trimită acolo hrană pentru revoluţionari. Dar fiindcă n'au, ţăranii nu se codesc mult, pătrund în castelele şi palatele boierilor şi-şi iau de acolo tot ceea ce are nevoie statul. La cea mai mică împotrivire, nenorociţii sunt împuşcaţi.

„Mi-e milă de baron, căci nu era om rău...

Dar crapă fierea în mine când mă gândesc că vagabondul ăla, Altaţkin, care n'a muncit niciodată în viaţa lui a ajuns acum la loc de seamă. El a pus la cale răscoala şi a pornit în fruntea răsvrătiţilor. Tot el a împuşcat pe baron, fiindcă — cel puţin aşa se zice — s'a împotrivit să scoată la iveală merindele şi să le pună la dispoziţia statului.

Inima Nataşei bătea cu putere. Sărmana prinţesă bănuia de ce îi povestea bătrânul toate acestea. Isi dădea seamă că ocrotita lui se afla în primejdie de moarte.

Ea începu să plângă, iar bătrânul rămase tăcut câtva timp, privind cu strângere de inimă spre dânsa. Până şi câinele, care o saluta întotdeauna cu lătrături vesele, se culcase lângă ea şi-il ingea mâna, ca şi cum ar fi vrut s'o mângâie.

— Da, copila mea — urmă ciobanul, — trebue cu orice preţ să găsim un mijloc ca să ajungi la oraş. Intr'acolo vroiai să te duci, nu-i aşa?

Prinţesa dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Da, la Petrograd... sau chiar la Moscova, căci de acolo pot lua trenul spre Capitală.

— După cât se vede iei lucrurile foarte uşor — observă ciobanul.

— Nu, de loc — răspunse Natasa. — Totuşi trebue să ajung în oraş, căci doar nu pot rămâne aici.

— Asta e adevărat...

Se întrerupse şi trase cu urechea spre uşă, căci Vanici, credinciosul câine, făcuse o săritură spre intrarea colibei şi începuse să latre furios. Părea că vine cineva. Bătrânul se ridică şi aruncă repede o privire în jurul său.

— Suie sus şi acoperă-te cu plapoma — zise el, în şoaptă. — Nu trebue să fii văzută. Locuitorii satului ar putea să se lege de d-ta.

Natasa avusese şi ea acelaşi gând, căci nu vroia să dea ochi cu nimeni. Se căţără repede în firida

de deasupra vetrii şi abia avu timp să se vâre sub plapomă, când uşa se deschise.

Patru bărbaţi intrară în colibă. In fruntea lor se afla un ţăran burtos, cu haine bune, care făcea o mutră desnădăjduită. Era starostele. El îşi pusese, de bună voie, toată averea, la dispoziţia sovietului, altminteri ar fi fost alungat din casă.

Insoţitorii săi aveau înfăţişări suspecte. Mai ales, unul din ei, pe care ceilalţi îl numeau „tovarăşul Demidowo" şi care, părea un adevărat tâlhar. Acesta luă cuvântul şi întrebă, cu glas aspru, pe cioban, câte vite se găsesc în staul.

Bătrânul răspunse la întrebare.

— Treizeci de oi vor fi trimise la Petrograd — porunci Demidowo. — O să-ţi aducem un om, care o să le păzească bine. Mâine vor porni la drum.

— Dar cum vrei să fie transportate vitele?—interveni starostele. — Ştii doar prea bine, tovarăşe Demidowo, că trenul nu mai trece pe aici, căci guvernul se teme să nu fie atacat de revoluţionari.

— Atunci le vom trimite cu vaporul — hotărî celălalt. — Dacă tovarăşii dela oraş n'or avea ce să mănânce, va fi tot spre răul nostru, căci revoluţia va fi înăbuşită mai uşor.

„N'au decât să moară de foame — îşi zise starostele. — Să fie după mine, ca da totul soldaţilor, iar pe ceilalţi i-aş lăsa să flămânzească. Dacă s'ar trimite numai câte o sută de soldaţi în fiecare sat răsvrătit, ar fi de ajuns ca ticăloşii ăştia s'o ia la goană".

Dar burtosul se feri să rostească vreo vorbă din ceea ce gândea, căci altminteri toate nădejdile sale ar fi fost spulberate.

— Da, însă ştii că trec şi multe vapoare de ale guvernului — zise el, îngândurat. — Dacă or vedea vitele, n'au să stea mult la gânduri să pună mâna pe ele.

— Am eu destule legături, ca să pot afla când o să treacă pe aici vreun vapor de al nostru—făcu Demidowo, cu trufie. — In orice caz, pregătește vitele, m'ai înțeles?

Ciobanul dădu din cap. Câinele, care se ținuse până acum liniștit și urmărise cu încordare pe cei patru bărbați, își aduse aminte deodată de Natașa și, lătrând, începu să sară spre vatră.

Prințesa se simțea trecută de sudori sub plapoma caldă. La un moment dat, îi veni să strănute. Se strădui ea, sărmana pe cât putu, să-și înăbușe strănutul, totuși se auzi un sgomot ușor. Și, apoi, purtarea câinelui dădea de bănuit.

— Ce-i asta? — întrebă Demidowo, aruncând o privire spre firida de deasupra vetrii.

Ciobanul nu-și pierdu cumpătul. Trebuia, cu orice chip, să salveze pe tânăra femeie. Altminteri, l-ar fi mustrat cugetul mereu.

— Am niște căței — zise el, zâmbind. — Vanici ăsta e turbat de-a binelea când vede aici oameni străini.

Ceilalți se mulțumiră cu acest răspuns și porniră spre ușă. Când ajunseră în prag, Demidowo se mai opri odată.

— Ai arme? — întrebă el.

— Nu! La ce ar putea să-mi folosească mie, om bătrân? — răspunse ciobanul.

— In acest caz, am să-ți trimit mâine o pușcă și munițiile trebuincioase — zise revoluționarul. Prin împrejurimi se află mulți fugari. Câțiva ofițeri și însuși prințul Potcikev au șters-o din castel. Dacă se arată vreun om pe care nu-l cunoști, ia-l la rost numaidecât. Dacă se împotrivește, împușcă-l fără milă!

„O femeie a fugit, de asemeni, din castelul prințului Potcikev. Nu știu cine e, dar dacă se ivește aici, trebue să punem mâna pe dânsa.

Bătrânul clătină capul în semn de încuviințare. Răsuflă ușurat, când Demidowo se depărtă. Mai

rămase tăcut câteva clipe, apoi o strigă pe prințesă. Dar mare fu mirarea lui, văzând că nimeni nu-i răspunde.

— Dumnezeule, a murit de spaimă! — exclamă el, îngrozit, și se urcă pe vatră.

Natașa stătea nemișcată în culcușul ei, cu chipul galben ca ceara.

— E numai leșinată — murmură ciobanul, după ce pusese urechea la gura prințesei și se încredințase că aceasta răsuflă.

Coborî, luă de pe laviță o sticlă cu un lichid aromatic, își turnă câteva picături în palmă și frecă tâmplele Natașei. După câteva clipe, aceasta deschise ochii și un zâmbet de recunoștință se înfiripă pe buzele sale.

— Te-am adus în mare primejdie — zise ea, îndurerată. — Nu lipsea mult și aș fi fost descoperită... Atunci, s'ar fi sfârșit cu mine, dar și cu dumneata.

— Așa e, însă nimeni nu mă poate abate dela datoria mea de om — răspunse bătrânul.

— Bine, dar ai auzit, doar, că sunt urmărită.

Ciobanul zâmbi disprețuitor.

— Cu toate acestea, te voiu ajuta și de acum încolo.

Prințesa îi cuprinse mâna și o strânse. cu recunoștință. Deodată, un gând păru că străbătuse mintea bătrânului.

— Ascultă-mă, ai avea curajul să porți haine bărbătești? — întrebă el.

— Da, dacă e cu putință... — răspunse Natașa, cu glas nesigur.

Ciobanul scotoci în cufărul său și scoase la iveală mai întâi o pereche de bocanci, apoi un rând de haine bărbătești.

Prințesa le încercă; bocancii îi erau cam mari, însă la nevoie, puteau fi folosiți.

— Dar ce facem cu părul? — întrebă ciobanul.

— Dacă nu se poate altfel, am să-l tăiu — zise tânăra, cu hotărîre.

— Ia să încercăm, poate n'o să fie nevoie—urmă bătrânul, cuprins de milă. — Imbracă-ţi căciula asta mare, de blană... Aşa, îndeas-o bine pe ochi... Dar să n'o scoţi nici ziua, nici noaptea.

Nataşa se privi în geamul murdar, care slujea de oglindă.

— Nimănui n'o să-i vie să creadă că sunt bărbat — zise ea.

Dar ciobanul o scoase din încurcătură şi de astă dată.

— Mâine dimineaţă am să-ţi dau o licoare cu care ai să-ţi ungi mâinile şi faţa. De altfel, în timpul pribegiei dumitale ai să te şi murdăreşti nitel, aşa că o să meargă.

A doua zi dimineaţă Nataşa porni la drum. Vestmintele ei şi le pusese într'o legătură, trecută printr'un băţ pe care îl ducea pe umăr. La braţ avea o panglică roşie, aşa cum purtau cea mai mare

parte din tineri, pe vremea aceea. In noua ei înfățișare nu mai era de recunoscut.

Ciobanul îi descrise drumul în amănunțime. Trebuia să străbată câteva orașe și cel puțin douăzeci de sate, până ce avea să ajungă la o stație de unde putea să ia trenul spre Petrograd. Trenurile localnice, cari făceau legătura cu acea stație fuseseră scoase din funcțiune, căci nu mai erau cărbuni.

In prima zi de drum, Natașa ajunse într'un sat în jurul căruia se afla o pădure deasă. Incercă să-și găsească un adăpost pentru noapte, dar oamenii erau foarte neîncrezători și o alungară aproape. Un țăran însă îi îngădui să se culce în hambar.

Prințesa vorbise puțin; dar, la auzul glasului ei, săteanul o măsurase din creștet până 'n tălpi, își sfredelise privirea în ochii ei, apoi arătase spre hambar și se depărtase.

Biata Natașa fu cuprinsă de teamă. Se așeză pe o grămadă de fân și rămase pe gânduri.

Deodată, câinii începură să latre pe șosea. Fără să mai șovăie, prințesa își părăsi sărăcăciosul ei culcuș și porni în noapte. Dar abia străbătuse câteva sute de metri pe șoseaua întunecată, când zări doi bărbați, cari veneau spre dânsa.

Tânăra se piti repede la marginea drumului.

— Crede-mă, Simolski, e o femeie, se cunoaște după voce — și încă una din lumea mare — zise unul din ei, pe care Natașa îl recunoscu după glas, că era țăranul care îi dăduse adăpost. — O să căpătăm o răsplată bună.

— Să nădăjduim că n'ai avut vreo nălucire — răspunse o voce aspră.

Natașa se simți străbătută de fiori. Așa dar, fugise la vreme! Dar încotro să pornească acum? Nu cumva cei doi bărbați o vor urmări pe șosea?

Lucrul cel mai bun era să se înapoieze pe a-

celaşi drum pe care venise, căci acesta ducea prin pădure, unde putea să se ascundă la nevoie.

Aşteptă până ce ţăranii dispăruseră în curte, apoi o luă la goană spre pădure.

O piatră i se luă de pe inimă, când văzu satul în urma ei. De acum încolo, era hotărîtă să se ferească, pe cât cu putinţă, de orice aşezări omeneşti.

Două zile mai târziu, se ivi în zare un oraşel. In faţa prinţesei înainta o turmă de oi. Natasa le numără — erau *treizeci*. Un bărbat voinic le păzea.

După cât se părea, acesta o zărise, căci întoarse de câteva ori capul, ca şi cum ar fi căutat-o cu privirea. Ba, parcă îşi şi încetinise mersul.

Tânăra se simţi iarăşi cuprinsă de teamă. Să fugă? Să se înapoieze?

Dar în chipul acesta nu mai ieşea niciodată la capăt. Trebuia să cuteze s'o ia înaintea lui. Poate că o va lăsa în pace şi nu-i va vorbi.

Abia ajunse lângă turmă, şi bărbatul se şi alătură de ea. Era un ţăran voinic, cu priviri viclene şi părea să caute tovarăşi de drum.

— Incotro, prietene? — întrebă el. — Spre oraş?

Prinţesa tuşi de câteva ori şi, când crezu că glasul îi era destul de răguşit, încercă să mai spună ceva. Dar, în chip cu totul ciudat, sau poate din pricina spaimei, vocea-i deveni şi mai ascuţită.

Ţăranul o privi cu coada ochiului.

— La oraş e şi mai mare halima, ca aici — zise el, pe ton glumeţ. — Am fost trimis cu oile la Petrograd, dar nu ştiu, zău, cum o s'o scot la capăt. Tare mi-e teamă să nu păţesc ceva pe drum.

Clipi şiret, din ochi, apoi râse:

— Treizeci de oi înseamnă ceva; aş putea lua bani frumoşi pe ele. Dacă izbutesc să le dau cu preţ bun, rămân la oraş.

Natasa făcu o mutră speriată şi uitând cu totul că trebue să-şi prefacă glasul, zise:

— Bine, dar asta e curată hoţie. Nu-i frumos ceea ce vrei să faci!

— Nu-i frumos? Hoție? — repetă țăranul, râzând din toată inima. — Dar cine nu înșeală azi? Toată lumea face la fel... chiar și tu!

— Eu? — făcu tânăra, pălind.

— Da, firește! Sau nu cumva îți închipui că te cred bărbat? Ești tot atât de puțin bărbat, pe cât sunt eu femeie.

Prințesa își dădu seamă că orice tăgadă era de prisos. Așa dar, trebuia să se pună bine cu omul acesta.

— Bine, dacă asta e părerea dumitale, eu n'am să caut să ți-o schimb — zise dânsa.

— De altfel, ești destul de drăguță, cu toate că te-ai mânjit pe față — râse țăranul, încercând s'o ciupească de obraji.

Natașa se dădu înapoi, speriată.

— Ascultă-mă, ai putința să câștigi ceva bani, dacă mă ajuți să ajung la Petrograd — zise ea. — M'am folosit de travestirea asta, numai fiindcă nu aveam însoțitor și îmi era teamă să nu mi se facă greutăți pe drum.

— Și cât vrei să dai? întrebă țăranul, după câteva clipe de gândire. — Am acte la mine și aș putea să te dau drept fiica mea, dacă nu vrei să rămâi în hainele pe cari le porți.

— Îți dau douăzeci de lire sterline.

Țăranul rămase locului, uimit.

— Douăzeci de lire? — bâigui el. — Douăzeci de lire sterline? Ei drace, știi că asta e ceva! Pentru banii ăștia te duc și mai departe de Petrograd.

— Jumătate vei primi acum, iar restul în Capitală, — urmă prințesa. — Vrei?

Celălalt îi întinse mâna.

Natașa fusese atât de prevăzătoare încât să nu ție toți banii la un loc. O mică parte îi avea în buzunar, iar restul și-i cususe în căptușeala hainei.

Astfel, țăranul văzu că, în afară de cele douăzeci de lire, Natașa nu mai avea decât vreo câteva bancnote mici. Apoi luă banii cu mâini tremurătoare și începu să flecărească, în timp ce pășeau,

unul lângă altul:

— Ei, draga mea, nici nu-ţi închipui măcar, ce hoţi sunt tovarăşiii ăştia cari stau acum în fruntea noastră. De pildă, la noi e unul, anume Demidowo, care trebue să fie cel mai mare tâlhar de pe faţa pământului. Locuieşte într'o colibă dela marginea satului şi zice că e olar. Dar sunt sigur că, în viaţa lui, n'a făcut mai mult de o sută de oale. Când îl întâlneai, era beat. Trăia numai din furtişaguri. Odată, stăpânul său l-a rănit cu un glonte, fiindcă se năpustise asupra lui. Acum, Demidowo ăsta s'a numit cu dela sine putere comisar al sovietului şi, nimeni nu cuteză să i se împotrivească. A luat locul starostelui, în cancelaria acestuia, şi de acolo împarte poruncile.

„Individul ăsta m'a trimis la Petrograd cu treizeci de oi, pe cari tovarăşii le aşteaptă cu nerăbdare. Hm, vrea să se pună bine cu ei! Uite şi biletul pe care mi l-a dat... nespălatul ăsta nici nu ştie măcar să scrie ca lumea... Oile sunt trimise pe adresa lui Lenin.

„Pe semne că Demidowo urmăreşte să capete vreo slujbă în Petrograd... Ia spune, dacă aşa stau lucrurile, ar fi păcat să duc oile în altă parte? Tovarăşii nu-mi dau nimic pe ele... şi acum carnea e foarte scumpă în Capitală... Hm, ce zici?

Natasa avu un zâmbet trist. Da, omul acesta avea dreptate întrucâtva. Fiecare caută să înşele pe semenul său. Chiar dânsa văzuse, în satul de pe malul Volgăi, cum oamenii cei mai ticăloşi izbutiseră să se cocoţeze la loc de frunte.

Şi astfel de nemernici vroiau să cârmuiască poporul! Totuşi, nu era mai puţin adevărat că existau şi revoluţionari mai cumsecade, cari se jertfeau pentru idealul lor.

Cei doi rămaseră împreună şi Natasa trecea drept fiul ţăranului, căci socotise că e mai bine să-şi urmeze drumul, travestită ca bărbat. 750

Cereţi mâine numărul 54 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

După patru zile ajunseră la un port de pe malul râului.

Tovarășul Wolcin — cum se numea țăranul — se opri acolo, împreună cu turma lui. După cât se părea, avea un plan anumit;; căci, când Natașa stărui după două zile, să pornească mai departe, Wolcin zâmbi șiret, zicând:

— Doar nu putem cuteza să ne apropiăm de orice corabie. Dacă găsesc vreuna care să fie pe placul meu, suntem în curând la Petrograd.

Prințesa își dădu seamă că n'are încotro și ramase cu oile, în timp ce țăranul umbla mai toată ziua prin port.

In cele din urmă, Wolcin găsi o corabie, care avea să-i ducă până în apropierea Capitalei, urmând ca restul drumului să-l facă cu trenul.

Când ajunseră la debarcader, Natașa văzu o corabie greoaie, de culoare cenușie, al cărei proprietar, un bărbat spătos, luase loc pe punte. Acesta pipăi fiecare oaie în parte, apoi zâmbi foarte mulțumit.

Prințesa își dădu seamă că Wolcin făcuse ceea ce-și pusese în gând să facă: vânduse corăbierului oile sau i le încredințase spre vânzare. Lucrul acesta o indignă, dar nu scoase o vorbă.

La un moment dat vru să se despartă de însoțitorul ei, dar nu se încumetă, căci acesta îi cunoștea taina și pe de altă parte, o ajutase să străbată o bună bucată de drum.

După puțin timp, vasul se puse în mișcare și Natașa se ghemui printre oi, în timp ce Wolcin și corăbierul începură să joace cărți.

Frumoasa femeie nu băgase de seamă că ochii de Kalmuc ai corăbierului se ațintau mereu asupra ei.

A doua zi, propietarul vasului puse deodată mâna pe umărul lui Wolcin și zise:

— Ascultă-mă, prietene, de ce ioci mascarada asta cu femeia?

Țăranul zâmbi, încurcat. Apoi, cei doi vorbiră în șoaptă câtăva vreme.

A doua zi dis de dimineață, Natașa mai dormea printre oi. Era foarte frig. Animalele se strânseseră laolaltă, pentru a se mai încălzi. Pe puntea vasului, un felinar se mișca încolo și încoace, căci ajunseseră iarăși înaintea unui oraș.

Proprietarul corăbiei vroia tocmai să ridice ancora, când un bărbat se ivi pe mal. Era învăluit într'o manta largă și-și ridicase gulerul până peste urechi. Avea chipul palid și doi ochi sclipitori, cari priveau neliniștiți în jurul lor.

— Ei, cine e proprietarul vasului? — strigă el.

Corăbierul i se înfățișă la parapet.

— Se poate pleca cu voi spre Petrograd?

— De ce nu; dar cât dai?

Necunoscutul spuse un preț și celălalt se declară mulțumit. Noul călător, care n'avea cu el niciun bagaj, se urcă pe punte și-și căută un loc, unde era ferit de vântul aspru.

— Respingător tovarăș, — murmură corabierul. Dela ăsta te poți aștepta la orice. Și are o față, de parcă Diavolul ar fi spintecat lemne pe dânsa.

In timpul zilei, țăranul avu o convorbire cu „fiul" său. Proprietarul vasului stătea pe aproape și-i observa. Deodată, acesta simți o mână pe umăr și, întorcându-se, zări chipul ciupit de vărsat al noului său călător. Ochii ciudatului bărbat aveau o expresie înfiorătoare și păreau să citească până 'n adâncul sufletului. Un zâmbet batjocoritor plutea în jurul gurii sale.

— Cine e femeia? — întrebă el.

— Ce te privește pe dumneata? — răspunse proprietarul vasului.

Celălalt vârî mâna în buzunar și o scoase plină de monezi, pe cari le întinse corăbierului. Acesta se îmbună numaidecât.

— Ei, cine vrei să fie? — zise el. — Omul care duce oile, zice că e fiica lui. Eu, însă, nu-l cred.

Dacă femeia te interesează, pot să ți-o prezint.

Necunoscutul izbucni într'un râs răguşit. Apoi clătină capul şi se apropiă de urechea celuilalt. Vorbiră câtăva vreme în şoaptă. Ceva mai târziu, li se alătură şi tovarăşul Wolcin. In timpul convorbirii, acesta îşi freca mereu mâinile şi privirea cu coada ochiului spre Natașa.

Aceasta nu băgă de seamă nimic, şi habar n'avea că cei trei bărbaţi vorbiseră despre dânsa. Sărmana nici nu bănuia măcar, că acela cari îşi luase sarcina s'o ducă la Petrograd, o trădase.

In sfârşit, după alte două zile, ajunseră la ţinta călătoriei lor. Oile fură transportate în tren şi porniră mai departe. Corabia rămăsese ancorată la ţărm, căci proprietarul ei însoţea pe Wolcin spre Capitală.

Călătorul ciudat, cu ochi străpungători, era mereu în apropierea Natașei. Când aceasta dormea sau privea liniştită, pe fereastra vagonului, cei doi bărbaţi vorbeau în şoaptă cu necunoscutul.

In cele din urmă, ajunseră la Petrograd.

Prinţesa dădu lui Wolcin a doua jumătate din suma făgăduită, apoi vru să se depărteze, când acesta zise:

— Ascultă-mă, n'ai nevoie de un adăpost? Dacă vrei, pot să te duc într'un loc unde să te mai întremezi niţel.

Natașa chibzui câteva clipe. Trebuia să se pună în legătură cu monarhiştii. Poate că va izbuti să dea de urma lui Vasilieff? In orice caz, până una alta, avea nevoie de un acoperiş deasupra capului.

Primi deci cu bucurie propunerea ţăranului.

Oile rămaseră deocamdată în gară, iar cei doi bărbaţi, corăbierul şi Wolcin porniră spre oraş, împreună cu Natașa, care mergea în mijlocul lor.

In cele din urmă, se opriră într'o uliţă foarte murdară. O bănuială se trezi în mintea ei. Ţăranul băgă de seamă şovăiala femeii şi zise cu blândeţe:

— Aici locuieşte fratele meu, un om sărman şi care, pe deasupra, mai are şi o soţie bolnavă.

Natasa se lăsă îndouplecată şi trecu pragul, însoţită de cei doi bărbaţi. Apoi, urcară mai multe trepte şi, ajungând înaintea unei uşi, se opriră şi Wolcin bătu de câteva ori. După câtva timp, uşa se deschise şi ţăranul fu întâmpinat de un bărbat, care nu putea fi recunoscuut, din pricina întunericului ce domnea în încăpere.

Ţăranul şi Natasa păşiră într'o odaie joasă, destul de bine mobilată. Uşa fu încuiată în urma lor.

— Mă înapoiez numaidecât. Vreau doar, să dau fratelui meu lămuriri asupra dumitale — zise Wolcin, depărtându-se.

Natasa privi în jurul ei. De afară se auzeau şoapte. De ce totul era atât de misterios? Ce se punea la cale îndărătul uşii?

Se apropiă de fereastră. Oblonul greu era tras. Deasupra lui se afla o deschidere în formă de inimă. Din ce în ce mai neliniştită, prinţesa se urcă pe un scaun şi privi afară.

Cât cuprindea cu ohii, nu se zărea nicio casă; jos, curgea o apă murdară.

Cuprinsă de spaimă, Natasa alergă spre uşă şi încercă s'o deschidă — dar în zadar.

Se năpusti în uşă cu toată greutatea trupului ei, strigă din răsputeri după ajutor, izbi cu pumnii în lemn — însă nimeni nu-i răspunse.

— Sfinte Dumnezeule. ce înseamnă asta? — strigă prinţesa desnădăjduită. — Ce au de gând cu mine?

„Tovarăşe Wolcin, deschide! — răcni ea, din nou.

De astă dată, paşi greoi răsunară pe coridor şi, îndată după aceea, uşa se deschise. Natasa se dădu înapoi şi văzu un bărbat spătos, învăluit într'o manta cenuşie. Dar acesta era doar călătorul de pe corabie! Ce căuta el aici? Şi de ce o încuiaseră în odaie?

Inainte de a putea rosti vreun cuvânt, adevărul înfiorător se desvălui înaintea prințesei.

Străinul își dăduse jos gulerul și un chip palid ieși la iveală. Doi ochi străpungători erau ațintiți asupra bietei femei, care se clătină pe picioare și căută un sprijin.

Căpitanul Semelov, unealta prințului Potcikev, se afla înaintea ei.

97. — Bănuiala Sașei

De când frumoasa și distinsa țărancă fusese la ea, Saşa nu mai avea răgaz în ascunzătoare. Vroia cu orice preț să plece la Petrograd, căci dorul după prințesă, după „porumbița ei", o chinuia nespus. Pe de altă parte, însă, se simțea foarte nenorocită, la gândul că nu-și ținuse făgăduiala dată bătrânei sale surori.

Zi și noapte, fosta cameristă își frământa mintea să afle cine furase prețioasa casetă. Dar toate sforțările rămaseră fără folos.

In cele din urmă, delegații sovietelor se înapoiară în satele lor. Pe chipurile tuturor se putea citi că trecuseră prin multe în Petrograd.

Primiseră porunci foarte aspre să aștepte în liniște semnalul care avea să fie dat în Capitală. Peste puțin timp urma să izbucnească revoluția, pusă la cale de țărani, soldați și muncitori.

Saşa își dădu seamă că dacă va rămâne în pivnița castelului, nu va izbuti niciodată să dea de urma îndrăznețului hoț. Ea coborî din nou în sat și luă chiar parte la adunări. In acest chip nădăjduia să afle și câte ceva asupra lui Boris Verodin și a lui Vasilieff.

Dacă nu izbutea să descopere hoțul, în timp scurt, era hotărîtă să părăsească ținutul și să pornească într'acolo unde o trimisese frumoasa țărancă.

Delegatul Gabustin, care primise această slujbă, pentrucă era cel mai isteț bărbat din tot ținutul, povestea locuitorilor ultimele întâmplări din Capitală. Alături de el se afla tovarășul Medjkoff, delegatul satului învecinat.

Sașa stătea, printre celelalte femei, la lumina slabă a lămpii, și asculta spusele celor doi bărbați. După câtva timp, se apropie de ei.

— Noroc, Gabustin! — se adresă bătrâna, unuia din cei doi delegați. Frumos ai vorbit! Dac'o fi așa cum spui tu, țara noastră va deveni un adevărat raiu pe pământ.

„Dar nu asta mă interesează... Ascultă, ai auzit ceva despre nepotul meu Boris Verodin?

Gabustin își înălță trupul.

— Ba am și avut de face cu el — răspunse dânsul. — De altminteri, nu cred să mai dea pe aici niciodată, căci e nevoie de el în locuri mai însemnate. Acum, de pildă, a primit sarcina să inspecteze garda care păzește pe Țar și familia imperială, în Tobolsk.

— Boris Verodin să inspecteze garda care păzește pe Țar? — repetă Sașa, făcând ochi mari. — Boris a primit sarcina asta? Dar cum de i s'a încredințat tocmai lui?

Gabustin și Medjkoff zâmbiră.

— Ehei, acum misiunile se împart cu nemiluita — o lămuri cel dintâiu. — Nepotul tău poate să ajungă chiar ministru. Și dacă nu mă înșel, n'o să mai treacă multă vreme, până ce o să aibă în buzunar numirea în această slujbă înaltă.

— Boris... ministru? — exclamă bătrâna, neputând să-și mai stăpânească bucuria.

— Da, da, bun băiat Boris ăsta! — întări Medjkoff. — Nu-i vorbă, are el mulți dușmani și încă foarte primejdioși. Lumea nu prea știe că tânărul era cât pe aci să dea ortul popii... n'avem voie să vorbim despre asta... Știți, prințul Potcikev, dușmanul său de moarte, își are mâna în joc...

— Câinele! — strigară ceilalţi. Când o să-şi ia răsplata ticălosul ăsta?

Gabustin ridică mâna, făcându-le semn să se potolească.

— N'o să mai treacă multă vreme, fiţi pe pace! — zise el. — Potcikev nu mai are putere asupra soldaţilor săi şi, în curând, va fi alungat din fruntea lor.

Ascultătorii bătură din palme.

— Dar despre Vasilieff aţi auzit ceva? — întrebă Saşa, adresându-se iarăşi celor doi delegaţi.

— La început, imediat după sosirea noastră în Capitală, l-am văzut de câteva ori; apoi, însă, a dispărut — răspunse Gabustin.

— Şi Irina, nepoata mea?

— Nu ştiu nimic cu privire la ea.

Bătrâna rămase câtva timp pe gânduri, apoi urmă:

— Dar Sonia Petrovici nu s'a întors acasă?

Cei doi bărbaţi izbucniră în râs.

— Asta nu se mai întoarce niciodată — zise unul din ei. — Trebue să fi săvârşit vreo faptă mare, care i-a adus glorie, dar şi bogăţie. A devenit atât de mândră, că abia se mai uită la noi.

— Cu toate că e comunistă? — întrebă Saşa, uimită.

— Da, firește — răspunse Medjkoff, râzând cu cu poftă.

— Dar cum' a pus mână pe bogăţii?

— N'aş putea să-ţi spun. In schimb, am auzit că are un palat şi am văzut-o eu însumi cu nişte briliante cari sclipeau de-ţi luau ochii.

Bătrâna duse mâna la cap, simţind că totul se învârteşte în jurul ei.

Sonia se îmbogăţise? Şi încă peste noapte? Nu cumva dânsa furase caseta?

De furie, ochii Saşei se umplură de lacrimi.

— Cum erau giuvaerurile pe cari le purta So-

nia? — întrebă ea, străduindu-se să pară liniștită, pentru a nu trezi bănuielile celorlalți.

Gabustin râse.

— Aha, înțeleg — făcu el. — Crezi că Sonia a furat caseta pe care o cauți?

Fosta cameristă clătină capul în semn de aprobare.

— Da, asta cred — zise ea, cu ochii scânteietori.

— Avea o pereche de cercei lungi, cu perle, iar la gât purta o salbă foarte frumoasă.

Saşa părăsi încăperea şi se înapoiă în ruină. Acum nu mai încăpea niciun fel de şovăială, trebuia neapărat să plece la Petrograd, unde nădăjduia că va izbuti să dea de urma Soniei şi se va încredința dacă bijuteriile pe cari le purta făceau parte din cele cari fuseseră în casetă.

Cum de nu se gândise numaidecât la asta? Da, revoluționara o iscodise în acea noapte. De sigur că se ascunsese prin apropierea ruinei şi urmărise desgroparea casetei şi îngroparea ei în moloz.

— Ticăloasa, diavolița aceea frumoasă! — scrâşni bătrâna.

In acea noapte, Saşa dormi foarte puțin. Iar dimineața, când răsări soarele, era pe drum de două ceasuri. In mână avea un sac de voiaj, de culoare pestriță, pe care îl ducea cu mare anevoie.

— In curând voiu fi lângă tine, porumbița mea, inimioara mea! — murmură dânsa. — Ah, ce ai să te mai bucuri când vei vedea pe bătrâna ta Saşa! Şi tu, scumpă Irina, copilița mea bună... nici tu nu vei fi supărată că mătuşa ta va veni lângă tine.

Astfel îşi urmă ea drumul, plină de ură împotriva presupusei hoațe, iar pe de altă parte fericită la gândul că va revedea pe cele două ființe dragi.

In sfârşit, a doua zi, spre seară, bătrâna ajunse în Petrograd. De obiceiu în Capitală, Saşa se simțea tot atât de bine ca şi în satul ei. Inainte vreme, venea, doar, în fiecare an, la reşedința de

iarnă a familiei Gogineff. Trăise şi ea întrucâtva viaţa nobililor şi ştia ce se petrece în palatele lor.

Acum, însă, când intră în oraş, Saşa holbă ochii de uimire. Palatele impunătoare şi bulevardele largi rămăseseră la locul lor. Cupolele aurite ale bisericilor străluceau ca şi odinioară. Totuşi, nu mai era acelaşi Petrograd.

Oraşul luase o înfăţişare cu totul revoluţionară. Pretutindeni nu se auzeau decât strigăte, zăngănit de arme, uruit de automobile; pretutindeni nu se vedeau decât priviri întunecate şi ameninţătoare, drapele roşii, un talmeş-balmeş ca la bâlciu. Din loc în loc se aprinseseră focuri, la cari se încălzeau bărbaţi, femei şi copii. Cea mai mare parte din bărbaţi purtau uniforme militare şi mantalele lor negre, produceau o impresie adâncă asupra fostei cameriste.

Dar ceea ce uimea peste măsură pe bătrâna Saşa, era faptul că nicăieri nu se zărea vreun ofiţer. Numai soldaţi în uniforme murdare, căci stăteau rezemaţi de zidurile caselor, sau se ghemuiseră în automobile, ţinând armele pregătite şi privind întunecaţi înaintea lor, ca banditii din vremurile de odinioară.

Saşa clătină capul. Cum să găsească drumul în vârtejul acesta ameţitor? Ochii-i se împăienjeniră, urechile-i vâjâiau. Dar Sonia Petrovici, hoaţa casetei, se afla în acest oraş. Şi gândul acesta dădu puteri noui bătrânei cameriste, care porni înainte, spre palatul familiei Gogineff, unde nădăjduia să dea de „inimioara" ei. O! cum se va mai bucura Natasa! Dar nu cumva va găsi acolo şi pe Boris Verodin?

Saşa se simţi îngrijorată, căci ştia că lumrasul fusese hotărît pentru Irina. Se vor uni vreodată cei doi tineri?

In sfârşit, ajunse înaintea palatului, care fusese reşedinţa de iarnă a stăpânilor săi.

Sună, căci uşa era încuiată. După câteva clipe,

auzi pasul cunoscut al lui Ipanoff. Imediat după aceea, servitorul se afla înaintea ei, Saşa trecu pragul şi cuprinse mâna bătrânului, pe care îl salută cum îi era obiceiul; dar, în bucuria ei, nu băgă de seamă că acesta ofta mereu.

In cele din urmă, Ipanoff o conduse în odaia lor, unde se afla şi nevastă-sa, care de frig se învelise cu câteva pături.

— Ei, ce se mai aude pe la voi? — întrebă fosta cameristă, zâmbind prietenos celor doi servitori.

— Nu tocmai bine, Saşa, — se tângui bătrânul. — Altfel era când stăpânii noştri se mai aflau aci.

— Ce vrei să spui cu asta? — făcu Saşa, bănuitoare. — Nu cumva stăpâna noastră, prinţesa, nu e aici?

Cei doi se posomorîră şi mai mult.

— După cât se pare, nu ştii ce s'a petrecut în Capitală în vremea din urmă — zise Ipanoff — Poate că mâine o să fie şi mai rău. Nu ştiu când

se va deslănțui uraganul, dar mult nu mai poate să treacă până atunci.

„Trebuia să spunem totul prințesei, căci altminteri Dumnezeu știe ce s'ar fi întâmplat cu dânsa. Buna noastră stăpână și-a dat seamă că aveam dreptate și a vândut palatul. Mult n'a luat pe el — în orice caz, însă, atât ca să poată pleca în străinătate și să trăiască acolo câtva timp.

Sașa își reveni repede din uimire.

— A plecat singură în străinătate?

— Probabil, căci a venit aici neînsoțită de nimeni și tot astfel a plecat.

— A stat mult în palat? — urmă bătrâna.

— Câteva săptămâni; dela plecarea ei au mai trecut iar câteva săptămâni. Intre timp s'au petrecut lucruri grozave. Un bărbat a fost împușcat chiar aici, în casă...

Fosta cameristă nu luă în seamă cuvintele din urmă ale servitorului, căci era preocupată de soarta Natașei. Incotro se îndreptase dânsa? Cum va izbuti ea să se descurce în viață?

— Dar Boris Verodin a fost pe aici? — întrebă după un răstimp.

— Nu.

— Ciudat, — murmură bătrâna. — Și Vasilieff?

— Da,—răspunse Ipanoff. — Asta e doar, bărbatul care a fost împușcat și era cât pe aci să-și piardă viața.

— Ce căuta Vasilieff aici? Vroia să vorbească cu prințesa?

— Da, însă ea își vânduse palatul.

Sașa clătină capul. Nu mai înțelegea nimic din toate astea. Prințesa vânduse palatul, fără să ceară sfatul cuiva? Să fi luat ea această hotărîre, fără să întrebe pe Vasilieff, omul acesta deștept și binevoitor, sub a cărui ocrotire se putea pune oricând!

Adânc mâhnită, Sașa povesti bătrânilor ce se petrecuse în satul ei, iar la urmă începu să se tân-

guiască, neputându-şi învinge durerea pricinu de plecarea „porumbiţei" ei.

In cele din urmă, luă hotărîrea să se ducă doua zi la Boris, care trebuia să ştie unde se a Nataşa, căci era doar iubitul ei. De asemenea nărul va putea să-i spună unde locuiau Irina şi V silieff.

Nu-i va fi prea greu să dea de urma lui Bor In orice caz, bătrâna vroia să rămână ncaptea palat şi firește că cei doi bătrâni îi împliniră c rinţa.

A doua zi, dis de dimineaţă, Saşa era în cioare. Nu-şi mai găsea odihnă, trebuia ncapă să vorbească Ţiganca, s'o silească la mărturii

Nici nu-i trecea prin minte că frumoasa re luţionară era în imediata ei apropiere, că tocm se afla în fostul salon al prinţesei, pregătindu- să ia parte la şedinţa Comitetului Central.

Ce-i drept, Ipanoff îi spusese că palatul fuse cumpărat de o comunistă, dar că era vorba Sonia Petrovici — la asta nu se gândise nic clipă, bătrâna femeie.

In acea zi, primul drum vroia să-l facă la dresa pe care i-o dăduse frumoasa ţărancă. Ci să fie, oare, această Denise Barobleur?

Saşa părăsi clădirea. Pe străzi domnea o i sufleţire şi mai mare decât în ziua trecută. Tot raşul clocotea. Din loc în loc se vedeau grupuri oameni, în mijlocul cărora se afla câte un mu citor sau soldat, ţinând o cuvântare aţâţătoa

In cele din urmă Saşa ajunse la locuinţa pr zicătoarei.

Când văzu că uşa se deschide în chip mist rios, bătrâna rămase uluită; totuşi, porni înain pe coridor şi, deodată, Negrul se ivi în faţa Un strigăt de spaimă ieşi de pe buzele fostei c meriste. Apoi, însă, îşi recăpătă cumpătul şi zi întinzându-i o fituică:

- Aş vrea să vorbesc cu ţărancă cea frumoas

, are a fost în satul meu şi mi-a dat adresa asta.

Negrul se retrase, dar se înapoiă repede şi o rugă să-l urmeze.

După câteva clipe, bătrâna se afla în cabinetul prezicătoarei Denise Barobleur.

Lumina roşie o orbea aproape. Ce însemna asta? Ea vroia doar să stea de vorbă cu ţăranca. De ce n'o duseseră la dânsa?

Deodată, lumina se stinse şi Saşa se văzu într'o încăpere care avea doar o masă în mijloc. In acea clipă o uşă se deschise şi frumoasa ţărancă se ivi în prag.

Cele două femei îşi strânseră mâinile cu căldură.

98. — Giuvaierul furat

Vasilieff nu-şi reveni atât de repede din uluirea pricinuită de dispariţia giuvaierului. Cuprins de desnădejde, moşierul îşi duse mâinile la tâmple şi încercă să-şi adune gândurile. Oare rana gravă dela cap îi răpise lumina minţii?

Dar nu, asta era cu neputinţă, căci îşi amintea lămurit tot ce se petrecuse înainte de rănirea lui. Giuvaierul fusese furat — nu mai încăpea îndoială.

Moşierul privi întunecat înaintea lui.

— Aşa dar, ticăloşii m'au jefuit în timp ce zăceam pe patul de suferinţă? — murmură el.

Orice altă pierdere ar fi îndurat-o cu uşurinţă, dar acest giuvaier era lucrul său cel mai de preţ — şi nu prin valoarea lui, ci prin amintirea care era legată de el.

Impotriva cui să-şi îndrepte bănuielile? Cine fusese în jurul său? In primul rând, Irina.

Dar gândul că nevinovata copilă ar fi putut fura giuvaierul, era atât de nebunesc, încât moşierul îl alungă numaidecât.

Misterioasa călugăriţă? Nu, nici ea nu putea fi.

Rămăseseră încă cei doi bătrâni servitori şi Sonia Petrovici.

Ipanoff şi nevasta lui fuseseră multă vreme în slujba familiei Gogineff şi aveau o înfăţişare atât de blândă, păreau atât de credincioşi şi cinstiţi, încât nimeni nu i-ar fi crezut în stare să se atingă de bunul altuia.

Dar Sonia Petrovici? Nu, ar fi fost o nelegiuire fără seamăn ca revoluţionara să-i fure giuvaierul, după ce i-l vânduse mai întâi. Frumoasa femeie nu era în stare de o asemenea faptă.

Deodată, moşierul se gândi la Potcikev. Era cu putinţă, oare? Să-i fi furat prinţul bijuteria? Da, numai el putea să fie hoţul. Aşa dar, ticălosul nu se mulţumise numai să-l rănească de moarte, ci îl şi jefuise?

Tocmai voia să iasă din încăpere, când Sonia se ivi în prag. Nu mică fu uimirea lui Vasilieff, văzând cât se schimbase această femeie pătimaşă.

— Ei, te-ai întremat cu desăvârşire, domnule Vasilieff? — întrebă revoluţionara, întinzând moşierului mâna.

— După cum vezi, sunt iar pe picioare — răspunse acesta. — Iţi mulţumesc din toată inima pentru devotamentul cu care am fost îngrijit în casa dumitale.

— Să lăsăm asta, domnule Vasilieff! — făcu frumoasa comunistă. — Din păcate, sunt silită să mărturisesc că nu prea m'am interesat de soarta dumitale, căci stăteam acasă foarte puţin timp. Nu-i vorbă, nici nu era mare nevoie de mine, căci aveai două îngrijitoare devotate.

— Dar cum se simte Boris Verodin? — întrebă moşierul. — S'a îndrăvenit şi el?

Vasilieff nu băgă de seamă sclipirea care se ivi în ochii negri ai Soniei.

— Da, a părăsit patul de două zile — răspunse ea. — O! multe a mai pătimit!

764

Cereţi mâine numărul 55 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

— Dar nici nu mi-ai spus măcar, unde şi cum l-ai găsit?

Comunista se posomorî, amintindu-şi de cele petrecute în Schlüsselburg.

Apoi istorisi aventura chipeşului luntraş şi Vasilieff rămase îngrozit. Nici nu-i trecuse prin minte că, în afară de celula numărul optsprezece, exista în Schlüsselburg una şi mai înfiorătoare.

După câtva timp, moşierul îşi luă rămas bun dela Sonia, vrând să se ducă la Boris Verodin.

— Dar Boris nu e acasă, domnule Vasilieff, — zise revoluţionara, repede.

— Nu e acasă? — Dar de unde ştii dumneata?

— Mi-am dat... întâlnire... cu el... în oraş—răspunse Sonia, roşind.

Vasilieff o privi cu luare aminte, căci o bănuială se trezise în mintea lui. Această comunistă înfocată, frumoasă, era femeia care putea să prindă pe Boris în mrejile ei. Aşa dar, moşierul trebuia să fie cu ochii în patru, căci ar fi fost o mare lovitură pentru el dacă tocmai femeia asta i-ar fi încurcat socotelile acum, după ce izbutise să înlăture pe Natasa din calea tânărului revoluţionar.

Moşierul era foarte abătut când părăsi casa.

— Acesta e blestemul nelegiuirii mele — îngână el. — Poate că voiu fi aspru pedepsit, fiindcă am cutezat să despart pe Boris de iubita lui.

Simţea iarăşi mustrări de cuget. Şi, ceea ce îl chinuia mai mult, era nesiguranţa cu privire la locul unde se afla Natasa, care fusese martoră la crima săvârşită în căsuţa din fundătură. Era cu neputinţă ca ea însăşi să fi căzut jertfă ucigaşului, căci altminteri s'ar fi găsit cadavrul ei. Totuşi, din acea zi, prinţesa dispăruse fără urmă.

Poate că Wyrubova ştia ceva despre dânsa?

Moşierul îşi iuţi paşii. După câtva timp, ajunse la casa prezicătoarei, unde de astă dată Negrul îl conduse direct înaintea Wyrubovei.

Fosta favorită a Ţarinei era foarte mâhnită;

după cât se părea plânsese. Da, acum plângea mereu, căci grija pentru soarta familiei imperiale o chinuia nespus. Se descoperise şi noua ei ascunzătoare, dar deocamdată Wyrubova nu fusese arestată. Ba, mai mult, i se îngăduise să corespondeze cu prizonierii din Tobolsk. Cu toate acestea, simţea prea bine că pe măsură ce trecea vremea, se împuţinau şi şansele ca familia imperială să fie eliberată.

Aşa dar, trebuiau să treacă la fapte, cât mai grabnic cu putinţă. Monarhiştii ţinuseră dese întruniri în casa unui bărbat, care, în ultima vreme, făcuse să se vorbească mult despre el. Totuşi, nu ajunseseră la nicio hotărîre, căci erau prea dezbinaţi. Fiecare partid vroia să încerce, pe cont propriu, eliberarea familiei imperiale şi toate sforţările făcute pentru unirea lor rămaseră zadarnice.

Wyrubova se arătă foarte veselă revăzându-l pe Vasilieff, de a cărui rănire auzise.

— Ah, dacă aş şti unde se află prinţesa Gogineff! — zise ea. — Nu există cineva mai potrivit, care să poată face legătura dintre noi şi familia imperială. Apoi, numai ea se bucură de toată încrederea Ţarinei.

Vasilieff se întristă.

— Şi eu care nădăjduiam să aflu dela dumneata noul adăpost al prinţesei! — oftă el. Sunt foarte îngrijorat de soarta ei.

— De atunci, n'am mai revăzut-o.

— Dar nu cumva Timetrius Halbah ştie adresa ei?

Fosta favorită a Ţarinei clătină capul.

— Nu ştie, nu ştie. Şi, lucru ciudat, tînărul pare tot atât de îngrijorat de soarta Natașei ca şi dumneata. Când a auzit că nu-i pot da nicio informaţie cu privire la dânsa, sărmanul părea sdrobit cu totul.

Vasilieff cunoştea pricina. Timetrius Halbah se temea că prinţesa fusese omorîtă de ucigaşul su-

rorii sale şi, în acest caz, numai el purta toată vina, căci adusese pe Natasa în căsuţa din fundătură.

Apoi, Wyrubova zugrăvi vizitatorului ei situaţia din lagărul monarhiştilor şi stabiliră ca Vasilieff să ia parte la viitoarea lor întrunire.

Deodată, moşierul aduse vorba despre fotografia pe care i-o trimisese prezicătoarea.

— Cine mi-a adus portretul? — întrebă el.

— Aflasem că eşti bolnav în fostul palat al familiei Gogineff. Intre timp, vorbisem cu Denise Barobleur despre portretul pe care l-ai văzut aici. Intr'una din zile, prezicătoarea mi l-a încredinţat, rugându-mă să ţi-l predau. Fără să mai pierd vremea, am pornit imediat spre palatul Gogineff şi l-am înmânat unei călugăriţe din ordinul „Maicilor cenuşii", care mi-a ieşit în întâmpinare.

Vasilieff aţinti asupra Wyrubovei o privire cercetătoare, apoi întrebă:

— Ai vorbit mai mult cu dânsa?

— Nu. Mi-a spus doar, că trebue să te fereşti de orice enervare şi că, dacă vreau să vorbesc cu dumneata, va trebui să mă înapoiez ceva mai târziu.

Moşierul îşi sprijini capul în palme.

— E ceva foarte ciudat cu această femeie — zise el, apoi. — S'a ivit, ca un înger bun, la căpătâiul meu şi a veghiat tot timpul până ce m'am însănătoşit. Nimeni n'a chemat-o — cel puţin cei din jurul meu nu ştiu nimic despre asta. Spune, nu-i ciudat?

Wyrbova ridică din umeri.

— Călugăriţele nu prea fac caz de operele lor de binefacere — răspunse ea. Poate că te cunoaşte mai de mult şi, auzind, din întâmplare, despre crima făptuită împotriva dumitale, a socotit de datoria ei să-ţi poarte de grijă.

Vasilieff clătină capul, în semn de împotrivire.

— Cunoşti dumneata trecutul meu, doamnă Wyrubova? — întrebă el, deodată.

— Nu, nu-l cunosc. Nu-i vorbă, nici n'am fost curioasă, căci altminteri aş fi putut afla mai mult decât ştiu despre dumneata. Mi-ai fost descris ca un om în care se poate avea deplină încredere — şi atâta mi-a fost de ajuns.

Rămase câteva clipe pe gânduri, apoi urmă:

— Nu-mi amintesc cine mi-a spus cândva că, odinioară, ai fost un om cu mare trecere şi aveai strânse legături de prietenie cu Impăratul. De asemeni am auzit că răposatul ţar Alexandru, ţinea foarte mult la dumneata. Insă, după cum am spus, n'am căutat să aflu mai mult.

Vasilieff părea foarte îndurerat şi nici nu auzise ultimele cuvinte ale Wyrubovei, căci gândurile sale erau departe.

— Doamnă Wyrubova, — zise el, apoi — vrei să-mi faci un serviciu?

— Cu plăcere, numai să-mi stea în putere... Despre ce e vorba?

— Cunoşti ordinul „Maicilor cenuşii' din Moscova?

Fosta favorită a Ţarinei zâmbi.

— Firește, cine nu-l cunoaşte? Ba, odinioară, mă hotărîsem, ca multe alte doamne din înalta societate, să mă alăturez acestui ordin. Aşa ne poruncise „sfântul".

Wyrubova îşi acoperi ochii cu mâna, căci amintirea lui Rasputin o turbura întotdeauna. Moşierul ştia despre cine pomenise femeia dinaintea lui şi cunoştea svonurile cari se răspândiseră cu privire la legăturile dintre călugărul siberian şi fosta favorită a Ţarinei.

— Dar ai auzit cumva că s'a stabilit şi la Petrograd o filială a „Maicilor cenuşii"? — întrebă el, mai departe.

— Nu, n'am auzit nimic despre asta, domnule Vasilieff.

— Dar n'ai putea să afli dacă e adevărat? Dumneata ai doar mai multe legături ca mine?

— Bine, am să încerc. Imediat ce voiu izbuti să aflu ceva, îţi voiu da de veste. Unde locuieşti acum?

— Tot în casa prinţului Ulkitzki.

Wyrubova dădu din cap:

— Această familie era, odinioară, foarte credincioasă familiei imperiale. Dar, după cât am auzit, copiii au pornit pe căi cu totul opuse.

— Sunt oameni foarte cumsecade. Fiica lor e o fată bună, nobilă şi plină de farmec. Ce-i drept, a îmbrăţişat cu însufleţire cauza revoluţionarilor, dar ştiu că a făcut-o din motive demne de laudă.

„Soarta tragică a fratelui ei, prinţul Iesta Ulkitzki, a hotărît-o să treacă de partea răsvrătiţilor. Părinţii lor sunt nespus de îndureraţi din această pricină, dar îşi iubesc copiii foarte mult.

— Nu cumva putem să câştigăm de partea noastră, cel puţin pe părinţi? — întrebă Wyrubova.

Moşierul se încruntă:

— Să lăsăm glumele, doamnă! La drept vorbind, nici eu nu sunt monarhist din convingere. Acelaşi lucru şi cu dumneata, care iubeşti pe Ţarină, şi de aceea, îi eşti devotată. Şi eu iubesc familia imperială, dar nu ţarismul, care a păcătuit mult. Ţarul îşi are partea lui de vină în evenimentele cari se desfăşoară acum.

„Şi-a meritat soarta şi, din această pricină, mulţi monarhişti credincioşi stau de o parte, nevrând să mai ştie nimic de regimul ţarist sau, cel puţin, de familia Romanovilor. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu bătrânul Ulkitzki şi soţia lui.

„Şi cine o să tragă ponoasele? Cine va avea mai mult de suferit de pe urma întâmplărilor viitoare? Toţi aceia cari aveau până acum demnităţi mari şi treceau drept oameni bogaţi.

„Revoluţionarii nu vor ţine seamă de nimic şi vor lua tot ce le va cădea în mână. La niciun popor nu se va întâmpla vreodată ca păturile de jos să urască cu mai multă înverşunare pe nobili, ca

la noi, poporul rus.

Wyrubova părea cuprinsă de desnădejde.

— Şi nu există niciun mijloc, spre a se înlătura dezastrul? — murmură ea. — Ce-ar fi să te mai duci odată la Kerenski să-l mai îmboldeşti puţin? Am auzit că prinţul Potcikev se poate bizui pe armatele lui. N'ar fi mai bine dacă s'ar încerca să se potolească răscoala, dacă s'ar da o luptă pe viaţă şi pe moarte cu trupele revoluţionare?

Moşierul făcu un gest de împotrivire.

— E prea târziu... Şi, chiar dacă ar mai fi timp, tot n'aş primi propunerea dumitale. Imi iubesc poporul, fără să fac deosebire între bogat şi sărac. Dacă cei din fruntea ţării n'ar fi păcătuit atâta, n'am fi ajuns în situaţia în care ne aflăm. Ţarismul a fost o plagă pe trupul sănătos al poporului rus.

— Dacă n'aş şti că eşti un monarhist convins şi un bun prieten al Ţarului, mai că aş putea să te socot drept unul din duşmanii cauzei noastre — zise Wyrubova, adânc mâhnită.

— Nu, partizan al fostului regim nu sunt, dar îmi iubesc Impăratul! — răspunse moşierul, cu hotărîre. — Şi, acum, să schimbăm vorba... Când are loc viitoarea întrunire a monarhiştilor?

— Deocamdată, nu ştiu nici eu, domnule Vasilieff.

— Ascultă-mă, trebue neapărat să vorbesc cu Timetrius Halbah. Dacă-l vezi, spune-i, te rog, să treacă pe la mine.

Fosta favorită a Ţarinei clătină capul în semn de încuviinţare.

— Ştii că am primit o scrisoare dela Impărăteasă? — întrebă ea, apoi.

— Nu, de unde vrei să ştiu?

— Ţarina îmi împărtăşeşte că o duc cam prost cu hrana. Incolo, lucrurile nu stau atât de rău, căci mişcarea revoluţionară n'a prins încă rădăcini în Tobolsk. Numai soldaţii comunişti şi muncitorii se a-

mestecă în treburile familiei imperiale, cerând ca Țarul și ai săi să fie păziți cu mai multă străşnicie. De asemeni, vor să-i oprească să meargă la biserică. Cu toate acestea, Impăratul şi soția lui au cele mai frumoase nădejdi şi aşteaptă, din zi în zi, lovitura care să le redea libertatea. Din nefericire, comandantul gărzii a fost demis din slujbă, şi s'a trimis un altul în locul lui. Țarul își dorește ca şi acesta să-i poarte tot atâta grijă ca şi colonelul Kobylinski.

— Mi se pare că Impăratul Nicolai mai e şi acum un mare optimist — răspunse Vasilieff.

— Da, poate că vede totul prea în roz — încuviință ea. — In tot cazul, am luat măsurile trebuincioase ca prizonierii să nu ducă nicio lipsă. S'au făcut mari cumpărături de merinde, cari vor fi trimise la Tobolsk chiar într'una din zilele următoare.

— Nădăjduiesc că nu le veți trimite şi băuturi?

— Bine, dar ştii şi dumneata, domnule Vasilieff, că Impăratului îi plac mult băuturile alcoolice — zise ea, cu jumătate glas.

— Mare minune dacă nu se întâmplă ceva! — bombăni moşierul.

— Fii fără grijă! — încercă ea să-l liniştească. — Transportul a fost declarat ca merinde şi lucruri de ale îmbrăcămintii.

„Impărăteasa mi-a mai scris că episcopul Germogen din Tobolsk vrea să ia conducerea acțiunii de liberare, astfel că trebue să ne adresăm lui.

— Inainte de toate, însă, avem nevoie de cineva care să plece la Tobolsk şi să ne pună în legătură cu prizonierii — zise moşierul.

— Da, în curând se va întâmpla şi asta. Acum câteva zile a fost aici fiica lui Rasputin. Dacă printesa Gogineff nu iese la iveală în timp scurt, atunci vom hotărî pe altcineva în locul ei.

„Printesa Gogineff nu va pleca la Tobolsk — de asta voiu purta eu de grijă — își zise Vasilieff.

Apoi, își luă rămas bun dela fosta favorită a Țarinei, rugând-o înc'odată să comunice lui Timetrius Halbah că vrea să-i vorbească.

După ce părăsi casa prezicătoarei, moșierul se îndreptă spre locuința prințului Ulkitzki. Îi era dor de oamenii aceștia nobili și de Boris Verodin

99. — Intâmplări misterioase

In timp ce pășea pe străzile însuflețite, mintea lui Vasilieff era frământată de întâmplările desfășurate în urmă.

Lucrurile păreau să ia o întorsătură amenințătoare. Pe când el zăcea pe patul de suferință și cele două femei îl îngrijeau cu devotament, situația din oraș se înrăutățea și mai mult.

Muncitorii, țăranii și soldații revoluționari luaseră o atitudine tot mai provocătoare. Cei din pătura mijlocie — burghezii — rămâneau în casele lor sau își vedea de treburi, fără să cuteze să ia parte la adunările de pe stradă sau să se amestece în discuții.

Bogații și nobilii se încumetau cu atât mai puțin să se aventureze afară din locuințele lor. Toți acei cari aveau legături cu guvernul căutau să-și facă rost, cât mai curând, de un pașaport, pentru ca să poată părăsi țara.

Revoluția amenința să izbucnească dintr'o clipă într'alta și să-și înceapă opera ei nimicitoare.

Și atunci, o soartă grozavă era hărăzită acelora cari aveau dușmani în rândurile poporului. Se șoptea că însuși Kerenski poruncise, în taină să fie pregătit un tren, cu care să poată părăsi orașul, când valurile revoluției se vor revărsa asupra lui.

Cu toate acestea, misteriosul bărbat, care trăise atâta vreme în singurătate, în mijlocul pădurii, avea acum alte griji.

Vasilieff știa că are mulți dușmani și că diferite tabere îl urmăresc de aproape. Și mai știa,

că putea chiar să fie arestat. Dacă se întâmpla asta, Irina rămânea fără sprijin, căci Boris Verodin, revoluționarul înfocat, care trăia numai pentru idealul său, avea prea puțin timp ca să se ocupe de sora lui.

Inainte de toate, trebuia să facă în așa fel ca Natașa să plece în străinătate.

Ah, dacă ar fi știut unde se află prințesa! Dar încotro ar fi putut să se îndrepte ea, după ce se făptuise crima aceea înfiorătoare, căreia căzuse jertfă sora lui Timetrius Halbah și sărmanul ei copilaș?

Mai trăia, oare?

Vasilieff crezu că poate fi liniștit în această privință, căci inima-i spunea că prințesa mai e în viață.

Cel mai bun lucru ar fi fost nici să nu mai dea ochii cu monarhiștii. Da, va purta el de grijă, ca Natașa să fie cât mai curând dincolo de hotarele țării. De asemeni, și Irina trebuia să plece în străinătate, căci nici pentru dânsa nu era mai puțin primejdios să rămână în Petrograd.

Furtul giuvaierului preocupa și el mintea lui Vasilieff. Unde fusese atâția ani prețioasa bijuterie? Cum pusese mâna pe ea misteriosul soldat care o vânduse Soniei?

Giuvaierul acela aparținuse femeii care însemnase totul în viața mult încercatului om și moșierul fierbea de mânie, gândindu-se că Potcikev, ticălosul care vroia să ajungă dictatorul Rusiei, se înjosise să-l fure. Dar aveau ei să se mai întâlnească odată și, atunci, nemernicul își va lua răsplata.

Dar ceea ce preocupa mai mult mintea lui Vasilieff era călugărița și portretul pe care prezicătoarea i-l trimisese prin Wyrubova. Nu, n'avea să-și îngăduie odihnă până ce nu va descoperi pe misterioasa femeie. Dacă n'o va găsi în Petrograd, fără îndoială că va da de ea la Moscova. Sau poate

că va căpăta lămuriri la sediul Ordinului? Nu cumva era dânsa o fostă prietenă a Tatianei?

Moşierul se gândi şi la familia imperială. Cel mai bun lucru ar fi fost ca prizonierii să părăsească Rusia, căci nimeni nu putea să prevadă ce vor aduce întâmplările viitoare. Va fi oare guvernul în stare să ocrotească pe Ţar şi ai săi? Va avea el destulă putere pentru asta?

Când Vasilieff, intră în casa prinţului Ulkitzki Boris tocmai se pregătea să iasă în oraş.

Tânărul revoluţionar întinse mişcat, amândouă mâinile părintescului său prieten.

— Ah, nici nu-ţi poţi închipui cât mă bucură că te văd iar sănătos — zise el, cu însufleţire. — In timp ce zăceam pe patul de suferinţă, Irina mi-a povestit atacul mişelesc ce s'a dat împotriva dumitale şi care era cât p'aci să te coste viaţa.

Moşierul puse mâna pe umărul luntraşului.

— Şi, dumneata, Boris? — murmură el, îndurerat. — Oare dumneata n'ai trecut prin clipe şi mai grele, din pricina ticăloşiei unui om?

Revoluţionarul îşi îndreptă trupu-i bine legat şi răsuflă din adânc. In ochii săi se ivi o strălucire ameninţătoare, iar glasu-i tremura de mânie:

— Da, ai dreptate, domnule Vasilieff — încuviinţă el. — Un ticălos m'a ţinut prizonier în cea mai înfiorătoare celulă a Rusiei şi care aminteşte de toate grozăviile făptuite în timpul regimului ţarist.

„Numai un om ca Potcikev e în stare să pună la cale o asemenea mârşăvie. Şi, dacă nu şi-a ajuns ţinta, asta se datoreşte şi dumitale în bună parte. Din nefericire, nu mai lipsea mult şi ai fi ispăşit cu viaţa încercarea de a-mi înlesni punerea în libertate...

Tânărul vru să urmeze, arătându-şi toată recunoştinţa pe care o purta nobilului bărbat, dar acesta se împotrivi cu hotărîre.

— Nu cumva ştii unde se află Potcikev? — întrebă moşierul, apoi.

— Nu, nu ştiu nimic despre el. Probabil, însă că s'a înapoiat în lagărul trupelor sale. Dar nu-i va folosi la nimic, căci mie nu-mi scapă el.

Boris Verodin se uită la ceasornic.

— Din păcate, am foarte puţin timp acum, domnule Vasilieff — zise el. — Poate că vom mai sta de vorbă astăseară. Acum, mă duc la Comitetul Central. Nu ştiu pentru ce am fost chemat, dar bănuiesc că e în legătură cu misiunea mea la Tobolsk, care, între timp, s'a încredinţat altuia.

— Boris îţi aminteşti ce mi-ai făgăduit odinioară? — întrebă el, privindu-l stăruitor în ochi.

— Da. Imi amintesc. Fii sigur că voiu şti să-mi respect cuvântul. Cu ştirea mea, nimeni nu va face vreun rău prizonierilor.

— Atunci, sunt liniştit, Boris — răspunse moşierul, răsuflând uşurat.

Luntraşul se depărtă în grabă, urmărit de privirile celuilalt, care murmură:

— Aş da mult să ştiu ce mă leagă de bărbatul acesta înflăcărat. Rareori mi s'a întâmplat să mă interesez atât de mult de soarta cuiva.

In timp ce urca treptele, îşi aminti că Boris pomenise numai de Sonia şi tresărise la rostirea numelui ei. Căzuse, oare, în mrejile acesteia? După cât se părea, aşa stăteau lucrurile.

Simţi iarăşi mustrări de cuget. Urmărise fericirea Irinei, făptuise o nelegiuire, numai spre a o aduce alături de Boris Verodin. Atunci când dăduse cu ochii de Natasa, nu-i pomenise nimic că iubitul ei mai trăia; de asemeni, nu destăinuise luntraşului că aceea pe care o credea moartă se mai afla în viaţă.

Da, păcătuise greu şi acum soarta se răzbuna împotriva lui, făcând ca pătimaşa comunistă să pună stăpânire pe inima lui Boris Verodin.

Adânc îndurerat, moşierul urcă treptele ce duceau spre încăperea prinţului Ulkitzki.

Mare fu bucuria celor doi bătrâni, când se revăzură. Prinţul sări în sus, cu o vigoare neobişnuită la vârsta lui, şi ieşi în întâmpinarea noului sosit. Acesta îl îmbrăţişă cu căldură, sărută mâna prinţesei, apoi se aşezară cu toţii în jurul mesei. In cămin pâlpâia un foc vesel.

— Grele vremuri! — oftă bătrânul. Nu mai aveam lemne şi am fost nevoiţi să tăiem pomi din grădină, ca să nu îngheţăm. Nu-i vorbă, că noi tot nu ne-am mai fi putut folosi de ei...

— Şi de ce, mă rog? — întrebă Vasilieff.

— Intr'adevăr nu ştii, sau te faci numai? — replică prinţul, îndurerat. — Multă vreme nu mai putem rămâne aici. De altminteri cred că s'au şi găsit amatori. Un individ care are legături cu cei ce vor veni în fruntea ţării, mi-a făcut o ofertă pentru cumpărarea casei. Preţul e caraghios de mic, însă voi fi nevoit să-l primesc, căci altminteri au să mă alunge de aci într'o bună zi, fără să-mi dea nimic. Acei cari vor aduce fericirea poporului colindă oraşul în elegantele lor automobile — pe cari le-au furat firește — şi se îngrijesc să-şi facă rost de case pentru ei şi oamenii lor. Sunt ca lupii...

— Prea vezi totul în negru — răspunse moşierul.

— Ba nu, aşa este, ştiu prea bine — stărui celălalt.

— Şi ce vrei să faci, după ce vei vinde casa?

Prinţul Ulkitzki privi în gol, îndurerat.

— Deocamdată nu ştiu nici eu, însă nu mai încape îndoială că voiu fi nevoit să-mi părăsesc patria.

Şi întorcându-se spre soţia lui, adăugă, cu un zâmbet, care ar fi vrut să pară vesel:

— Nu-i aşa, draga mea, că vom găsi şi noi prin Franţa sau Belgia, vreun locşor unde să putem trăi în liniște?... O să treacă multă vreme, până când Rusia va reveni la vechea ei strălucire.

In orice caz, noi nu mai apucăm asta... poate nici copiii noştri...

O mâhnire se întipări pe chipul distins al bătrânului prinţ; soţia lui îşi strivi o lacrimă între pleoape.

— Copiii noştri! — repetă el. Eh, acum s'au înstrăinat de noi... Cu toate acestea, nu le port pică...

— Bine, dar uiţi că fiul *dumitale*...

Bătrânul îl întrerupse cu un gest.

— Ştiu ce vrei să spui, domnule Vasilieff! Totuşi, Iesta nu trebuia să uite din cine se trage.

Moşierul îşi dădu seamă că orice încercare de a mângâia pe cei doi bătrâni, ar fi fost de prisos.

Părăsi încăperea. In jurul său, pretutindeni, nu era decât mizerie şi dureri.

Deodată, se opri înaintea odăii lui Iesta, de unde se auzea un glas de femeie, întretăiat de suspine. La început, crezu că e glasul Irinei, dar se încredinţă repede că în odaie se afla tânărul prinţ şi sora lui. Uşa era întredeschisă, astfel că putea să deslueşească fiecare cuvânt.

— Fii liniştită, surioară — zise Iesta Ulkitzki. — Boris e prea deştept, ca să se lase prins cu totul în mrejile sălbatecei Sonia.

— Dar n'ai băgat de seamă ce bine se pricepe să-l încătuşeze pe dânsa?—zise printre lacrimi, frumoasa soră de caritate. — Femeia asta îl duce la pierzanie. Intr'o bună zi, după ce beţia va trece şi Boris îşi va veni în minţi şi se va depărta de Sonia, răzbunarea ei se va abate asupra prietenului tău.

Tânărul oftă, părând că dă dreptate surorii sale.

— Ştiam că aşa o să se întâmple — zise el, după un răstimp. — Poate că ar fi fost cu totul altfel, dacă erai mai puţin tăcută. Dacă un bărbat nu ştie că o femeie ţine la el, aceasta nu poate cere să-i dea o atenţie deosebită.

— Ah, frăţioare, tocmai tu spui asta, care nu

te încumeţi să arăţi Irinei nici prin cel mai mic semn, că ţii la dânsa? Nici nu bănuieşte dragostea ta şi are ochi numai pentru Boris Verodin.

— Aşa dar, trebue să ne mângâiem unul pe altul, surioară.

Vasilieff se retrase în camera lui, unde rămase iarăşi pe gânduri. Aflase din nou câteva lucruri cari nu prea îi erau plăcute. Vera Ulkitzki era şi ea îndrăgostită de Boris Verodin, iar iubirea-i nu era împărtăşită. Iesta, tânărul revoluţionar ţinea la Irina. Această primejdie trebuia înlăturată cu orice preţ. Sora lui Boris nu trebuia să afle nimic din simţimintele prinţului. Firește că acesta era un om nobil, o fire aleasă, totuşi Irina fusese hărăzită lui Boris Verodin şi lui trebuia să-i aparţină.

Deodată, Vasilieff zări pe masă un pachetel, care îi era adresat. Şovăi câteva clipe, apoi desfăcu sfoara şi începu să-l desvelească din hârtie.

Un strigăt de uimire scăpă de pe buzele lui, căci avea în faţă giuvaierul furat. Privirile-i rămaseră pironite de micuţul obiect. Ce însemna asta? Cine îl trimisese? Vasilieff se uită la adresă, dar nu putu recunoaşte scrierea.

Pachetelul fusese predat la poşta din Petrograd, în timpul când el zăcea bolnav în fostul palat Gogineff.

Cine furase giuvaierul şi cine i-l înapoiase?

In cele din urmă îl duse la buze şi depuse o sărutare pe medalionul, înăuntrul căruia ştia că se află fotografia scumpei lui Tatiana. Apoi, apăsă pe buton şi capacul sări în sus.

Vasilieff se frecă la ochi, părându-i-se că nu vede bine. Totuşi, nu se înşela. Portretul se zărea foarte lămurit, dar nu înfăţişa pe tânăra Tatiana, aşa cum o cunoscuse el, ci o călugăriţă din ordinul „Maicilor cenuşii" cu aceleaşi trăsături, dar ceva mai bătrână.

778

Cereţi mâine numărul 56 tuturor chioşcarilor şi vânzătorilor de ziare — 2 lei exemplarul.

Şi, cu toate acestea, moşierul ştia bine că, înainte de furt, fotografia tinerei Tatiana se mai afla în medalion.

100. — In azilul de noapte

Mare fu spaima Natașei, când se văzu pe neașteptatea înaintea omului care îi amintea de clipele cele mai grozave din viața ei. Gândurile i se încâlciră în minte, şi nu-şi putu da seamă care era înlănţuirea faptelor. Un lucru, însă, nu mai putea fi pus la îndoială: ţăranul, căruia îi dăduse cele douăzeci de lire, o trădase.

Dar, acum nu mai era vreme de pierdut, căci „Tiranul" se apropiă de dânsa şi, după cât se părea, avea de gând să făptuiască nelegiuirea dela care îl împiedecase Crişan cel Negru, în castelul prinţului Potcikev.

Natașa privi desnădăjduită în jurul ei. Deodată apucă cu iuţeala fulgerului, un scaun, pe care îl asvârli spre Semelov.

Dar după asta puterile începură s'o părăsească şi un văl tot mai des i se aşternu înaintea ochilor.

— Dumnezeule, nu-mi răpi forţele, dă-mi putinţa să mă apăr! — se ruga ea, în gând.

Căpitanul scoase un blestem grozav. Izbutise să prindă scaunul, totuşi, fusese lovit la frunte. Prinţesa încercă să se folosească de uluirea lui, pentru a se furişa spre uşă, dar nu izbuti, căci ticălosul stătea la pândă şi o împinse spre peretele opus.

Cu puterea disperării, Natașa ridică alt scaun şi-l svârli în geam, care se sparse în zeci de bucăţi.

Lumina pătrunse în încăpere, căci obloanele se dăduseră în lături pe semne că verigile fuseseră prea slabe.

Fără să-şi mai dea seamă ce face, mânată numai de gândul că trebue să scape de omul acesta înfiorător, prinţesa se năpusti spre fereastră şi, înainte ca Semelov s'o poată împiedeca, se şi as-

vârlise în apa neagră, care curgea la temelia clădirii.

Căpitanul rămase locului ca încremenit.

— Ei drace, nu asta voiam eu — murmură el, palid de groază.

In clipa următoare își dădu seama că lucrul cel mai bun era să șteargă putina cât mai repede cu putință, căci tovarășii săi plecaseră, lăsându-l singur. Dacă era găsit acolo, de sigur că-l vor lua la cercetări, ba se putea foarte lesne să cadă în mâinile revoluționarilor, și atunci, știa ce-l așteaptă, căci aceștia îl urau de moarte.

Natașa simți cum valurile o acoperiră. Fiori reci îi străbătură trupul. Totuși, începu să dea din mâini și din picioare, astfel că ieși iar la suprafață. Un strigăt desnădăjduit, izbucni de pe buzele ei.

Doi bărbați alergară spre mal, și zăriră trupul care tocmai ieșise din nou la iveală.

— N'am niciun interes să câștig medalia pentru salvarea înecaților — zise unul din ei. — Incearcă tu, căci mie mi-e frig și așa... Dacă individul ăsta s'a săturat de viață, o fi având el motivele lui.

Dar nici celălalt nu părea să aibă poftă de o baie rece în apa murdară. Totuși, după câteva clipe se lăsă în genunchi și zise tovarășului său:

— Ține-mă de picioare, Ianek, poate izbutesc să-l scot din apă.

Și izbuti.

Trupul Natașei fu înhățat de brațul vânjos al omului, care o trase pe uscat. După puțin timp, prințesa deschise ochii și răsuflă din adânc.

— La drept vorbind, ai merita să-ți scărmănăm nițel pielea, dragul meu — zise salvatorul. — N'ai nici șaisprezece ani. Cum de ți-a trăsnit prin minte să te arunci în apă, ca să sperii oamenii?

Tânăra tremura ca varga. Ce putea să răspundă? Dacă povestea ce i se întâmplase, ieșea la iveală toată înșelătoria ei, trebuia să recunoască faptul

că se travestise pentru a se feri de oameni răi. Şi cine ştie dacă aceştia erau mai buni?

— Am căzut de pe fereastră — răspunse ea, cu glas slab şi cu privirile plecate în pământ.

Cei doi bărbaţi izbucniră în râsete batjocoritoare.

— Ia mai las-o fiule, doar n'ei fi vrând să-ţi dăm crezare — făcu unul din ei. — Hai şterge-o şi, dacă te mai hotărăşti vreodată să te sinucizi, uită-te bine în jur, şi vezi dacă nu-i cineva pe aproape.

Natasa porni cu paşi grăbiţi, în timp ce râsetele celor doi răsunară în urma ei. După ce se depărtă o bucată bună se opri ca să mai răsufle, apoi îşi continuă drumul. Trecătorii se uitau bănuitori la ea, căci vestmintele-i erau leoarcă de apă, care picura pe trotoar.

Deodată, când tocmai cotise într'o stradă lăturalnică şi vroia să străbată o piaţă, se prăbuşi la pământ scoţând un ţipăt. Un fior de ghiaţă îi trecu prin inimă, apoi nu mai ştiu ce se întâmplă cu dânsa.

Când îşi reveni în simţiri, se văzu într'o încăpere lungă şi slab luminată. Lângă ea se afla o sobă, care răspândea o căldură înăbuşitoare. Cu toate acestea nu părea să fi fost prea cald în odaie, căci aruncând o privire sfioasă în jurul ei, Natasa zări nişte feţe palide schimonosite de frig şi foame. Ochii tuturor se însufleţiră, când se auzi zângănitul pricinuit de lovirea între ele a vaselor de tinichea.

Natasa închise ochii, străbătută de fiori. Sângele îi curgea năvalnic prin vine. Unde ajunsese, oare? In oraşul acesta îngrozitor nu existau decât locuri de mizerie? Erau animale sau oameni, aceia cari se adunaseră aici?

Hainele-i mai erau ude, astfel că prinţesa se înveli mai bine în pătura murdară şi rău mirositoare.

Deodată, intrară în sală doi bărbaţi cu chipuri

încruntate, cari începură să împartă celorlalţi un lichid negru, fierbinte dintr'un cazan cât toate zilele.

Bărbaţii înfometaţi se năpustiră cu lăcomie spre „mâncare" şi o înghiţiră pe nerăsuflate, apoi se tolăniră iar pe culcuşurile lor.

— Ţine! — porunci un individ, cu priviri sălbatece, apucând pe Natasa de braţ. — Dacă nu-ţi găseşti de lucru rămâi fără mâncare şi adăpost. Mâine nu te mai primim aici, aşa că o să cam rabzi de foame. Hai, mănâncă!

Prinţesa murmură câteva cuvinte, spunând că, deocamdată, nu-i era foame; dar individul îi turnă în strachină câteva linguri din lichidul desgustător, apoi porni mai departe.

Alături de Natasa, un bărbat tuşi uşor. Tânăra se întoarse.

— Ce... doreşti? — întrebă ea, cu glas slab.

Celălalt izbucni într'un hohot de râs. Era un om cu un singur ochiu, pe care îl pironise asupra Natasei. Un fior de groază o străbătu; apoi scoase un ţipăt, când îşi dădu seamă că individul are un braţ de lemn.

— După cât se vede, n'ai mai fost pe aici? — întrebă ciungul, cu glas răguşit.

— Nu, n'amfost—încuviinţă Natasa, închizând ochii.

Infăţişarea nenorocitului era înfiorătoare. Focul care pâlpâia în sobă, lumina chipul său roşu, schimonosit de răni şi ciupituri de vărsat, şi pe lângă toate astea, îi mai lipsea şi jumătate din nas.

— Nu prea sunt frumos — zise ciungul cu blândeţe. — Totuşi sunt mulţumit că am scăpat cu viaţă din războiu. Dar ia dă halalea încoace, căci văd că nu prea îţi este foame.

— Poftim — răspunse tânăra, întinzându-i strachina şi privi spre nenorocit, care înghiţi mâncarea cu lăcomie.

După ce se uită cu teamă în jurul său, acesta

scoase de sub pătură un muc de ţigară şi-l apropiă de cărbunii din sobă. Fumând alene, înghiţi ceea ce mai rămăsese în strachină.

Aruncând o privire în jurul ei, Natasa se înfioră. Ce fel de oameni erau aceştia? Cum era cu putinţă atâta mizerie omenească? Cei mai mulţi erau schilozi.

Din când în când se auzea câte o vorbă pe care sărmana prinţesă n'o pricepea, însă bănuia că trebue să fie ceva foarte murdar, căci toţi râdeau în hohote.

— Aşa dar, zici că n'ai fost niciodată pe aici? — reluă ciungul.

— Nu, domnule, niciodată, — răspunse Natasa.

Celălalt izbucni în râs.

— Domnule? Să nu mai vorbeşti asemenea vorbe. Aici nu există decât tovarăşi. Te afli într'un azil de noapte „Popa" zicea că te-au culeş de pe stradă. De sigur că ai încercat să te sinucizi... Sau, nu cumva ai căzut în apă, din greşeală?

— Da, am căzut în apă.

— Las' că ştim noi... Dar ai dreptate, dragul meu, cine s'a săturat de viaţă, trebue să se lepede de ea... Cine te-a scos din apă?

— Doi oameni — răspunse Natasa, cu glasul stins.

— Măgarii, merită să fie pedepsiţi, căci astăzi fiecare ar trebui să aibă dreptul să moară când îi vine pofta. Măcar atâta să folosim şi noi de pe urma revoluţiei... Dar ia spune-mi, de unde te tragi, fiindcă eşti foarte drăguţ şi ai un glas neobişnuit de plăcut?

Prinţesa roşi până în albul ochilor, neştiind ce să răspundă. Dar ciungul nu prea părea curios să afle.

— Nu vrei să tragi şi tu un fum? — întrebă el, după un răstimp, întinzând prinţesei mucul de ţigară.

Ea clătină doar capul, în semn de refuz, nepu-

tând să rostească un singur cuvânt, căci dinţii-i clănţăneau în gură.

— Numai de nu m'aş îmbolnăvi, numai de nu m'aş îmbolnăvi! — murmură dânsa, străduindu-se să-şi adune puterile.

— Ei, mai eşti treaz, camarade? — întrebă iarăşi omul de lângă ea.

Nataşa îndreptă asupra lui o privire nespus de îndurerată.

— Mi-e milă de tine — urmă ciungul. Dacă nu ştii încotro să te duci, vino mâine cu mine. Revoluţionarii au înfiinţat o hală unde îngheţaţii se pot încălzi. Acolo putem rămâne tot timpul zilei, iar noaptea ne ducem în alt azil.

Tânăra încuviinţă din cap, nădăjduind că, a doua zi, se va ivi vreun prilej să scape de acest tovarăş desgustător.

In acest timp, ciungul, care nu prea părea să aibă chef de dormit, urmă să flecărească.

— Da, mult am mai pătimit şi eu! Trei zile am zăcut printre reţelele de sârmă ghimpată, întinse dealungul Carpaţilor. Când Austriacii au vrut să mă scoată de acolo, tovarăşii mei au început să tragă asupra lor, aşa că m'au lăsat în plata Domnului.

„Piciorul mi-a îngheţat şi au trebuit să mi-l taie pe jumătate. Apoi, am fost nevoit să mă lipsesc de partea de jos a braţului. De asemeni, şi nasul, era pe semne prea mare căci mi-au ciopârţit jumătate din el.

„Austriacii m'au scos, totuşi, din reţele, după ce compania mea a fost respinsă... O, nici nu-ţi poţi închipui cât e în stare să rabde un om! Am scăpat cu viaţă şi am dus-o destul de bine în spitalele austriace.

„In cele din urmă am ajuns iar printre ai mei, când s'a făcut un schimb de prizonieri... Tovarăşii aveau nevoie de mine, căci eram un fenomen vrednic de văzut!

Nenorocitul izbucni într'un râs înfiorător.

— Nu, nu mint de fel, crede-mă... După ce-am ajuns în lagărul armatelor noastre, au început să mă trimită dela un spital la altul, fiindcă mai aveam câte ceva care putea să fie tăiat...

— O, dar asta e groaznic, — murmură Natașa, care ascultase, străbătută de fiori.

Și când sărmanul om își desveli piciorul amputat, prințesa începu să plângă.

— Ei, nu face nimic, — urmă ciungul, ca și cum ar fi vrut s'o mângâie. — Nădăjduiesc că viitorul guvern o să fie mai bun cu mine și o să-mi facă rost de un braț și un picior de lemn. La nas renunț.

„Și apoi, sub noul regim va trebui să se găsească pentru mine vreo slujbuliță, căci umblu haimana de patru luni și n'am nimic de lucru.

Prințesa adormise, copleșită de oboseală.

A doua zi dimineață, câțiva din tovarășii de azil se apropiară amenințători de culcușul ei, vrând s'o potolească prin lovituri, căci nenorocita începuse să sbiere și să se svârcolească încoace și încolo.

Dar își dădură seamă că „tânărul" acesta, plăpând și murdar, era foarte bolnav. Spre norocul Natașei, căciula îi rămăsese îndesată pe cap, astfel că ceilalți nu observară că au de aface cu o femeie.

Când clopotul răsună în sală și se împărți iarăși mâncarea, prințesa fu cuprinsă de friguri și vorbea în delir. In cele din urmă fu luată cu targa și dusă la infirmerie.

Medicul, un bărbat cu fața buhavă și nas roșu, de bețiv, aruncă o privire asupra „vagabondului", apoi strigă:

— Duceți-o în partea rezervată femeilor. Asta nu e bărbat. Cine știe ce poamă o mai fi!

După patru zile, când își reveni în simțiri, Natașa privi mirată la pereții albi ai încăperii în care se afla și-și aminti, ca prin vis, de sala înegrită de fum, cu soba încinsă de căldură și nenorociții cu fețele respingătoare.

O infirmieră mai în vârstă, cu chipul aspru, se apropiă de patul ei şi o privi îndelung. Oare minunaţii ochi ai bolnavei sau înfăţişarea ei nevinovată, produseră o impresie adâncă asupra infirmierei? Căci, privirea acesteia se îmblânzi şi un zâmbet binevoitor încolţi pe buzele ei.

— Ai fost foarte bolnavă, copila mea, — zise dânsa.

Natasa îi cuprinse mâna şi o sărută cu recunoştinţă.

— Ce faci, prostuţo! — exclamă infirmiera, retrăgându-şi braţul. — Dacă ar fi văzut cineva asta! Aici nu trebue să existe milă.

— Dar eşti atât de bună!

— Ia lasă astea şi mai bine spune-mi, de ce te-ai îmbrăcat în haine bărbăteşti? Aha, înţeleg, — adăugă ea în şoaptă, uitându-se în jurul ei. — Eşti vreo fiică de baron, sau aşa ceva, şi ai fugit de teama bolşevicilor?

Prinţesa nu răspunse nimic, ceea ce întări presupunerea celeilalte.

— Mare prostie ai făcut! — urmă infirmiera. — Ar fi fost vai de dumneata, dacă cei din azil şi-ar fi dat seamă că au de aface cu o femeie.

Tânăra se înfioră, gândindu-se la primejdia prin care trecuse.

După două zile, infirmiera se apropiă iarăşi de patul ei.

— Trebue să pleci, — zise dânsa. Azi, la amiază, vine medicul, un om nu tocmai bun, care alungă cu asprime pe orice bolnav care se mai poate ţine pe picioare.. Ar fi trebuit să-ţi dau drumul încă de ieri.

— Atunci, mă duc... Dar vestmintele mele s'au uscat între timp?

— Vrei să îmbraci iarăşi hainele bărbăteşti? întrebă femeia, zâmbind cu bunăvoinţă.

Natasa tresări.

— Dar nici n'am altele, — murmură ea, oftând.

— Bani ai?

Prințesa se gândi la „comoara" ei și spaima o cuprinse. Dacă rămânea fără bani, era pierdută.

— Dă-mi, te rog, lucrurile mele! — se rugă ea.

Infirmiera se depărtă, dar reveni numaidecât ducând subsuoară legătura cu hainele prințesei. Aceasta scoase repede surtucul și-l pipăi, cu degete tremurătoare. Răsuflă ușurată, când băgă de seamă că banii, pe cari avusese prevederea să-i coasă în căptușeală, mai erau la locul lor.

Apoi, scoase pe furiș o bancnotă și o întinse infirmierei, cu rugămintea să-i facă rost de haine.

Peste un ceas, femeia se înapoiă. Cheltuise doar a cincea parte din bani și prințesa vroi să-i dăruiască restul, dar cealaltă se împotrivi.

La amiazi, Natașa părăsi spitalul.

— Dacă nu știi ce să faci, aș putea să-ți dau o mână de ajutor — se oferi infirmiera, când își luă rămas bun dela ea.

Dar tânăra refuză, nădăjduind că va izbuti să se pună în legătură cu monarhiștii, chiar în aceeași zi, — ceea ce ar fi însemnat că, deocamdată, se află la adăpost.

Incepu să cutreiere orașul frământat de revoluție și biciuit de ger. Spre seară, când genunchii începură să-i tremure, o cuprinse iarăși spaima că se va îmbolnăvi.

Nu, numai asta nu trebuia să se întâmple! Dar ce era de făcut? Să ia o cameră la hotel? Nu se încumeta.

Tot chibzuind, coti într'o stradă largă, liniștită. Un zâmbet se ivi pe buzele prințesei, când, ridicând privirea, se văzu înaintea fostului ei palat.

Acum el aparținea unei femei care cu puțin timp înainte umbla desculță și păzea gâștele în satul ei. Totuși, nu-i purta pică, deoarece știa că dacă n'ar fi cumpărat Sonia palatul, s'ar fi ivit altcineva în locul ei.

Deodată, zări lumină în odaia celor doi bătrâni

servitori. Natașa se apropiă de fereastră și bătu încet în geam. După câteva clipe, Ipanoff veni la ușă și întrebă cine e afară. In ultimul timp, de când cu atacul împotriva lui Vasilieff, bătrânul devenise foarte bănuitor.

— Ipanoff, eu sunt... eu... prințesa Natașa — șopti tânăra.

— Ah, e cu putință?

Servitorul era atât de turburat, încât nu mai putu spune niciun cuvânt. In cele din urmă deschise ușa, și, cu mâna tremurătoare, trase înăuntru pe fosta lui stăpână.

101. — Uneltiri criminale

— Iată-mă, — zise Sașa, când se văzu înaintea presupusei țărănci. — De sigur că nu te-ai așteptat la vizita mea?

— M'am gândit în fiecare zi la dumneata... Spuneai, însă, că n'ai să vii până nu dai de urma hoțului casetei. L-ai găsit?

Bătrâna își netezi rochia.

— Altminteri crezi că m'ai vedea aici? — făcu dânsa.

— Cum, știi cine e hoțul? — exclamă cealaltă.

— Nădăjduiesc că sunt pe drumul cel bun.

— Spune, cine a furat caseta? — întrebă țărancă, abia putându-și stăpâni curiozitatea.

— Aibi răbdare și ai să afli totul... In ultimul timp, n'am mai trăit retrasă de locuitorii satului, căci îmi dădeam seamă că astfel n'ajung la vreun rezultat. Așa dar, coborîi iarăși în sat. Delegații comunei noastre se întorseseră acasă, dar lipsea unul din ei, o femeie, ceea ce m'a mirat foarte mult. Intrebând pe ceilalți, mi s'a răspuns că aceasta ajunsese în Petrograd o revoluționară de seamă și dobândise bogății nemăsurate.

„Lucrul mi-a bătut la ochi și, interesându-mă de aproape, aflai că femeia poartă niște cercei cu

perle și un colier foarte prețios. Mi s'a mai spus, de asemeni, că era proprietara unui palat minunat — și astea toate le dobândise în câteva săptămâni.

„Așa dar, nu mai încăpea îndoială că era ceva necurat la mijloc. Apoi, mi-am amintit că în seara aceea, atât de însemnată pentru mine, revoluționara s'a apropiat de ruinele căsuței Anușcăi și m'a întrebat ce fac acolo la o oră atât de târzie. De sigur că m'a urmărit și, după ce am plecat, țicăloasa a desgropat caseta din moloz și a fugit cu ea la Petrograd. Dar n'o las eu să-mi scape! Dacă nu înapoiază tot ce-a găsit înăuntru, o strâng de gât cu mâinile mele.

— Și cum îi zice femeii? — întrebă apoi, părând că și în mintea ei se trezise o bănuială.

— Sonia Petrovici, o revoluționară nespus de frumoasă.

— A! bănuiam eu asta — se gândi cealaltă. Apoi, cu glas tare:

— Te înșeli, draga mea, ești pe o urmă greșită.

— Și de unde știi dumneata, mă rog?

— Fiindcă unul din giuvaeruri l-am găsit la un bărbat pe care îl cunosc de multă vreme. Și, deoarece acest giuvaer se afla în casetă, nu mai încape îndoială că acesta și-a însușit și celelalte lucruri de valoare, precum și documentele.

Bătrâna rămase cu gura căscată.

— Și, mai departe? — făcu dânsa. — N'ai silit la mărturisiri pe vechiul dumitale cunoscut?

— Nu, asta nu se poate — răspunse țăranca, oftând.

— Ei, știi că-mi placi! — replică fosta cameristă, cu ochii sclipind de furie. — Eu, una, dacă aș vedea că cineva mi-a furat un lucru, i l-aș lua înapoi, chiar dacă ar fi fratele meu.

— Aici, însă, nu merge.

— Nu mai înțeleg nimic — zise bătrâna, dând din cap.

Și adăugă cu hotărîre:

— La urma urmei, dumneata crezi ce vrei; eu, însă, nu renunț la cercetările mele. Firește că mai întâi trebue să dau de urma femeii; apoi, am s'o silesc să-mi destăinuiască de unde are bogățiile, căci acasă n'avea nici măcar ghete în picioare.

— Ascultă-mă, ai vorbit cu Vasilieff? — întrebă țăranca, deodată.

— Nu, nici nu știu unde stă.

— A fost bolnav multă vreme... Dacă ai ști ce nelegiuiri se petrec în orașul ăsta! Un ticălos s'a năpustit asupra moșierului și l-a rănit atât de grav încât a trebuit să fie operat. Din fericire, însă, a scăpat cu viață.

— Și de unde știi dumneata toate astea? — întrebă Sașa, pe care această veste o turburase foarte mult. — Ai stat de vorbă cu Vasilieff?

— Nu, mi-a povestit un prieten.

— Atunci poate că știi ceva și despre nepoata-mea, Irina Verodin?

— E bine, sănătoasă — răspunse țăranca.

— O cunoști?

— Nu, dar am auzit de dânsa.

Purtarea țărăncii dădea tot mai mult de bănuit fostei cameriste.

— Ciudat, foarte ciudat! — murmură ea.

— Aici, în Petrograd, multe lucruri o să ți se pară ciudate — răspunse cealaltă, cu tristețe.

— Asta am și băgat de seamă — încuviință Sașa. — Dar spune-mi, nu cumva cunoști și pe nepotul meu, Boris Verodin?

Țăranca dădu din cap în semn de negare.

— Nu, dar aș vrea să fac cunoștință, atât cu el cât și cu Irina, sora lui — răspunse ea.

— Dacă vrei, am să-ți împlinesc dorința. Acum, însă, trebue să mă grăbesc, ca să dau de urma prietenilor și rudelor mele. Nădăjduiesc că nu-mi va fi prea greu.

— Unde stai? Dacă nu ți-ai găsit adăpost, ai putea să locuiești la mine.

— Nu, mulţumesc. Deocamdată m'a găzduit intendentul fostului palat al familiei Gogineff.

Ţăranca rămase foarte mirată, însă camerista nu băgă nimic de seamă, fiind preocupată de gândurile ei.

— Nu-ţi pare rău de moartea prinţesei? — întrebă ţăranca.

Saşa scoase un ţipăt şi cuprinse braţele femeii dinaintea sa. (Vezi ilustraţia copertei).

— Cine... cine a murit? Natasa... prinţesa Gogineff? — strigă bătrâna, îngrozită.

O clipă domni tăcere adâncă în încăpere. Ţăranca răsufla din greu.

— Cum, nu ştiai asta? — întrebă ea, apoi, cu teamă.

— Prinţesa mea e moartă? — murmură bătrâna, desnădăjduită. Natasa mea... inimioara mea? Nu, asta e cu neputinţă!

Şi izbucni într'un plâns amarnic.

Trecu multă vreme, până ce se mai linişti puţin. Ţăranca o privea cu milă, şi în acelaşi timp îşi urmărea propriile-i gânduri.

— Când a murit prinţesa? — întrebă Saşa, după un răstimp.

— Sunt luni de atunci. După cât am auzit, nenorocirea s'ar fi întâmplat pe vremea când fugise împreună cu nepotul dumitale.

Fosta cameristă ciuli urechile. Mintea ei nu putea să priceapă una ca asta.

— Când... când s'a întâmplat? — întrebă ea, din nou.

Cealaltă povesti tot ce ştia.

— E cu neputinţă, — zise bătrâna, cu hotărîre. — Ştiu din izvor foarte sigur că prinţesa a fost la Petrograd şi, abia înainte cu câteva săptămâni, a vândut palatul.

— Cum? — strigă ţăranca, în culmea uimirii. — Prinţesa a vândut ea însăşi palatul?

Bătrâna încuviinţă din cap, surprinsă de turbu-

rarea ciudatei femei. De ce se interesa ea de Natașa? Doar spunea că nici n'o cunoaște?

— Da, asta am aflat-o dela cei doi bătrâni servitori — răspunse Sașa. — M'am mirat și eu că prințesa a vândut palatul fără să se sfătuiască cu Vasilieff. Nici măcar părerea lui Boris n'a cerut-o.

Țăranca nu mai știa ce să creadă. Simțea nevoia să rămână singură, pentru a putea chibzui în liniște. Deocamdată, era hotărîtă să nu destăinuiască bătrânei locul unde se adăpostise Vasilieff. De asemeni, trecu sub tăcere faptul că Sonia Petrovici, era comunista care cumpărase palatul familiei Gogineff.

— Când mai vii pe la mine? — întrebă ea, adresându-se Sașei, când aceasta voi să se depărteze. — Imi făgăduiești că mai treci pe aici zilele astea?

Bătrâna făgădui, arzând de nerăbdare să pornească cât mai repede în căutarea nepotului ei, a Irinei și a lui Vasilieff.

Sașa colindă străzile marelui oraș, până ce ajunse în cartierul unde se afla palatul guvernatorului și sediul Comitetului Central. Ochii ei de vultur scrutau totul cu luare-aminte. Văzu trecând în goană mașinile pline de oameni înarmați, văzu chipurile încruntate ale soldaților și muncitorilor revoluționari, ascunși îndărătul mitralierelor, văzu convoiurile înfometaților pribegind în căutare de hrană.

Și pretutindeni, steaguri roșii, oratori și instigatori. Aproape toți erau înarmați. Mațele le chiorăiau de foame, însă niciunul nu vroia să lase armele din mâini. La toate colțurile de stradă se construiseră mici gherete, unde se vindeau revolvere, puști și muniții.

Deodată bătrâna se opri, căci văzuse, ca printr'un văl, o femeie frumoasă, cu ochii negri, care trecuse pe dinaintea ei, într'o mașină elegantă. O recunoscuse imediat — era Sonia Petrovici.

Cereți mâine numărul 57 tuturor chioșcarilor și vânzătorilor de ziare. — 2 lei exemplarul.

Dar şi revoluţionara zărise pe fosta cameristă a familiei Gogineff, care începu să-şi croiască drum prin mulţime. Frumoasa femeie simţi că era ameninţată de o primejdie. Ce vroia dela dânsa bătrâna sgripţoroaică?

In cele din urmă, Saşa se văzu silită să rămână pe loc, din pricina unui grup de bărbaţi cari îi tăiau calea spre maşina Soniei.

— Acum poţi să-mi arăţi că-mi eşti un adevărat prieten — şopti comunista, adresându-se însoţitorului ei, burtosul Mencikovski. — Coboară şi dă ordin ca bătrâna aceea să fie arestată! Vezi de caută un motiv oarecare... spune, de pildă, că a pus ceva la cale împotriva revoluţiei. Apoi o să se odihnească vreo câteva săptămâni într'una din celulele fortăreţei Petru şi Pavel.

Misitul nu cutează să se împotrivească şi coborî din automobil. Şi Sonia n'ajunsese încă la colţul străzii, când un ţipăt ajunse la urechile ei.

Intoarse capul şi zări pe Saşa luptându-se cu câţiva revoluţionari, cari îndeplineau slujba de poliţişti.

Ţiganca zâmbi batjocoritor. Bătrâna asta n'avea să-i mai aţie calea.

102. — Taina ţărăncii

Vasilieff venea la fiecare două-trei zile la Wyrubowa, ca să se informeze unde ajunseseră monarhiştii.

Dar scopul ascuns al vizitei sale era cu totul altul. Neliniştea sa cu privire la dispariţia Nataşei sporea zi de zi, căci îl mustra cugetul că ascunsese lui Boris Verodin faptul că iubita lui trăia.

Moşierul se îngrozea gândindu-se că înşelăciunea sa ar putea ieşi la iveală. Dar îşi spunea îndată că nu va lăsa el ca lucrurile să ajungă până acolo. O va duce pe prinţesă la Londra, unde va trăi ra-

trasă, — iar Irina şi Boris Verodin vor deveni o pereche fericită.

La gândul acesta din urmă, Vasilieff zâmbi îndulcioşat.

Wyrubova era acum foarte ocupată. Aproape în fiecare zi o vizita un bărbat care îşi zicea Solowiew, şi care trecea drept un comunist înfocat... Wyrubova şi el iscodiseră un plan îndrăzneţ.

Tatăl lui Solowiew fusese vistiernicul Sinodului. Rasputin făcuse dintr'însul un om puternic şi cu vază şi amândoi avuseseră aventuri nenumărate în Petrograd, cheltuind banii cu nemiluita.

Oameni de soiul acesta duceau dorul ţarismului, căci credeau că vor putea relua viaţa uşuratecă dinainte, cu petreceri, femei şi tot cortegiul de plăceri pe care ţi-l oferă banul.

Şi episcopul Germogen făcea parte din cercul acelora cari urmăreau liberarea familiei imperiale, şi luase în mână, în Siberia, toată întreprinderea aceasta îndrăzneaţă.

In Tobolsk se adunau tot mai mulţi monarhişti şi populaţia de acolo, care nu fusese câştigată încă pentru cauza revoluţiei, îi lăsa să lucreze în voie. Numai sfaturile soldaţilor, ţăranilor şi lucrătorilor din Petrograd ţineau ochii deschişi, exercitând un control riguros.

Solowiew veni şi astăzi la doamna Wyrubova şi după ce o salută respectos, întrebă:

— Prinţesa Natasa de Gogineff tot nu s'a arătat încă?

— Din păcate, nu, răspunse fosta favorită a Ţarinei.

— Ciudat! să i se fi întâmplat o nenorocire?

Apoi, după o clipă de gândire:

— Nu mai putem aştepta. Chiar dacă împrejurările de acolo nu se aseamănă ce cele de aici, e de temut, totuşi, că răscoala se va produce şi la Tobolsk. Singura deosebire este că înaintează

mai încet ca aici. Lucrătorii din fabricile de acolo au şi ameninţat cu revolta...

— Cum stai cu proiectul d-tale de căsătorie? căută să schimbe vorba Wyrubova.

— Progresează bine. Fiica lui Rasputin e de acord în totul. Aş dori numai să mă îndepărtez cât mai în taină din Petrograd, căci am mirosit că sunt spionat.

— Şi d-ta? — exclamă Wyrubova, speriată.

— Nu te înspăimânta! râse Solowiew, dispreţuitor. — Guvernul nu-mi pune nicio piedecă în cale... E drept însă că mult nu va mai sta la cârmă. Am stat de vorbă cu cineva din apropierea lui Kerenski şi — între noi fie vorba — preşedintele consiliului se pregăteşte de fugă, căci stă deasupra unui butoiu cu pulbere.

Wyrubova oftă, dar Solowiew îşi frecă mâinile şi zise cu un aer victorios:

— Să nu ne pierdem capul, doamnă. Micii negustori şi meseriaşi din Tobolsk au fost câştigaţi cauzei noastre, iar episcopul Germogen i-a organizat cum trebue.

„Se poate să-i liberăm pe Romanovi prin forţă, — dar dacă nu izbutim în felul acesta, atunci mai e timp să aducem la îndeplinire al doilea plan. Dar ne trebue o femeie de încredere care să mijlocească legătura cu lumea de afară şi pentru asta se potriveşte de minune prinţesa Gogineff. Ţarina e bănuitoare de felul ei, dar în această femeie are deplină încredere.

„Până acum am stat în legătură cu familia Ţarului prin două foste servitoare...

— Asta nu e bine — îl întrerupse Wyrubova. Cu astfel de oameni nu ştii niciodată unde ţii.

După ce mai stătură de vorbă câtva timp, Solowiew plecă, făgăduind să mai vie a doua zi.

Abia se îndepărtase, că ţăranca intră în casă. O salută pe fosta favorită a Ţarinei şi întrebă:

— Până unde ați ajuns? E timpul să-ți duci misiunea la sfârșit.

Wyrubova dădu din cap. Tot mai mult simțea o neîncredere față de această femeie. Prezicătoarea, însă, ar fi pus mână în foc pentru dânsa. Wyrubova se întâlnea rar cu Franțuzoaica, dar când cele două femei se întâlneau, Denise Barobleur vorbea întotdeauna cu respect de misterioasa țărancă.

— A mai fost pe aici domnul Vasilieff? întrebă aceasta din urmă, așezându-se lângă Wyrubova.

— Da, a fost ieri.

— Și ce-a vrut?

Fosta damă de onoare o privi străpungător și deodată, întrebă:

— Cine ești dumneata, de fapt? De ce te interesezi mereu de Vasilieff și de ce nu te-ai recomandat lui? Ai fost în palatul Gogineff și l-ai îngrijit pe moșier sub mantia unei călugărițe din ordinul „Surorilor cenușii". Ii dai de lucru fără niciun folos, căci el va pune în mișcare cerul și pământul ca să afle unde locuiești.

— Nu mă va găsi, răspunse țăranca, îndurerată.

— Imi dai voie să-ți spun însă că nu e frumos din partea dumitale că procedezi astfel. Am fost nevoită să mint... Ținând seamă de rugămintea dumitale am primit să-i spun că am căpătat fotografiile dela Denise Barobleur și că le-am înmânat „surorii cenușii" din palatul Gogineff.

„De ce toate astea? Pe viitor te-aș ruga să nu mă mai amesteci în jocul d-tale.

Țăranca făcu o mutră speriată și Wyrubovei îi păru rău de cuvintele aspre pe cari le rostise.

— Pune-te și d-ta în situația mea... zise ea cu glas mai blând.

— Tocmai vroiam să te mai rog azi să-mi faci un serviciu, zise țăranca, cu umilință.

— Și anume? întrebă Wyrubova.

Cealaltă oftă și apropiându-se de fosta damă de onoare, îi mângâiă mâna.

— Uite ce te-aș ruga... când mai vine domnul Vasilieff, caută să afli de la el de la cine a primit giuvaierul. Vrei?

— De care giuvaier vorbești? întrebă Wyrubova, mirată. — Doar nu-l pot întreba de un giuvaier despre care nu știu nimic.

— Va pricepe el îndată de ce e vorba.

— Dar mă va întreba de unde și până unde mă interesez eu de asta.

Frumoasa țărancă îndreptă o privire rugătoare spre Wyrubova.

— Cu puțină șiretenie vei izbuti să ocolești răspunsul la această întrebare.

— Bine, voiu încerca. Dar nu-ți făgăduiesc că voiu izbuti.

Țăranca răsuflă ușurată.

— Când pot veni să iau răspunsul? întrebă ea.

— Nu știu când va mai veni domnul Vasilieff. Până acum venea în fiecare zi, dar știu eu când se va mai arăta!

— Va veni! zise țăranca, încetișor.

— Ești rudă cu prezicătoarea? — întrebă, deodată, Wyrubova.

— De departe, răspunse cealaltă, cu un zâmbet misterios.

— Dar nu vei nega că d-ta esti femeia de pe portretul care atârnă pretutindeni în casa aceasta și din care ai dat și domnului Vasilieff un exemplar?

Cealaltă recunoscu în tăcere, apoi zise:

— Te rog însă să nu spui domnului Vasilieff că există o soră de caritate care seamănă cu o țărancă.

— Dacă ții neapărat, voiu tăcea, răspunse Wyrubova.

De odată se păru că-i dă ceva în gând și zise repede:

— Știi ce bănuială am?

Și deoarece țăranca nu răspunse, ci o privi doar întrebător, urmă:

— Ești însărcinată de Denise Barobleur să-i iscodești pe oameni, apoi îi raportezi ei. Asta e meseria dumitale.

Ochii țărăncii se umplură de lacrimi. Wyrubova păru încurcată.

Erau lacrimi adevărate sau se prefăcea această femeie? Dar suspinele pe cari le auzea în același timp îi îndepărtară îndoiala.

— Ești nedreaptă cu mine, doamnă Wyrubova, zise țăranca, cu glas tremurător. Eu nu fac astfel de lucruri.

— Nu mi-o lua în nume de rău, dar nu-i de mirare că-ți vin astfel de gânduri în fața misterului de care te înconjuri d-ta.

După câtva timp, țăranca plecă.

A doua zi spre seară Wyrubova trimise s'o cheme.

— Prezicătoarea tot nu s'a întors încă din călătorie? — o întrebă ea.

— Incă nu. Va sosi probabil abia mâine sau poimâine.

— Să mă vestești te rog când va fi aici, căci trebue să stau de vorbă cu ea. Iți pot spune astăzi dela cine a cumpărat giuvaierul domnul Vasilieff. zise Wyrubova.

— L-a... l-a cumpărat? — murmură țăranca, agitată. — Adevărat, l-a cumpărat?

— N'am niciun motiv să mă îndoiesc de cuvintele domnului Vasilieff, căci așa cum l-am cunoscut până acum, e un om căruia îi place adevărul.

— Și dela cine l-a cumpărat? — întrebă țăranca.

— Dela o comunistă care se numește Sonia Petrovici, — aceeași căreia îi aparține azi fostul palat Gogineff.

— Va să zică totuși? — murmură țăranca, în-

gălbenind. — Așa dar tot avea dreptate bătrâna cameristă — adăogă ea ca pentru sine.

Cele două femei mai stătură de vorbă câtva timp, apoi țăranca plecă.

Când Vasilieff veni a doua zi, află dela Wyrubova că prezicătoarea se întorsese. Moșierul deveni agitat, și plecă repede.

Peste un sfert de ceas se afla în încăperea luminată în roz, unde prezicătoarea își ținea ședințele. Negrul îl condusese aici, lăsându-l singur. O perdea se mișca necontenit în fundul odăii.

Deodată ciudata bătrână intră înăuntru, pe nesimțite. Purta o rochie largă și părul alb și-l acoperise cu o basma de mătase.

— Bună ziua, domnul meu, îl salută pe vizitator. — Doriți un oroscop?

— Mă cunoști? — întrebă cu asprime moșierul, căutând s'o pătrundă cu privirea.

— Nu vă cunosc, răspunse Denise Barobleur, măsurându-l din cap până în picioare.

Apoi își trecu mâna peste frunte, părând să chibzuiască.

— Ba îmi pare că tot vă cunosc, adăugă încetișor. A! ați mai fost odată aici, — nu?

— Da, așa e. Și afară de asta, mă cunoaște doamna Wyrubova. Ea m'a încunoștiințat că te-ai întors din călătorie.

— Ce doriți să știți? întrebă prezicătoarea.

— Spune-mi ceva, — răspunse el și-i întinse mâna.

Misterioasa bătrână privi mult timp palma moșierului și în același timp căută să-i citească în ochi. Apoi zise·

— Văd îngerul morții într'o încăpere unde se află doi bărbați cari se ocupă de dumneavoastră. Văd că sunt medici. Ați fost greu bolnav. Un om rău v'a adus aproape de moarte... Dar ați învins boala și astăzi sunteți omul dinainte.

Făcu o pauză şi cercetă iar cu băgare de seamă palma vizitatorului. Apoi clătină capul şi-l privi pătrunzător.

— Vă lipseşte ceva. Nu sunteţi mulţumit în sinea dv. Aţi făcut o nedreptate. Tineri fericiţi vă înconjoară, dar nu v'aţi purtat cinstit cu ei. Aţi trecut sub tăcere existenţa unei tinere doamne, ştiţi că ea n'a murit, dar alţii sunt încredinţaţi de contrariul.

Moşierul lăsase capul în pământ. Cuvintele îi ajungeau la ureche ca dela mare depărtare.

Deodată îşi înălţă trupul; chipul îi era întunecat.

— Lasă asta! — zise el. — Nu vreau să aud despre chestia aceasta. Am venit să stau de vorbă cu d-ta într'o afacere personală.

„Răspunde-mi te rog la o întrebare: De unde a luat fotografia pe care mi-ai trimis-o prin doamna Wyrubova?

Prezicătoarea zâmbi şi-l privi ţintă în ochi. Moşierul îşi pierdu calmul şi se răsti aproape:

— Vorbeşte odată!

— Fotografia vine dela fiică-mea, care a fost prietenă bună cu doamna în chestie; aceasta însă a murit de mult.

Moşierul îi cuprinse mâna:

— Dar fiica dumitale mai trăieşte.

Bătrâna clătină capul cu tristeţe:

— A murit de mult şi ea.

Pieptul îi fu sguduit de un plâns amar. Vru să se ridice şi să părăsească odaia, dar Vasilieff o opri.

Era cuprins de o agitaţie nespusă. De ce era atât de sguduită femeia aceasta? Oare din pricina morţii fiicei sale?

— Rămâi aici şi vorbeşte! — îi strigă el, ţinând-o de mână.

Bătrâna scoase un ţipăt şi în aceeaşi clipă mo-

șierul se simți apucat de braţe. Se întoarse şi văzu ochii scânteietori ai Negrului aţintiţi asupră-i.

— Dă-i drumul! se răsti uriaşul şi-l trase înapoi.

Perdeaua din fund se mişcă şi prezicătoarea se făcuse nevăzută.

Moşierul ieşi, clătinându-se. Nu ştia ce să creadă de toată întâmplarea aceasta. In timpul şedinţei nu-şi putuse lua ochii de pe aceia ai prezicătoarei. Avea impresia că-l hipnotizase.

Mergea pe stradă ca un beat. De la cine ştia toate acestea misterioasa femeie? Flecărise oare Wyrubova? Dar nu vroia s'o întrebe, astfel că nici nu mai dădu ochi cu dânsa în ziua aceea.

103. — Aventura Irinei

Irina se retrăsese în odăiţa ei liniştită şi plângea încetişor, cuprinsă de o tristeţe fără margini.

Vasilieff îi vestise astăzi că peste câteva zile va părăsi Rusia. Căpătase informaţiuni sigure că revoluţia înaintează vertiginos şi că prăbuşirea guvernului se putea produce din clipă în clipă.

— Nu fii tristă, copila mea! — îi spusese el, cu blândeţe. — Il ai pe tatăl tău lângă tine şi vom duce în Franţa o viaţă liniştită şi fericită.

Ii zugrăvise frumuseţile sudului Franţei, Riviera minunată cu localităţile ei ca din basme — dar Irina rămase tot abătută.

Nu despărţirea de oraşul acesta mare o îndurera, ci altceva.

Ce va deveni Boris, iubitul ei? Pasiunea lui pentru frumoasa comunistă cu ochi negri îi căşuna mari suferinţe. Simţea că legătura cu această femeie va însemna nenorocirea lui.

Apoi, gândul o mai purta şi spre Natasa. De ce o minţise tatăl ei? De ce nu-i spusese că frumoasa prinţesă trăieşte?

Dar unde să fie dânsa?

De mult vroia Irina să-i spună fratelui ei a-